

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Годишњи извјештај
2024

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Годишњи извјештај
2024

Уводна ријеч гувернерке

Пред вама је Извјештај о пословању Централне банке Босне и Херцеговине (Централна банка) за 2024. годину, који пружа свеобухватан преглед активности, постигнућа и изазова с којима смо се сусретали у протеклој години. Након неколико турбулентних година и бројних глобалних економских шокова, 2024. година била је обиљежена скромним, али позитивним економским растом, стабилизацијом инфлације те прилагођавањем монетарних политика водећих централних банака. Услијед успоравања економске активности у ЕУ, геополитичких тензија али и поплава које су задесиле нашу земљу, у посљедњем кварталу у БиХ је забиљежен скроман раст реалне економске активности. С друге стране, позитивни допринос расту економске активности имали су инвестиције, лична и државна потрошња.

Иако су глобални економски услови, током претходне године, и даље били подложни осцилацијама, Централна банка је наставила досљедно да управља девизним резервама на сигуран и профитабилан начин, у складу са законским циљевима и задацима те да успјешно испуњава свој кључни мандат. У 2024. години, Централна банка је остварила значајне резултате захваљујући благовременој и адекватној инвестиционој стратегији, која је допринијела расту прихода и очувању сигурности активе. Посљедично, на крају године, коефицијент покрића монетарне пасиве девизним резервама, као кључни индикатор стабилности валутног одбора, порастао је на 108,4%, чиме је додатно оснажена монетарна стабилност и повећана отпорност на потенцијалне ризике. Управо ефикасно управљање девизним резервама резултирало је остваривањем значајног нето профита за нашу институцију. Обавезна резерва банака је одржавана у складу са законским прописима, а с почетком 2024. године уведена је додатна флексибилност у политици обавезне резерве, чиме је омогућена ефикаснија калибрација циљаних ефеката монетарне политике.

У години која је иза нас, Централна банка је, између осталог, у значајној мјери допринијела и јачању финансијске стабилности, усклађивању регулаторног оквира с европским и међународним стандардима те даљем развоју својих институционалних капацитета. Ове активности су у значајној мјери подржане редовним сједницама Координације банкарске супервизије и Сталног комитета за финансијску стабилност. Настављена је активна сарадња с кључним међународним финансијским институцијама, укључујући Европску централну банку, Међународни монетарни фонд и Свјетску банку, чиме је значајно унапријеђена и проширена сарадња из области еколошких, друштвених и управљачких стандарда (ESG), финансијске инклузије и cyber сигурности. У складу с препорукама Европске уније, усвојена је Политика управљања изазовима климатских промјена, а Централна банка постала је чланица Мреже за озелењавање финансијског система (Network for Greening the Financial System – NGFS) и Мреже за одрживо банкарство и финансије (Sustainable Banking and Finance Network – SBFN). Пратећи ESG

стандарде, у оквиру својих законских овлаштења, ЦББиХ је инвестирањем једног дијела свог портфеља у „зелене“ обвезнице направила искорак у области инвестирања с циљем јачања свијести о значају адекватног управљања климатским и друштвеним ризицима. Придруживањем Партнерству за савјетовање и управљање резервама Свјетске банке (Reserve Advisory & Management Partnership – RAMP), ојачани су капацитети за ефикасно управљање девизним резервама. У склопу континуираног рада на унапређењу финансијске писмености, организоване су бројне едукативне активности за ученике и студенте, остварена сарадња с образовним институцијама и партнерима, а за своје активности на пољу финансијске едукације наша институција је награђена престижним домаћим признањем „Златни БАМ“.

Један од кључних фокуса у 2024. години био је и даљи развој платних система, с посебним нагласком на припрему Босне и Херцеговине за интеграцију у Јединствено подручје плаћања у еврима (SEPA). Овај корак представља један од приоритета из Плана раста за Западни Балкан и значајан искорак у модернизацији и дигитализацији платног промета у земљи, чиме ће се повећати ефикасност и сигурност финансијских трансакција, као и унаприједити функционалност домаћег платног система.

Свјесна своје кључне улоге у стабилизацији и развоју економије Босне и Херцеговине, Централна банка остаје посвећена очувању стабилности валутног одбора, јачању отпорности финансијског система и подршци економском развоју, кроз проактивно управљање монетарном политиком, модернизацију финансијског сектора и јачање међународне сарадње. У том правцу, унаприједили смо и видљивост Централне банке учествујући на многобројним конференцијама у регији али и широм свијета, те угостивши цијели низ представника амбасада, локалних званичника али и представника међународних институција.

На крају, желим захвалити свим члановима Управног одбора, Управи и запосленим Централне банке на њиховом преданом раду, стручности и професионализму при реализацији свих задатака и активности. Сигурна сам да ћемо, заједно, наставити да радимо на јачању стабилности и репутације наше институције у циљу добробити свих грађана и економије Босне и Херцеговине.

С поштовањем,

др Јасмина Селимовић

Гувернерка

Правни статус

У складу с Уставом – Анексом 4. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Централна банка Босне и Херцеговине је институција Босне и Херцеговине основана Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, који је усвојио Парламент Босне и Херцеговине 20. јуна 1997.¹ и почела је с радом 11. августа 1997. Основни циљеви и задаци Централне банке Босне и Херцеговине, утврђени Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, јесу:

- да постигне и очува стабилност домаће валуте (конвертибилне марке) тако што је издаје уз пуно покриће у слободним конвертибилним девизним средствима, у складу с аранжманом познатим под називом валутни одбор, према фиксном курсу: једна конвертибилна марка за једну њемачку марку. Од 1. јануара 2002. конвертибилна марка везана је за евро према курсу: једна конвертибилна марка за 0,511292 евра, односно један евро износи 1,955830 конвертибилних марака;
- да дефинише и контролише провођење монетарне политике Босне и Херцеговине;
- да држи службене девизне резерве и управља њима на сигуран и профитабилан начин;
- да одржава одговарајуће платне и обрачунске системе;
- да координира дјелатности агенција за банкарство ентитета надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- да прима депозите од Босне и Херцеговине, и комерцијалних банака ради испуњења захтјева за обавезним резервама. Централна банка може држати и депозите ентитета и других јавних институција, као и друге резерве комерцијалних банака, уколико то оне желе;
- да издаје прописе и смјернице за остваривање дјелатности Централне банке Босне и Херцеговине у оквиру овлаштења утврђених Законом о Централној банци Босне и Херцеговине;
- да учествује у раду међународних организација које раде на утврђивању финансијске и економске стабилности, те заступа Босну и Херцеговину у међувладиним организацијама о питањима монетарне политике.

¹ “Službeni glasnik BiH“, br. 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07.

Централна банка Босне и Херцеговине потпуно је независна од Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске, те било које јавне агенције и органа, а у циљу објективног провођења својих задатака. Централна банка Босне и Херцеговине своју дјелатност обавља преко Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, Управе ЦББиХ и особља.

Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине је орган Централне банке Босне и Херцеговине надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Централне банке Босне и Херцеговине, у складу с овлаштењима утврђеним Законом о Централној банци Босне и Херцеговине. Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине састоји се од пет чланова, које именује Предсједништво Босне и Херцеговине, и између својих чланова бира гувернера, који је уједно и предсједавајући овог органа и Управе ЦББиХ. Гувернер је главни извршни функционер задужен за свакодневно пословање Централне банке Босне и Херцеговине. Управа ЦББиХ, коју чине гувернер и три вицегувернера (које именује гувернер, уз одобрење Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине), на захтјев гувернера, као главног извршног функционера, оперативно проводи активности Централне банке Босне и Херцеговине и усклађује активности организационих јединица.

За контролу ризика у Централној банци Босне и Херцеговине гувернер, уз одобрење Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, именује главног интерног ревизора и замјенике главног интерног ревизора.

Пословање Централне банке Босне и Херцеговине остварује се путем Централне канцеларије са сједиштем у Сарајеву, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале са сједиштем на Палама и у Брчко дистрикту.

Садржај

Уводна ријеч гувернерке	3
Правни статус	5
1. Економска кретања у 2024. години	13
1.1 Међународно економско окружење	13
1.2 Извјештај о стању бх. економије	21
1.2.1 Реални сектор	21
I. Индустијска производња	25
II. Домаће услужне дјелатности, осим финансијског посредовања	28
III. Цијене	31
IV. Запосленост и плате	38
1.2.2 Фискални сектор	43
1.2.3 Банкарски сектор	54
1.2.4 Спољни сектор	63
I. Платни биланс	63
II. Номинални и реални ефективни девизни курс	71
2. Извјештај о активностима ЦББиХ у 2024. години	72
2.1 Монетарна политика	74
2.2 Рачуни резерви код ЦББиХ	76
2.3 Управљање девизним резервама	83
2.4 Управљање готовим новцем	89
2.5 Одржавање платних система	96
2.6 Улога фискалног агента	100
2.7 Прикупљање и креирање статистичких података	103
2.8 Праћење системских ризика у финансијском систему	104
2.9 Сарадња с међународним институцијама и рејтинг агенцијама	107
2.10 Управљање ризицима	111
2.11 Остало	113
2.11.1 Управљање људским ресурсима	113
2.11.2 Комуницирање с јавношћу	117
3. Финансијски извјештаји и Извјештај независног спољног ревизора (доставља се одвојено)	120
4. Статистичке табеле	
5. Публикације и web-сервиси	

Листа текстних оквира

Текстни оквир 1: Промјена у нивоу просјечних потрошачких цијена главних одјељака, у односу на периоде прије инфлаторних шокова.....	34
Текстни оквир 2: Фискалне мјере ентитетских влада и њихов утицај на јавне приходе и расходе	51
Текстни оквир 3: Трендови у ненамјенским потрошачким и стамбеним кредитима.....	62
Текстни оквир 4: Утицај страних директних инвестиција на домаћу инвестициону активност	65

Листа табела

Табела 1.1: Средњорочне пројекције одабраних макроекономских варијабли из новембра 2024. године	22
Табела 1.2: Емисије јавног дуга ентитета у 2024. години	52
Табела 1.3: Просјечна стопа приноса до доспијећа на примарном тржишту јавног дуга по ентитетима у 2024. години	54
Табела 1.4: Спољнотрговинска робна размјена БиХ, према најзначајнијим трговинским партнерима (у милијардама КМ)	65
Табела 2.1. Индикатори ликвидности банкарског сектора у БиХ.....	83
Табела 2.2: Просјечна пондерисана годишња нето каматна стопа на девизне резерве ЦББиХ, и просјечне годишње каматне стопе и тржишни приноси на државне обвезнице у зони евра	87
Табела 2.3: Платни промет преко комерцијалних банака	97
Табела 2.4: Преглед промета картицама на АТМ, ПОС уређајима и интернету	98
Табела 2.5: Реализоване вриједности по картицама на принципу резидентности	99
Табела 2.6: Заступљеност картица према брендovima	99
Табела 2.7: Руководна структура ЦББиХ на крају 2024. године	114

Листа графикана

Графикон 1.1: Годишња промјена обима индустријске производње и РМІ индекс у производном сектору, у зони евра.....	15
Графикон 1.2: Цијене енергената на међународном тржишту	16
Графикон 1.3: Доприноси компоненти промјени индекса потрошачких цијена у зони евра	18
Графикон 1.4: Референтне стопе водећих централних банака	18
Графикон 1.5: Кредити у зони евра	21

Графикон 1.6: Доприноси годишњој стопи промјене компоненти БДП-а према расходном приступу, за прва три квартала	25
Графикон 1.7: Доприноси годишњим промјенама обима индустријске производње по подручјима, изворни индекси	27
Графикон 1.8: Доприноси најзначајнијих дјелатности за пад прерађивачке индустрије у 2024. години	28
Графикон 1.9: Допринос производних и услужних дјелатности реалном расту бруто додане вриједности	29
Графикон 1.10: Доприноси расту реалне бруто додане вриједности, одабране дјелатности	30
Графикон 1.11: Годишње промјене просјечних потрошачких цијена у БиХ.....	32
Графикон 1.12: Доприноси годишњим стопама промјене потрошачких цијена у БиХ..	34
Графикон 1.13: Промјене просјечних потрошачких цијена главних одјељака.....	35
Графикон 1.14: Промјена у нивоу цијена за одабране пододјелке, у односу на просјек 2015. године	36
Графикон 1.15: Годишње промјене произвођачких цијена у БиХ по дјелатностима.....	38
Графикон 1.16: Доприноси годишњим промјенама броја запослених по подручјима, на крају године	40
Графикон 1.17: Просјечне годишње нето плате.....	41
Графикон 1.18: Преносиви депозити у КМ и плате.....	42
Графикон 1.19: Просјечан годишњи раст номиналних нето плата, по дјелатностима ...	43
Графикон 1.20: Приходи од индиректних пореза	44
Графикон 1.21: Утицај инфлације на раст прихода од пореза на додану вриједност	45
Графикон 1.22: Укупан јавни дуг сектора опште владе	48
Графикон 1.23: Спољни дуг сектора опште владе	49
Графикон 1.24: Задуженост генералне владе код комерцијалних банака	50
Графикон 1.25: Стопа приноса до доспијећа на примарном тржишту шестомјесечних трезорских записа Републике Српске	53
Графикон 1.26: Годишња стопа раста депозита	55
Графикон 1.27: Депозити становништва, валутна структура	56
Графикон 1.28: Годишња стопа кредитног раста.....	57
Графикон 1.29: Каматне стопе на новоодобрене кредите	58
Графикон 1.30: Каматне стопе на депозите	59
Графикон 1.31: Реалне каматне стопе на новоуговорене депозите.....	60
Графикон 1.32: Нето страна актива	61
Графикон 1.33: Текући и капитални рачун.....	64
Графикон 1.34: Стране директне инвестиције и бруто инвестиције, у % БДП, текуће цијене	66

Графикон 1.35: Учешће појединачних дјелатности/група производа у укупним FDI/извозу	68
Графикон 1.36: Рачун услуга у платном билансу	69
Графикон 1.37: Компензације запосленим у иностранству, дознаке и пензије из иностранства	70
Графикон 1.38: Годишње промјене у девизном курсу КМ, децембар 2024. године	71
Графикон 2.1: Девизне резерве ЦББиХ.....	72
Графикон 2.2: Утицај платнобилансних ставки на раст девизних резерви	73
Графикон 2.3: Структура нето спољног задуживања	74
Графикон 2.4.: Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама	75
Графикон 2.5: Приказ политике обавезне резерве у контексту измјене накнада	77
Графикон 2.6: Приказ политике обавезне резерве у контексту стања у посљедњем обрачунском периоду у 2024. години.....	77
Графикон 2.7: Мјесечне промјене обавезне резерви и вишка изнад ОР.....	78
Графикон 2.8: Стање рачуна резерви код ЦББиХ и имплицитна стопа обавезне резерве	79
Графикон 2.9: Годишње промјене у компонентама резервног новца	80
Графикон 2.10: Годишње промјене монетарних агрегата	81
Графикон 2.11: Монетарна мултипликација	81
Графикон 2.12: Просјечни дневни тржишни приноси државних обвезница у зони евра и ЕЦБ-ове депозитне стопе у 2023. и 2024. години	86
Графикон 2.13: Структура инвестирања девизних резерви ЦББиХ на крају године	88
Графикон 2.14: Годишње стопе приноса на девизне резерве ЦББиХ.....	89
Графикон 2.15: Готовина изван монетарних власти и банака на крају године.....	90
Графикон 2.16: Стања готовине у трезорима банака.....	91
Графикон 2.17: Апоенска структура новчаница у 2024. години	91
Графикон 2.18: Апоенска структура кованица у 2024. години.....	92
Графикон 2.19: Промјена у броју новчаница и кованица по апоенима у односу на 2023. годину	92
Графикон 2.20: Новчанице и кованице издате у 2024. години, према апоенима.....	93
Графикон 2.21: Излази готовог новца (КМ) у 2024. години	94
Графикон 2.22: Апоенска структура кривотворених новчаница у 2024. години.....	95
Графикон 2.23: Апоенска структура кривотворених кованица у 2024. години.....	96
Графикон 2.24: Укупан број запослених у ЦББиХ	116

Скраћенице

APP	Програм куповине активе (енг. Asset purchase programme)
БДП	Бруто домаћи производ
БДВ	Бруто додана вриједност
БХАС	Агенција за статистику БиХ
БиХ	Босна и Херцеговина
бп	базни поен
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
СРІ	Индекс потрошачких цијена
ЕЦБ	Европска централна банка
ЕСЦБ	Европски систем централних банака
ЕК	Европска комисија
ESG	Околинско, друштвено и корпоративно управљање (енг. Enviromental, Social and Governance)
ЕУ	Европска унија
ФБиХ	Федерација БиХ
FDI	Стране директне инвестиције (енг. Foreign direct investment)
ФЕД	Централна банка САД-а (енг. Federal reserves)
ГФО БиХ	Глобални оквир фискалног биланса и политика у Босни и Херцеговини
НИСР	Хармонизовани индекс потрошачких цијена (енг. Harmonised Indices of Consumer Prices)
IBRD	Међународна банка за обнову и развој (енг. International Bank for Reconstruction and Development)
КМ	Конвертибилна марка (двоалфаветска ознака)
LNG	Укапљени природни гас (енгл. Liquefied Natural Gas)
LOHN	Послови обраде и дораде робе
МФТ БиХ	Министарство финансија и трезора БиХ
ММФ	Међународни монетарни фонд (енг. International Monetary Fund, IMF)
MWh	Мегават час
NEER	Номинални ефективни девизни курс (енг. Nominal Effective Exchange Rate)
NEET	Млада лица која нису запослена нити укључена у образовање и обуку (енг. Not in Education, Employment or Training)
NGFS	Мреже за озелењавање финансијског система (енг. The Network for Greening the Financial System)
ОПЕС+	Организација земаља извозника нафте
пп	процентни поен
ПЕР	Програм економских реформи БиХ
PEPP	Хитни програм куповине (енг. Pandemic emergency purchase programme)
PMI	Индекс менаџера набавке (енгл. Purchasing Managers' Index)
RAMP	Партнерство савјетовања и управљања резервама (енг. Reserves and Advisory Management Partnership)
REER	Реални ефективни девизни курс (енг. Real Effective Exchange Rate)
РС	Република Српска
САД	Сједињене Америчке Државе
SBFN	Мрежа за одрживо банкарство и финансије (енг. The Sustainable Banking and Finance Network)
SDR	Специјална права вучења (енг. Special Drawing Rights)
СОФС	Стални одбор за финансијску стабилност

SPPI	Индекс произвођачких цијена услуга (енг. Service producer prices index)
TTF	Холандско гасно чвориште (енг. Title Transfer Facility)
УИНО	Управа за индиректно/неизравно опорезивање

Двословне ISO ознаке за земље

ЕУ	Европска унија
ЕА	Зона евра
БА	Босна и Херцеговина

Трословне ознаке валута

CHF	Швајцарски франак
CNY	Кинески јуан
CZK	Чешка круна
EUR	Евро
HUF	Мађарска форинта
MKD	Македонски денар
PLZ	Пољски злот
RON	Румунски леи
RSD	Српски динар
TRL	Турска лира
USD	Амерички долар

1. Економска кретања у 2024. години

1.1 Међународно економско окружење

Након неколико турбулентних година и бројних шокова који су услиједили након пандемије, 2024. година обиљежена је скромним, али ипак позитивним растом економске активности. Геополитичке тензије су биле и даље доста изражене, нарочито у вези с ратом у Украјини, но поремећаји у ланцима снабдијевања углавном су се стабилизовали, у односу на претходних неколико година. Дезинфлација је постепено настављена у већини земаља, међутим, базна инфлација је и даље представљала изазов. Велики број централних банака је стога одржавао релативно рестриктивну монетарну политику, да би постигао равнотежу између стабилизације цијена и очувања економског раста. У таквим околностима, за 2024. годину, процијењен је умјерен глобални раст економске активности од 2,7%².

Кључни фактор који издваја 2024. годину, у односу на претходне двије године, јесте релативна стабилизација на тржишту енергената. Премда су цијене енергената и даље више него прије пандемије, нестабилност која је била присутна на врхунцу пандемијских поремећаја и у раним фазама рата у Украјини, значајно је умањена. Стабилизација на енергетском тржишту резултирала је успоравањем укупне инфлације, нарочито у сегментима који су изразито изложени трошковима горива и транспорта. Надаље, Европа се додатно прилагодила смањеном увозу гаса из Русије, захваљујући инфраструктури за укапљени природни гас (енгл. LNG – liquefied natural gas) и алтернативним гасоводима, чиме је смањен ризик од акутних несташица³. Ипак, просјечне цијене енергије у Европи су и даље изнад нивоа прије избијања рата⁴.

Економски раст у 2024. години био је неуједначен по регијама, тако да је, на примјер, у Сједињеним Америчким Државама (САД) процијењен раст реалног БДП-а од 2,8% за 2024. годину⁵, док су у Европи забиљежене доста ниже стопе раста. Раст економске активности у САД резултат је снажне финалне потрошње, ниских стопа незапослености и раста номиналних плата. С друге стране, економска активност у зони евра и ЕУ

² Свјетска банка – Global Economic Prospects, јануар 2025. године.

³ Извор: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/lng-infrastructure-in-the-eu/>

⁴ Цијене енергије у ЕУ су забиљежиле пад од 1,6% у односу на 2023. годину, али и раст од 33,0%, у односу на 2021. годину, односно прије почетка рата у Украјини.

⁵ Извор: <https://www.bea.gov/>

забиљежила је врло скромне стопе раста, тако да је на нивоу 2024. године реални раст БДП-а процијењен на 0,7% и 0,9%, респективно⁶. Слабија спољна потражња, пад обима индустријске производње, као и поштрени услови финансирања, неки су од фактора који су резултирали успоравањем раста економије ЕУ. При томе, примјећују се значајне разлике међу земљама чланицама ЕУ, гдје се Шпанија током 2024. године издвајала као једна од земаља која је чинила покретачку снагу раста ЕУ. С друге стране, Њемачка економија је, према првим процјенама, забиљежила пад економске активности (0,2%), другу годину у низу⁷. Посматрајући по секторима, у 2024. години је производни сектор наставио да биљежи пад активности, док је услужни сектор биљежио експанзију. У 2024. години је забиљежен пад обима индустријске производње, на нивоу и ЕУ и зоне евра, од 2,3% и 3,0%, респективно. Одређени индикатори, као што је Индекс менаџера набавке (PMI) за производни сектор, биљежио је вриједности испод 50, сваки мјесец у низу, већ двије и по године, што је такође сигнализирало да економија зоне евра стагнира (Графикон 1.1)⁸. С друге стране, тај исти индекс за услужни сектор је биљежио вриједности које означавају експанзију. Иако су подаци за први квартал 2025. године непотпуни, наведени индекси већ сада сигнализују наставак оваквих кретања и почетком 2025. године⁹.

⁶ Извор: Прелиминарне процјене Евростата, фебруар 2025. године

⁷ Извор: https://www.destatis.de/EN/Press/2025/01/PE25_019_811.html, German Federal Statistical Office

⁸ PMI Releases, S&P Global. Вриједност индекса PMI (енгл. Purchasing Managers` Index) за производни сектор, изнад 50 означава експанзију, а вриједност испод 50 означава контракцију економске активности.

⁹ ЕЦБ Економски билтен, фебруар 2025. године.

Графикон 1.1: Годишња промјена обима индустријске производње и РМІ индекс у производном сектору, у зони евра

Извор: EUROSTAT, S&P Global Market Intelligence

Напомена: подаци за обим индустријске производње су сезонски и календарски прилагођени.

Упркос свим наведеним изазовима, тржиште рада у зони евра било је релативно стабилно у 2024. години, обиљежено историјски ниским стопама незапослености у многим државама чланицама. Ипак, све више долази до изражаја неусклађеност вјештина с потребама на тржишту рада, нарочито у областима информационих технологија и тзв. „зелене енергије“, а што би захтијевало преквалификацију радне снаге¹⁰. Паралелно с тим, раст плата у одређеним индустријама је убрзан, одражавајући и раст трошкова живота, док реалне плате у неким земљама једва да прате инфлацију у протекле двије године.

У средњем року, процјењује се глобални раст реалног БДП-а на 2,7%, односно 0,4 пп испод просјека 2010-2019. године¹¹. Међутим, овакав темпо раста није довољан за подстицање одрживог економског развоја, нити може надокнадити штету узроковану бројним шокovima у протеклим годинама. Према посљедњим, јесењим пројекцијама Европске комисије, у зони евра и ЕУ је процијењен раст економске активности у 2025.

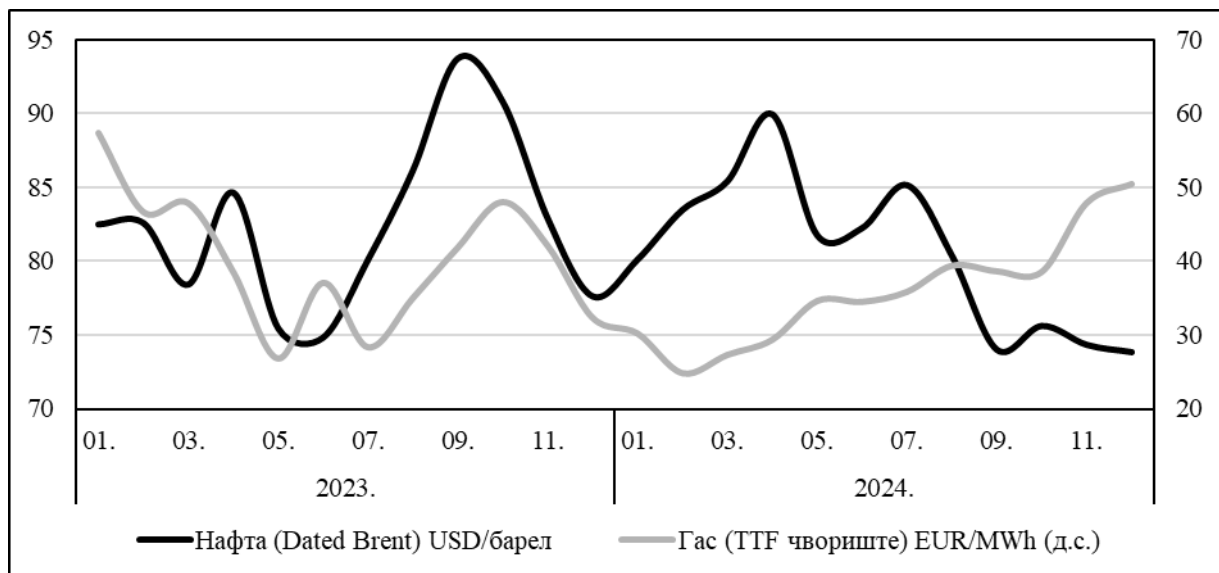
¹⁰ Извор: Европска комисија, https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/european-skills-agenda_en

¹¹ Свјетска банка – Global Economic Prospects, јануар 2025. године.

години од 1,3% и 1,5%, респективно¹². У 2026. години се очекује раст економске активности од 1,3% у зони евра, и 1,8% у ЕУ, највише као резултат снажније потрошње домаћинстава. Повећање баријера у трговинској размјени и смањење конкурентности, уз геополитичке неизвјесности, у наредном периоду представљају највеће ограничавајуће факторе за раст економске активности у ЕУ.

Кретање цијена енергената у 2024. години је било под утицајем изражених геополитичких тензија, али и смањене потражње. Цијене нафте типа Brent су, након израженог раста у првој половини године, у другој забиљежиле значајан пад па се у децембру нафтом трговало по просјечној цијени од 73,9 долара по барелу, што представља најнижу цијену у посљедње двије године (Графикон 1.2). Слаба потражња, посебно на тржиштима водећих економија, и релативно висока понуда изван земаља ОПЕС+ допринијеле су релативно уском распону цијена трговања сировом нафтом упркос геополитичким тензијама на Блиском истоку и прекидима у транспорту у Црвеном мору. Одлагање повећања производње земаља ОПЕС+ такође је помогло да цијене не забиљеже додатни пад. Просјечна цијена трговања нафтом типа Brent у 2024. години је износила 80,5 долара по барелу, што је за 2,4% ниже од нивоа из 2023. године рефлектујући слаб глобални економски раст, али и дугорочне трендове у сектору транспорта у Кини и заокрет ка чистијим погонским горивима за транспорт робе.

Графикон 1.2: Цијене енергената на међународном тржишту

Извор: www.tradingeconomics.com , www.statista.com

¹² Европска комисија: Autumn 2024 Economic Forecast, новембар 2024. године.

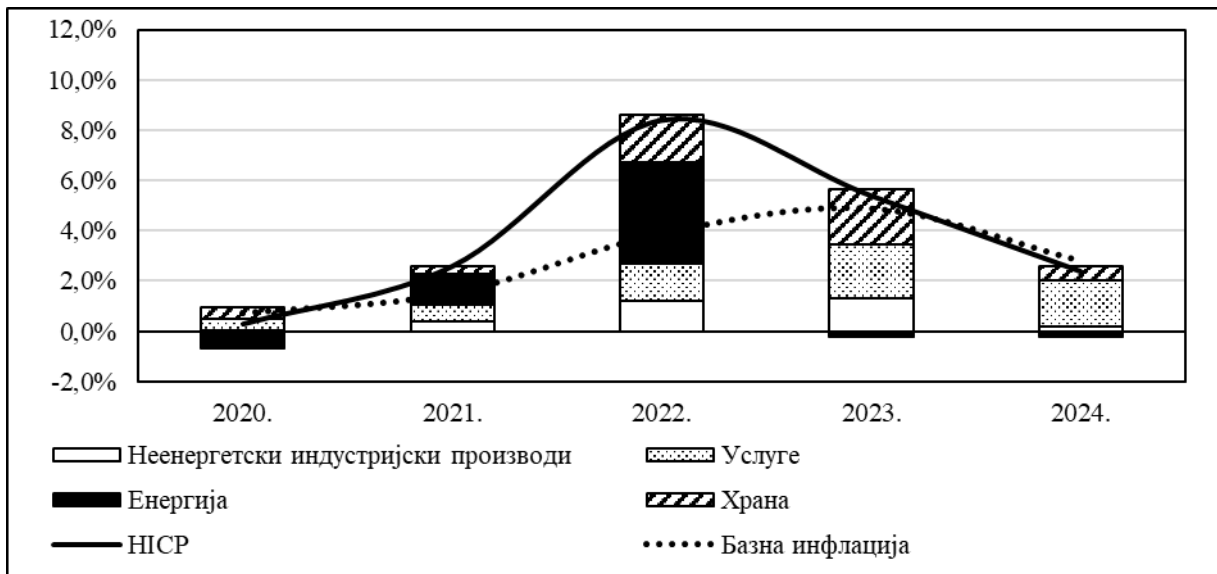
С друге стране, цијене природног гаса у 2024. години су се, уз мање осцилације, кретале узлазном путањом тако да се у децембру на холандском ТТФ чворишту гасом трговало по просјечној цијени од 50,5 EUR по мегават часу (Графикон 1.2), одражавајући изражене несигурности у снабдијевању, као и низак ниво попуњености европских складишта. Почетком 2025. године резерве гаса у европским складиштима су биле на нивоу од 24 милијарде кубних метара, што је за 36% ниже у односу на исти период претходне године, услијед хладнијег времена у поређењу с претходне двије зиме¹³. Такође, неповољни временски услови за производњу електричне енергије помоћу вјетро и соларних електрана вршили су додатни притисак на цијене природног гаса у 2024. години.

У САД-у је, у 2024. години, регистрована стопа инфлације од 2,0%, што је за 1 пп ниже у односу на 2023. годину. У зони евра и ЕУ је, током 2024. године, такође забиљежено слабљење инфлаторног притиска, с регистрованим годишњим стопама инфлације од 2,4% и 2,6%, респективно (што је за 3,0 пп, односно за 3,8 пп ниже у односу на претходну годину). Цијене услуга, које чине 44,9% потрошње домаћинства у зони евра, далеко су најзначајније доприносиле укупном расту просјечних потрошачких цијена, те су забиљежиле годишњи раст од 4,0% (Графикон 1.3). Цијене хране су забиљежиле доста нижу стопу раста, у односу на претходну годину (2,9% за 2024. годину, након 10,9% за 2023. годину). Након забиљеженог пада цијена у 2023. години, цијене енергије су и у 2024. години забиљежиле пад (од 2,2%). Базна инфлација у зони евра и даље је изнад стопе укупне инфлације, што представља један од изазова за креаторе монетарне политике у зони евра, уз висок степен неизвјесности око економске активности. Према посљедњим јесењим пројекцијама Европске комисије¹⁴, процјењује се стопа инфлације у 2025. години од 2,4% за ЕУ, те 2,1% за зону евра. Према истим пројекцијама, очекују се стопе инфлације за 2026. годину за ЕУ и зону евра, од 2,0% и 1,9%, респективно.

¹³ Gergely Molnar and Peter Zeniewski; Фебруар 23, 2025; „European gas market volatility puts continued pressure on competitiveness and cost of living“; URL: <https://www.iea.org/commentaries/european-gas-market-volatility-puts-continued-pressure-on-competitiveness-and-cost-of-living>

¹⁴ Европска комисија – Autumn 2024 Economic Forecast, новембар 2024. године.

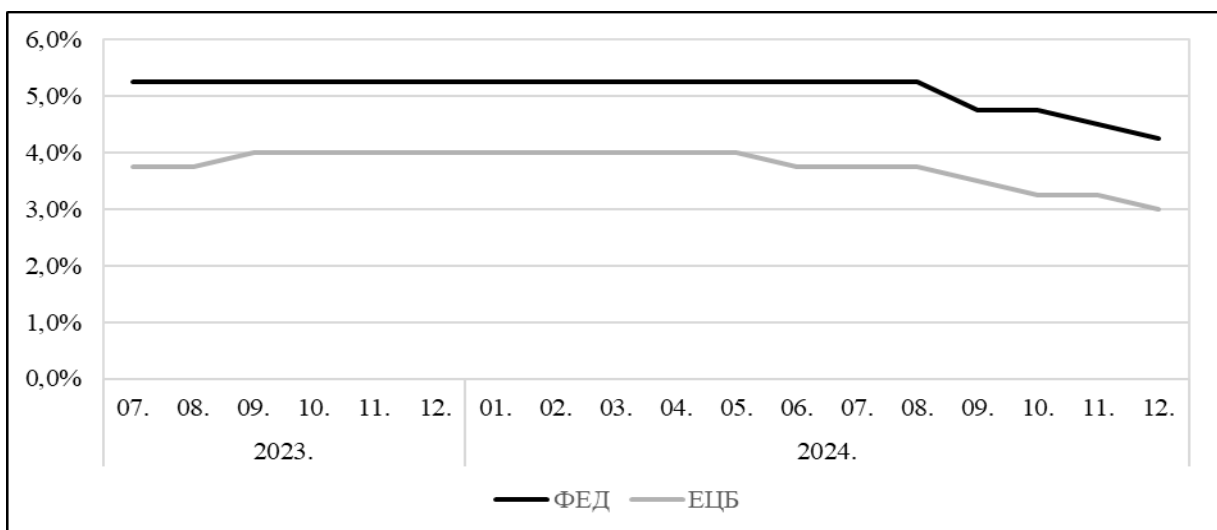
Графикон 1.3: Доприноси компоненти промјени индекса потрошачких цијена у зони евра

Извор: EUROSTAT

Током 2024. године, и Федералне резерве САД-а (ФЕД) и Европска централна банка (ЕЦБ) прилагодили су своје монетарне политике у одговору на промјењиве економске услове, при чему су обје институције смањивале каматне стопе, али различитим темпом и интензитетом (Графикон 1.4). ЕЦБ је то чинила интензивније у покушају да подстакне економски раст. С друге стране, ФЕД је приступио опрезнијем смањењу, фокусирајући се на одржавање стабилности цијена уз истовремену подршку економском расту. Ове разлике у приступима монетарне политике одражавале су различите економске изазове у САД-у и зоне евра, али су имале и значајан утицај на девизна тржишта, кретања каматних стопа и очекивања инвеститора широм свијета.

Графикон 1.4: Референтне стопе водећих централних банака

Извор: ЕЦБ, ФЕД

Током 2024. године, зона евра се и даље суочавала са слабом домаћом потражњом и релативно ниским растом плата. Европска централна банка (ЕЦБ) је, након завршетка циклуса повећања својих кључних каматних стопа у септембру 2023. године, задржала изразито рестриктивну монетарну политику све до половине 2024. године. С обзиром на то да је економска активност показивала знакове стагнације, ЕЦБ је одлучила да брже олабави монетарну политику да би подстакла кредитирање и потрошњу. ЕЦБ је донијела одлуку о ублажавању монетарне политике у јуну 2024. смањењем кључних каматних стопа за 25 базних поена. Заокрет у монетарној политици образложен је слабљењем инфлаторних притисака и генералним успоравањем инфлације, што је у великој мјери и био резултат претходно вођене рестриктивне монетарне политике. Иако је остварен одређени напредак, инфлаторни притисци повезани с тржиштем рада и даље су били изражени, посебно у сектору услуга, што је захтијевало даље опрезан приступ монетарној политици. У другој половини 2024. године, монетарна политика ЕЦБ била је усмјерена на пажљиво балансирање између подстицања економског раста и обуздавања инфлације. Након јунског смањења, ЕЦБ је поново три пута снизила депозитну стопу ЕЦБ-а за по додатних 25 бп, на ниво од 3% на крају децембра 2024. године. Истовремено, ЕЦБ је од почетка године наставила с постепеним смањењем биланса стања, пратећи унапријед дефинисан план. Смањење портфеља хартија од вриједности купљених кроз програм куповине активе (APP, Asset purchase programme) одвијало се кроз обустављање реинвестирања главнице доспјелих хартија од вриједности. ЕЦБ је у првом кварталу 2024. наставила с пуним реинвестирањем доспјелих хартија од вриједности у оквиру хитног програма куповине, уведеним током пандемије (PEPP, енг. Pandemic emergency purchase programme), док је у другом тромјесечју започела постепено смањење портфеља, с циљем да до краја године потпуно обустави реинвестирање. Даљња очекивања аналитичара из зоне евра су да ће депозитна стопа ЕЦБ-а пасти на неутрални ниво од 2% до краја 2025. године.

С друге стране, ФЕД је заузео опрезнији приступ, смањујући каматне стопе знатно касније. Америчка економија показивала је већу отпорност, са снажнијим тржиштем рада и стабилнијим растом потрошње. Инфлација је у САД-у остала релативно перзистентна, па је ФЕД настојао да избјегне пребрзо ублажавање монетарне политике да не би поново подстакло раст цијена. ФЕД је постепено, између септембра и децембра 2024. године, смањивао референтне каматне стопе, за укупно један процентни поен, реагујући на смањење инфлаторних притисака и с циљем да монетарна политика мање оптерећује економски раст. На крају године, циљана стопа федералних фондова била је у распону 4,25% до 4,50%.

Без обзира на јаке рецесионе притиске у водећим свјетским валутним подручјима, те стално присутне геополитичке тензије, већина глобално најбитнијих тржишта акција забиљежила је раст. Раст берзанских индекса у САД¹⁵ и у највећем дјелу ЕУ се одвијао упоредо са, још увијек, изузетно високим каматним стопама. Просјечан годишњи раст америчког тржишта акција (S&P 500 Dow Jones Industrial Average и Nasdaq Composite) био је врло близу прошлогодишњег нивоа 22%, а такође као и прошле године тржиште акција је било под утицајем технолошких компанија и њиховог главног производа, вјештачке интелигенције, за коју се очекује да ће генерисати високе приходе и пораст рентабилности (Nasdaq Composite је порастао за 28,6%). Euro Stoxx 50 индекс указује да је европско тржиште акција расло (8,3%) више и од инфлације и од номиналног БДП у ЕУ, али и да је то тек трећина раста америчког тржишта акција. Њемачки DAX је и поред кризе у њемачкој аутомобилској индустрији, изузетно ниског економског раста, лоше пословне климе и слабог расположења потрошача порастао за 18,8%, приближно исто као и прошле године¹⁶. У низак раст европског тржишта акција уграђена су очекивања о ниском економском расту ЕУ у 2025. години због само дјеломичног прилагођења на енергетски шок (до којег је дошло преласком једног дијела производних капацитета на скупљи течни гас у односу на јефтинији природни гас), смањења извоза из ЕУ, раста кинеске ауто-индустрије (електрични аутомобили), демографских проблема и високог јавног дуга у неким од највећих земаља ЕУ. Раст ФТСЕ 100 (5,7%), четврту годину заредом, пољедица је цикличних и структурних фактора, с фирмама из авио-индустрије, те банкарског, енергетског и здравственог сектора које су били главни покретачи раста тржишта, највећег од 2021. године.

У очекивању смањења каматних стопа ЕЦБ приноси на краткорочне обвезнице земаља зоне евра су почели да падају од половине 2024. године. У другом дијелу године тржиште је на најављене промјене у економској политици Француске везано за пореску политику и јавни дуг реаговало повећањем распона између приноса на њемачке и француске приносе на десетогодишње обвезнице¹⁷, док је с друге стране овај распон у односу на обвезнице Италије, која такође има натпросјечан јавни дуг, остао стабилан и смањио се.

¹⁵ У ЕУ од великих европских економија изузетак је Француска

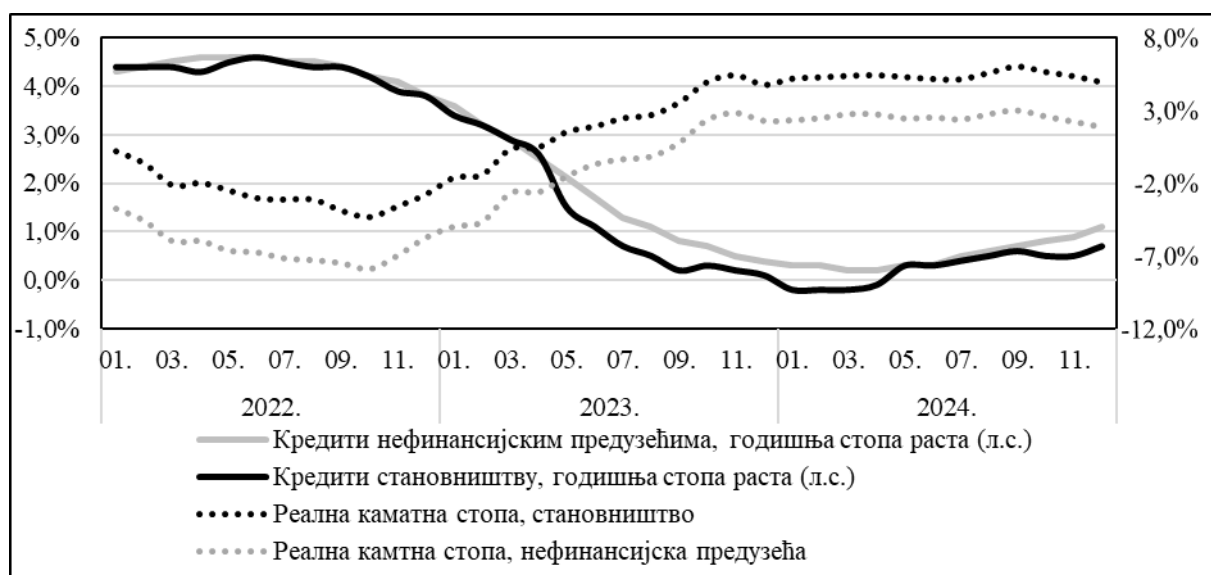
¹⁶ Значајно учешће у овоме индексу поред индустријских предузећа имају фирме које се баве производњом софтвера, пружањем финансијских услуга, као и фирме из телекомуникационе дјелатности и одбране.

¹⁷ Овај период у Француској обиљежила је политичка нестабилност, пад владе, ванредни избори, раскорак између резултата избора за европски и домаћи парламент.

Раст приноса на десетогодишње обвезнице регистрован је претежно у периферним земљама ЕУ изван зоне евра (Чешка, Пољска, Мађарска, Румунија).

Смањење референтних каматних стопа ЕЦБ-а се одразило на каматне стопе банака, али не и у већој мјери на кредитна тржишта у зони евра (Графикон 1.5). Још увијек изузетно низак просјечни кредитни раст у ЕУ се налази под утицајима високе реалне каматне стопе, песимизма европских потрошача, те лоше пословне климе у водећим земљама уније. Међутим, тражња за кредитима у периферним земљама ЕУ је и даље висока.

Графикон 1.5: Кредити у зони евра

Извор: EUROSTAT

1.2 Извјештај о стању бх. економије

1.2.1 Реални сектор

Према јесењем кругу средњорочних макроекономских пројекција из новембра 2024. ЦББиХ¹⁸ пројцира раст реалног БДП-а у 2024. на нивоу од 2,4%. С обзиром на тренутно расположиве информације, у средњем року очекује се наставак умјереног раста економске активности и стабиловање инфлаторних притисака (Табела 1.1). У 2024.

¹⁸ Пројекције економске активности и инфлације у средњом року су доступне на веб-страници ЦББиХ: <https://cbbh.ba/press/ShowNews/1628>.

години забиљежен је наставак скромног раста реалне економске активности, који је узрокован падом иностране потражње, као и учинком поплава на економску активност у посљедњем кварталу. Смањење иностране потражње је услиједило након погоршања глобалних трговинских прилика и поопштрења монетарних услова, услијед високих инфлаторних притисака. На другој страни позитиван допринос на раст имале су инвестиције, лична те државна потрошња, узимајући у обзир исплату социјалне помоћи те пораст плата и услуга, услијед природне непогоде и дуготрајних инфлаторних притисака. На раст инвестиција приватног сектора имају утицај још увијек ниже домаће каматне стопе од каматних стопа у европодручју те задржана финансијска добит из претходне године у којој су многе фирме забиљежиле високу нето добит. Инвестициона потрошња државе узрокована је радовима на великим инфраструктурним пројектима, који су, између осталог, у 2024. години забиљежени због локалних избора. Истовремено, раст личне потрошње узрокован је значајним повећањем плата, у складу с индексацијом с ранијим високим стопама инфлације.

Табела 1.1: Средњорочне пројекције одабраних макроекономских варијабли из новембра 2024. године

	2020.	2021.	2022.	2023.	2024. *	2025.*	2026. *
	Промјене на годишњем нивоу□						
Реални БДП	-2,9%	7,6%	3,7%	1,9%	2,4%	2,6%	2,8%
Инфлација (потрошачке цијене)**	-1,1%	2,0%	14,0%	6,1%	1,7%	1,9%	2,0%
	Учешће у БДП (потрошни приступ)						
Индивидуална потрошња	68,6%	66,5%	65,3%	64,7%	65,3%	64,7%	64,2%
Државна потрошња	19,8%	18,9%	18,5%	18,5%	18,5%	18,3%	17,9%
Инвестиције	22,3%	25,4%	25,1%	25,1%	26,6%	26,0%	26,4%
Нето извоз	-11,1%	-10,8%	-8,8%	-8,6%	-10,3%	-9,1%	-8,6%

Извор: БХАС

Напомена: Службени подаци о БДП-у за период 2020-2023. године у моменту израде пројекција. * Период пројекција ЦББиХ; ** Инфлација за 2024. годину је на основу посљедње објаве службених података с почетка 2025. године и готово је идентична пројекцији из новембра (1,8%).

У 2025. години очекује се готово идентичан раст економске активности (2,6%), под претпоставком продужења постојећих инфлаторних шокова, раста личне потрошње те побољшаних трговинских прилика домаће индустријске производње и извоза. Инфлација у 2025. години очекује се у висини од 1,9% гдје ће опет у структури раста највећи допринос имати базна инфлација и цијене хране. У 2025. години превађавају

негативни ризици за економску активност, што се посебно односи на ризике у вези с глобалном економијом, односно смањење конкурентности европске економије која ће имати посљедичне ефекте на домаћу потражњу. На другој страни, раст инфлације је под све већим утицајем базне инфлације поготово након раста минималне плате у претходном периоду¹⁹, раста цијена електричне енергије, деглобализације и климатских промјена. На крају пројекционог хоризонта, ако се остваре најаве о почетку примјене од јануара 2026. године, очекује се да ће значајан утицај на цијене и реалну економску активност имати увођења СВАМ (енг. Carbon Border Adjustment Mechanism) механизма, који ће узроковати раст цијена производа базираних на фосилној енергији, што ће представљати додатни изазов главним домаћим индустријским гранама попут производње базних метала. Сљедећи круг средњорочних макроекономских пројекција, за период 2025 – 2027. година, ЦББиХ ће објавити у мају 2025. године.

У моменту израде Годишњег извјештаја, били су расположиви званични статистички подаци о структури и нивоу БДП-а према производном и расходном приступу, закључно с трећим кварталом 2024. године. У првих девет мјесеци 2024. године, забиљежен је умјерен годишњи раст реалног БДП-а од 2,5%, услијед успоравања економске активности и неповољних кретања у спољном окружењу, слабог раста у земљама главним спољнотрговинским партнерима, геополитичких нестабилности, те још увијек сразмјерно рестриктивног карактера монетарне политике. У посматраном периоду, забиљежено је значајно смањење годишње стопе раста номиналног БДП-а (до нивоа од 2,9%), услијед стабилизације инфлације (БДП дефлатор је за првих девет мјесеци 2024. године износио 0,5%, према производном приступу²⁰).

Посматрано по подручјима класификације дјелатности, раст реалне БДВ (брuto додана вриједност) је посљедица раста услужних дјелатности, док су производне дјелатности забиљежиле годишњи пад или занемариве стопе раста²¹. Изузетак наведеном је

¹⁹ Почетком 2024. године минимална плата је порасла у ФБиХ за 3,9% и у РС-у за чак 28,6%. Имајући у виду да је након припреме јесење рунде, за 2025. годину додатно повећана минимална плата у оба ентитета, чији је раст посебно изражен у ФБиХ (61,6%) свакако ће у наредној рунди пројекција бити ревидирани макроекономски учинци ове промјене. Службена објава БХАС-а о порасту инфлације у јануару 2025. године од 3,3%, између осталог, указује на цјеновне ефекте раста минималне плате.

²⁰ БДП дефлатор за прва три квартала 2023. године износио је 8,7%.

²¹ Учешће индустријске производње (која обухвата дјелатности Рударство, Прерађивачка индустрија, те Производња и снабдијевање електричном енергијом и гасом), у бруто доданој вриједности, за прва три квартала 2024. године, износио је 16,7%. Према посљедњим подацима Структурних пословних статистика

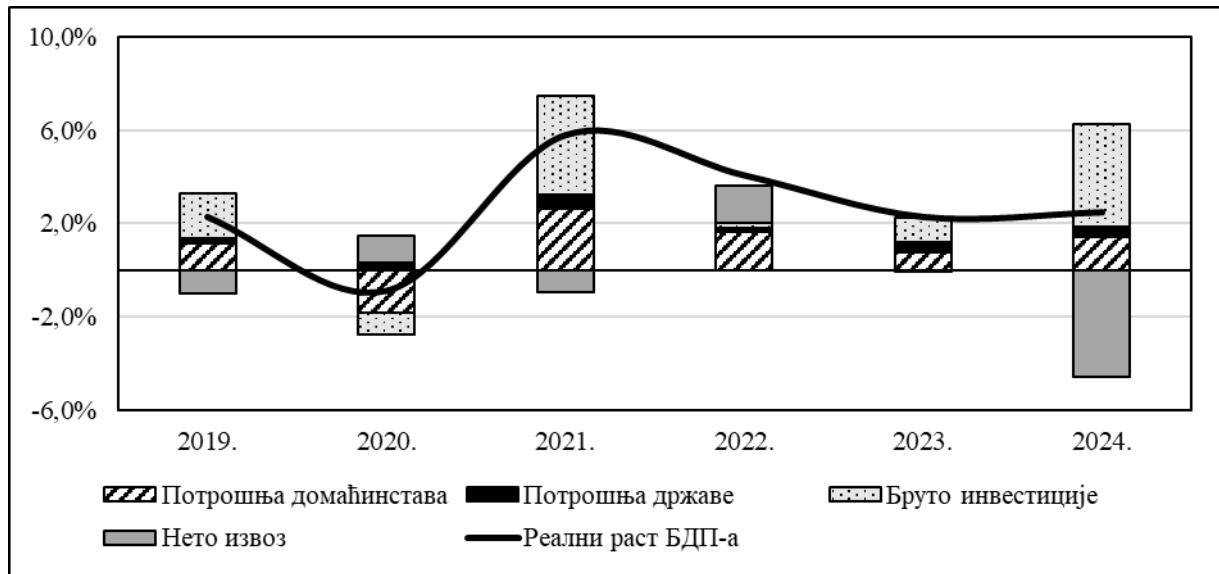
производна дјелатност Рударства, која је забиљежила значајну годишњу стопу раста у прва три квартала, но учешће ове дјелатности у укупној бруто доданој вриједности било је занемариво (1,2 пп). Поред тога, дјелатности које су забиљежиле најизраженији раст реалне економске активности су дјелатности Грађевинарство и Трговина на велико и мало (која је имала највеће учешће у укупном годишњем порасту БДВ). С друге стране, дјелатност Прерађивачке индустрије, која је такође значајна компонента БДВ, је у посматраном периоду забиљежила значајну стопу пада (6,7%).

Посматрајући структуру БДП-а по расходном приступу, највећи позитиван допринос расту реалног БДП-а, у прва три квартала 2024. године, имале су бруто инвестиције (Графикон 1.6). Бруто инвестиције су, у истом периоду, забиљежиле изразито високу годишњу стопу реалног раста (15,6%). Историјски посматрано, највећи дио укупних бруто инвестиција се односи на бруто инвестиције у стална средства (88,5% у 2023. години). Од овог износа, посматрано према техничкој структури, више од половине укупне вриједности бруто инвестиција у стална средства се односи на инвестиције у грађевинске објекте. Стога, високе стопе раста укупних бруто инвестиција, дјелимично се могу приписати снажној економској активности у сектору грађевинарства (деталније видјети потпоглавље Домаће услужне дјелатности, осим финансијског посредовања). Узимајући у обзир да ставка залиха укључује и статистичку дискрепанцу у обрачуну БДП-а по производном и расходном приступу, као и изражену волатилност ставке залиха²², одређени дио раста укупних бруто инвестиција се може приписати и овој категорији.

БХАС, 15,8% предузећа и предузетника је из подручја индустријских дјелатности, док је 22,8% запослених ангажовано у индустријским дјелатностима.

²² Учешће залиха у укупним бруто инвестицијама, у реалним вриједностима се кретало од 3,8% у 2015. години до 19,4% у 2022. години, односно 11,5% у 2023. години. Извор: БХАС, Бруто домаћи производ, према производном, доходном и расходном приступу за 2023. годину, јануар 2025. године.

Графикон 1.6: Доприноси годишњој стопи промјене компоненти БДП-а према расходном приступу, за прва три квартала

Извор: БХАС

Слабљење инфлаторних притисака у одјелјцима роба, које чине значајну ставку издатака домаћинства, допринијело је наставку раста потрошње домаћинства, те је забиљежена годишња стопа раста потрошње домаћинства од 2,2%²³. Повољна кретања потрошње домаћинства могу се повезати с континуираним растом запослености и реалних плата, али и с растом дознака из иностранства (видјети Спољни сектор, платни биланс). С друге стране, негативан допринос нето извоза укупном расту БДП-а може се приписати слабој спољној потражњи, промјени у структури потражње (раст потражње за услугама у односу на робе, што је посебно изражено након пандемије), и посљедично, успоравању економске активности наших главних трговинских партнера²⁴.

I. Индустијска производња

У 2024. години, настављен је тренд пада обима индустријске производње у БиХ. Успоравање економске активности у ЕУ, као и глобалне геополитичке тензије, утицали су на смањење тражње на тржиштима главних трговинских партнера БиХ, а што је

²³ Учешће потрошње домаћинства у укупном БДП-у, у прва три квартала, износило је 64,5%.

²⁴ Извоз роба и услуга је, у прва три квартала 2024. године, забиљежио годишњи пад од 4,4%, док је увоз забиљежио годишњи раст од 2,7% у истом периоду. Учешће извоза у укупном БДП-у, у прва три квартала, износило је 41,3%, а учешће увоза 52,5%.

резултирало смањеним обимом индустријске производње у 2024. години. Индустријска производња је забиљежила годишњи пад од 3,9% у 2024. години, у односу на претходну годину. Пад индустријске производње, као и пад запослености у сектору индустрије²⁵, указују на смањење конкурентности домаће индустрије. Истовремено, пад учешћа индустрије у бруто доданој вриједности²⁶, указује на структурне промјене, гдје сектор услуга постаје доминантнији (видјети потпоглавље Домаће услужне дјелатности, осим финансијског посредовања).

Трендови у дјелатностима које чине индустријску производњу остали су релативно непромијењени у односу на претходну годину (Графикон 1.7). Све главне дјелатности су забиљежиле годишњи пад обима индустријске производње у 2024. години. Свакако се издваја дјелатност Прерађивачке индустрије, која је забиљежила нешто нижи годишњи пад у односу на претходну годину, но с обзиром на њено велико учешће у индексу индустријске производње, наведена дјелатност је највише утицала на укупан годишњи пад индустријске производње²⁷. Пад прерађивачке индустрије се може објаснити и смањеном потражњом за домаћим производима у иностранству (више информација у дијеловима о спољном сектору: структура спољнотрговинске размјене, те платни биланс, категорија услуга дораде и обраде робе ради извоза), јер је производња интермедијарних производа и нетрајних производа за широку потрошњу забиљежила пад и у 2024. години (од 4,7% и 0,4%, респективно). С обзиром на то да наведене индустријске групе Интермедијарни и Нетрајни производи за широку потрошњу скупа имају учешће од 57,0% у укупном индексу индустријске производње, разумљив је и њихов утицај на пад укупног обима индустријске производње.

Дјелатност рударства²⁸ је забиљежила пад обима производње (7,8% на годишњем нивоу) шесту годину заредом, уз снажну цикличност унутар године. Производња и снабдијевање електричном енергијом и гасом²⁹ такође је забиљежила пад (2,0%) у 2024. години. Наведена дјелатност годинама исказује врло циклично понашање, на које

²⁵ Број запослених у сектору индустрије (који чине дјелатности Рударство, Прерађивачка индустрија, те Производња и снабдијевање електричном енергијом и плином), смањен је за 2,2% у 2024. години, у односу на 2023. годину.

²⁶ Учешће сектора индустрије у бруто доданој вриједности, за прва три квартала 2024. године, у односу на исти период 2023. године, мање је за 2,3 пп.

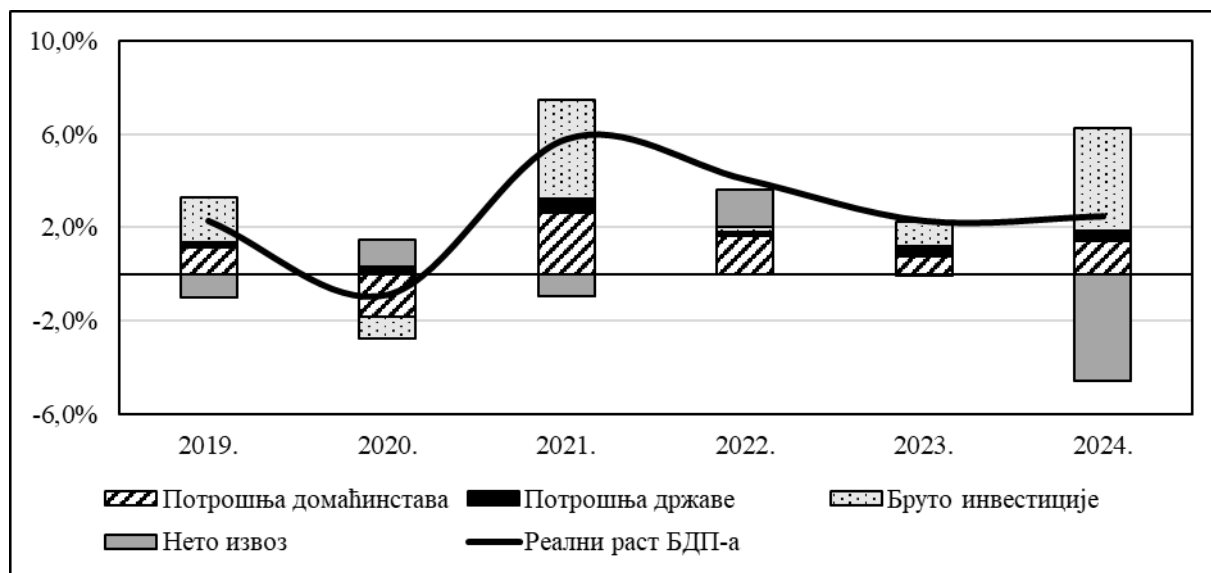
²⁷ Пондер дјелатности Прерађивачке индустрије у индексу индустријске производње (јануар 2025. године) је био 74,6%.

²⁸ Пондер дјелатности Рударства у индексу индустријске производње (јануар 2025. године) је био 7,4%.

²⁹ Пондер дјелатности Производње и снабдијевања електричном енергијом и гасом у индексу индустријске производње (јануар 2025. године) је био 18,0%.

снажно утичу одређени фактори, попут активности у домаћој индустрији рударства, карактеристике уговора за извоз електричне енергије³⁰, а такође и климатски услови.

Графикон 1.7: Доприноси годишњим промјенама обима индустријске производње по подручјима, изворни индекси

Извор: БХАС

Графикон 1.8. испод приказује дјелатности у оквиру Прерађивачке индустрије, које су најзначајније доприносиле паду индустријске производње у 2024. години, што због свог значаја за индустрију (величина пондера), што због пада обима производње. У 2024. години, пад обима производње готових металних производа имао је највећи утицај на укупан пад индустријске производње. Производња готових металних производа забиљежила је годишњи пад од 6,9%, што је директно утицало на пад вриједности извоза³¹. Производња намјештаја такође је имала велики допринос паду укупне производње у 2024. години.

У 2024. години, настављен је пад обима производње базних метала, те је забиљежен годишњи пад производње од 10,4%³². Пад обима производње директно је утицао на

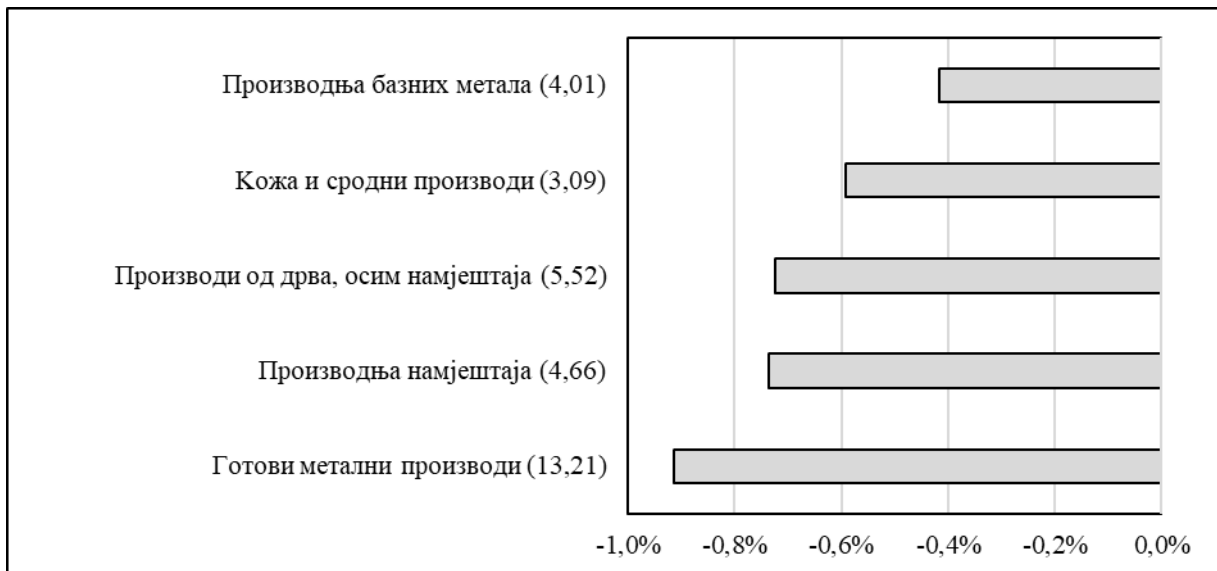
³⁰ У смислу количине, јер је, према подацима БХАС (Индекс промета индустрије), група Енергија (у коју се убраја и дјелатност Производње и снабдијевања електричном енергијом и гасом) на домаћем тржишту забиљежила пад продаје од 4,5%, а на страном тржишту пад од чак 31,2%, у 2024. години, у односу на 2023. годину.

³¹ Према саопштењу БХАС (Статистика робне размјене БиХ са иностранством, јануар 2025. године), готови метални производи су забиљежили годишњи пад вриједности извоза од 4,2%.

³² У 2023. години забиљежен је годишњи пад обима производње базних метала од 29,7%, великим дијелом због привременог застоја у производњи једног од највећих постројења за производњу челика, а које је у

вриједност извоза базних метала, која је забиљежила годишњи пад од 5,0% у 2024. години, а што указује на смањење тражње на тржиштима главних спољнотрговинских партнера. Пад тражње за челиком у ЕУ је процијењен на 2,3% за 2024. годину³³, највише због пада активности у грађевинарству и аутомобилској индустрији. Наведени пад активности у аутомобилској индустрији у ЕУ такође је негативно утицао на кожную индустрију у БиХ, која је снажно везана³⁴. Неке од дјелатности у оквиру Прерађивачке индустрије (као што је производња електричне опреме, те штампање и умножавање снимљених записа) су забиљежиле високе стопе раста производње у 2024. години, међутим, њихов пондер у укупној индустријској производњи је низак, те је самим тим и њихов утицај на укупан обим био слаб.

Графикон 1.8: Доприноси најзначајнијих дјелатности за пад прерађивачке индустрије у 2024. години

Извор: БХАС

Напомена: у заградама поред назива серија су пондери из јануара 2025. године.

II. Домаће услужне дјелатности, осим финансијског посредовања

Услужне дјелатности играју кључну улогу у економском развоју Босне и Херцеговине, значајно генеришући запосленост и подстичући привредни раст. Како индустријска

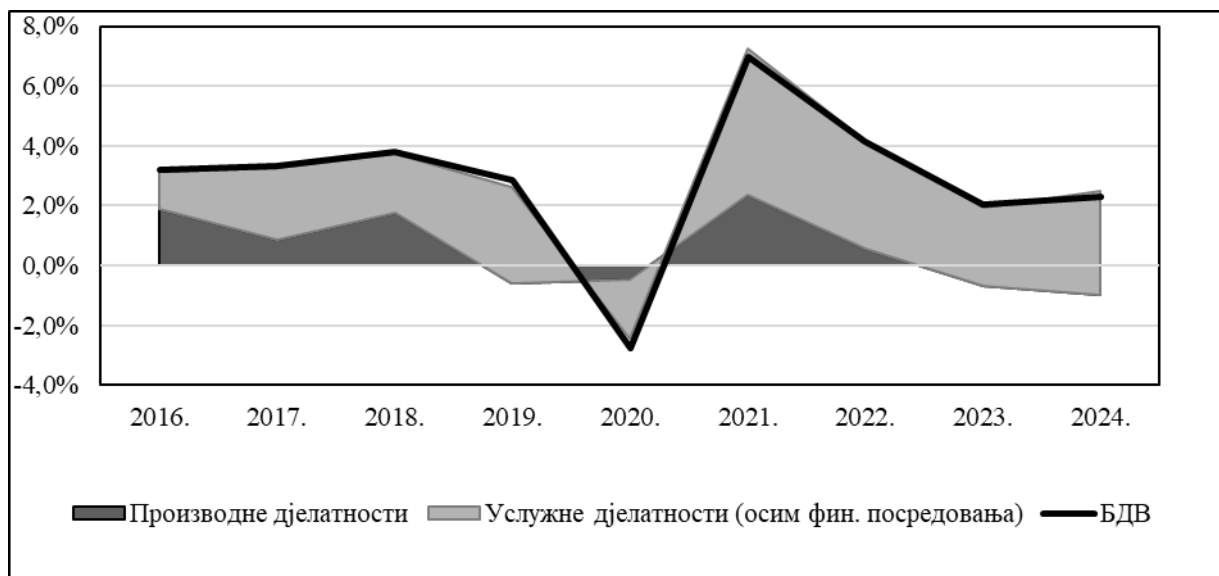
2024. години спадало међу три највећа извозника у БиХ, према подацима Управе за индиректно опорезивање БиХ. Учешће предузећа која улазе у производњу базних метала износи свега 0,07%, према посљедњим подацима Структурних пословних статистика БХАС.

³³ Economic and Steel Market Outlook, фебруар 2025. године.

³⁴ Годишњи пад обима производње у кожној индустрији износио је 19,2% у 2024. години.

производња и пољопривреда имају ограничен капацитет за експанзију, а њихове главне извозне групе производа су под снажним утицајем економске активности у развијеним земљама, услужни сектор постаје главни покретач економске динамике. На раст економске активности утицала је повећана економска активност у сектору услуга, потпомогнута снажном постпандемијском потражњом, као и значајна активност у сектору трговине и грађевинарства (Графикон 1.9).

Графикон 1.9: Допринос производних и услужних дјелатности реалном расту бруто додане вриједности

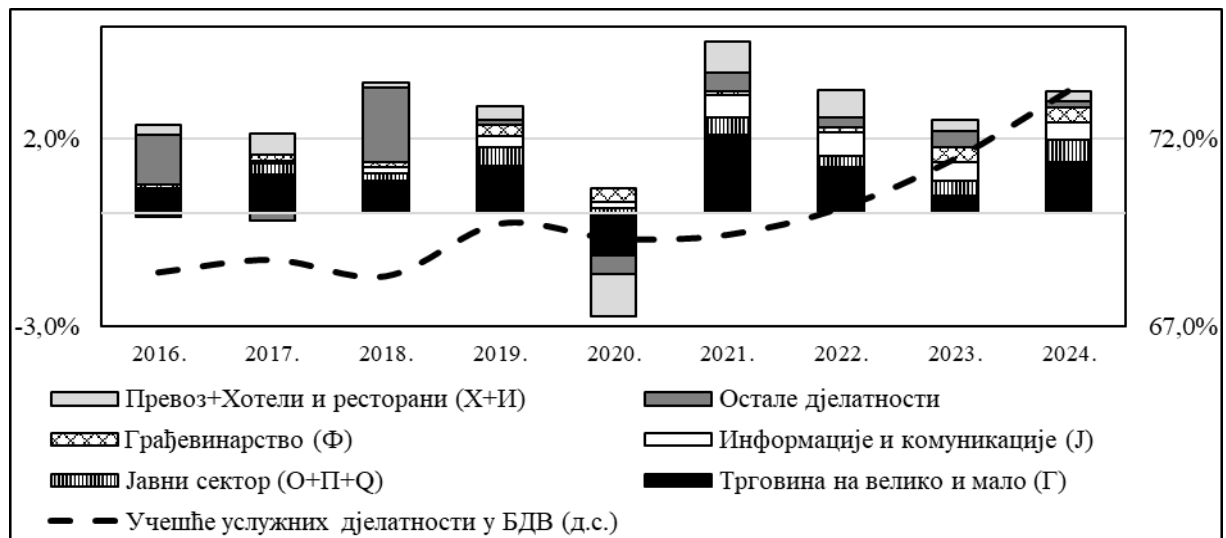
Извор: БХАС, ЦББиХ

Напомена: Услужне дјелатности укључују: Грађевинарство; Трговину на велико и мало; Превоз и складиштење; Хотелијерство и угоститељство; Информације и комуникације; Пословање некретнинама; Стручне, научне и техничке дјелатности; Административне и помоћне услужне дјелатности; Јавну управу и одбрану, обавезно социјално осигурање; образовање; Дјелатности здравствене и социјалне заштите; Умјетност, забаву и рекреацију и Остале услужне дјелатности (осим дјелатности финансијског посредовања)

Посматрано по дјелатностима, највећи допринос реалном расту БДВ забиљежен је у дјелатности трговине на велико и мало (Графикон 1.10), која је у 2024. години забиљежила годишњи раст од 7,4%, што је највећим дијелом засновано на домаћој потрошњи услијед позитивних кретања на тржишту рада и раста нето плата, али и различитих облика трансфера из иностранства (накнаде запосленим, директни

трансфери и пензије)³⁵. Значајан допринос осталих услужних дјелатности (дјелатности информација и комуникација, транспорта и хотела и ресторана) у значајној мјери је заснован на иностраној потражњи, односно извозу различитих врста услуга³⁶. Дјелатност информација и комуникација (годишњи раст 6,9%) је дјелатност која у посљедње четири године биљежи изразито високе годишње стопе раста бруто додане вриједности, што се највећим дијелом може повезати са значајном тражњом из иностранства за овом врстом услуга, тако да је, према платнобилансним подацима, извоз ове врсте услуга у прва три квартала 2024. године забиљежио годишњи номинални раст од 6,7%. Добри резултати ове дјелатности одражавају постепену дигиталну трансформацију у БиХ, повећање улагања у ИТ инфраструктуру и растућу потражњу за дигиталним услугама. Јавни сектор³⁷ има значајан допринос економској активности у БиХ с обзиром на то да се на њега односи око једне четвртине укупног броја запослених, док је допринос реалном расту БДВ износио 60 бп. Такође, дјелатности превоза, као и хотела и ресторана, односно дјелатности које су директно повезане с доласцима и потрошњом страних туриста су забиљежиле допринос расту реалне БДВ од 30 бп.

Графикон 1.10: Доприноси расту реалне бруто додане вриједности, одабране дјелатности

Извор: БХАС, ЦББиХ

Сектор грађевинарства је забиљежио значајан раст у 2024. години (7,4%), што је незнатно испод нивоа из 2023. године. Овакви индикатори у сектору грађевинарства су већим

³⁵ Детаљније погледати у поглављу 1.2.4 Спољни сектор, Платни биланс

³⁶ Детаљније погледати у поглављу 1.2.4 Спољни сектор, Платни биланс

³⁷ Јавни сектор обухвата дјелатности: О (Јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање), П (Образовање) и Q (Дјелатности здравствене и социјалне заштите).

дијелом посљедица још увијек веће потражње од понуде. У прилог овом иде и слабији механизам трансмисије високих каматних стопа са европодручја на домаће тржиште, као и недостатак алтернативних могућности за улагања. У 2024. години забиљежен је значајан раст обима производње у грађевинском сектору (6,0%)³⁸, који је у складу са снажним растом бруто инвестиција забиљеженим у прва три квартала 2024. године. Наведени раст обима радова се односи на оба главна сегмента грађевинарства, и на високоградњу (станоградњу) и на нискоградњу. Станоградња је порасла за 17,6% у броју завршених станова, те 16,1% у изграђеној површини. У нискоградњи је, у 2024. години, такође забиљежен значајан раст обима производње (7,0%), првенствено због интензитета радова попут оних на дионицама аутопута Коридор 5ц. Истовремено, цијене извођачких радова у нискоградњи су забиљежиле раст од 5,3%, у односу на 2023. годину (раст је забиљежен код свих врста објеката: магистралне цесте, аутопутеви, мостови и тунели). Раст цијена извођачких радова показује да је дошло и до трошковних притисака. Такође је важно напоменути да у сектору грађевинарства у БиХ, већ годинама, постоји проблем мањка стручне радне снаге, што у периодима интензивније градње може додатно допринијети повећању трошкова рада.

III. Цијене

Успоравање инфлације, које је започето још у посљедњем кварталу 2023. године, настављено је у 2024. години. У 2024. години, инфлација је износила 1,7%. Инфлаторни притисак се, у претходним периодима, значајно разликовао у БиХ од оног у зони евра, како у доприносима појединачних одјелака, тако и у јачини самог инфлаторног притиска. Међутим, у 2024. години се примјећује усклађивање раста цијена, при чему је годишња инфлација у зони евра износила 2,4%³⁹. Према посљедњим средњорочним пројекцијама ЦББиХ, очекујемо да ће раст просјечних потрошачких цијена остати на нивоу до 2%⁴⁰.

Базна инфлација⁴¹ за 2024. годину процијењена је на 4,0% (Графикон 1.11). Стопа процијењене базне инфлације, била је двоструко виша у односу на укупну инфлацију,

³⁸ Извор: Агенција за статистику БиХ, 25. 2. 2025. године; Индекс производње у грађевинарству

³⁹ У зони евра се за израчун инфлације користи НИСР, а како хармонизовани индекс још увијек није службено доступан за БиХ се користе искључиво СРП подаци. Кључна методолошка разлика базира се на чињеници да НИСР обухвата потрошњу нерезидената, док СРП искључиво домаћих приватних домаћинстава, што резултира различитим учешћима појединих компонената у потрошачкој корпи за израчун СРП-а и НИСР-а.

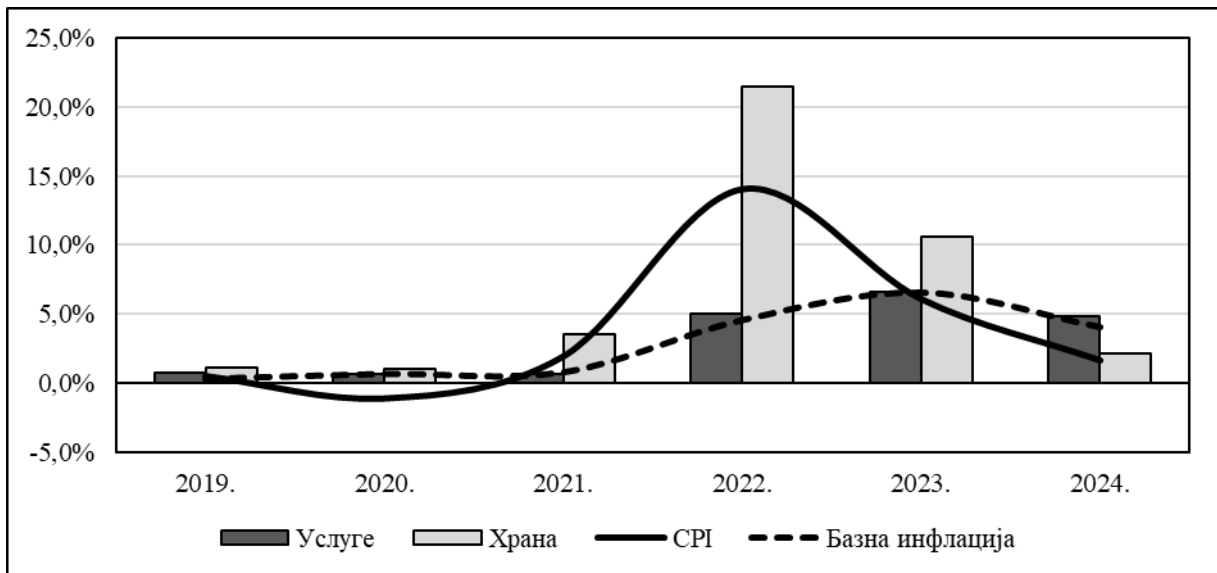
⁴⁰ ЦББиХ Јесење средњорочне макроекономске пројекције, новембар 2024. године

⁴¹ Базна инфлација је процијена ЦББиХ.

што показује да раст цијена у 2024. години није био само под утицајем раста егзогених цијена, већ и под све већим притиском домаћих цијена. Перзистентно високе стопе базне инфлације, које су већ од краја првог полугодишта 2023. године, биле изнад стопа укупне инфлације, могле би узроковати даљњи синдикални притисак за усклађивањем реалних примања с растом животних трошкова. Базна инфлација је већ под утицајем значајног раста реалних плата, које су у 2024. години забиљежиле раст од 7,7% (видјети детаљније у потпоглављу Запосленост и плате).

Кретање базне инфлације било је врло хармонизовано с кретањем инфлације услуга у 2024. години, што заправо такође сугерише да су домаћи инфлаторни притисци у порасту. Раст домаћих инфлаторних притисака може имати негативан утицај на конкурентност домаће индустрије, у средњем и дугом року, те утицај на обим индустријске производње. Инфлација у сектору услуга⁴², континуирано је висока у посљедње три године, те исту процјењујемо на 4,8% за 2024. годину. Међу услугама које су забиљежиле најизраженији раст цијена су услуге ресторана и хотела⁴³, цијене најамнина и услуге поправки те адаптирања станова. Све наведено указује на то да раст цијена није забиљежен само у категоријама које су, традиционално, под утицајем снажних осцилација на међународним тржиштима, попут хране и енергената.

Графикон 1.11: Годишње промјене просјечних потрошачких цијена у БиХ

Извор: БХАС

⁴² Инфлација услуга је процјена ЦББиХ.

⁴³ Укупна маса плата (енгл. wage bill) се у 2024. години повећала за 10,5%, у односу на 2023. годину у сектору хотелијерства и угоститељства.

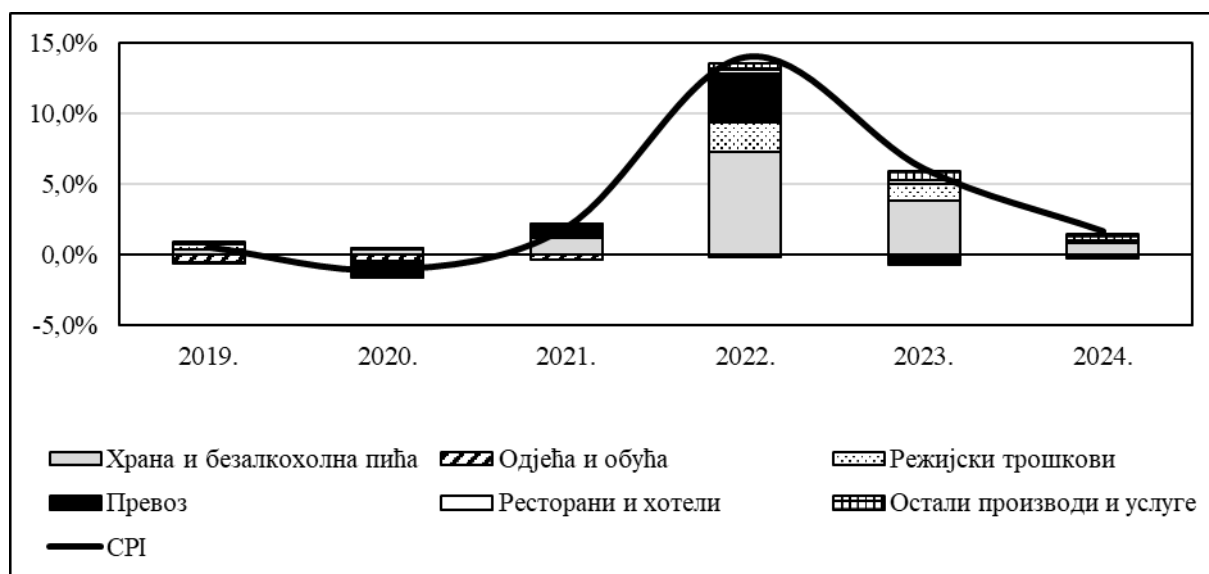
Напомена: Базна инфлација и инфлација услуга су процјене ЦББиХ. Израчун базне инфлације према методологији EUROSTAT-а у односу на методологију ЦББиХ изузима додатно одјељак алкохолних пића и дувана те у склопу енергената изузима цијене електричне енергије. Како су домаће цијене за ове одјељке формиране административно, те како нису толико зависне од егзогених цијена, израчун домаће базне инфлације се разликује по наведеном основу, што је веома честа пракса у појединим земљама које методологију креирају на основу економских специфичности земље.

Посматрајући раст просјечних потрошачких цијена по категоријама, највећи раст цијена у 2024. години забиљежен је за категорије услуга ресторана и хотела (7,2%), те за остале производе и услуге (5,3%), међу којима се издвајају цијене финансијских услуга. Категорија хране и безалкохолних пића у 2024. години забиљежила је раст цијена од 2,1%. Цијене режијских трошкова су се задржале на нивоу из претходне године, упркос поскупљењу електричне енергије за домаћинства у ФБиХ⁴⁴. Очекујемо да ће у наредном периоду цијене режијских трошкова стварати додатни инфлаторни притисак, с обзиром на то да су и у РС-у од почетка 2025. године цијене електричне енергије за грађане порасле за 7,7%. Према званичним подацима, пододјељак електрична енергија забиљежио је годишњи раст од 1,8% у 2024. години, на нивоу БиХ. Имајући у виду наведена повећања цијена електричне енергије, очекује се даље инфлаторни притисак не само у овом одјељку, већ и у свим осталим одјељцима, због чињенице да повећање цијена електричне енергије има утицај и на остале одјељке.

Категорија превоза забиљежила је благи годишњи пад (0,1%) у 2024. години. Остале категорије су забиљежиле годишњи раст, изузев категорије одјеће и обуће која континуирано дјелује дефлаторно на укупне просјечне потрошачке цијене, у петнаестогодишњем периоду. Овај тренд раста цијена, који је забиљежен у већини категорија у 2024. години, а посебно у услужном сектору, у наредном периоду ће вјероватно бити под додатним притиском раста режијских трошкова. Највећи допринос укупном расту цијена у 2024. години имао је одјељак хране и безалкохолних пића, а затим остали производи и услуге, те услуге ресторана и хотела (Графикон 1.12).

⁴⁴ Цијене електричне енергије за домаћинства у ФБиХ су порасле за 10%, те око 8% за мале предузетнике, а што је материјализовано од 1. августа 2024. године.

Графикон 1.12: Доприноси годишњим стопама промјене потрошачких цијена у БиХ

Извор: БХАС

Текстни оквир 1: Промјена у нивоу просјечних потрошачких цијена главних одјељака, у односу на периоде прије инфлаторних шокова

Након снажних инфлаторних шокова, од другог полугодишта 2023. године, отпочело је брзо успоравање раста домаћих потрошачких цијена. Ипак, индекс просјечних потрошачких цијена биљежи високе нивое од када се службено прикупљају подаци о цијенама у БиХ, при чему је на крају децембра забиљежен просјечан раст цијена од 24,4%, у односу на просјек 2021. године, односно прије периода снажних инфлаторних шокова.

Ово је важно имати у виду с аспекта расположивог дохотка, јер, иако инфлација успорава, просјечне потрошачке цијене су и даље више у односу на претходне периоде. У том контексту, такође је важно нагласити да су земље у развоју посебно осјетљиве на инфлацију, нарочито на повећања цијена основних животних потрепштина попут хране, горива и режијских трошкова. У развијеним земљама, повећање цијена хране није толико драматично, колико у земљама с нижим просјечним дохотком по становнику, гдје и мање промјене у цијенама хране имају велики утицај на квалитет живота становништва. Раст просјечних потрошачких цијена има највећи утицај на домаћинства с нижим дохотком, зато што таква домаћинства имају тенденцију да троше највећи дио својих прихода на прехранбене производе и друге основне намирнице. Због нижег расположивог

дохотка, управо је пондер за категорију Храна и безалкохолна пића далеко најзначајнији с аспекта мјерења инфлације у случају БиХ⁴⁵.

На Графикону 1.13, приказане су годишње промјене цијена за одјељке хране и безалкохолних пића, режијских трошкова, и превоза, у односу на 2021. годину, те 2015. годину. Посматрајући три наведена главна одјељка у укупној потрошњи становништва, који према учешћу потрошње имају 64,6% у укупној структури, јасно су видљиве значајне стопе раста цијена, у односу на просјек 2021. године, а посебно у односу на просјек 2015. године. Најзначајнији раст цијена, у односу на просјек 2021. године, забиљежен је за категорију хране и безалкохолних пића (од 37,2%), а у односу на 2015. чак 45,9%. Такође, иако су цијене режијских трошкова стагнирале у 2024. години, а цијене превоза чак забиљежиле пад, цијене у наведеним одјељцима су порасле за 22,6% и 19,4%, у односу на просјек 2021. године⁴⁶.

Графикон 1.13: Промјене просјечних потрошачких цијена главних одјељака

Извор: БХАС

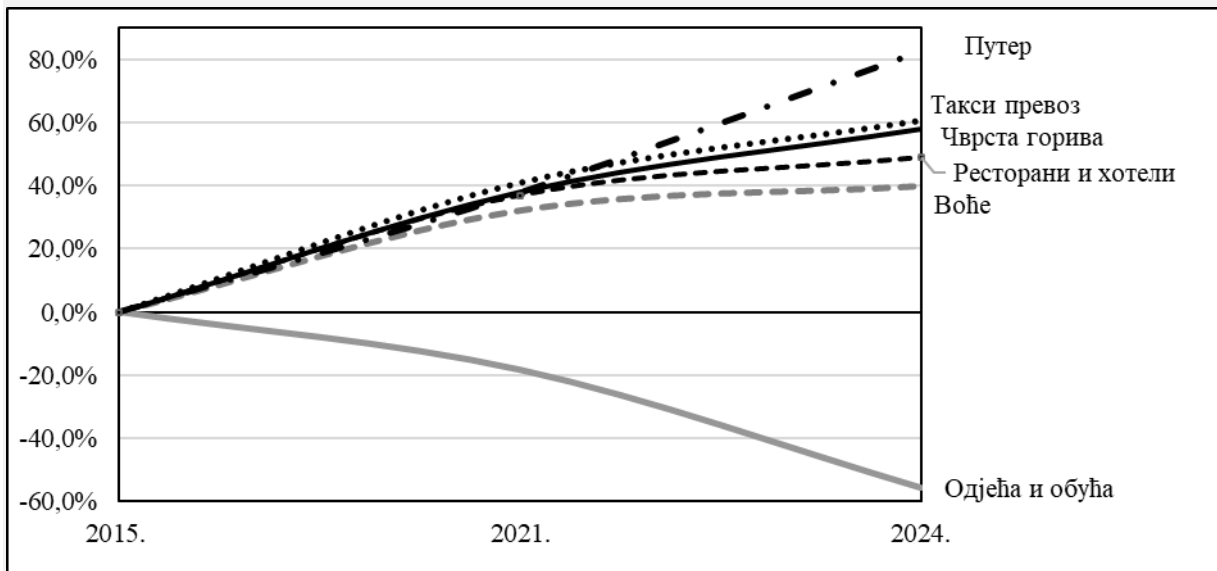
Посматрано на детаљнијем нивоу, иако су неки пододјељци забиљежили доста спорији раст цијена у 2024. години, а неки и пад цијена, у односу на 2023. годину, њихов ниво цијена је значајно виши у односу на просјек 2015. године (Графикон 1.14). На примјер, пододјељак Воће је забиљежио раст цијена од 4,3% у односу на 2023. годину, али и раст

⁴⁵ Пондер за категорију Храна и безалкохолна пића за 2024. годину у БиХ је износио 36,9%, а у ЕУ 16,9%.

⁴⁶ У 2024. години, просјечна нето плата у БиХ порасла је за 38,5%, у односу на просјек 2021. године. Према посљедњим подацима Анкете о радној снази, учешће активног становништва у укупном радно способном становништву је 49,5%, док је у 2021. години износио 48,0%.

од 39,7% у односу на 2015. годину⁴⁷. У оквиру наведеног пододјелјка, цијене крушака су стагнирале у 2024. години, али су забиљежиле раст од чак 112,1%, у односу на просјек 2015. године. Такође, пододјелјак Чврста горива (у оквиру режијских трошкова) забиљежио је пад цијена од 4,7% у 2024. години, међутим, у односу на просјек 2015. године, забиљежио је раст од 58,0%. Неки од осталих пододјелјака који су забиљежили значајан раст у нивоу цијена су уља и масноће, пекарски производи, такси и друмски превоз, одржавање и поправке столарије, те услуге у ресторанима и хотелима. С друге стране, одјелјак одјеће и обуће континуирано биљежи пад цијена у периоду од петнаест година, при чему је у 2024. години забиљежен пад цијена од 55,7% у односу на просјек 2015. године.

Графикон 1.14: Промјена у нивоу цијена за одабране пододјелјке, у односу на просјек 2015. године

Извор: БХАС

Према посљедњим подацима EUROSTATa, *per capita* БДП, према паритету куповних снага, у БиХ је у 2023. години био тек на 36% онога ЕУ. Другим ријечима, када се узму у обзир и разлике у цјеновним нивоима, у БиХ се у 2023. години генерисало, по становнику, 36% вриједности која се у истом периоду генерисала у ЕУ. При томе, према истом извору, стварна индивидуална потрошња (као индикатор материјалне добробити домаћинства) је у БиХ у истој години по становнику износила 42% просјека ЕУ. У 2023. години становништво БиХ је конзумирало хране и безалкохолних пића у висини од

⁴⁷ Количина увезеног воћа у 2024. години смањила се за 3,3%, док се вриједност увоза воћа повећала за 8,0%, што указује на цјеновни ефекат, односно на раст цијена воћа на међународном тржишту.

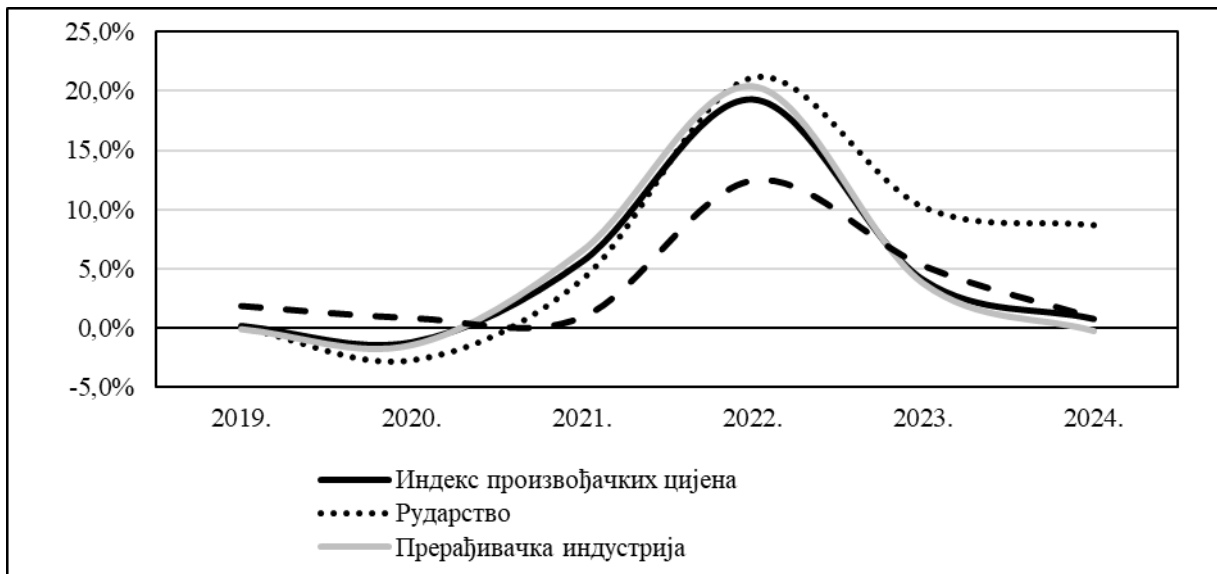
23,9% БДП-а, док је у ЕУ тај проценат био знатно нижи (6,8%). Када бисмо занемарили различите стопе инфлације у наведеним одјелјцима, као и чињеницу да цјеновни индекси у БиХ и ЕУ нису директно упоредиви, јасно је како инфлаторни притисци на основне животне потрепштине знатно јаче утичу на расположиви доходак у земљама на нижем нивоу економског развоја. Иако су током 2024. године у БиХ продужене привремене мјере закључавања цијена основних животних потрепштина, такве привремене интервенције на цијенама роба и услуга не могу имати превише снажан ефекат, те могу само тренутно олакшати притисак на буџете домаћинстава⁴⁸.

Цијене индустријских произвођача у БиХ су у 2024. години такође забиљежиле успоравање раста (Графикон 1.15) у односу на претходну годину (0,7% за 2024. годину у односу на 4,0% за 2023. годину). Иако су произвођачке цијене у дјелатностима Рударства и Производње и снабдијевања електричном енергијом и гасом забиљежиле раст (од 8,7% и 0,8%, респективно), Прерађивачка индустрија је забиљежила благи пад цијена (0,3%), што може указивати на слабу потражњу за индустријским производима (видјети потпоглавље Индустријска производња и грађевинарство). Посматрано по главним групама, све групе су забиљежиле раст произвођачких цијена, осим интермедијарних производа који су забиљежили пад од 1,2%. Даљња подјела по тржиштима указује да су произвођачке цијене за домаће тржиште забиљежиле раст од 2,3%, док су за незнамаће тржиште забиљежиле благи пад од 0,8%. Ове информације сугеришу да су домаћи произвођачи ограничени у подизању цијена да би одржали конкурентност на међународном тржишту, док раст трошкова, попут плата и електричне енергије, врши притисак на цијене за домаће тржиште. Произвођачке цијене услуга су највише порасле за архитектонске и инжињерске дјелатности, те за дјелатности друмског превоза роба, који представља доминантан облик транспорта у БиХ⁴⁹.

⁴⁸ Влада Федерације Федерације БиХ је на приједлог Федералног министарства трговине усвојила покретање Пројекта „Закључавамо цијене“ крајем 2023. године, у трајању од три мјесеца за 40 производа, који обухватају животне намирнице и хигијенске потрепштине. Федерално министарство трговине од 1. октобра 2024. године најавило је четврти талас добровољног пројекта који је трајао до краја 2024. године, гдје је попис производа са сниженом и закључаном цијеном проширен на 56 производа. Министарство трговине и туризма Републике Српске од 1. августа је наставило добровољну акцију закључавања цијена у склопу кампање „Друштвено одговорни“, а која је покренута током 2023. године. ЦББиХ анализе ефеката досадашњих мјера нису указале на смањење укупне инфлације.

⁴⁹ Према посљедње доступним подацима, забиљежен је раст цијена за архитектонске и инжињерске дјелатности од 8,1%, а за дјелатности друмског превоза роба раст од 4,3%, у односу на 2023. годину.

Графикон 1.15: Годишње промјене произвођачких цијена у БиХ по дјелатностима

Извор: БХАС

IV. Запосленост и плате

Основне структуралне карактеристике тржишта рада у БиХ у 2024. години су релативно непромијењене у односу на раније године⁵⁰: ниска активност радно способног становништва, висока дугорочна незапосленост, те незапосленост младих. Према посљедњим подацима Анкете о радној снази⁵¹, стопа незапослености, у трећем кварталу 2024. године, износила је 12,2% (у 2023. години износила је 13,2%). Стопа запослености (лица доби 15-89 година) износила је само 43,6%, уз значајан родни јаз. Упркос опадајућем тренду у посљедњим годинама, стопа незапослености је и даље виша у поређењу са земљама ЕУ, посебно међу младима. Према посљедње доступним подацима, учешће младих лица која нису запослена, нити укључена у образовање и обуку (тзв. NEET стопа⁵²) у БиХ износило је 15,7%, док је у ЕУ то учешће било 10,9%. Дугорочна стопа незапослености⁵³ такође је значајно виша у БиХ у односу на земље ЕУ (8,6% у БиХ,

⁵⁰ Изостаје напредак у побољшању статистика тржишта рада и социјалних статистика те изради прописа који су предуслов за сљедећи попис становништва. Неопходно је унапређење административних података, који не дају свеобухватан приказ динамике тржишта рада. Истовремено, методолошке измјене у изради Анкете о радној снази, коју на кварталном и годишњем основу проводи БХАС, отежавају упоредивост историјских серија анкетних података.

⁵¹ Анкета о радној снази, III квартал 2024. година, децембар 2024. године.

⁵² NEET стопа је учешће лица старости од 15 до 24 године која нису запослена, нису на школовању, нити су на обуци у укупној популацији тог узраста.

⁵³ Дугорочна стопа незапослености је удио незапослених лица годину дана и дуже у активном становништву.

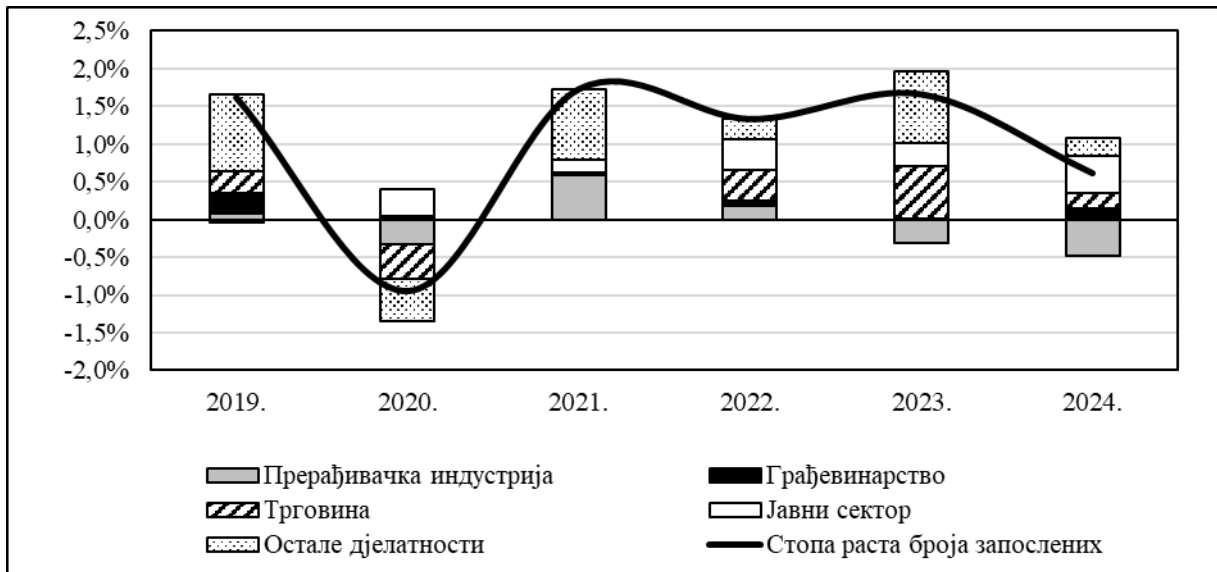
у поређењу са 1,9% у ЕУ), што даље указује на структуралне проблеме на тржишту рада, као што је неусклађеност знања и вјештина са стварним потребама тржишта рада. Према подацима Анкете о радној снази за трећи квартал 2024. године, 70,8% незапослених је тражило посао дуже од годину дана.

У структури радне снаге, највеће је учешће лица са завршеном средњом школом и специјализацијом (69,1% у трећем кварталу 2024. године). Лица са завршеном средњом школом и специјализацијом тешко се интегришу на тржиште рада, те чине чак 44,5% неактивног становништва. Иако званични подаци биљеже повећање стопе активности радно способног становништва у односу на 2023. годину, у 2024. години она је и даље испод 50% (49,6% у трећем кварталу 2024. године). Добра група 25-49 година старости чини 65,2% активног становништва, мада и значајан дио укупног броја незапослених особа (62,7%) припада овој старосној групи. Званични подаци указују и на смањење броја лица ван радне снаге (1,45 милиона регистрованих лица ван радне снаге крајем трећег квартала 2024. године) при чему је више од 60% неактивног становништва у доброј групи изнад 50 година старости.

Према административним подацима⁵⁴, евидентиран је континуиран пад броја незапослених лица, а на крају децембра број незапослених лица од 320.969 (смањење од 6,6% на годишњем нивоу). У децембру 2024. године, остварен је раст броја запослених лица, на кумулативном основу, односно 5.230 новозапослених лица. Највеће учешће у укупном броју запослених лица, у децембру 2024. године (преко 60%), односио се на запослене у јавном сектору, прерађивачкој индустрији, те трговини на велико и мало (Графикон 1.16). Број запослених у јавном сектору (јавна управа и одбрана, обавезно социјално осигурање, образовање, те дјелатности здравствене заштите и социјалне помоћи) чинио је готово једну четвртину укупног броја запослених, гдје је забиљежен и највећи кумулативни раст броја запослених, у односу на исти мјесец претходне године (4.089 новозапослених лица). Значајан раст броја запослених такође је остварен и у дјелатностима трговине на велико и на мало, образовања, те грађевинарства. Са друге стране, у Прерађивачкој индустрији забиљежено је највеће смањење броја запослених особа.

⁵⁴ Извор података: Агенција за рад и запошљавање БиХ. Административни подаци се базирају на евиденцијама незапослених који су пријављени на бироима за запошљавање. Незапосленим лицем се сматра свако лице које испуњава законом прописане услове и пријављено је у неком од завода за запошљавање. Имајући у виду негативне демографске трендове и континуиран одлив радне снаге, услјед миграција квалификованих радника, расположиве административне податке треба с пажњом интерпретирати.

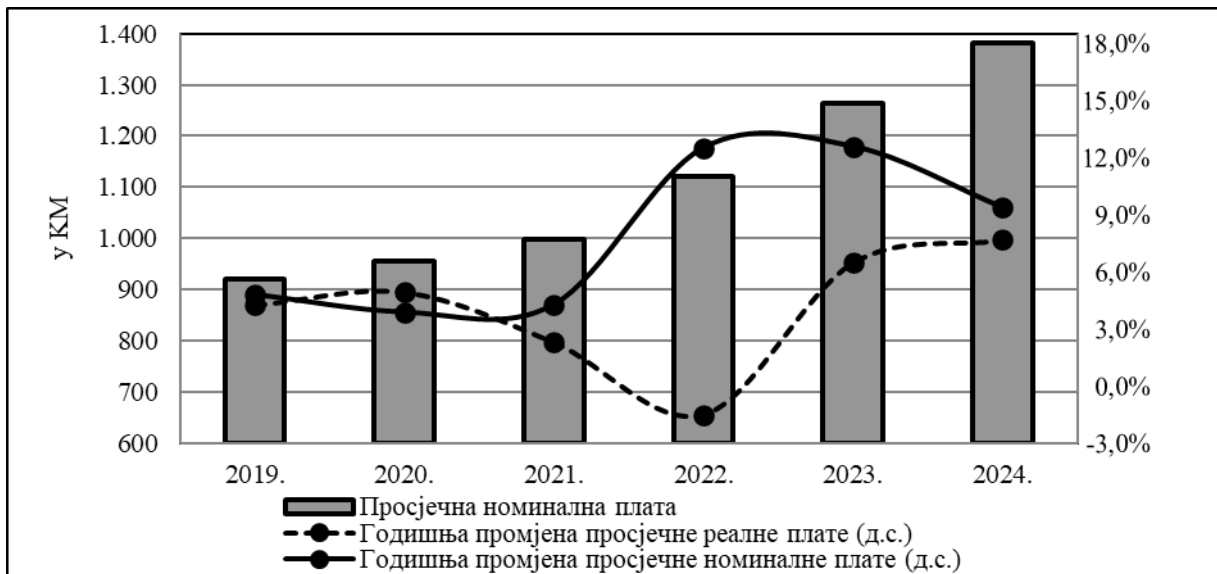
Графикон 1.16: Доприноси годишњим промјенама броја запослених по подручјима, на крају године

Извор: БХАС

У 2024. години настављен је раст просјечних номиналних плата, те је забиљежена просјечна годишња стопа раста од 9,4%, што представља нижу стопу у односу на 2023. годину (12,6%). Успоравање раста инфлације, уз раст номиналних зарада, резултирало је значајним растом реалних плата у 2024. години, од 7,7% на годишњем нивоу (Графикон 1.17). Почетком 2024. године, минимална плата је порасла у ФБиХ за 3,9% и у РС-у за чак 28,6%. У наредном периоду се очекује наставак раста реалних плата, посебно имајући у виду да је у 2025. години додатно повећана минимална плата у оба ентитета, а чији је раст посебно изражен у ФБиХ (61,6%). Просјечне потрошачке цијене не расту приближном динамиком, што би било очекивано услед оваквих промјена у трошковима производње. Могуће је да је иницијални ефекат апсорбиран профитним маржама, те да ће се пуни ефекат на економску активност и цијене одразити тек у наредном периоду. Такође очекујемо да ће се тренд смањења незапослености наставити и у наредном периоду, што би могло позитивно утицати на личну потрошњу, уз већ присутни раст просјечних номиналних плата. Међутим, овај ефекат се односи на случај гдје смањење незапослености није резултат раста броја неактивног радно способног становништва.

Графикон 1.17: Просјечне годишње нето плате

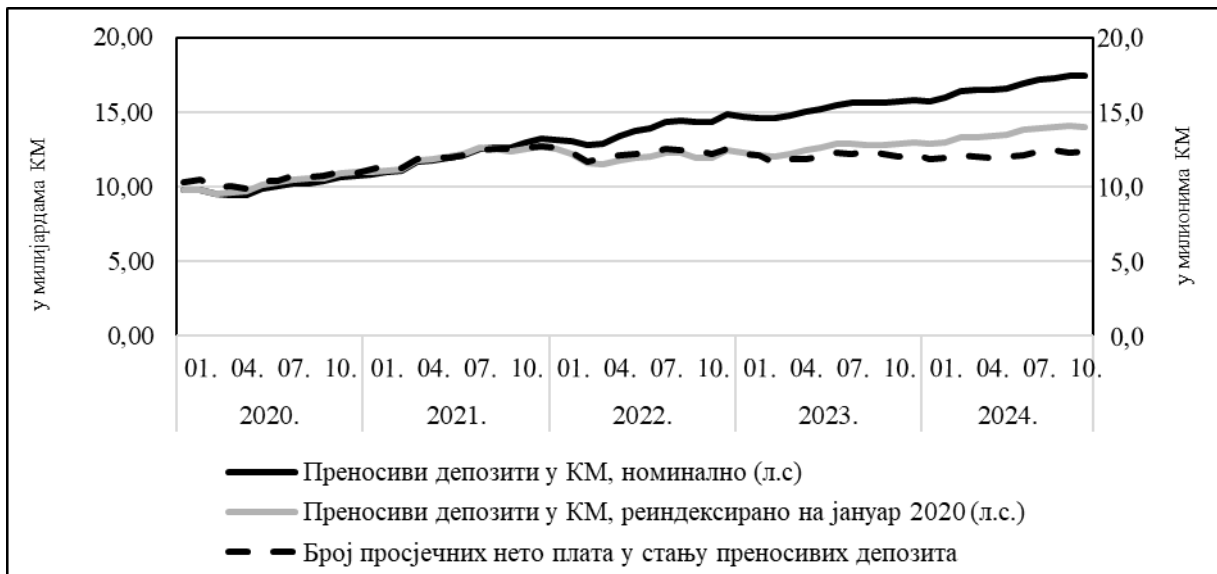
Извор: БХАС

Напомена: Реална плата је усклађена с просјечним потрошачким цијенама. Просјечна годишња плата подразумијева аритметички просјек просјечних плата по мјесецима.

Као посљедица усклађивања плата, расли су депозити по виђењу и трансакциони рачуни у КМ⁵⁵ (Графикон 1.18). Уочљиво је да у посљедњем периоду, откако је почело интензивније усклађивање плата за инфлацију, број просјечних плата у стању преносивих депозита у КМ значајније не расте. Другим ријечима, најзначајнија категорија депозита расте, првенствено због усклађивања плата, вјероватно и пензија, за инфлацију, уз успоравање раста броја запослених.

⁵⁵ Укупни преносиви депозити у КМ су крајем 2024. године имали учешће од око 53% у укупним депозитима у систему.

Графикон 1.18: Преносиви депозити у КМ и плате

Извор: ЦББиХ, БХАС

Номинални раст просјечних нето плата забиљежен је у свим дјелатностима у 2024. години, с тим што је најизраженији раст забиљежен за дјелатности Стручне, научне и техничке дјелатности (12,3%), Пољопривреда, шумарство и риболов (11,5%), те за Прерађивачку индустрију (11,1%) (Графикон 1.19). Треба имати у виду да је просјечна нето плата у Прерађивачкој индустрији, која је, према званичним статистичким подацима, запошљавала готово петину свих запослених у БиХ у децембру 2024. године, и даље значајно испод просјечне нето плате у БиХ (81,0% у децембру 2024. године). Континуирани одлазак младих и квалификованих радника, уз демографски изазов старења становништва, у теорији може резултирати растом плата у кратком року. Међутим, смањење радно способног становништва и продуктивности може резултирати успоравањем раста плата, у дугом року.

Графикон 1.19: Просјечан годишњи раст номиналних нето плата, по дјелатностима

Извор: БХАС

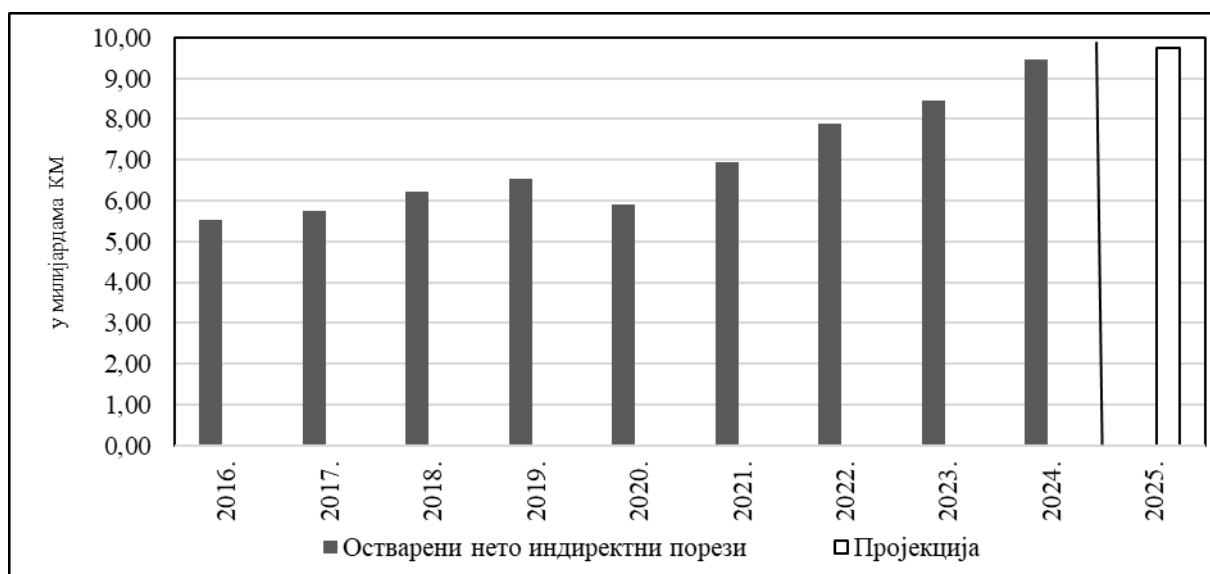
Напомена: У заградџи поред назива серије, приказано је учешће у укупном броју запослених, у процентима, на крају 2024. године.

1.2.2 Фискални сектор

Фискални индикатори у 2024. години указују на снажан раст прихода и расхода, уз нешто јачи интензитет раста јавних расхода. Јачи интензитет раста расхода се може објаснити растом текуће потрошње сектора владе која је представљала фискални одговор на ублажавање посљедица високих цијена за осјетљиве категорије становништва. Владина потрошња је била усмјерена на већа номинална издвајања за пензије, плате у јавном сектору, као и једнократне новчане исплате осјетљивим категоријама. С обзиром на то да је акценат влада био на очувању животног стандарда осјетљивих категорија становништва, изостала су значајнија инвестициона улагања као и повлачења средстава од ино-кредитора по концесионим условима, тако да је јавни дуг опште владе према мастрихтским критеријумима незнатно повећан у 2024. години.

Нето приходи од индиректних пореза су у 2024. години забиљежили снажан раст на годишњем нивоу (Графикон 1.20). Износ наплаћених нето прихода у 2024. годни (9,45 милијарди КМ) је највећи од успостављања система индиректног опорезивања. Само у односу на претходну годину овај износ је повећан за 1,01 милијарду КМ или 11,9%. Главни допринос наведеном расту прихода долази од значајне потрошње домаћинства, задржавања цијена на високом нивоу, повећања специфичне акцизе на цигарете за 15%, повећања раста номиналних плата, као и повећања цијена у услужном сектору.

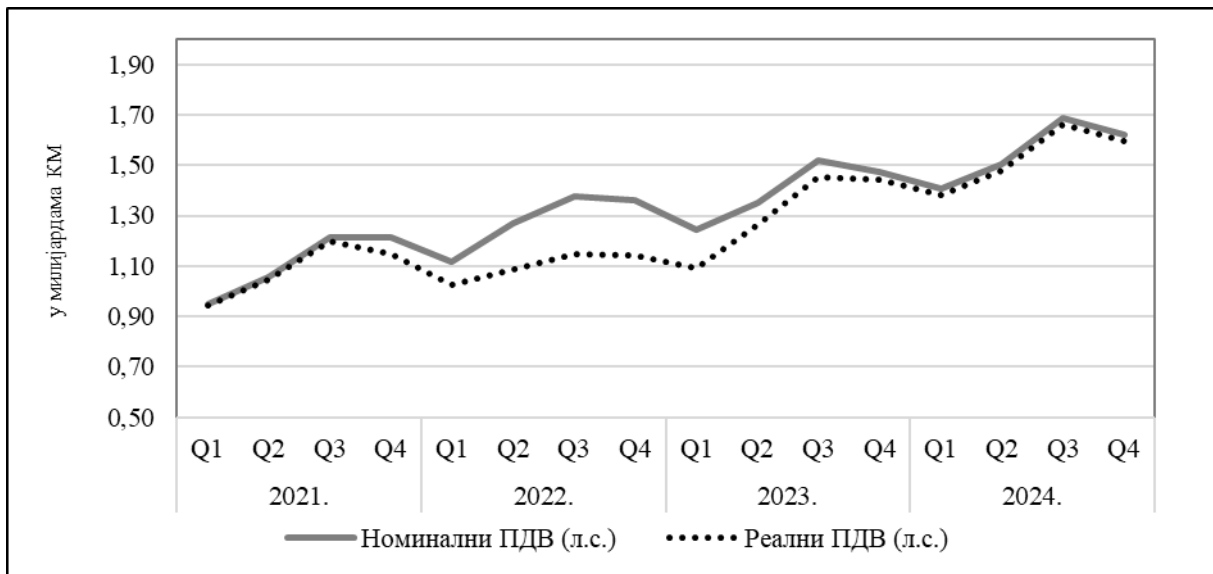
Графикон 1.20: Приходи од индиректних пореза

Извор: Глобални оквир фискалног биланса и политика у Босни и Херцеговини (ГФО БиХ) за период 2025-2027 (усвојен у марту 2025. године)

Рекордан раст укупних прихода је резултат раста прихода од ПДВ-а (порез на додану вриједност), као највеће ставке у структури прихода. Нето приход од ПДВ-а износио је 6,22 милијарде КМ у 2024. години, што је више за 11,3% у односу на претходну годину. Главни фактор наведеног раста прихода по овом основу је задржавање општег нивоа цијена на високом нивоу, повећање плата и запослености кроз приватну потрошњу, али и повећања цијена услуга везаних за сектор туризма (Графикон 1.21).

Графикон 1.21: Утицај инфлације на раст прихода од пореза на додану вриједност

Извор: Агенција за статистику БиХ, Управа за индиректно опорезивање (УИНО), ЦББиХ калкулација

У 2024. години је дошло до неколико измјена у области пореске политике. Као одговор на инфлаторне притиске, Влада Федерације БиХ је повећала минималну плату на износ од 1000 КМ у Федерацији Босне и Херцеговине с примјеном од 31. јануара 2025. године. Ова измјена, како је најављено, представља дио ширег пакета социјалних политика која за циљ има побољшање животног стандарда за раднике и допринос смањењу сиромаштва, с директним импликацијама на прикупљање прихода од пореза, нарочито пореза на лични доходак. Приходи од пореза на лични доходак чине мањи дио укупних порезних прихода, и у Федерацији БиХ тренутно представљају око 8,5% укупних порезних прихода. Такође, једна од измјена пореске политике је повећање специфичне акцизе на цигарете за 15%. Ова измјена је довела до већих малопродајних цијена, која је, упркос незнатном смањењу потрошње, допринијела приближно годишњем повећању прихода по основу акциза у износу од 101 до 131 милиона КМ.

Укупна наплата прихода од акциза у 2024. години је забиљежила снажан годишњи раст од 15,5% и наведени раст углавном долази од акциза на духан. Приходи по овом основу су забиљежили значајан раст, нарочито због повећања потрошње и раста цијена производа који подлијежу наведеним акцизама. Нето приходи по основу путарина су забиљежили годишњи раст (8,0%) што се може објаснити већим бројем путовања. Такође, сваке године, Управа за индиректно опорезивање доноси Одлуку о количини

дизел-горива на које се не плаћа путарина.⁵⁶ Приходи од царина су уско повезани са увозом, тако да је раст увоза утицао на раст прихода од царина у износу од 73,5 милиона КМ (14,5%) у односу на 2023. годину. Раст прихода по овом основу је везан с растом цијена енергената, сировина, хране и осталих увезених роба.

Према Глобалном оквиру фискалног биланса и политика у Босни и Херцеговини (ГФО) за период 2025-2027⁵⁷ који је усвојен у марту 2025. године, пројициран је раст индиректних пореза од 3,9% на годишњем нивоу или 18,1% пројициране вриједности номиналног БДП-а. Ризици за остварење ових пројекција су значајни, првенствено због неизвјесности у вези с глобалном ситуацијом везаном за ратна дешавања у Украјини, затим евентуалне измјене политике индиректног опорезивања (диференцирана стопа ПДВ-а, привремено укидање акциза на деривате, захтјеви за ослобађањем или исплату поврата за промет у земљи).⁵⁸

И поред рекордних прихода, за 2024. годину био је планиран дефицит у ентитетским буџетима, због значајног раста расхода услјед издвајања средстава за раст плата у јавном сектору, али и усклађивања пензија у складу с растом БДП-а и индекса потрошачких цијена. Влада Републике Српске је извршила ребаланс буџета за 2024. годину којим је буџет увећан за 75 милиона КМ или 1,3% у односу на првобитни буџет за 2024. годину који је износио 5,73 милијарди КМ. Влада Републике Српске је од наведеног ребаланса издвојила око 28 милиона КМ за пензионере, око 20 милиона КМ за инвестиције, а остатак за осталу потрошњу и материјалне трошкове. Ребаланс је планиран на основу повећања прихода овог ентитета (повећање прихода је износило 350 милиона КМ у овој години). С друге стране, иако је у јулу 2024. године Влада ФБиХ покренула хитну иницијативу за усвајање ребаланса, он је повучен с дневног реда Представничког дома Парламента Федерације БиХ. Међутим, Влада ФБиХ је донијела Уредбу о једнократној помоћи пензионерима, да би се ублажиле негативне посљедице изостанка ребаланса буџета за ову категорију становништва.

Иако су стратегије јавних инвестиција у оба ентитета биле усмјерене на интензивирање инвестирања у инфраструктурне пројекте и енергетски сектор, у првих девет мјесеци 2024. године забиљежен је само благи раст реализације капиталних инвестиција. У складу с тим, јавне инвестиције су у првих девет мјесеци текуће године за 28,9 милиона

⁵⁶ <https://www.uino.gov.ba/portal/bs/akciza-i-putarina/putarina/>

⁵⁷ <https://www.mft.gov.ba>

⁵⁸ http://www.oma.uino.gov.ba/bilteni/Oma_Bilten_bos_233_234.pdf

КМ веће у односу на исти период претходне године. У наведеном периоду је реализовано 239,3 милиона КМ јавних инвестиција кроз буџете. Ентитетски буџети за 2025. годину су благовремено усвојени.

У децембру 2024. године, Народна скупштина РС је усвојила Буџет РС за 2025. годину у износу од 6,07 милијарди КМ,⁵⁹ што представља увећање од 260 милиона КМ (4,5%) у односу на износ предвиђен Ребалансом буџета из новембра 2024. године. Предвиђен је буџетски дефицит од 98,4 милиона КМ за 2025. годину. У јануару 2025. године, Представнички дом Парламента ФБиХ је усвојио Буџет ФБиХ у износу од 8,25 милијарди КМ. Буџетом су предвиђена средства у износу од 100 милиона КМ привредним субјектима у сврху превазилажења прелазног периода од фискалних интервенција до фискалних реформи. Такође, из буџета ће бити издвојено 50 милиона КМ за подручја поплављена у октобру 2024. године. Надаље, из буџета је планирано 332 милиона КМ за Фонд ПИО/МИО у 2025. години.

Влада Федерације БиХ је у децембру 2024. године донијела Одлуку према којој ће минимална плата износити 1000 КМ у ФБиХ (погледати Графикон 1.17 у поглављу Плате и запосленост), а која ће се примјењивати од 1. јануара до 31. децембра 2025. године.⁶⁰ Ово подразумијева да ће у ФБиХ минимална плата бити повећана за 381 КМ. Такође, да би се превазишли потенцијални проблеми за обртнике и мала предузећа, Влада Федерације БиХ је најавила програм субвенционисања из буџета Федерације БиХ (субвенције чине око 5% укупних расхода). Наиме, обртницима и малим предузећима, Влада ФБиХ ће уплаћивати субвенције за доприносе, а да би сачували радна мјеста која су евентуално угрожена услед повећања минималне плате и примања.

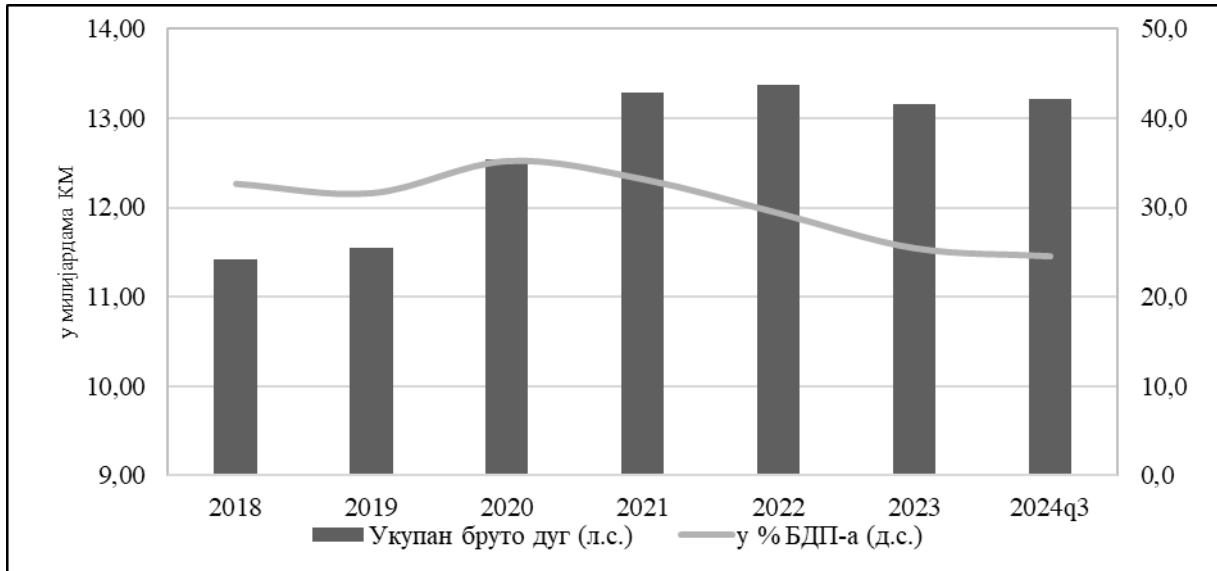
Ниво јавног дуга сектора опште владе с крајем трећег квартала 2024. године у односу на крај 2023. године је повећан у номиналном износу за 61,5 милиона КМ. У 2024. години је изостало значајније задужење влада ентитета код међународних финансијских институција, док је задуживање на домаћем тржишту капитала било нешто интензивније.

⁵⁹<https://www.narodnaskupstinars.net/?q=la/vijesti/narodna-skup%C5%A1tina-usvojila-bud%C5%BEet-republike-srpske-za-2025-godinu-i-program-ekonomskih-reformi-republike-srpske-za-period-2025-2027>

⁶⁰ <https://fbihvlada.gov.ba/bs/vlada-fbih-radnicima-vise-plate-poslodavcima-subvencije>

Укупан јавни дуг сектора опште владе на крају трећег квартала 2024. године је износио 24,5% изражено у процентима БДП-а. (Графикон 1.22).

Графикон 1.22: Укупан јавни дуг сектора опште владе

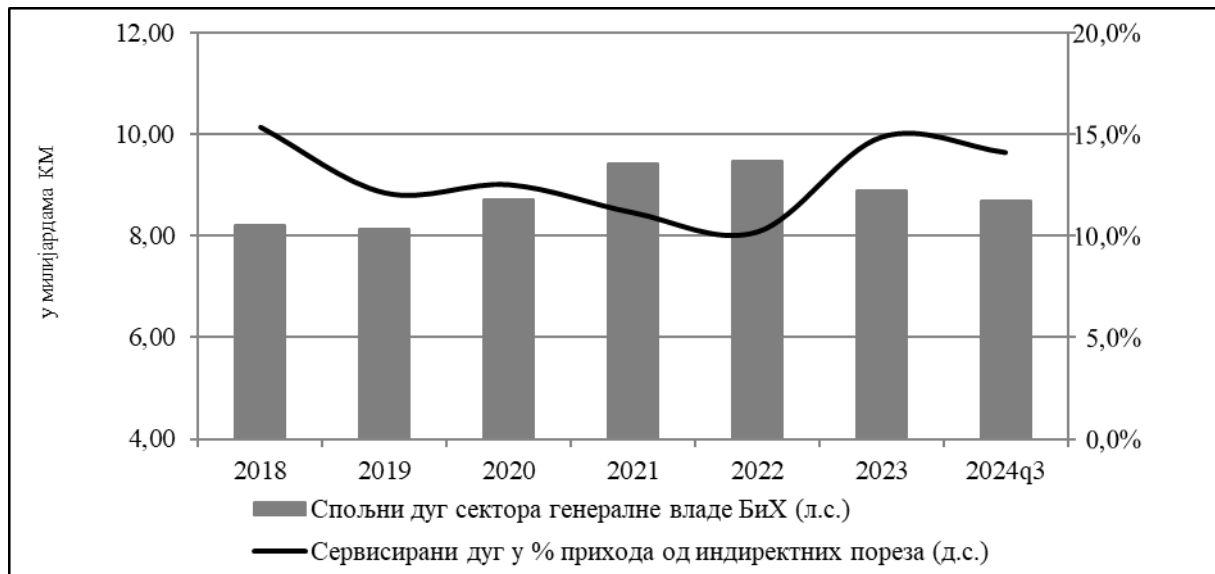

Извор: ЦББиХ, БДП за 2024, ЦББиХ

На нивоу консолидоване БиХ у 2025. години је планирано повлачење ино кредита у износу од 1,81 милијарда КМ⁶¹, док је на домаћем тржишту планирано задужење од 928 милиона КМ. Истовремено, имајући у виду да су на нивоу консолидоване БиХ у 2025. години укупне потребе финансирања буџета 858,1 милиона КМ, извјесно је очекивати даљњи раст владиних обавеза у 2025. години. Спољни дуг сектора опште владе је током 2024. године забиљежио даљњи пад на годишњем нивоу (179,4 милиона КМ или 2,0%) и на крају трећег квартала 2024. године је износио 8,69 милијарди КМ (Графикон 1.23).

⁶¹ <https://www.mft.gov.ba/> ЦГлобални оквир фискалног биланса и политика у БиХ за период 2025-2027

Графикон 1.23: Спољни дуг сектора опште владе

Извор: ЦББиХ, Управа за индиректно опорезивање и Министарство финансија и трезора БиХ

У 2024. години укупан износ повучених средстава од међународних финансијских институција износио је 798,6 милиона КМ, премда је планирано повлачење средстава у износу од 2,00 милијарде КМ⁶². У 2024. години је изостало значајније повлачење средстава од ино-кредитора. Највеће повлачење је забиљежено у првом кварталу 2024. године (332,2 милиона КМ), од чега се највећи појединачни износ односио на финансирање коридора 5ц (око 118 милиона КМ).

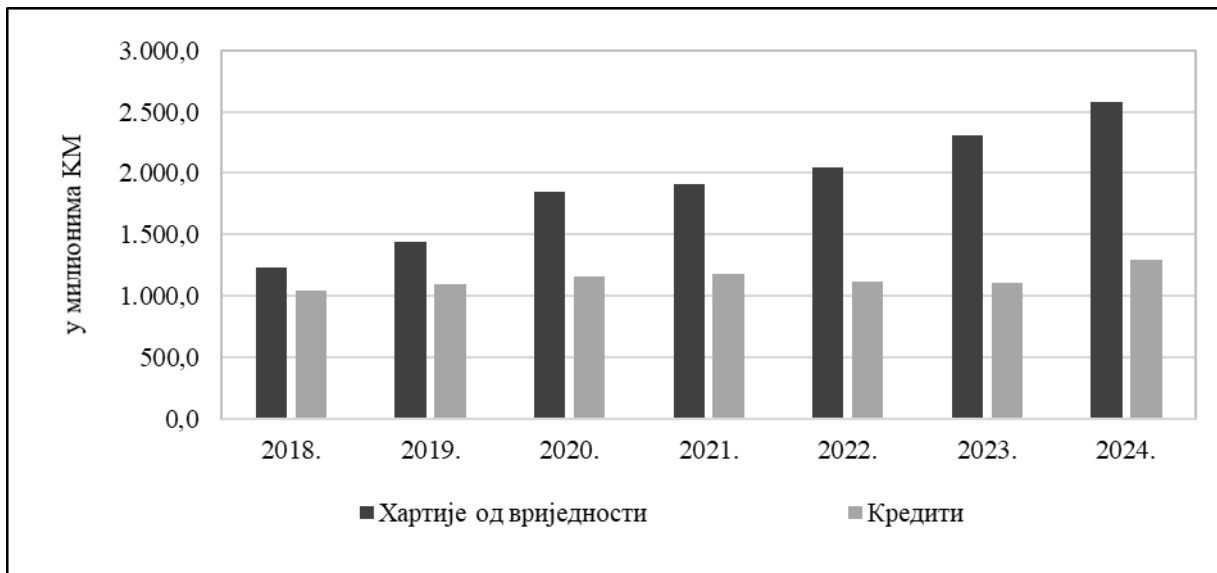
Отплата спољног дуга сектора опште владе је била знатно већа од износа нових повучених средстава у 2024. години. Од укупно сервисираних средстава према ино-кредиторима (1,33 милијарди КМ) према Међународном монетарном фонду – ММФ и Свјетској банци – ИДА су сервисирани појединачно највећи износи од 434,2 милиона КМ и 223,4 милиона КМ, респективно. За сервисирање спољног дуга сектора опште владе у 2025. планирана су средства у износу од 1,23 милијарди КМ, што је 12,6% пројцираних прихода од индиректних пореза за 2025. годину⁶³ (у 2024. години тај проценат је био виши и износио 14,1%).

⁶² Глобални оквир фискалног биланса и политика у БиХ за период 2024- 2026. година, јануар 2024. године.

⁶³ Извор: Министарство финансија и трезора БиХ (План сервисирања спољног дуга у 2025. години) и Одјељење за макроекономску анализу Управног одбора Управе за индиректно/неизравно опорезивање (ОМА Билтен бр.233/234, новембар-децембар 2024.година).

Задуженост сектора владе код комерцијалних банака је забиљежила значајан раст на годишњем нивоу по основу хартија од вриједности (274,4 милиона КМ), као и по основу кредита (182,4 милиона КМ) (Графикон 1.24). У другој половини 2024. године владе ентитета су извршиле значајна нова задужења на тржишту капитала. Влада Републике Српске је у новембру 2024. године прихватила задужење од 100 милиона евра с роком отплате од десет година, укључујући грејс период од годину дана и уз каматну стопу од 5%. Ова средства влада РС је искористила за финансирање буџетског дефицита и рефинансирање дијела постојећег дуга.⁶⁴ Влада ФБиХ је у децембру 2024. године издала седмогодишње обвезнице у износу од 150 милиона КМ, уз просјечну каматну стопу од 3,76%. ФБиХ се на тржишту капитала задужила за око 700 милиона КМ у 2024. години, док је издвојила 443,9 милиона КМ за отплату у истом периоду. Ова задужења су такође омогућила Влади Федерације БиХ да финансира буџетски дефицит и рефинансира дио постојећег дуга. Изложеност банкарског сектора према сектору владе није значајно промијењена и на крају 2024. године је била 8,9% укупне активе банкарског сектора. У 2025. години по основу отплате унутрашњег дуга ФБиХ и РС требају издвојити укупно 1,05 милијарди КМ (Федерација БиХ 454,0 милиона КМ и Република Српска 590,5 милиона КМ)⁶⁵.

Графикон 1.24: Задуженост генералне владе код комерцијалних банака

Извор: ЦББиХ

⁶⁴Извор: <https://www.sglasnik.org/cyr/aktuelno/obavjestenja/objavjben-je-sluzhbeni-glasnik-republike-srpske-broj-10024>

⁶⁵ <https://www.mft.gov.ba/> ЦГлобални оквир фискалног биланса и политика у БиХ за период 2025-2027

Текстни оквир 2: Фискалне мјере ентитетских влада и њихов утицај на јавне приходе и расходе

У 2024. години, владе Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске донијеле су низ фискалних мјера с циљем побољшања економских услова становништва и раста јавних прихода. Једна од кључних мјера које су ентитетске владе имплементирале укључивала је повећање плата у јавном сектору, да би се побољшао животни стандард државних службеника. Ове мјере су имале значајан утицај на повећање расхода у буџетима Федерације БиХ и РС. Укупни трошак који је резултат повећања плата у јавном сектору у 2024. години у РС је процијењен на око 221 милион КМ. Надаље, пружена је подршка малим и средњим предузећима кроз смањење одређених порезних оптерећења и олакшице за инвестиције у секторима као што су ИТ, пољопривреда и производња, с циљем подстицања раста и конкурентности привреде. Влада ФБиХ је у свом Документу оквирног буџета за период 2024–2026. нагласила приоритет креирања бољег пословног амбијента кроз смањење оптерећења рада и сузбијање неформалне економије, што директно утиче на мала и средња предузећа. Такође, уведена су повећања социјалних трансфера, као што су пензије и новчане накнаде, с циљем смањења сиромаштва и помоћи социјално угроженим категоријама становништва. Крајем 2024. године, Влада Федерације БиХ је донијела Одлуку о минималној плати у Федерацији БиХ у износу од 1000 КМ. Влада ФБиХ је у процесу доношења сета фискалних закона с циљем олакшања пословања предузећима у Федерацији БиХ, након повећања минималне плате.

Влада Републике Српске је током 2024. године донијела неколико фискалних мјера које су имале значајан утицај на јавне приходе и расходе. Једна од тих мјера је увођење фискализације за додатне обвезнике. Наиме, Пореска управа Републике Српске објавила је јавни позив за покретање поступка иницијалне фискализације за другу групу обвезника, укључујући велепродају, занатске дјелатности и поштанске услуге. Обвезници су дужни завршити фискализацију до 31. марта 2025. Ова мјера је имала за циљ повећање прихода кроз бољу контролу промета и смањење сиве економије. Такође, Влада РС је донијела уредбу о додјели подстицаја за повећање плата радника, рефундирајући 70% више плаћених доприноса, максимално 1.000 КМ по раднику. Ови подстицаји су обрачунавани за два полугодишња периода, уз рок за подношење захтјева до 1. марта 2025. године за период од 1. јула до 31. децембра 2024. године. Ова мјера је повећала расходе буџета због исплате подстицаја, али је имала позитиван утицај на јавне

приходе кроз повећање бруто плата и доприноса. Наведене мјере у оба ентитета су биле усмјерене ка повећању прихода кроз бољу фискалну контролу и стимулацију економије, док су повећања расхода кроз подстицаје за плате имале за циљ унапређење животног стандарда радника и повећање доприноса за социјалне фондове.

Промет на домаћим финансијским тржиштима у 2024. години био је изузетно висок. У скоро свим годинама од почетка емисије јавног дуга ентитета, укупан промет на берзама је био под доминантним утицајем примарног тржишта дужничких хартија од вриједности ентитета, а за разлику од прошле године у овој години су доминирале емисије Федерације Босне и Херцеговине.

Укупна вриједност прометованих финансијских инструмената је износила 1,52 милијарде КМ и већа је у односу на претходну годину за свега 3%. У укупној структури промета је и поред високе и растуће тржишне капитализације акционарских друштава на SASE промет власничким хартијама од вриједности учествовао са око 13%. Емисије јавног дуга су током 2024. године вршене у укупно девет рочних сегмената (прошле године у десет рочних сегмената). Као и прошле године, поред емисија петогодишњих обвезница највише је било емисија шестомјесечних трезорских записа. У 2024. години није било емисија двомјесечних трезорских записа и двогодишњих и шестогодишњих обвезница, али су зато емитовани тромјесечни трезорски записи и осмогодишње обвезнице. Просјечан омјер покривености емисија Републике Српске (однос између пристиглих и прихваћених понуда) био је скоро на нивоу прошле године 1,1, док је у Федерацији Босне и Херцеговине, као и у неколико посљедњих година, био много виши 1,8 (прошле године 2). У претходне двије године, Република Српска је предњачила по броју и вриједности емисија (Табела 1.2.), а у овој години вриједност емисија јавног дуга Федерације Босне и Херцеговине је за око трећину већа.

Табела 1.2: Емисије јавног дуга ентитета у 2024. години

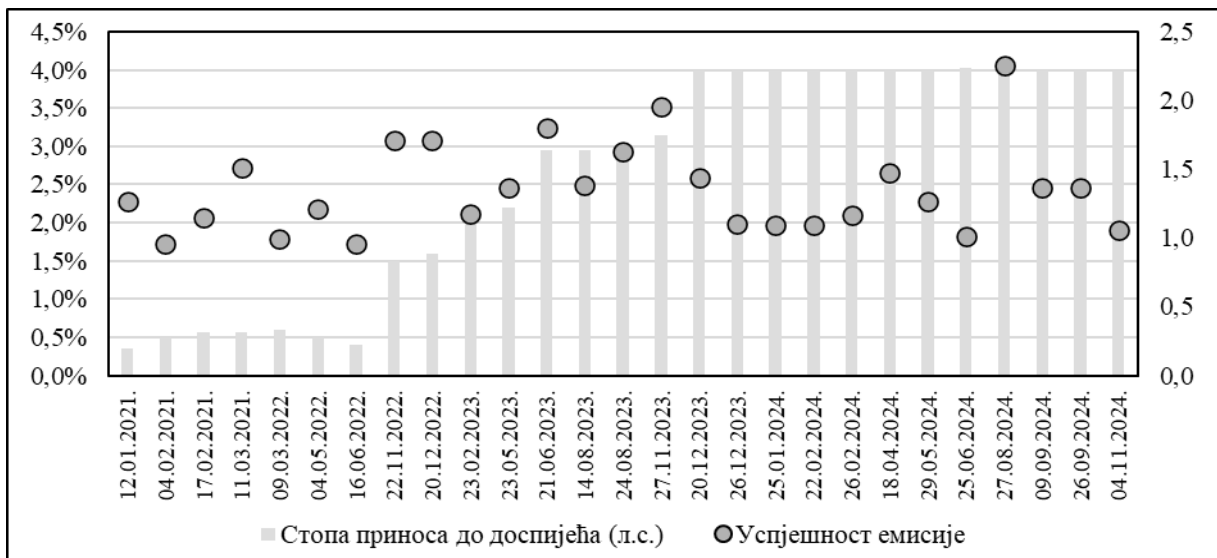
Рочност, у мјесецима	3	6	9	12	36	60	84	96	120	Укупно
Република Српска		10				8				18
Федерација Босне и Херцегов	1	2	2	2	3	3	2	2	2	19
Укупно	1	12	2	2	3	11	2	2	2	37
Вриједност емисија (у милионима КМ)	29,2	342,8	58,3	29,0	119,9	470,9	90,0	48,0	44,4	1.232,4

Извор: BLSE и SASE

Финансирање буџета Републике Српске у 2024. години, као и прошле године, одвијало се у окружењу високих и стабилних стопа приноса на финансијским тржиштима, што је

посебно уочљиво на тржишту шестомјесечних трезорских записа (Графикон 1.25) и на тржишту петогодишњих обвезница Републике Српске. У скоро свим емисијама стопа приноса до доспијећа на шестомјесечне трезорске записе и петогодишње обвезнице била је 4% и 6% респективно.

Графикон 1.25: Стопа приноса до доспијећа на примарном тржишту шестомјесечних трезорских записа Републике Српске

Извор: BLSE

Напомена: Успјешност емисије је однос између оствареног и планираног износа емисије.

Висина јавног дуга по ентитетима је посебно у овој години утицала на ниже трошкове задуживања Федерације Босне и Херцеговине у поређењу с Републиком Српском (Табела 1.3). Све упоредиве стопе приноса до доспијећа на примарном тржишту шестомјесечних трезорских записа и обвезница биле су у 2024. години значајно ниже у Федерацији Босне и Херцеговине. Та разлика се ипак смањила на тржишту шестомјесечних трезорских записа (70 бп), а повећала се на тржишту петогодишњих обвезница. Као и у претходним годинама, Република Српска је пред крај 2023. године донијела одлуку о максималној каматној стопи на поједине категорије јавног дуга у 2024. години са аспекта врсте повјерилаца, коју је поново везала за висину шестомјесечног или дванаестомјесечног Еурибора⁶⁶. Максимална каматна стопа на дугорочни дуг код бх.

⁶⁶ Одлука о дугорочном задуживању Републике Српске за 2024. годину. СГРС 112/23, децембар 2023. године.

кредитора, ино кредитора и на међународном финансијском тржишту је одређена као референтна каматна стопа на који се додаје фиксна маража од 400 бп 550 бп и 750 бп респективно.

Табела 1.3: Просјечна стопа приноса до доспијећа на примарном тржишту јавног дуга по ентитетима у 2024. години

Рочност, у мјесецима	3	6	9	12	24	36	60	84	96	120
Република Српска		4,00					5,97			
Федерација Босне и Херцегов	3,84	3,29	3,86	3,66		4,00	3,77	3,85	4,89	4,90

Извор: SASE и BLSE

Након три године узастопног раста вриједност БИРС је смањена за 5,3%. Пад берзанских индекса се одвијао под утицајем промјене дивидендне политике у телекомуникационом сектору, изгубљених судских спорова у електроенергетском сектору и обустави рада у термоелектранама. С друге стране, након раста од 10% у преходној години, САСХ-30 је у 2024. години порастао за 15%.

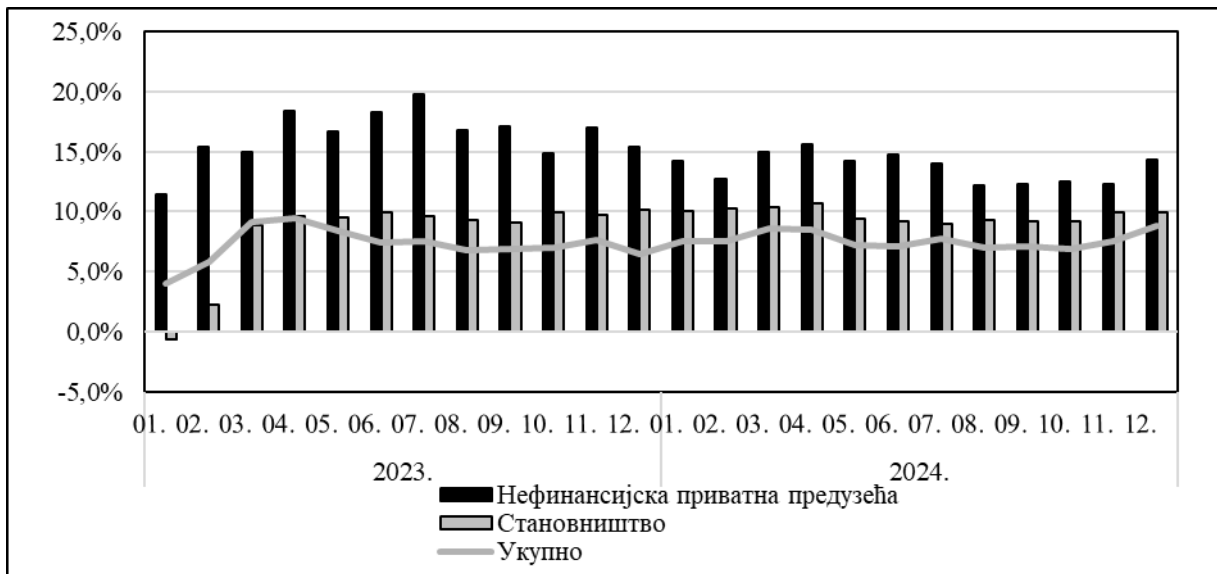
1.2.3 Банкарски сектор

Банкарски сектор је током цијеле 2024. године био стабилан, историјски посматрано најпрофитабилнији, без значајног раста кредитног ризика⁶⁷. Натпросјечна профитабилност остварена је уз и даље високу ликвидност, смањење вриједности лоших кредита, и у условима високог раста активе банака. Већина индикатора финансијског здравља је побољшана у односу на претходну годину⁶⁸. Учешће банака с већински домаћим власништвом у дионичком капиталу у укупној активи банкарског сектора благо је повећано у односу на претходну годину и на крају 2024. године је износило 28,25%. Раст депозита у 2024. години (Графикон 1.26) се одвијао у условима слабљења инфлаторних притисака, те интензивне кредитне активности банака. Највећи допринос расту депозита у 2024. години су дали сектор становништва, дијелом и због раста плата (видјети детаљније у поглављу Запосленост и плате) и сектор нефинансијских приватних предузећа, која су скоро у цијелости учествовала у годишњем расту депозита од 8,9%.

⁶⁷ У првој половини године поврат на активу је био 2,5%, лоши кредити су на историјски најнижем нивоу од 2009. године, а индексирани кредити су свега 33,3% укупних кредита (Q3 2024. године).

⁶⁸ О нумеричким показатељима финансијског здравља банкарског сектора Босне и Херцеговине више видјети на порталу Централне банке БиХ, www.cbbh.ba

Графикон 1.26: Годишња стопа раста депозита

Извор: ЦББиХ

Поред сектора нефинансијских приватних предузећа, који се одликује изузетно високом и вишегодишњом стопом раста депозита, двоцифрена стопа раста депозита је регистрована и у сектору непрофитних организација и код осталих сектора, али који због своје величине нису остварили битан утицај на стопу раста укупних депозита⁶⁹.

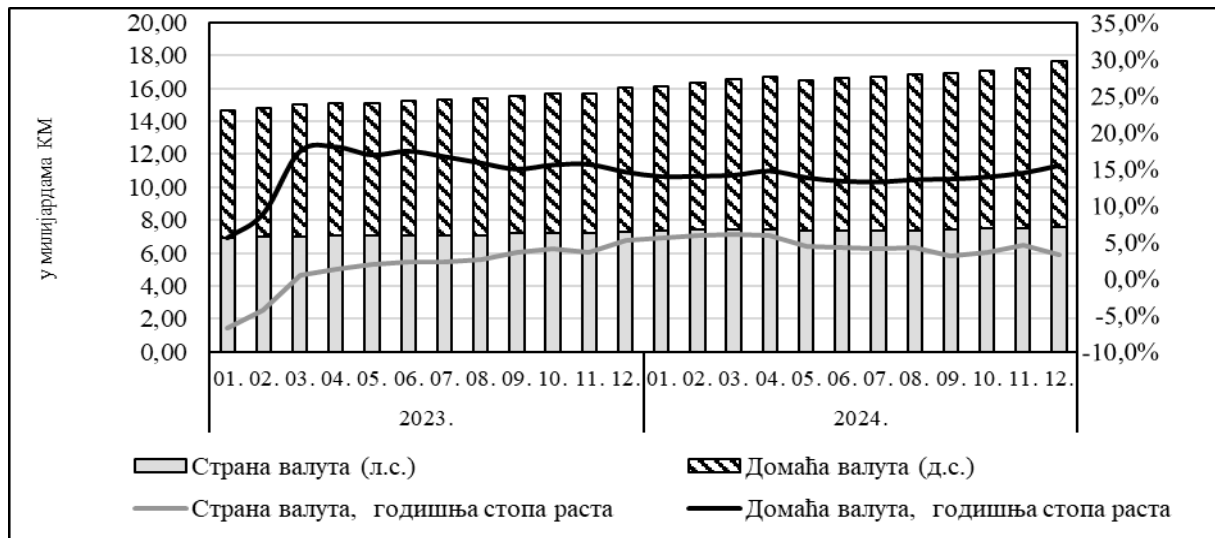
Једна од главних позитивних карактеристика у кретању депозита, с валутног аспекта, јесте све повољнија структура депозита становништва јер не постоје назнаке јачања евризације (Графикон 1.27). Много бржи раст депозита у домаћој валути додатно је смањило учешће депозита у иностраној валути у укупним депозитима становништва на испод 43% у 2024. години⁷⁰. Ако би се из депозита у иностраној валути искључили депозити у КМ с валутном клаузулом, ово учешће би било још и ниже⁷¹. И валутна структура депозита нефинансијских предузећа показује побољшање у односу на претходну годину, али у дужем року измјене у валутној структури нису тако изражене као код сектора становништва. С друге стране, рочна структура депозита становништва указује да је током 2024. године настављен вишегодишњи тренд пада учешћа орочених депозита становништва у укупним депозитима становништва.

⁶⁹ Ови депозити чине 2,6% укупних депозита, а њихов допринос годишњем расту депозита у 2024. години је био 0,5 пп

⁷⁰ Уочи пандемије короне депозити у иностраној валути су чинили 57% укупних депозита становништва (12/2019).

⁷¹ У Q4 2024. године просјечна девизна основица у КМ с валутном клаузулом за обрачун обавезне резерве на нивоу банкарског система је била 28%.

Графикон 1.27: Депозити становништва, валутна структура

Извор: ЦББиХ

Напомена: Страна валута поред депозита у иностраној валути укључује и депозите индексиране у страним валутама.

За разлику од рочне структуре депозита становништва рочна структура депозита нефинансијских предузећа је побољшана и на нивоу је из 2020. године⁷² указујући на повишену осјетљивост овога сектора на раст пасивних каматних стопа банака и у просјеку квалитетније управљање новчаним средствима у сектору нефинансијских предузећа.

Врло умјерен раст активних каматних стопа уз, у просјеку, задовољавајуће услове одобравања кредита и високу тражњу за кредитима, те стални раст домаћих извора финансирања, биле су неке од главних детерминанти кредитног раста (Графикон 1.28). Анкете које проводи ЦББиХ међу банкама⁷³ су указивале да је прецепција ризика у банкама расла и да је опадала спремност за преузимање ризика. Међутим, упркос овој чињеници, као и поред поштравања кредитних стандарда нефинансијским предузећима,⁷⁴ и у условима благог раста трошкова извора финансирања банака, кредитни раст у БиХ је у 2024. години био врло висок⁷⁵ захваљујући прије свега одржавању високе тражње за кредитима. С обзиром на умјерен економски раст у БиХ, остварен је изузетно висок

⁷² Учешће орочених депозита нефинансијских предузећа у укупним депозитима нефинансијских предузећа је поново 23,5%.

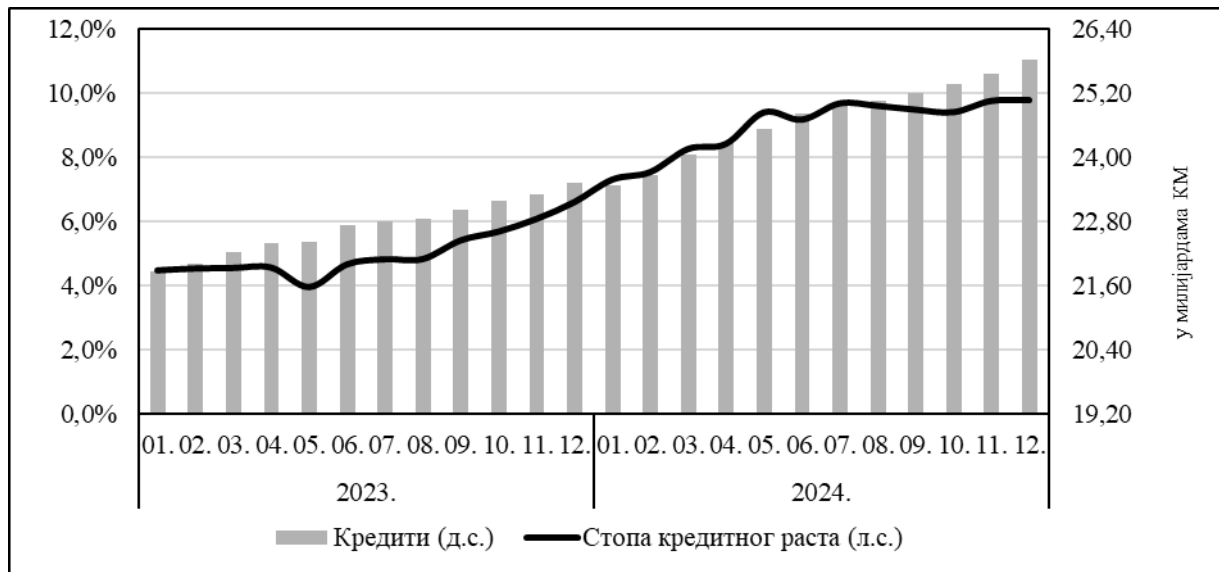
⁷³ Анкете о кредитној активности банака у БиХ за први, други и трећи квартал 2024. године.

⁷⁴ Посљедња анкета о кредитној активности банака односи се на трећи квартал 2024. године.

⁷⁵ Кредитни раст у 2024. години највиши је од краја глобалне финансијске кризе (2007 - 2009).

кредитни раст од 9,8% који је реализован скоро у потпуности у сектору приватних нефинансијских предузећа и сектору становништва. У оквиру кредита становништву највиши раст је забиљежен код стамбених кредита за куповину нових стамбених јединица (више на тему кредита становништву видјети на крају овога поглавља). Структура кредита становништву није битно измијењена у односу на претходну годину, а тренд кредитног раста је настављен.

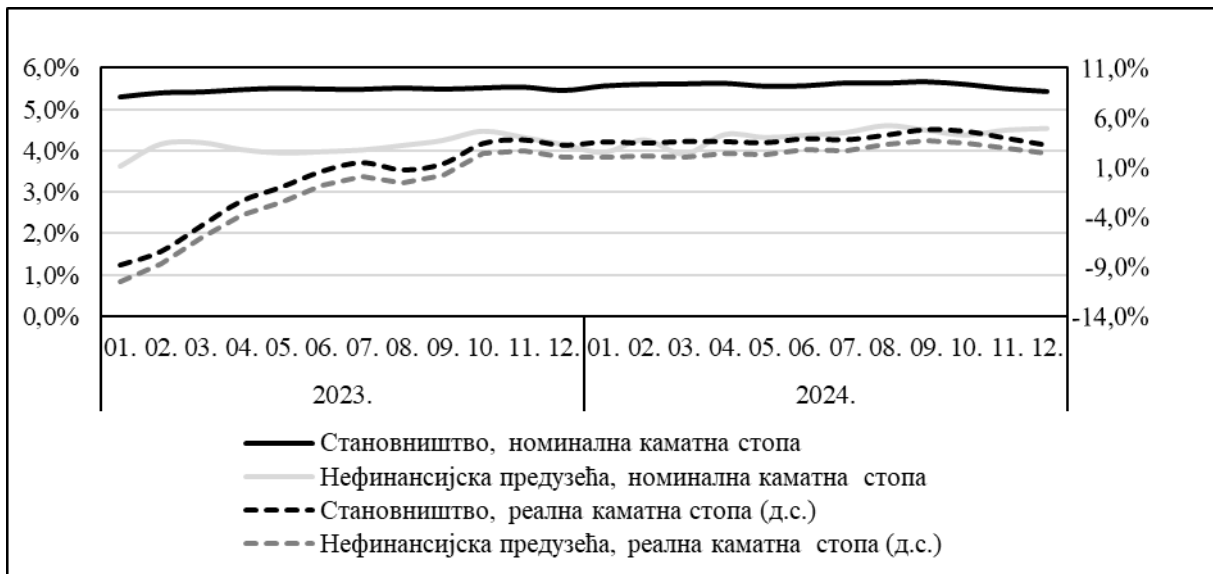
Графикон 1.28: Годишња стопа кредитног раста

Извор: ЦББиХ

У односу на прошлу годину просјечна номинална активна каматна стопа у сектору становништва скоро да није измијењена у 2024. години. С друге стране, каматне стопе у сектору нефинансијских предузећа су расле, али не значајно. С наставком смањења инфлације, реалне каматне стопе су наставиле расти током цијеле године и њихова разлика у односу на номиналне каматне стопе достигла је ниво из периода прије почетка раста инфлације (Графикон 1.29). Пооштравање кредитних стандарда у сектору нефинансијских предузећа је само дјеломично утицало на раст каматних стопа на овом тржишту. Неки од узрока ограниченог преноса монетарне политике ЕЦБ на каматне стопе банака су доминација домаћих краткорочних извора финансирања у пасиви банака, а у вези банкоцентричности бх. финансијског система који не садржи довољно инвестиционих алтернатива за банкарске депозите на бх. финансијском тржишту. На крају 2024. године просјечна каматна стопа на стамбене кредите, кредите нефинансијским предузећима и ненамјенске потрошачке кредите становништву била је 3,97%, 4,54%, 5,76% респективно.

Графикон 1.29: Каматне стопе на новоодобрене кредите

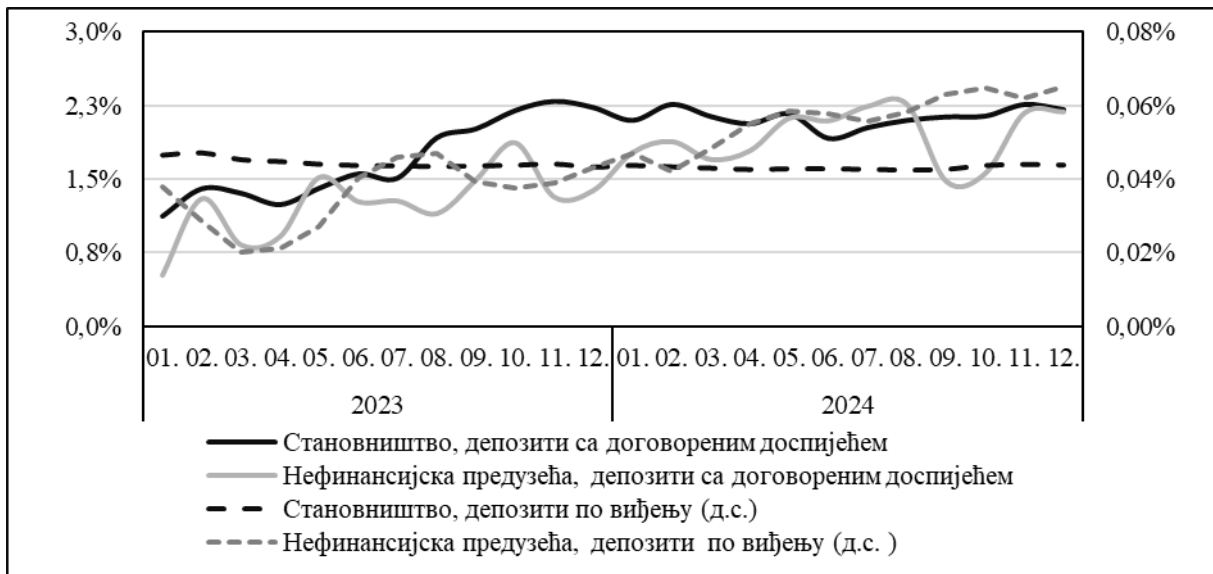

Извор: ЦББиХ

Промјена каматних стопа на новоодобрене кредите је незнатно мања од промјена каматних стопа на депозите с договореним доспијећем. Кључно за разумијевање утицаја пасивних каматних стопа на ниво активних каматних стопа је да су каматне стопе на депозите по виђењу становништва и нефинансијских предузећа (које чине 58% укупних депозита) и даље изузетно ниске (Графикон 1.30). У октобру 2022. године ЦББиХ је почела објављивати информације о трошковима финансирања банака (Референтна стопа просјечног пондерисаног трошка финансирања банака у БиХ - РСТФ) коју банке могу дискреционо користити као референтну стопу умјесто Еурибора у уговорима с промјењивом каматном стопом. И ова статистика, као и подаци о каматној стопи на депозите по виђењу нефинансијских предузећа, показује да је дошло до промјена у трошковима финансирања банака, и то не само у најнижем периоду посматрања (до 3 мјесеца), већ и у периодима од 6 и 12 мјесеци⁷⁶. Међутим, тај раст се само маргинално пренио на активне каматне стопе банака и то искључиво на тржишту кредита нефинансијским предузећима.

⁷⁶ РСТФ је највише пораста за изворе финансирања у еврима за период до 3 мјесеца, 46 бп (Q4 2023 – Q3 2024).

Графикон 1.30: Каматне стопе на депозите

Извор: ЦББиХ

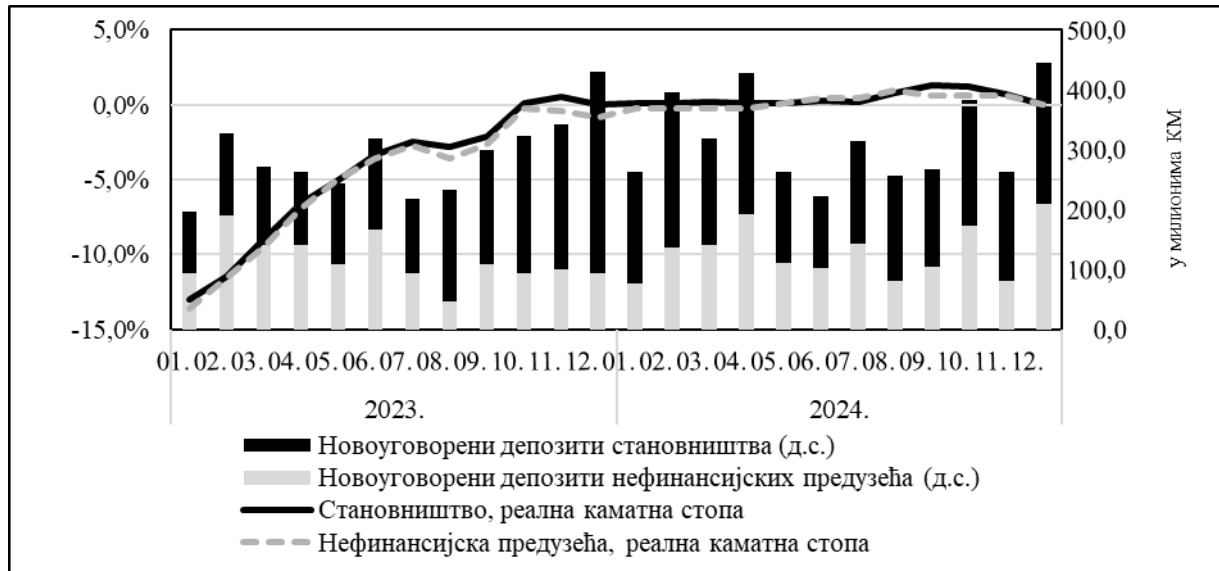
У просјеку, каматна стопа на укупне новоуговорене депозите становништву није измијењена и остала је на нивоу од 2,2%. Током 2024. године каматна стопа на новоуговорене депозите нефинансијских предузећа је порасла за 80 бп и изједначила се с каматном стопом на новоуговорене депозите становништва.

Разлика у иностраној (зона евра) и домаћој просјечној каматној стопи на депозите становништва и депозите нефинансијских предузећа је значајно смањена у односу на 2023. годину. Након што су крајем 2023. године пасивне каматне стопе у зони евра достигле свој врхунац и почеле падати, посебно након промјене смјера монетарне политике ЕЦБ (6/2024). На свом врхунцу, у октобру 2023. достигла је 90 бп, а на крају 2024. године она је на тржишту депозита становништва и депозита нефинансијских предузећа била 25 бп и 60 бп респективно.

С обзиром на то да је у 2022. години у јаком инфлаторном окружењу достигнут најнижи ниво реалних каматних стопа, услијед смањења инфлације оне су у 2023. години имале постојан тренд раста, да би се у другој половини 2024. године само благо повећале (Графикон 1.31). Током 2024. године уговорена је за 8,7% већа вриједност укупних

нових депозита становништва у односу на претходну годину⁷⁷, а стање укупних депозита на крају године (33,9 милијарда КМ) је историјски максимум.

Графикон 1.31: Реалне каматне стопе на новоуговорене депозите

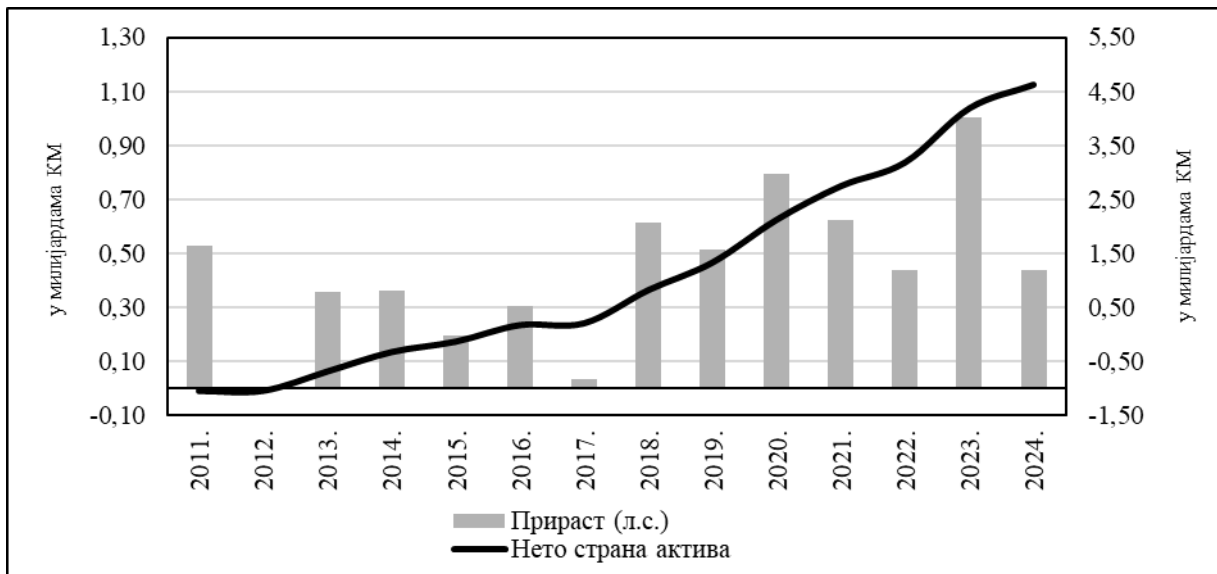
Извор: ЦББиХ

Као и у 2024. години остварени прираст нето стране активе у 2024. години (Графикон 1.32) последица је и даље високе и растуће стране активе, те још увијек релативно ниске стране пасиве, која је такође порасла. Током 2024. године, у новембру, забиљежен је историјски највиши износ нето стране активе (4,79 милијарде КМ), а страна пасива је порасла и то први пут од 2019. године. Највећи допринос расту стране активе банака поново су дали остали депозити које банке у форми орочених депозита држе код нерезидената, чије је учешће у страниј активи због и даље високог нивоа каматних стопа у зони евра значајно порасло. Годишњи раст хартија од вриједности, у структури стране активе банака, није био тако изражен, јер је био дјеломично ограничен новом банкарском регулативом⁷⁸.

⁷⁷ У 2023. години годишњи раст новоуговорених депозита је био 49,4%.

⁷⁸ Обје ентитетске агенције донијеле су одлуку о ограничењу изложености банака према страним централним банкама и страним централним владама до висине 100% признатог капитала.

Графикон 1.32: Нето страна актива

Извор: ЦББиХ

На крају 2024. страна актива с прецизираним роком доспијећа ⁷⁹ обухватала је до сада највећи износ стране активе, 78%. Повећањем каматоносне активе у структури стране активе банке су настојале да повећају профитабилност, при чему се нису излагале ризику девизне ликвидности због и даље високог учешћа валуте и преносивих депозита код нерезидената у страномј активи. На крају претходне године стање валуте и преносивих депозита код нерезидената било је веће од стања стране пасиве, а на крају 2024. године оно је мање за око 30%, међутим, тиме није нарушена ликвидност овог дијела девизног подбиланса.

Годишњи раст стране пасиве, први у посљедњих пет година, још увијек не представља наговјештај преокрета у токовима капитала. Највећи појединачан допринос расту стране пасиве дошао је с позиције осталих кредита нерезидената. Они су повећани за 51%, а њихово учешће у страномј пасиви је 63%. Додатан квалитет расту стране пасиве даје високо учешће рочно везаних средстава⁸⁰ који су на крају 2024. године били 77% стране пасиве, што овај извор финансирања банкарског пословања чини врло стабилним.

⁷⁹ Остали депозити код нерезидената, хартија од вриједности нерезидената (осим акција), остали кредити нерезидентима и остала потраживања.

⁸⁰ Поред кредита нерезидената у ову групу средстава спадају остали, тј. орочени депозити нерезидената.

Текстни оквир 3: Трендови у ненамјенским потрошачким и стамбеним кредитима

Лична потрошња има значајну улогу у обликовању економских кретања у Босни и Херцеговини, чиме кредити становништву постају важан инструмент економског раста. Кроз генерисање потрошње, ови кредити директно утичу на стопу економског раста, као и на правац и интензитет привредне динамике.

У структури кредита становништву, све до пандемије корона вируса, регистрован је стални раст учешћа ненамјенских потрошачких кредита, који су износили три четвртине ових кредита, а на врхунцу, током 2019. године, износили су 76% укупних кредита. Доминација ових кредита је главна карактеристика структуре кредита становништву. Ова појава је због повећања кредитног ризика, раста задужености, утицаја на финансијску стабилност и раста потрошње мотивисала ентитетске агенције за банкарство да ограниче и износ и рочност ових кредита. Лимитирање ненамјенских кредита на 50 хиљада КМ и на рок од 10 година није битно утицало на њихову динамику те је њихово учешће и даље изнад 70%.

Друга карактеристика тиче се потпуно другачијег понашања стамбених и ненамјенских кредита у кризном амбијенту попут оног из прве године пандемије. Резистентност коју су стамбени кредити испољили на велики пад економске активности узрокованог затварањем бх. и свјетске економије последица је изузетно високе колатерализације ових кредита и по том основу нижег кредитног ризика који дозвољава банкама да наставе с експанзијом ових кредита. Сљедећи разлог изузетно високе отпорности стамбених кредита је константно висока тражња за овим кредитима због тога што они не представљају потрошњу на луксуз већ егзистенцијалну потребу обезбјеђења основних услова за породични живот. Без обзира на релативно брз опоравак овог тржишта након великог пада у првој години пандемије (раст у 2019. години и 2020. години био је 7,9% и -0,8% респективно) требало је да прођу три године да би се раст стамбених кредита вратио на претпандемијски ниво. Као последица вишегодишњег раста цијена некретнина током 2024. године нагло је скочило учешће стамбених кредита и њихов допринос расту овог кредитног сегмента. С друге стране, не можемо занемарити и даље повољне услове кредитирања. Иако су каматне стопе на кредите у претходном периоду биле у благом порасту, оне су и даље остале релативно приступачне у поређењу с историјским просјеком и њиховим кретањем у међународном окружењу.

Тренутна рочна структура депозита становништва, у којима преовладавају средства по виђењу (70%), излаже банке повишеном ризику од рочне трансформације, јер је више од 90% кредитног портфела банака везаног за становништво дугорочног карактера. Дугорочни депозити становништва су од 2013. године, када су достигли врхунац (52% депозита становништва) у континуитету падали до почетка 2024. године. До раста стања дугорочних депозита дошло је тек у другом кварталу 2024. године⁸¹. С обзиром на то да се с промјеном рочне структуре депозита становништва није наставило у другој половини године, овај догађај још увијек не можемо третирати као битну промјену односа сектора становништва према приносима на депозите која би подстакла значајан раст дугорочних депозита становништва. Постојећа рочна структура депозита становништва, због ниске цијене овог дијела банкарске пасиве дјелује на одржавање високе разлике између активних и пасивних каматних стопа.

Годишње промјене у кредитној активности становништва, посматране кроз призму намјене и рочне структуре, имају импликације на банкарски сектор, као и на реакције на економске кризе и неравнотеже у економском систему. У том контексту, посебно су значајни трендови у ненамјенским потрошачким и стамбеним кредитима, који су, у зависности од економских околности, показивали различиту динамику и отпорност на кризне периоде.

1.2.4 Спољни сектор

I. Платни биланс

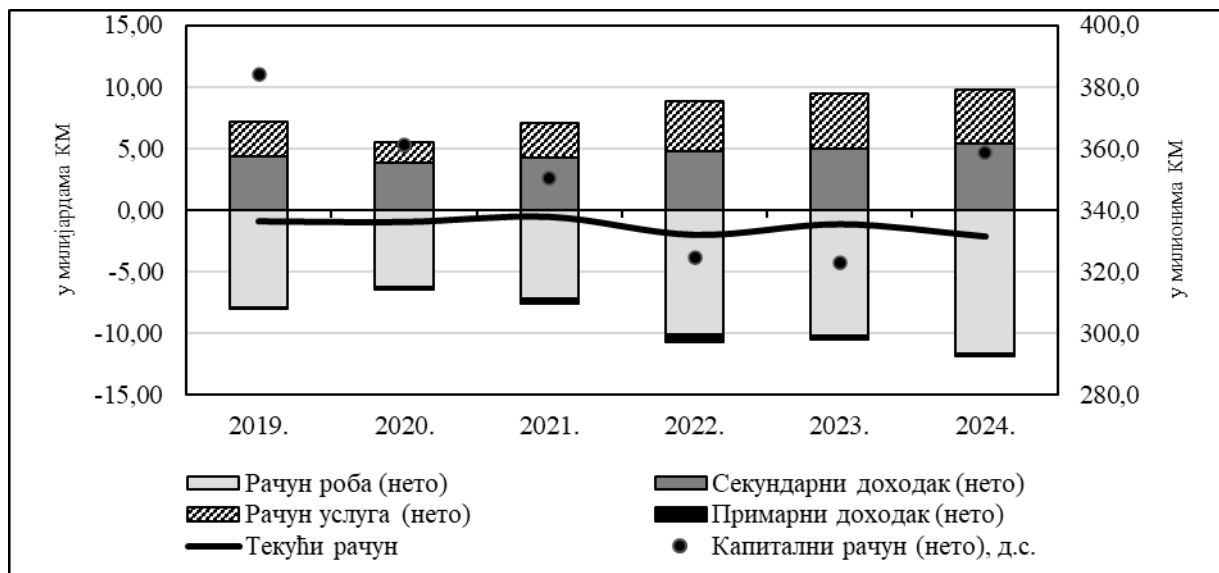
Скроман обим економске активности у земљама најзначајнијим трговинским партнерима БиХ утицао је на пад вриједности извоза робе у 2024. години, док је, с друге стране, релативно снажна домаћа потрошња, како инвестициона тако и финална, утицала на раст вриједности увоза робе. Посматрано у апсолутним износима, у 2024. години је забиљежен дефицит на текућем рачуну у износу од 2,13 милијарди КМ⁸² (Графикон 1.33), што представља раст од 84,0% у односу на 2023. годину. Као и претходних година, дефицит на текућем рачуну је највећим дијелом био посљедица значајног дефицита на

⁸¹ Око 400 милиона КМ депозита по виђењу у иностраној валути претворено је у дугорочне депозите у иностраној валути.

⁸² Статистика платног биланса, прелиминарни подаци

рачуну роба, док су услуге и приливи по основу трансфера из иностранства имали позитиван утицај. Услијед знатно вишег номиналног раста дефицита текућег рачуна у односу на раст номиналног БДП-а у 2024. години⁸³, дефицит текућег рачуна изражен у процентима БДП-а се повећао за 1,7 процентних поена на ниво од 4,0%.

Графикон 1.33: Текући и капитални рачун

Извор: ЦББиХ

У 2024. години забиљежен је пад вриједности извоза робе из БиХ, праћен растом вриједности увоза, што је уз позицију БиХ као нето увозника на међународном тржишту роба резултирало рекордним робним трговинским дефицитом. Упркос паду индустријске производње, релативно снажна домаћа потрошња праћена номиналним растом плата и дознака из иностранства, резултирала је растом увоза робе у БиХ⁸⁴.

Према платнобилансним подацима, вриједност увезене робе је износила 26,93 милијарди КМ, што представља годишњи раст од 4,5%. С друге стране, пад иностране тражње за најзначајнијим извозним групама производа резултирао је падом вриједности извоза од

⁸³ Номинални БДП за 2024. годину је пројекција ЦББиХ из новембра 2024. године.

⁸⁴ Према статистици спољне трговине, и укупни и редовни увоз робе (увоз након искључења вриједности робе увезене за унутрашњу обраду) су забиљежили позитивне стопе раста, што указује да су LOHN послови имали значајан, али не и доминантан допринос расту вриједности увоза.

2,1%. Извоз робе је реализован у вриједности од 15,19 милијарди КМ, а преко 73,0% вриједности извоза робе реализовано је на тржишту земаља ЕУ (Табела 1.4) ⁸⁵.

Табела 1.4: Спољнотрговинска робна размјена БиХ, према најзначајнијим трговинским партнерима (у милијардама КМ)

	Извоз			Уввоз		
	2022.	2023.	2024.	2022.	2023.	2024.
ЕУ	13,23	12,19	11,75	16,30	16,37	16,95
СЕФТА	3,30	3,12	2,78	3,52	3,24	3,45
Остале земље	1,44	1,39	1,54	8,82	8,15	8,26
УКУПНО	17,97	16,70	16,07	28,64	27,77	28,65

Извор: БХАС

Напомена: Подаци у табели представљају податке статистике спољне трговине Агенције за статистику БиХ

Посматрано по групама производа, БиХ је нето увозник четири најзначајније групе производа са аспекта спољнотрговинске робне размјене: базних метала, машина и апарата, производа минералног поријекла и производа хемијске индустрије. Неповољна кретања на међународном тржишту утицала су на континуирано повећање дефицита у трговини наведеним групама производа. С друге стране, БиХ је нето извозник производа дрвне индустрије и намјештаја, са израженим релативно стабилним робним суфицитом у посљедњих неколико година.

Текстни оквир 4: Утицај страних директних инвестиција на домаћу инвестициону активност

Директне стране инвестиције (FDI) представљају један од кључних покретача економског раста у БиХ, обезбјеђујући неопходни капитал, нова радна мјеста као и трансфер технологија који заједно повећавају економску отпорност земље. Кључни механизам којим стране инвестиције доприносе расту БДП-а кроз раст бруто инвестиција одвија се кроз раст физичког капитала финансирајући нове инвестиционе пројекте (прерађивачка индустрија), унапређење ефикасности капитално интензивних сектора

⁸⁵ Упркос прекиду жељезничког саобраћаја према луци Плоче у четвртном кварталу 2024. године услед поплава, подаци статистике спољне трговине не указују на значајнији утицај на обим спољнотрговинске робне размјене, с обзиром да су и увоз и извоз забиљежили годишњи раст вриједности у четвртном кварталу 2024. године

примјеном напредних технологија и иновацијама, као и дугорочном економском одрживошћу инвестирањем у обновљиве изворе енергије, инфраструктуру и индустријске зоне. Од укупних прилива по основу страних директних инвестиција у БиХ, више од половине је у форми задржане зараде из ранијег периода, док је мањи дио у облику власничког капитала и дужничких инструмената. Највећи дио страних директних инвестиција које су у облику задржане зараде односи се на инвестиције у финансијски сектор који је привукао најзначајнији износ укупних страних директних инвестиција у БиХ. Под претпоставком да постоји одређени временски јаз од тренутка прилива страних директних инвестиција до тренутка реализације одређене инвестиције, историјски подаци о страним директним инвестицијама и бруто инвестицијама у земљи указују на јасну корелацију (Графикон 1.33).

У 2024. години, стране директне инвестиције у БиХ су износиле 2,04 милијарде КМ, што представља годишњи раст од 8,8%. Иако је 61,5% овог износа у облику реинвестиране зараде, овај вид инвестиција може се посматрати кроз проширење постојећих капацитета (дио инвестиција који се односи на прерађивачку индустрију) и повјерење присутних страних инвеститора.

Графикон 1.34: Стране директне инвестиције и бруто инвестиције, у % БДП, текуће цијене

Извор: ЦББиХ, БХАС

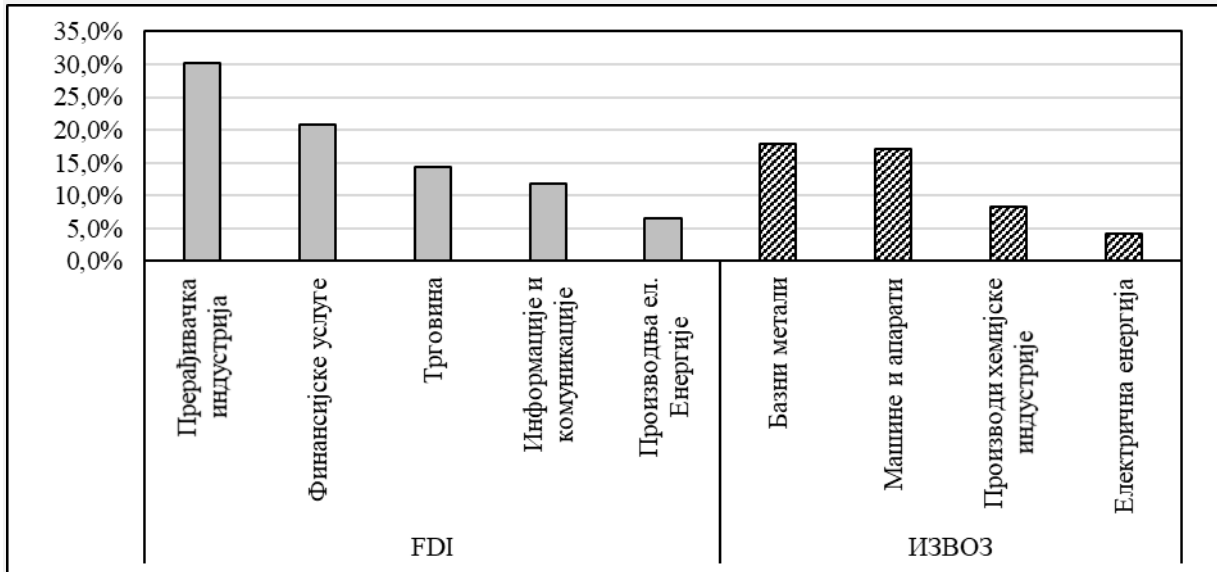
Напомена: Подаци о бруто инвестицијама су помјерени један квартал уназад у сврху лакше интерперетације и уз претпоставку временског јазу у реализацији инвестиција.

Посматрајући стања⁸⁶, стране директне инвестиције у БиХ су концентрисане у неколико кључних дјелатности, директно корелирајући с главним извозним секторима земље (Графикон 1.35). Закључно с децембром 2023. године⁸⁷, дјелатност прерађивачке индустрије је привукла највећи дио страних инвестиција (5,85 милијарди КМ) доприносећи повећању индустријских и извозних капацитета. Истовремено, производи прерађивачке индустрије представљају извозно најзначајније групе производа: базне метале и њихове производе, машине и апарате, производе хемијске индустрије, као и дијелове за аутомобилску индустрију и електричну енергију који чине највећи дио укупног робног извоза БиХ. Производња електричне енергије представља стратешки сектор у БиХ, а стране инвестиције у овај сектор (1,26 милијарди) играју кључну улогу у модернизацији инфраструктуре и ширењу обновљивих извора енергије. Сектор производње и дистрибуције електричне енергије остварује све већи прилив страних инвестиција, посебно у пројекте вјетро и соларних електрана. У оквиру услужних дјелатности, најзначајнији прилив страних инвестиција забиљежен је у дјелатностима финансијског посредовања (4,04 милијарде КМ), трговине на велико и мало (2,78 милијарди КМ) и дјелатности информација и комуникација (2,29 милијарди КМ). Финансијски сектор у БиХ је забиљежио други најзначајнији прилив страних инвестиција са значајним улагањима у секторе банкарства, осигурања и тржиште капитала повећавајући ликвидност у банкарском сектору и побољшавајући приступ кредитима за предузећа и потрошаче. Сектор информација и комуникација је један од најбрже растућих сектора, а стране инвестиције у овај сектор су значајно допринијеле дигиталној трансформацији у БиХ и учиниле га једним од најзначајнијих извозника услуга.

⁸⁶ Посљедњи расположиви подаци о стањима страних директних инвестиција, по дјелатностима, односе се на 2023. годину, док се подаци о извозу појединих група производа односе на 2024. годину

⁸⁷ Посљедњи расположиви подаци

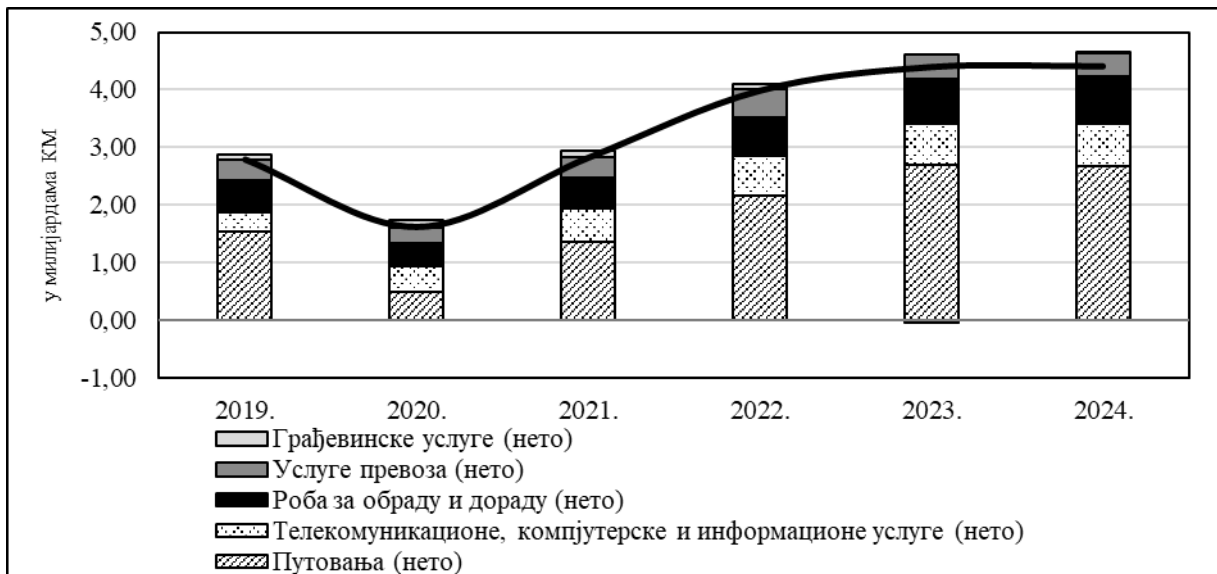
Графикон 1.35: Учешће појединачних дјелатности/група производа у укупним FDI/извозу

Извор: ЦББиХ, БХАС

Највећи дио дефицита на рачуну роба покривен је нето приливима на рачуну услуга, који су у 2024. години забиљежени у вриједности од 4,40 милијарди КМ, што је незнатно изнад нивоа из 2023. године (0,3%). Детаљније посматрано, најзначајнији нето прилив на рачуну услуга остварен је по основу долазака и потрошње страних туриста (2,67 милијарди КМ) и незнатно је мањи у односу на 2023. годину (Графикон 1.36). Треба истаћи да су нето приливи по овом основу значајно редуковани потрошњом домаћих туриста у иностранству која је у 2024. години забиљежила раст од 26,0%. Упркос паду обима индустријске производње и смањењу броја наруџби у развијеним земљама, нето приливи по основу послова обраде и дораде робе су у извјештајној години забиљежили раст од 8,0%, док су телекомуникационе, компјутерске и информационе услуге, које посљедњих година биљеже континуирани раст, реализоване у вриједности од 739,9 милиона КМ. Транспортне услуге, условљене контракцијом у извозу роба из БиХ као и прекидом једне од најзначајнијих жељезничких комуникација услјед поплава, су забиљежиле пад од 9,1% у односу на вриједности из 2023. године.

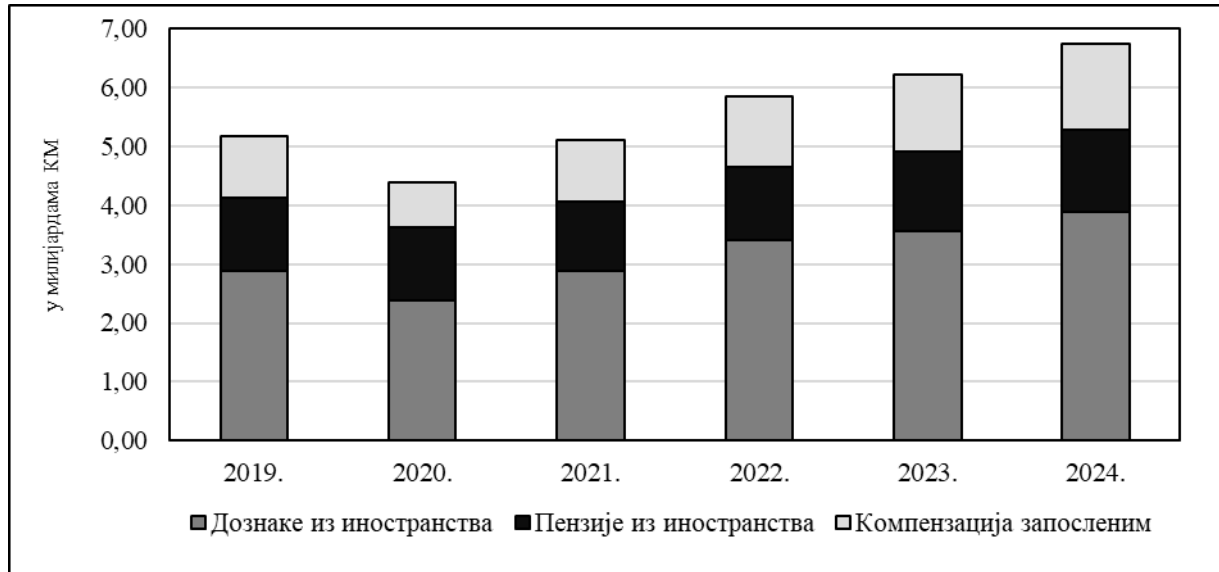
Графикон 1.36: Рачун услуга у платном билансу

Извор: ЦББиХ

Поред суфицита на рачуну услуга, други најзначајнији нето прилив који је у значајној мјери допринио смањењу дефицита на текућем рачуну остварен је на рачуну секундарног дохотка, првенствено по основу радничких дознака из иностранства (Графикон 1.37). Номинални раст плата у развијеним земљама значајно је компензирао скроман ниво економске активности, тако да су нето приливи по основу радничких дознака у 2024. години забиљежени у вриједности од 3,89 милијарди КМ, што представља раст од 9,2%. Поред радничких дознака, пензије из иностранства, као друга најзначајнија категорија секундарног дохотка, су такође оствариле раст од 2,1% у односу на 2023. годину. Поред наведених, значајан допринос редуковању дефицита текућег рачуна имали су и нето приливи по основу плата резидената у иностранству који су реализовани у вриједности од 1,46 милијарди КМ.

Графикон 1.37: Компензације запосленим у иностранству, дознаке и пензије из иностранства

Извор: ЦББиХ

У 2024. години, дефицит на текућем рачун је највећим дијелом финансиран нето приливима по основу страних директних инвестиција, као и задуживањем приватног и сектора владе код мађународних кредитора. Нето приливи по основу страних директних инвестиција су забиљежени у вриједности од 1,89 милијарди КМ, што представља други највећи нето прилив по овом основу од 2007. године. Треба истаћи да се 62,4% ове вриједности односи на реинвестирану зараду, док остатак представља инвестирање у дужничке инструменте. У оквиру портфељних инвестиција, у 2024. години је настављен тренд инвестирања у дужничке хартије од вриједности иностраних емитената у вриједности од 378,1 милион КМ, највећим дијелом реализовано од стране комерцијалних банака и других финансијских институција.

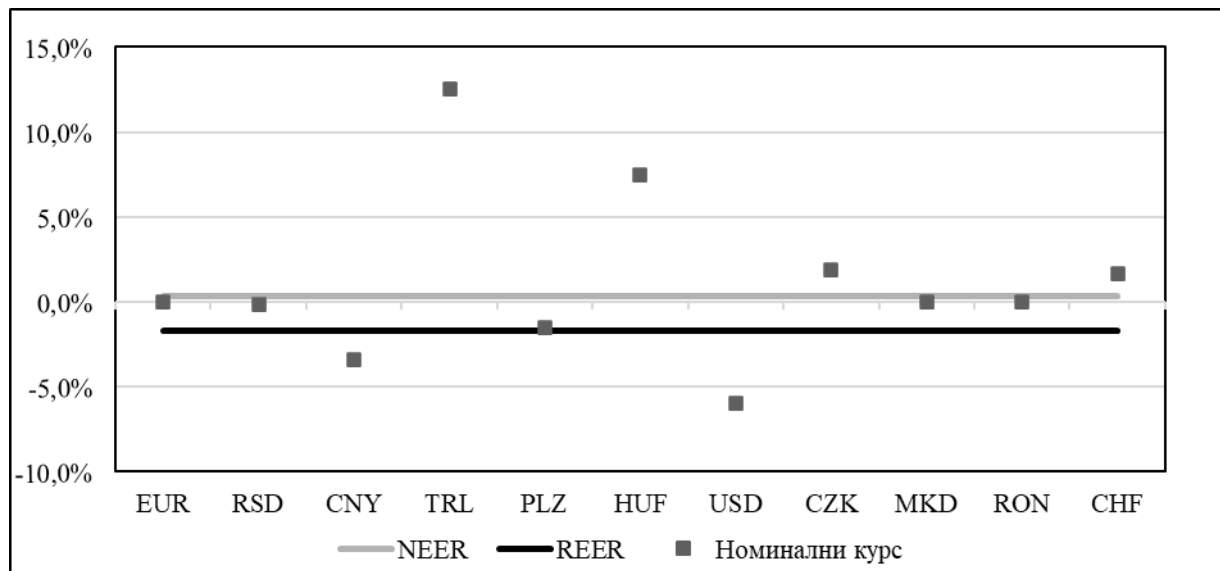
У оквиру осталих инвестиција, у извјештајној години је забиљежен нето прилив у износу од 1,12 милијарди КМ највећим дијелом као резултат задуживања домаћих субјеката путем зајмова и трговачких кредита и аванса. У 2024. години, сектор опште владе је смањио задужење код ММФ-а у износу од 368,4 милиона КМ уз нова дугорочна задужења код других међународних кредитора у износу од 671,3 милиона КМ, док су и остали сектори повећали своја задужења по основу зајмова. Упркос паду извоза робе из БиХ, значајна увозна активност резултирала је нето приливима по основу трговачких кредита и аванса у вриједности од 599,9 милиона КМ, што је за 1,4% више у односу на

вриједност из 2023. године. По основу валута и депозита, у 2024. години је забиљежена значајна активност повећања, односно смањења стране активе банка и нефинансијских предузећа која је у коначници резултирала нето приливима у износу од 71,0 милиона КМ.

II. Номинални и реални ефективни девизни курс

NEER је у 2024. години биљежио апрецијацију, настављајући тренд из ранијих година, с тим што су у другој половини године годишње стопе раста биле знатно ниже. На крају 2024. године, NEER је забиљежио годишњу апрецијацију од 0,3%. Апрецијација NEER-а је посљедица номиналне апрецијације евра, наше сидрене валуте, према турској лири (12,5%), мађарској форинти (7,5%), чешкој круни (1,9%) и швајцарском франку (1,6%) (Графикон 1.38). С друге стране, реални ефективни курс, гдје је индекс потрошачких цијена коришћен као дефлатор (REER-CPI), током цијеле 2024. године имао је депрецијацијски тренд, одражавајући на тај начин знатно ниже стопе инфлације у БиХ (1,7%) у односу на земље главне трговинске партнере: Србију (4,8%), Хрватску (4,0%), Аустрију (2,9%) и Њемачку (2,5%). На крају извјештајне године REER-COI је забиљежио годишњу депрецијацију од 1,7%.

Графикон 1.38: Годишње промјене у девизном курсу КМ, децембар 2024. године

Извор: ЦББиХ

Напомена: Валуте су поредане према значају земље у трговинској размјени у 2024. години

2. Извјештај о активностима ЦББиХ у 2024. години

Крајем децембра 2024. године, нето девизне резерве су износиле 17,64 милијарде КМ и веће су за 1,35 милијарди КМ (8,30%) у односу на исти период претходне године (Графикон 2.1). Позитивна годишња стопа раста девизних резерви обиљежила је цијелу 2024. годину. На кретања девизних резерви у 2024. години утицало је сервисирање спољног дуга, изостанак ино задуживања, приливи од дознака, те приливи директних страних инвестиција. Благо смањење девизних резерви забиљежено у првом кварталу није неуобичајено, а у значајној је мјери резултат оствареног негативног кумулативног салда куповине и продаје с комерцијалним банкама и интерним депонентима. У трећем и четвртом кварталу забиљежен је раст девизних резерви, у највећој мјери узрокован позитивним салдом купопродаје КМ услјед утицаја туристичке сезоне. У посљедња три мјесеца 2024. године забиљежено је значајније повећање девизних резерви (видјети поглавље 1.2.4).

Графикон 2.1: Девизне резерве ЦББиХ

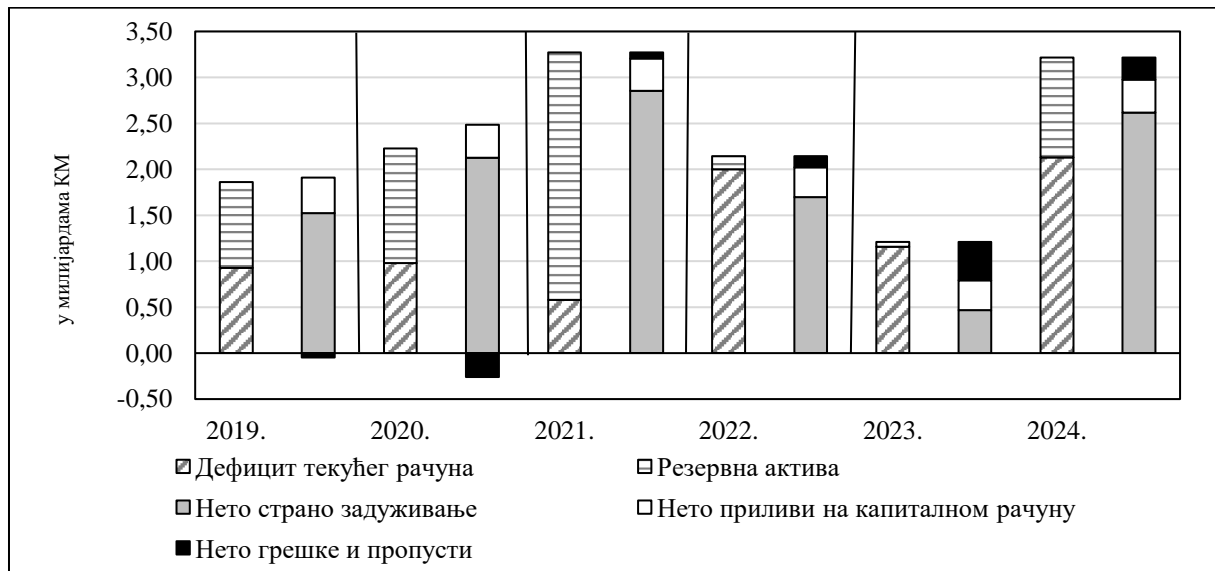
Извор: ЦББиХ

Све трансакције које утичу на ниво девизних резерви рефлектују се, на агрегатном нивоу, кроз кретање куповине и продаје КМ код ЦББиХ, што чини основ формирања истих. Допринос расту или паду девизних резерви највише је изражен кроз купопродају комерцијалних банака и депонената код ЦББиХ, док остале промјене, попут ефеката инвестирања девизних резерви, обично, имају мањи утицај. Током 2024. године, ЦББиХ је остварила позитиван кумулативни салдо куповине и продаје КМ с комерцијалним банкама и интерним депонентима у висини од 323,18 милиона КМ. Отплата спољног

дуга у 2024. години износила је 1,33 милијарде КМ. Промјене у вриједности портфеља ЦББиХ услијед повољних тржишних услова су у 2024. години имале позитиван утицај на девизне резерве (видјети поглавље 2.3).

На графикону 2.2 приказане су промјене девизне резерве ЦББиХ са платнобилансног аспекта. Лијеви стубац приказује резервну активу и дефицит текућег рачуна, који представљају новчане токове ка иностранству, док су на десном ступцу приказани приливи из иностранства: нето страно задуживање, нето приливи на капиталном рачуну и нето грешке и пропусти. Дио дефицита текућег рачуна који није покривен нето приливима на капиталном рачуну финансиран је нето задуживањем код нерезидената, које може бити у облику страних директних инвестиција, која су, са макроекономског аспекта, преферирани вид задуживања, или у облику спољног задуживања сектора владе, финансијског сектора или нефинансијских предузећа. У 2024. години, нето страно задуживање код нерезидената је било изнад нивоа дефицита текућег рачуна, што је уз нето приливе на капиталном рачуну и нето грешке и пропусти, који са платнобилансног аспекта компензирају дио дефицита текућег рачуна, довело до раста резервне активе за 1,09 милијарди КМ.

Графикон 2.2: Утицај платнобилансних ставки на раст девизних резерви

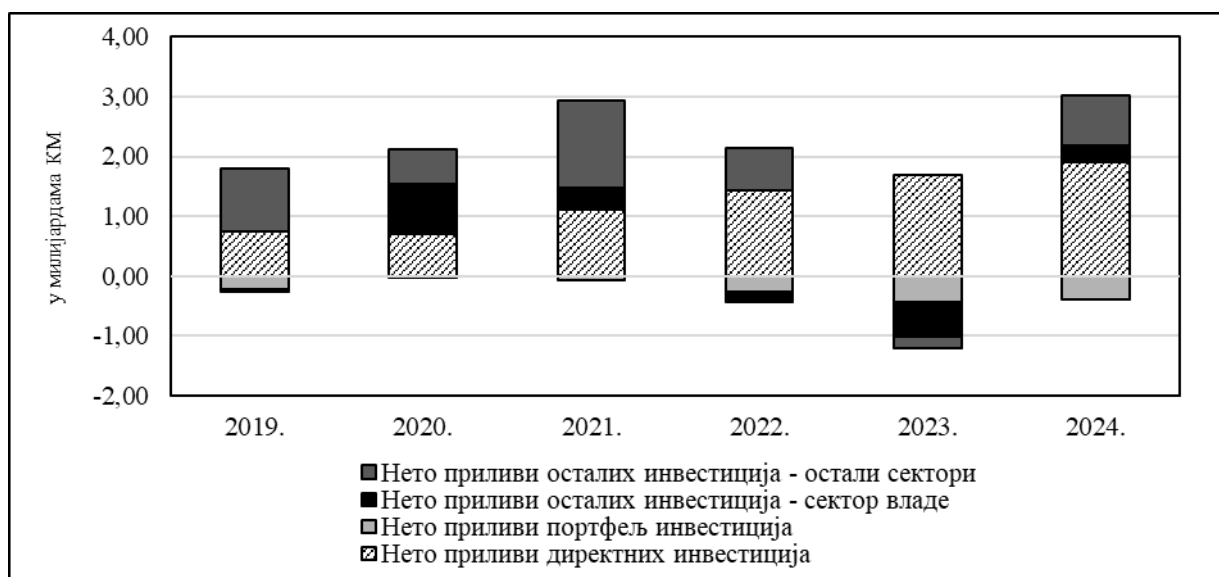

Извор: ЦББиХ

Нето страно задуживање у 2024. години је било знатно више него у 2023. години (раст од 2,15 милијарди КМ), а и сама структура задуживања је била знатно другачија (Графикон 2.3). Најзначајнији утицај на раст нето страног задуживања забиљежен је нето приливима по основу страних директних инвестиција које су у 2024. години забиљежиле раст од 204,2 милиона КМ, од чега се највећи дио односи на реинвестирану зараду.

Упркос значајном смањењу задужења према ММФ-у, сектор владе је у 2024. години повећао нето страно задуживање захваљујући новим дугорочним зајмовима код међународних кредитора⁸⁸. У оквиру осталих инвестиција, позитиван ефекат на раст резервне активе имали су нето приливи приватног сектора, највећим дијелом у облику трговачких кредита и аванса, а мањим дијелом у облику зајмова нефинансијским предузећима. С друге стране, нето одлив средстава у посматраном периоду је забиљежен по основу портфељних инвестиција, као резултат улагања предузећа из финансијског сектора у дужничке хартије од вриједности нерезидената.

Графикон 2.3: Структура нето спољног задуживања

Извор: ЦББиХ

2.1 Монетарна политика

ЦББиХ је и у 2024. години испунила циљ дефинисан Законом, издавање домаће валуте према аранжману валутног одбора. У складу с чланом 31. Закона о ЦББиХ, ЦББиХ је обавезна да обезбиједи да укупан износ њене новчане пасиве никада не пређе еквивалентан износ њених нето девизних резерви, што је у потпуности и испуњено.

У складу са Законом, укупан износ новчане (монетарне) пасиве Централне банке је увијек збир:

⁸⁸ Сектор Владе БиХ је у 2024. години реализовао нова задужења, од којих су најзначајнија она код Међународне банке за обнову и развој, Европске инвестиционе банке као и других јавних кредитора (Владе и владине агенције)

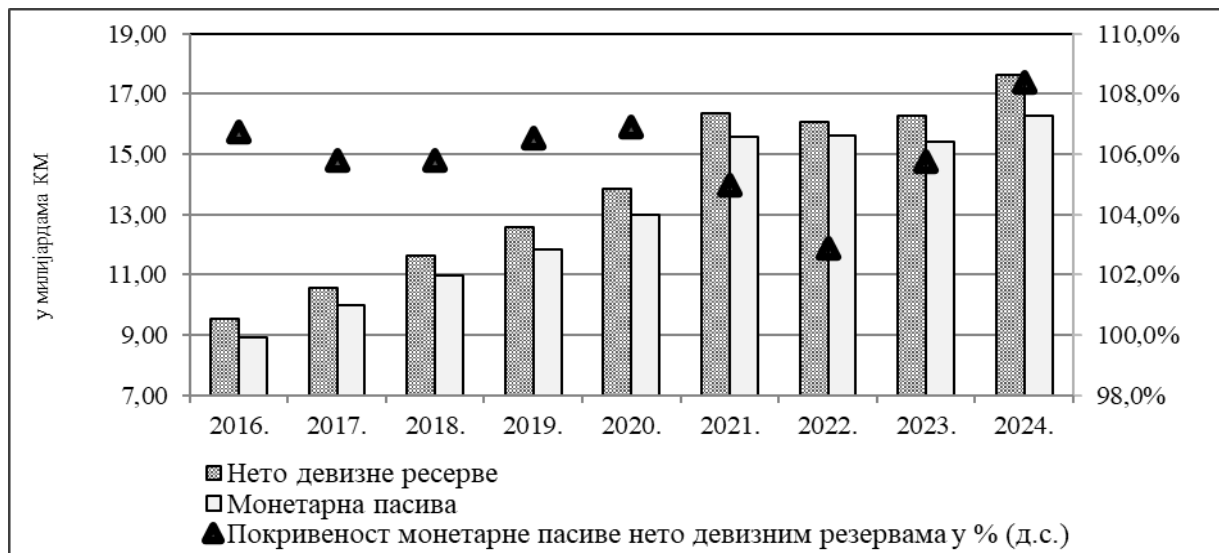
(А) свих новчаница и кованог новца које су у оптицај ставиле централа, главне јединице и остале филијале Централне банке, и

(Б) потражних салда свих рачуна који се држе у књигама Централне банке и њених организационих јединица од стране резидентних власника рачуна.

Крајем 2024. године нето страна актива износила је 1,36 милијарди КМ, што је за 478,9 милиона КМ више у односу на стање на крају 2023. године. Нето страна актива ЦББиХ представља заштиту од шокова на тржишту који могу имати негативан утицај на фер вриједност финансијских инструмената у које су девизне резерве инвестиране. Нето девизне резерве на крају 2024. године су износиле 17,64 милијарди КМ и повећане су за 1,35 милијарди КМ у односу на исти период претходне године. Монетарна пасива је у истом периоду забиљежила раст од 873,5 милиона КМ, услјед значајног повећања укупних држања банака на рачунима резерви код ЦББиХ.

Стопа покрића монетарне пасиве девизним резервама на крају 2024. године је знатно већа у односу на крај претходне године и износила је 108,4% (Графикон 2.4). Раст коефицијента покрића је посљедица адекватног позиционирања портфеља девизних резерви за очекивани раст референтних стопа ЕЦБ-а и приноса на дужничке хартије од вриједности влада земаља зоне евра (видјети поглавље 2.3).

Графикон 2.4.: Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама

Извор: ЦББиХ

2.2 Рачуни резерви код ЦББиХ

Једини инструмент монетарне политике ЦББиХ је обавезна резерва. У току 2024. године, ЦББиХ није мијењала стопу обавезне резерве, нити обухватност основице за обрачун обавезне резерве. Стопа обавезне резерве је задржана на 10%, и примјењује се на сву домаћу и страну пасиву банака. На средства обавезне резерве по основу основице у домаћој валути КМ, комерцијалним банкама се плаћа накнада по стопи од 50 базних поена (0,50%), на средства обавезне резерве по основу основице у страним валутама и у домаћој валути с валутном клаузулом - плаћа се накнада по стопи од 30 базних поена (0,30%). На средства изнад обавезне резерве, накнада се не обрачунава (Графикон 2.5). Од почетка 2024. године, ЦББиХ је увела измјене у политици обавезне резерве, које подразумијевају већу флексибилност у калибрацији монетарне политике. Кључна измјена се односи на обавезу издвајања обавезне резерве из основице за обрачун обавезне резерве у иностраној валути. С циљем лашке транзиције, посебно са аспекта управљања нето отвореном позицијом банака, али и водећи рачуна о ефектима на инвестициону политику ЦББиХ, одлучено је да се симплементацијом иде фазно. Овом Одлуком се дефинише да у прелазном периоду банке обрачунату обавезну резерву у EUR одржавају држањем 5% обрачунате обавезне резерве у EUR на рачуну резерви у ЕЗР, док ће се остатак одржавати у КМ. Током 2024. године дио обавезне резерве из основице у страним валутама се издвајао у иностраној валути у износу од 5%. Овакав начин одржавања и издвајања обавезне резерве је додатно продужен до 30. 6. 2025. године. Централна банка Босне и Херцеговине у току 2024. године није мијењала политику накнада, па је стопа обавезне резерве коју Централна банка примјењује износила 10% на све валутне и рочне категорије (Графикон 2.5).

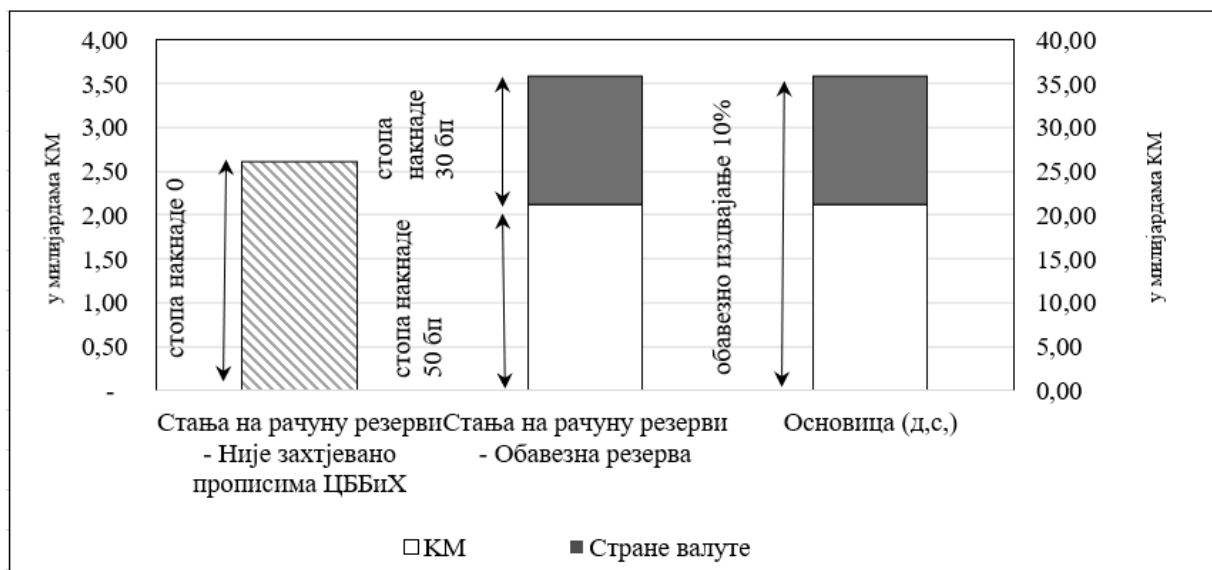
Током цијеле 2024. године, на средства обавезне резерве по основу основице у домаћој валути КМ, комерцијалним банкама се плаћала накнада по стопи од 50 базних поена (0,50%), на средства обавезне резерве по основу основице у страним валутама и у домаћој валути с валутном клаузулом - плаћала се накнада по стопи од 30 базних поена (0,30%). На средства изнад обавезне резерве накнада се није плаћала (Графикон 2.6).

Графикон 2.5: Приказ политике обавезне резерве у контексту измјене накнада

Извор: ЦББиХ

Графикон 2.6: Приказ политике обавезне резерве у контексту стања у последњем обрачунском периоду у 2024. години

Извор: ЦББиХ

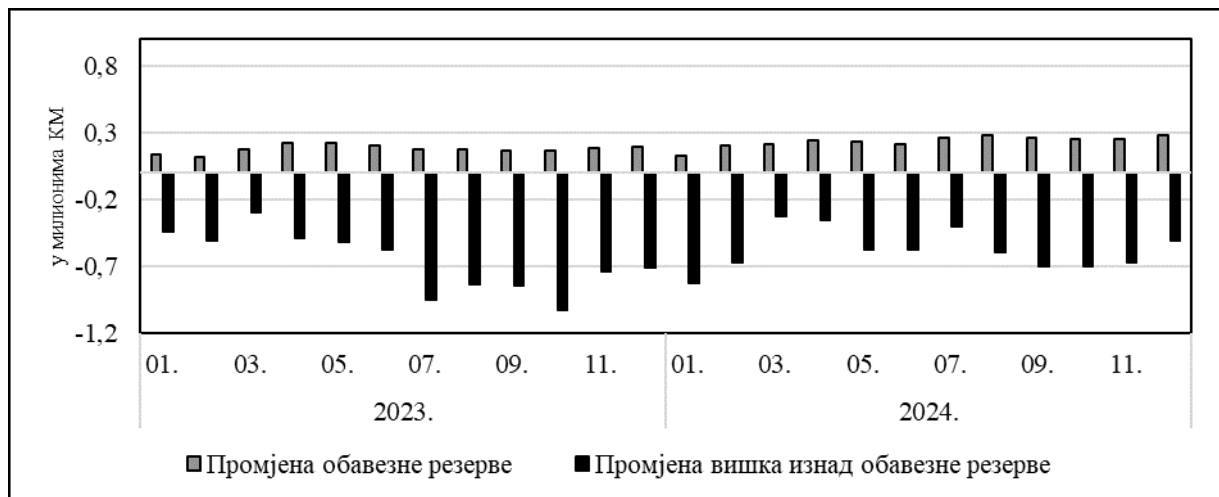
Напомена: Стања на рачуну резерви (вишак изнад ОР), која нису захтјевана прописима у ЦББиХ подразумијевају све валуте

Системом обавезне резерве у току 2024. године биле су обухваћене 22 банке. Све банке су испуњавале обавезу издвајања на рачун обавезне резерве. Снажан раст депозита домаћих сектора и даље је доминантан фактор раста основице за обрачун обавезне

резерве. Основица за обрачун обавезне резерве, на крају извјештајног периода, износила је 35,71 милијарди КМ, а у односу на исти период прошле године већа је за 2,8 милијарди КМ. У структури основице доминира основица у КМ са учешћем од преко 59% на крају посљедњег обрачунског периода 2024. године. Учешће основице у КМ у укупној основици за обрачун обавезне резерве је веће за 0,5% у односу на исти период претходне године. Овај скромни раст основице у КМ није у значајној мјери промијенио процентуално учешће основице у страним валутама.

Током 2024. године основица за обрачун обавезне резерве је забиљежила континуиран мјесечни раст (Графикон 2.7.). Тренд раста стране активе банака (420,12 милиона КМ у току 2024. године) одразио се на стање вишка изнад обавезне резерве гдје се у току 2024. године биљежи континуиран мјесечни пад (Графикон 2.7.).

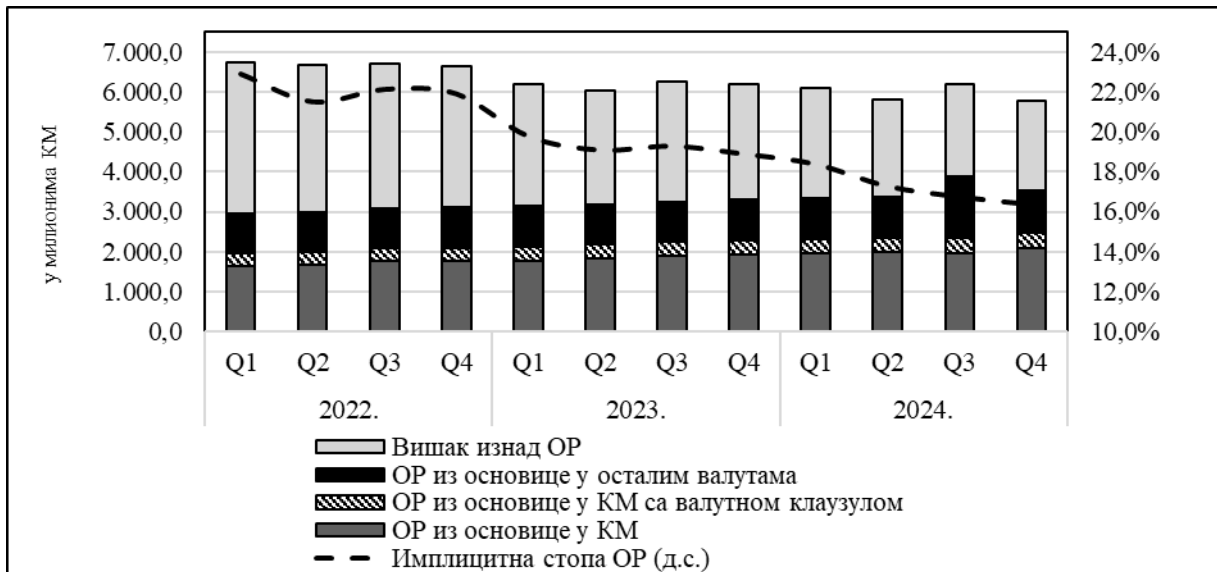
Графикон 2.7: Мјесечне промјене обавезне резерви и вишка изнад ОР

Извор: ЦББиХ

Укупна средства на рачунима резерви код ЦББиХ на крају децембра 2024. године износила су 6,20 милијарди КМ и мања су за свега 8,4 милиона КМ у односу на посљедњи обрачунски период 2023. године. Посљедично, имплицитна стопа обавезне резерве мања је за 1,1% и на крају посљедњег обрачунског периода 2024. године износила је 17,3% (Графикон 2.8). На крају децембра просјечна средства изнад обавезне резерве износила су 2,62 милијарде КМ.

Графикон 2.8: Стање рачуна резерви код ЦББиХ и имплицитна стопа обавезне резерве

Извор: ЦББиХ

Смањење вишка изнад ОП које је започето у четвртном кварталу 2022. године и које је трајало током 2023. године, настављено је, нешто блажим интензитетом, и током цијеле 2024. Тако је смањење вишка изнад обавезне резерве у току 2024. године износило 514,46 милиона КМ, што је ипак мање од забиљеженог смањења у претходној години (709,86 милиона КМ). Смањење вишка изнад обавезне резерве забиљежено претходне двије године је примјетно код већине банака, а не само неколицине, те можемо закључити да се ради о системској појави, а не само пословној политици појединих банака. Узроци ових промјена су многобројни, али посебно се издвајају промјене на финансијским тржиштима зоне евра као и значајне промјене монетарне политике ЕЦБ-а које су се десиле у претходној години.

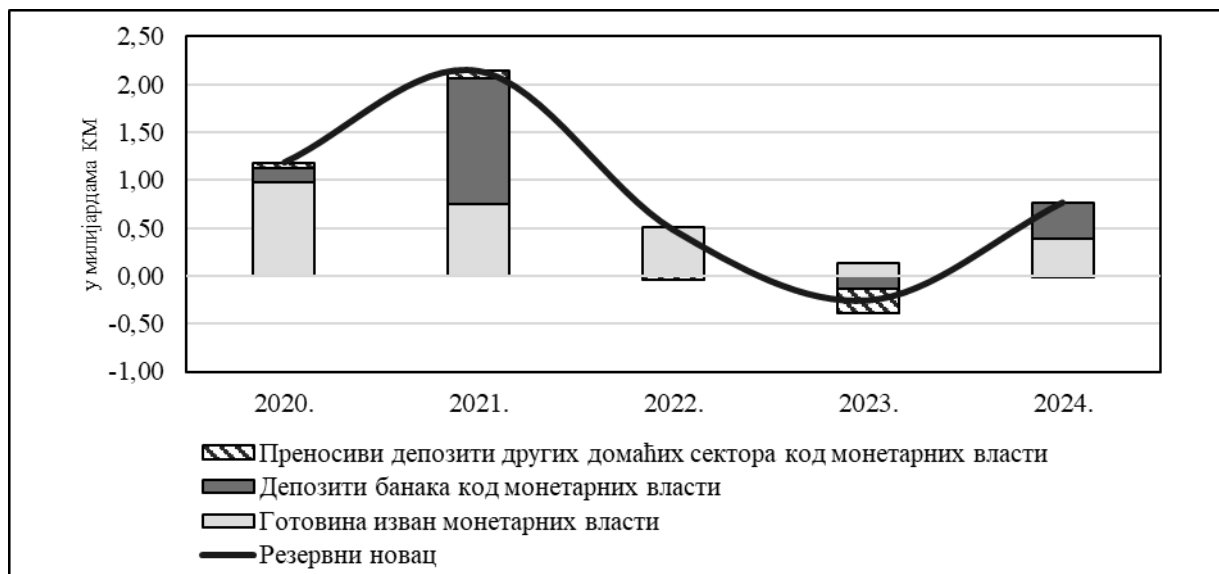
Средства изнад обавезне резерве представљају само једну од компоненти високоликвидне активе банкарског система и управо је и у току 2024. године забиљежена висока ликвидност банкарског сектора.

Резервни новац је на крају 2024. године износио приближно 15,43 милијарди КМ, што представља годишњи раст од 764,7 милиона КМ или 5,21% у релативном износу (Графикон 2.9). Око 96% раста овог индикатора на годишњем нивоу се десило у другој половини 2024. године. На годишњем нивоу, ставка депозита банака код монетарних власти је забиљежила раст од 372,2 милиона КМ. С друге стране, готовина изван монетарних власти као најзначајнија компонента резервног новца је забиљежила годишњи раст од 394,1 милион КМ. Већина раста ове компоненте резервног новца се

десила током љетних мјесеци и туристичке сезоне када је најизраженији сезонски утицај повећања готовине изван монетарних власти.

Преносиви депозити других домаћих сектора код монетарних власти, као традиционално најмања ставка резервног новца, забиљежили су годишњи пад од 9,43% (1,6 милиона КМ у апсолутним износима). Будући да су остале двије ставке забиљежиле знатно већи годишњи раст, пад ове ставке је имао занемарив утицај на коначну годишњу промјену укупног резервног новца.

Графикон 2.9: Годишње промјене у компонентама резервног новца

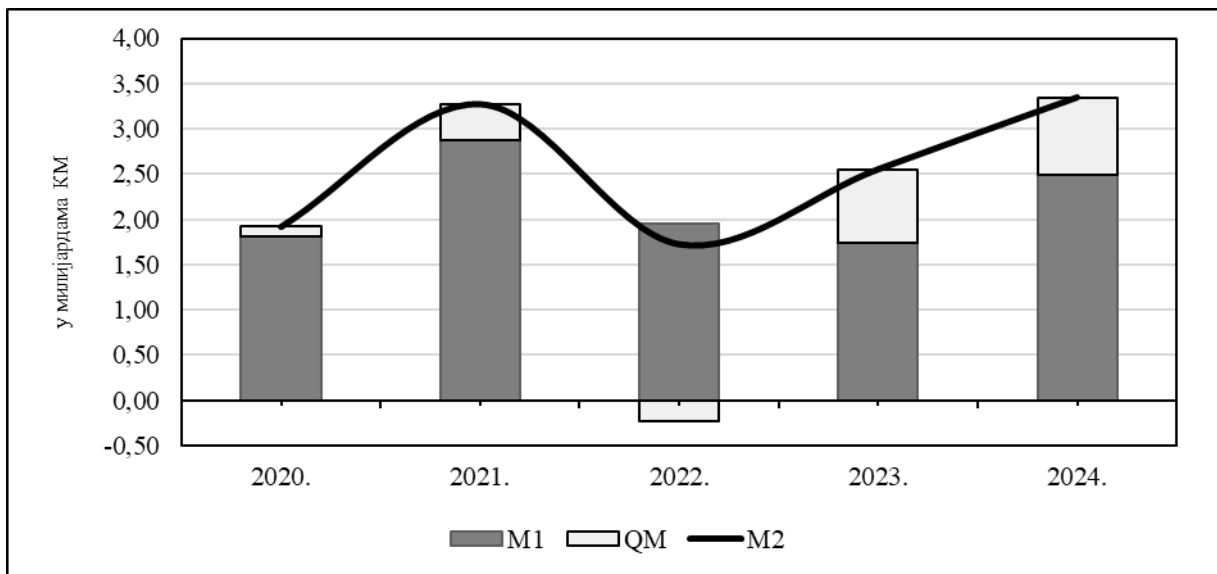

Извор: ЦББиХ

У току 2024. године остварен је раст М2 монетарног агрегата од 3,34 милијарде КМ (9,34%), што је, историјски посматрано, умјерен раст (Графикон 2.10). С друге стране, М1 монетарни агрегат, као доминантна компонента М2 агрегата, забиљежио је годишњи раст од 2,5 милијарди КМ, што представља годишњу стопу раста од 11,55%. Пораст преносивих депозита у домаћој валути од 2,17 милијарди КМ је био главни узрок раста монетарних агрегата, те је заслужан за 87,1% и 65% раста М1 и М2 монетарних агрегата респективно. Оваква кретања су одраз вишегодишњег тренда снажног раста преносивих депозита домаћинстава и предузећа у банкарском сектору БиХ.

Готовина изван банака је, као друга компонента М1 монетарног агрегата, забиљежила годишњи раст од 322,7 милиона КМ. Квази новац (QM) је забиљежио годишњи раст од 846,1 милион КМ, за што је најзаслужнији био раст осталих депозита у иностраној валути у износу од 458,5 милиона КМ.

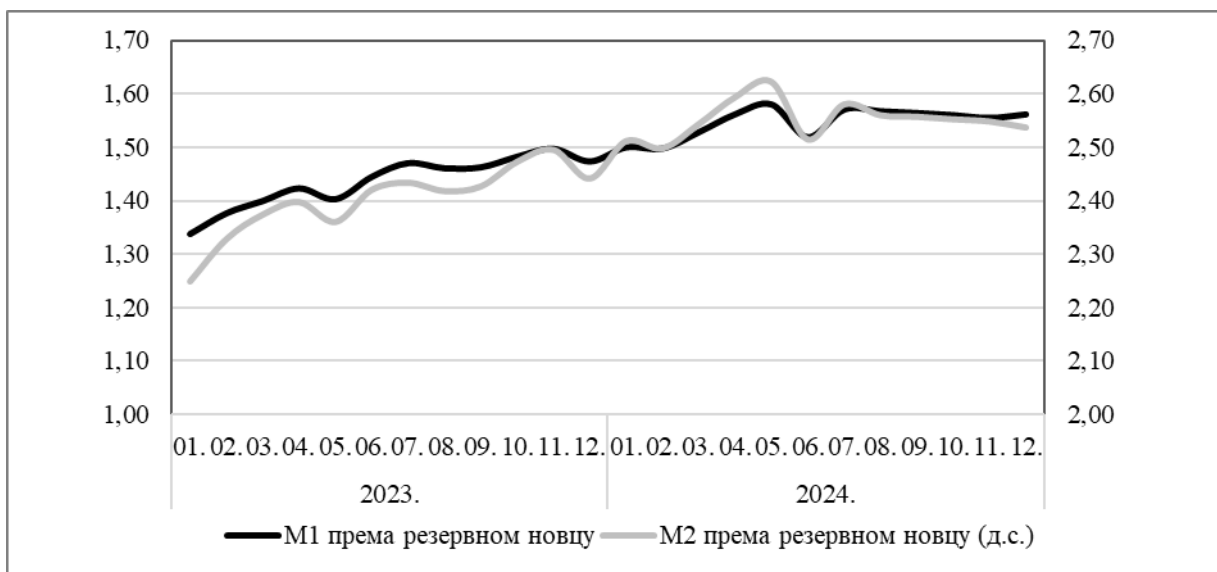
Графикон 2.10: Годишње промјене монетарних агрегата

Извор: ЦББиХ

Промијене у кретању компоненти новчане масе као и промијене у резервном новцу забиљежене током 2024. године одразиле су се и на монетарну мултипликацију. Услијед бржег раста монетарних агрегата у односу на раст резервног новца, монетарни мултипликатори су забиљежили раст у 2024. години, с најизраженијим растом у првој половини године (Графикон 2.11). Монетарни мултипликатор за М1 агрегат је забиљежио интензивнији раст наспрам мултипликатора за М2 агрегат, за што је заслужан снажан раст преносивих депозита у домаћој валути.

Графикон 2.11: Монетарна мултипликација

Извор: ЦББиХ

Регулаторни подаци сектора комерцијалних банака такође указују на значај краткорочних обавеза у пасиви банкарског сектора (Табела 2.1). Подаци такође упућују на закључак да је раст преносивих депозита у банкарском сектору повећао износе ликвидних средстава у приближно истим износима, што је видљиво у чињеници да је омјер ликвидних средстава према краткорочним финансијским обавезама банкарског сектора остао релативно стабилан с веома малим промјенама од краја 2023. године. Процент краткорочних према укупним финансијским обавезама банака који се још увијек налази на високом нивоу указује на неповољну рочну структуру извора која не погодује снажнијем расту дугорочних кредитних пласмана. Надаље, снажна потражња за кредитима и посљедично снажнији раст кредитних пласмана наспрам раста депозита је довео до благог пада омјера депозита и кредита.

По посљедњим расположивим подацима, коефицијент покрића ликвидности (ЛРЦ)⁸⁹ је на крају трећег квартала 2024. године на нивоу банкарског система износио 234,1% и готово све банке у систему биљеже знатно више вриједности индикатора од минимално прописане.

У складу с важећим регулаторним прописима банке су од краја четвртог квартала 2021. године биле обавезне да извјештавају агенције о коефицијенту нето стабилних извора финансирања (НСФР)⁹⁰, а од краја 2022. године су дужне да испуњавају захтјеве у погледу НСФР. Минимални захтијевани ниво коефицијента нето стабилних извора финансирања према Базелском комитету је 100% на дневној основи. Овај индикатор је на крају трећег квартала 2024. године износио 159%, што представља благи пад у односу на крај 2023. године када је овај коефицијент износио 159,9%. Поред адекватног износа овог индикатора на нивоу банкарског система, све банке појединачно биљеже знатно више вриједности индикатора од минимално прописане.

⁸⁹ Коефицијент покрића ликвидности (LCR) показује способност банака да издрже тридесетодневни сценарио стреса ликвидности и израчунава се као омјер између заштитног слоја ликвидности, што су средства која би била ликвидна у временима стреса и нето ликвидносних одлива који се израчунавају у складу с утврђеним параметрима сценарија у наредних 30 календарских дана. Банке су дужне да одржавају LCR у износу од најмање 100%.

⁹⁰ Коефицијент нето стабилних извора финансирања (NSFR) је нови ФСИ који показује способност банака да издрже тржишне поремећаје у периоду од годину дана. Овај ФСИ се израчунава као омјер расположивог стабилног финансирања и потребног стабилног финансирања.

Табела 2.1. Индикатори ликвидности банкарског сектора у БиХ

		Ликвидна средства према укупним средствима	Ликвидна средства према краткорочним финансијским обавезама	Депозити према кредитима	Краткорочне финансијске према укупним финансијским обавезама
2020.	Q1	27,7%	57,5%	113,2%	56,3%
	Q2	26,9%	52,7%	114,9%	59,7%
	Q3	27,6%	49,8%	117,8%	64,9%
	Q4	28,6%	51,3%	120,7%	65,4%
2021.	Q1	28,5%	51,2%	122,3%	65,5%
	Q2	27,8%	49,0%	125,4%	66,5%
	Q3	28,5%	49,9%	127,7%	67,2%
	Q4	30,7%	51,3%	130,3%	68,8%
2022.	Q1	29,3%	49,2%	124,6%	68,9%
	Q2	29,6%	48,7%	126,1%	70,3%
	Q3	30,8%	49,8%	129,3%	71,5%
	Q4	30,5%	48,4%	130,8%	72,6%
2023.	Q1	29,4%	48,0%	129,8%	70,9%
	Q2	28,8%	47,0%	130,0%	71,0%
	Q3	30,3%	49,5%	132,0%	71,3%
	Q4	29,0%	47,2%	131,0%	71,1%
2024.	Q1	28,5%	46,5%	131,3%	71,3%
	Q2	28,2%	46,4%	128,1%	70,6%
	Q3	28,8%	47,1%	129,1%	71,2%

Извор: ЦББиХ

2.3 Управљање девизним резервама

У складу са Законом о ЦББиХ и одговарајућим интерним актима (инвестиционим смјерницама, стратешком алокацијом активе и правилима и параметрима ризика), ЦББиХ управља девизним резервама полазећи првенствено од принципа сигурности и ликвидности. С обзиром на то да према члану 34. Закона о ЦББиХ није могуће инвестирати више од еквивалента 50% укупног несмањеног капитала и резерви у друге валуте осим EUR, ЦББиХ више од 99% девизних резерви инвестира у финансијске инструменте деноминоване у EUR. Низ инвестиционих одлука које су донесене у претходном периоду, укључујући и благовремено и адекватно реструктурирање портфеља девизних резерви у 2023. и 2024. години, омогућили су коришћење окружења високих (или повољних) каматних стопа и приноса на хартије од вриједности на

финансијским тржиштима зоне евра. Посљедично, у 2024. години је остварено 40% више нето каматних прихода у иностраној валути, у поређењу с претходном годином.

Одлуке о управљању и инвестирању девизних резерви доносе се на три нивоа у оквиру организације ЦББиХ: стратешком – Управни одбор; тактичком – Инвестициони комитет, и оперативном – надлежна одјељења Сектора за монетарне операције, управљање девизним резервама и готовином. Управни одбор утврђује инвестиционе смјернице, којима се дефинишу максимална толеранција на ризик, оптимална комбинација (енгл. trade-off) између ризика и поврата, стратешка алокација активе, инвестициона ограничења, инвестициони период и референтна вриједност (енгл. benchmark) за оцјену перформанси. Инвестициони комитет дјелује у оквиру обавезујућих законских ограничења, политике управљања девизним резервама и инвестиционих смјерница усвојених од стране Управног одбора, те правила и параметара ризика везаних за инвестирање девизних резерви, које доноси гувернер. Одлучивање и одговорност за свакодневно управљање девизним резервама је на оперативном нивоу, који дјелују у складу с политиком, смјерницама, те правилима и параметрима ризика.

У процесу управљања девизним резервама, током 2024. године, континуирано су разматране доступне информације с релевантних тржишта новца и капитала у зони евра и свијету, као и доступне прогнозе које би могле утицати на инвестирање девизних резерви у текућој години, али и у наредном периоду. Такође, анализирани су могућности и модалитети политике инвестирања и управљања девизним резервама ЦББиХ, и инициране одговарајуће промјене политике инвестирања у циљу прилагођавања новим тржишним условима у зони евра. Континуирано су анализирани и информације везане за рејтинге ино банака код којих ЦББиХ има орочене депозите и средства на текућем рачуну, и држава које су емитенти хартија од вриједности заступљених у портфељу девизних резерви ЦББиХ.

Портфељ девизних резерви ЦББиХ изложен је првенствено финансијским ризицима (каматном, кредитном и ризику ликвидности), девизном ризику, и ризику цијене злата. Управљање каматним ризиком, односно, ризиком смањења тржишне вриједности портфеља девизних резерви услед хипотетичких, неповољних кретања каматних стопа, подразумијева: прописивање циљаног модификованог трајања портфеља девизних резерви, и дозвољеног одступања трајања за инвестициони портфељ, и за укупни портфељ девизних резерви, те праћење вриједности под ризиком (енгл. Value at Risk).

ЦББиХ ограничава изложеност кредитном ризику улагањем у обвезнице одабраних држава зоне евра, те пласирањем депозита у: одабране централне банке у зони евра, Банку за међународна поравнања (енгл. Bank for International Settlements, BIS), те одабране комерцијалне ино банке, уз услов да задовољавају стандарде подобности

уговорне стране. Основни принцип у управљању кредитним ризиком представља одговарајући критеријум одабира уговорних страна и дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом, и избјегавање превелике концентрације изложености кредитном ризику према појединој уговорној страни. Наведени стандарди и ограничења преиспитују се и по потреби ажурирају, при чему се води рачуна о званичним оцјенама водећих свјетских рејтинг агенција, као и индикаторима добијеним примјеном интерних метода за процјену кредитног ризика.

Управљање ризиком ликвидности се базира на процјени потенцијалних потреба за ликвидношћу и идентификацији ликвидних финансијских инструмената. Инструменти којима се осигурава дневна ликвидност су преконоћни депозити и средства на текућим рачунима код уговорних страна које задовољавају критеријуме кредитног ризика те доспијевајућа средства по свим инструментима.

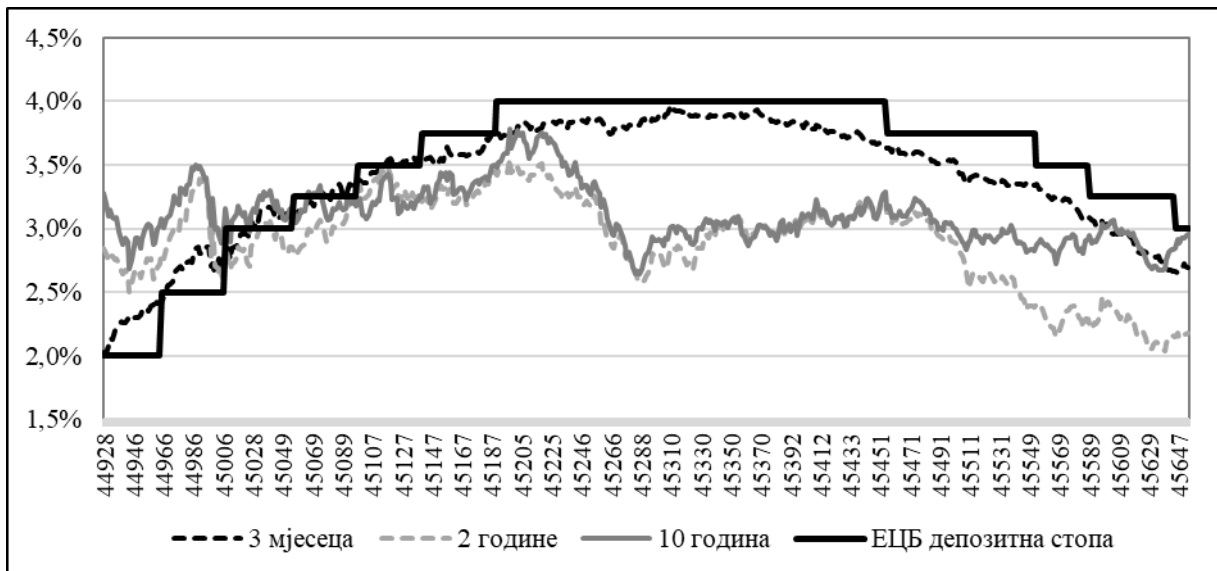
Девизни ризик представља ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза због промјене валутних курсева у којима се држе девизне резерве, и врше трансакције, у односу на домаћу валуту. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза ЦББиХ, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

Водеће централне банке су, од средине 2024. године, рестриктивну монетарну политику замијениле експанзивном (поглавље 1.1). ЕЦБ је укупно четири, а ФЕД три пута током 2024. године смањило референтне каматне стопе, свака за укупно 100 бп. Упркос релативно слабом расту економске активности у зони евра, инверзија криве приноса⁹¹ на еврообвезнице је била мања у односу на 2023. годину, што се огледало у расту просјечних тржишних приноса на тромјесечне обвезнице земаља зоне евра у односу на 2023. годину. Просјечни тржишни приноси на обвезнице земаља зоне евра дуже рочности су били нижи у односу на 2023. годину (Графикон 2.12). Током 2024. године, приноси европских дугорочних државних обвезница (десетогодишње обвезнице) су биљежили мање осцилације и на крају године имали за 17 базних поена виши ниво него на почетку године. За разлику од дугорочних, тржишни приноси европских краткорочних државних обвезница су пратили тренд депозитне стопе ЕЦБ-а. У односу

⁹¹ Нетипична ситуација на тржишту, која настаје када краткорочни дужнички инструменти, истог кредитног профила кредитни профил, носе више приносе од дугорочних дужничких инструмената. Инверзна крива приноса, у правилу, сигнализује да тржишта очекују рецесију у кратком року.

на почетак 2024. године, на крају године су приноси на тромјесечне обвезнице били нижи за 110 бп, а у случају двогодишњих обвезница приноси су били нижи за 44 бп.

Графикон 2.12: Просјечни дневни тржишни приноси државних обвезница у зони евра и ЕЦБ-ове депозитне стопе у 2023. и 2024. години

Извор: ЕЦБ

Раст тржишних приноса у 2023. години, омогућио је генерисање значајно виших износа каматних прихода не само у тој, него и у 2024. години. Стога су просјечне пондерисане нето каматне стопе (означена као ППнКС у Табели 2.1; израчунава се као омјер остварених нето каматних прихода/расхода и просјечног стања девизних резерви у посматраном периоду) у 2023. и 2024. години биле знатно више у односу на претходних 10 година. Посматрано по кварталима у 2024. години, ППнКС је износила 3,05%, 3,03%, 2,98%, и 2,75% респективно.

Табела 2.2: Просјечна пондерисана годишња нето каматна стопа на девизне резерве ЦББиХ, и просјечне годишње каматне стопе и тржишни приноси на државне обвезнице у зони евра

	ППнКС, %	ЕЦБ - Депозитна стопа, %	ЕЦБ - Главне операције рефинансирања,	Euribor, %		EUR обвезнице, %					
				1м	3м	Мјесеци		Године			
						3	6	1	2	5	10
2016.	0,22	-0,38	0,01	-0,34	-0,27	-0,42	-0,39	-0,36	-0,32	0,01	0,77
2017.	0,18	-0,40	0,00	-0,37	-0,41	-0,54	-0,52	-0,49	-0,39	0,18	1,09
2018.	0,16	-0,40	0,00	-0,37	-0,32	-0,48	-0,43	-0,33	-0,13	0,46	1,14
2019.	0,11	-0,43	0,00	-0,40	-0,36	-0,46	-0,42	-0,37	-0,27	-0,02	0,40
2020.	0,04	-0,50	0,00	-0,50	-0,43	-0,50	-0,49	-0,47	-0,43	-0,27	0,08
2021.	-0,08	-0,50	0,00	-0,56	-0,55	-0,64	-0,63	-0,62	-0,58	-0,37	0,10
2022.	0,09	0,08	0,58	0,09	0,35	0,15	0,35	0,66	0,97	1,44	1,91
2023.	2,14	3,30	3,80	3,25	3,43	3,28	3,33	3,27	3,08	2,99	3,24
2024.	2,95	3,74	4,14	3,56	3,57	3,49	3,30	3,02	2,72	2,66	2,98
Промјена (у бп) у 2024. години, у односу на:											
2023.	81	44	34	32	14	21	-3	-25	-36	-33	-26
2020.	291	424	414	406	400	399	379	349	315	293	290

Извор: ЦББиХ, ЕЦБ, www.global-rates.com.

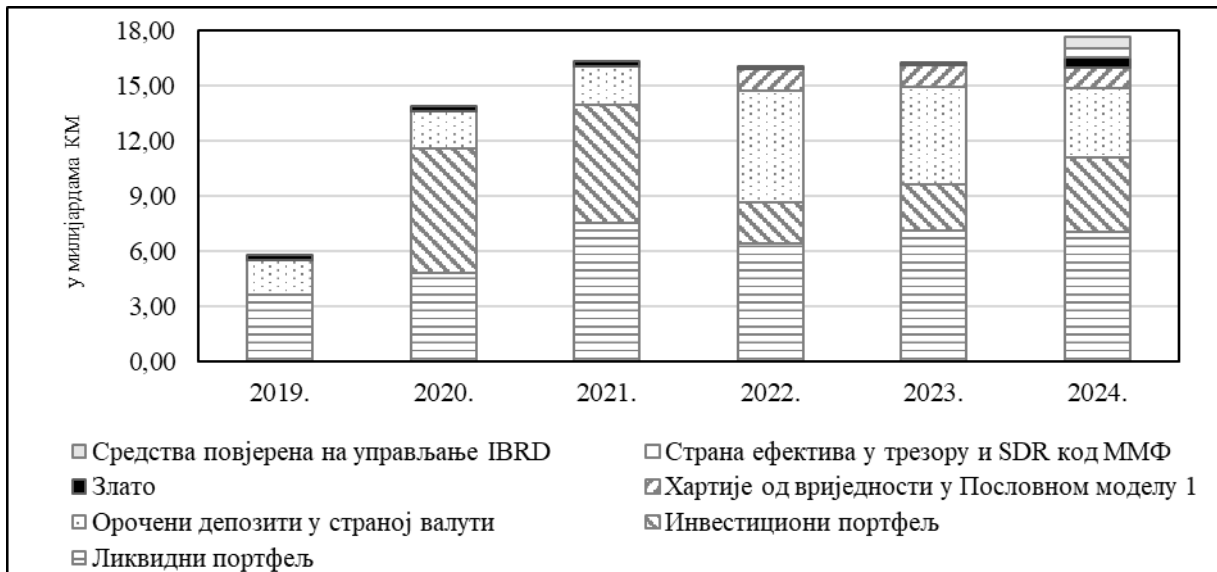
Напомене: Просјечне годишње каматне стопе и тржишни приноси израчунати су као просјек дневних каматних стопа и тржишних приноса у посматраној години. Депозитна стопа ЕЦБ је, током 2024. године, смањена с почетних 4%, до нивоа од 3%.

Структуру девизних резерви на крају 2024. године (Графикон 2.13) чинили су: орочени депозити с учешћем од 21,24%; ликвидни портфељ с учешћем од 39,80%; инвестициони портфељ (хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало више од годину дана) с учешћем од 23,09%; хартије од вриједности у Пословном моделу 1⁹² с учешћем од 6,40%; злато с учешћем од 3,14, те нова компонента средства девизних резерви, средства повјерена на управљање Међународној банци за обнову и развој (IBRD), са 3,32%⁹³. На крају 2024. године, ликвидни портфељ су чинили: текући рачуни код банака и преконоћни депозити (22,61% укупних девизних резерви) и хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање (22,47% укупних девизних резерви). Од 2024. године, страна ефектива у трезорима (2,98% укупних девизних резерви) и специјална права вучења (SDR) код Међународног монетарног фонда (ММФ-а), у висини 0,03% укупних девизних резерви, засебне су компоненте девизних резерви, и нису у саставу ликвидног портфеља.

⁹² Дио портфеља хартија од вриједности класификован према методи амортизованог трошка.

⁹³ ЦББиХ је у 2024. години приступила програму Свјетске банке, Reserves and Advisory Management Program (RAMP) у оквиру којег је један мањи дио портфеља девизних резерви повјерила на управљање IBRD-у. Више информација у поглављу 2.9.

Графикон 2.13: Структура инвестирања девизних резерви ЦББиХ на крају године

Извор: ЦББиХ

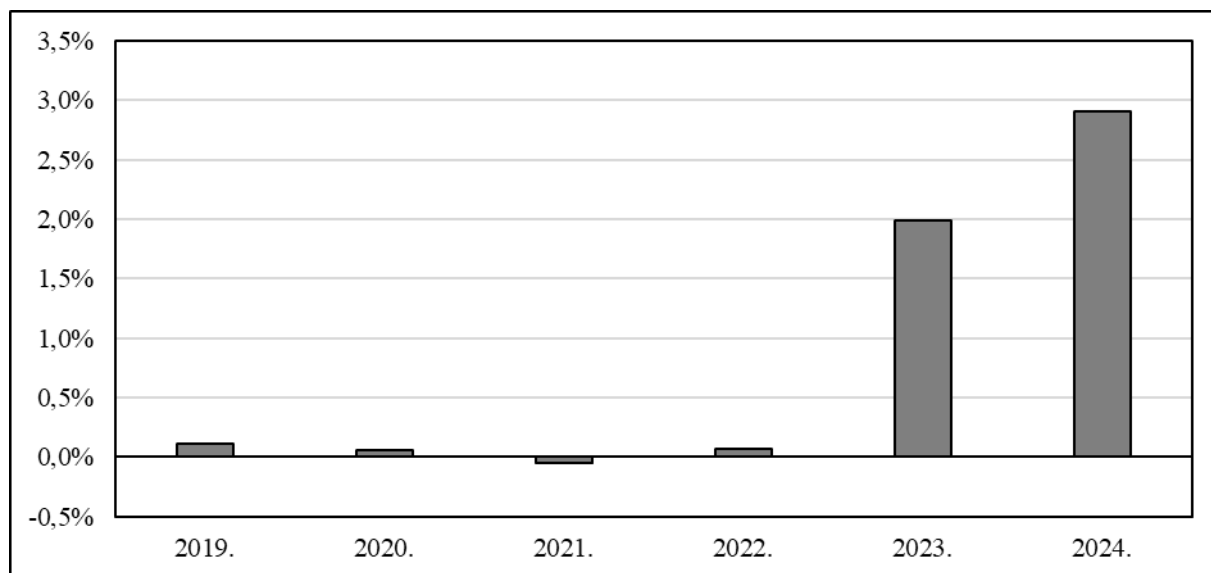
Хартије од вриједности с фиксним приходом, на крају 2024. године, чинили су 55,37% укупних девизних резерви, што је више у односу на њихово учешће у девизним резервама на крају 2023. године (44,99%). С циљем заштите од кредитног ризика, инвестирање се врши у хартије од вриједности одабраних европских земаља, уз ограничења минималног прихватљивог прага композитног кредитног рејтинга, и захтијеваног просјечног кредитног рејтинга портфеља. Средства депонована код нерезидентних банака, на крају 2024. године, чинила су 38,48% (51,12% на крају 2023. године). Учешће злата на крају 2024. године (3,14%) је повећано у односу на крај претходне године (1,08%), док су страна ефективна у трезорима и SDR код ММФ-а задржани на приближно истим нивоима.

Нето ефекат инвестирања девизних средстава ЦББиХ у конвертибилну страну валуту на биланс успјеха за период 1. 1. - 31. 12. 2024. године износи 455,2 милиона КМ, а изражен ефективном стопом приноса⁹⁴ износи 2,91% (Графикон 2.14). ЦББиХ је, и у 2024. години, остала досљедна политици инвестирања у складу са законски дефинисаним циљевима и

⁹⁴ Ефективна стопа приноса израчуната је тако што се нето ефекат инвестирања средстава девизних резерви подијели с просјечним стањем девизних резерви у посматраном периоду. При израчунавању укупних нето ефеката инвестирања средстава девизних резерви у обзир су узети сви нето приходи од камате на хартије од вриједности и депозите у иностраној валути, као и реализовани нето капитални добици/губици услед продаје хартија од вриједности из портфеља девизних резерви ЦББиХ.

задацима, што подразумијева да се службеним девизним резервама управља на сигуран и профитабилан начин.

Графикон 2.14: Годишње стопе приноса на девизне резерве ЦББиХ

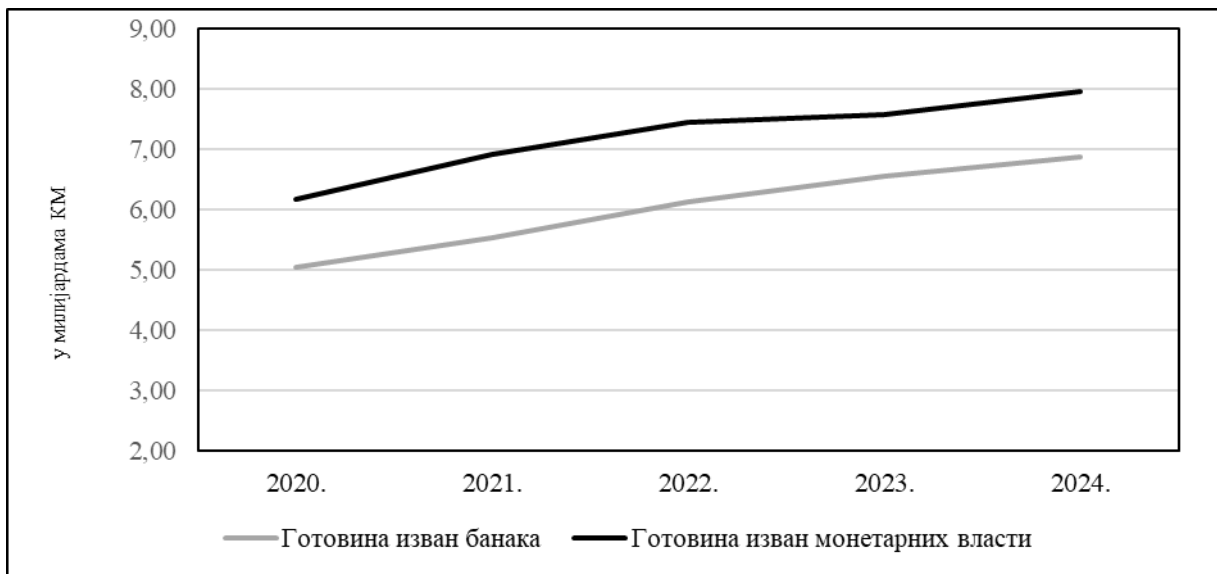

Извор: ЦББиХ

2.4 Управљање готовим новцем

Тренд раста готовог новца у оптицају (изван банака) из претходних година је настављен. На дан 31. 12. 2024. године, стање готовог новца у оптицају изван банака износило је 6,87 милијарди КМ (Графикон 2.15), што је за 4,98% више у односу на 2023. годину. Разлози раста потражње за КМ су активности у сектору туризма и тиме везаних услужних дјелатности (видјети поглавље 1.2.4), али и раст укупне економске активности. Тренд снажног раста готовине изван ЦББиХ настављен је и у 2024. години (Графикон 2.15). Потражња за готовином од стране банака посљедица је захтјева клијената за готовим новцем.

Графикон 2.15: Готовина изван монетарних власти и банака на крају године

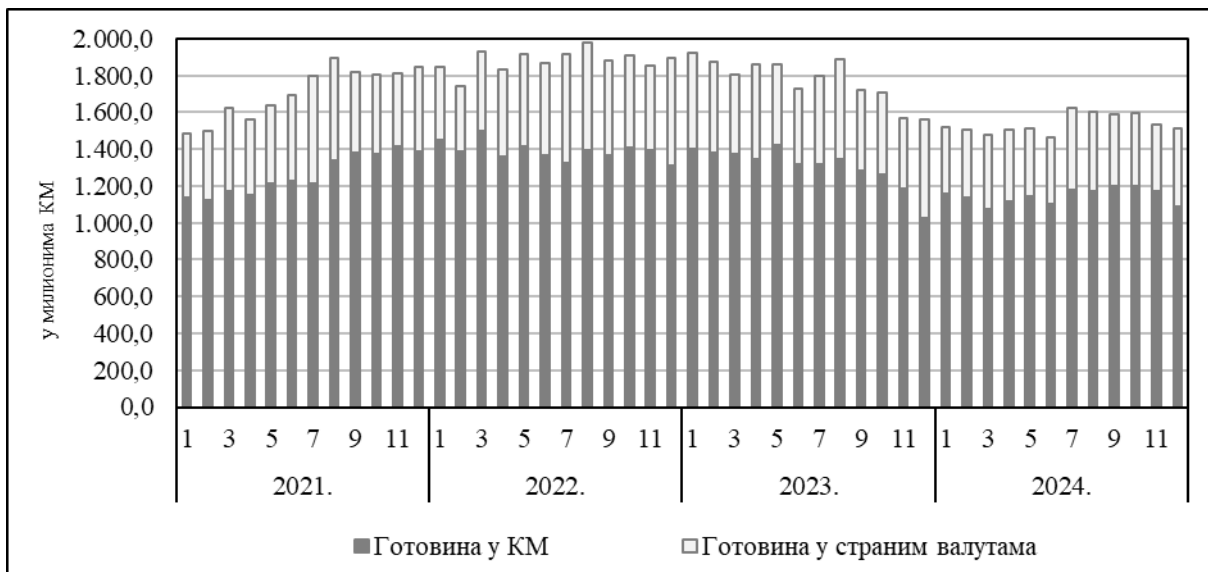
Извор: ЦББиХ

За разлику од претходних година, комерцијалне банке су самањиле износ готовине у властитим трезорима током 2024. године (Графикон 2.16). Оваква промјена свакако није забрињавајућа, јер се у систему не примијети недостатак готовог новца, било код банака, било код њихових клијената. У прилог томе указују и смањења подизања готовине на ПОС терминалима у БиХ и повећања безготовинских плаћања, што потврђује даљу дигитализацију платног промета (видјети поглавље 2.5).

Индикатори финансијског здравља банака у 2024. години указују на побољшање индикатора ликвидности банкарског сектора.⁹⁵ Имајући у виду значајне разлике између приноса на домаћем и страном тржишту (видјети поглавље 2.3) и накнаде које је ЦББиХ плаћала банкама на средства на рачуну резерви (видјети поглавље 2.2), извјесно је да су банке дио готовине у трезорима, али и вишка изнад обавезне резерве (поглавље 2.2) преусмјериле у страну активу код ино банака. Везано за смањење готовине у страним валутама, дио готовине у страним валутама, у трезорима банака, вјероватно је смањен, скупа са дијелом обавезне резерве која се од 1. 1. 2024. године у износу од 5% издваја на рачунима резерви у EUR (поглавље 2.2).

⁹⁵ Видјети Индикаторе финансијског здравља, Оцјена ризика по финансијску стабилност, и Извјештај о финансијској стабилности, све досупно на веб-страници ЦББиХ.

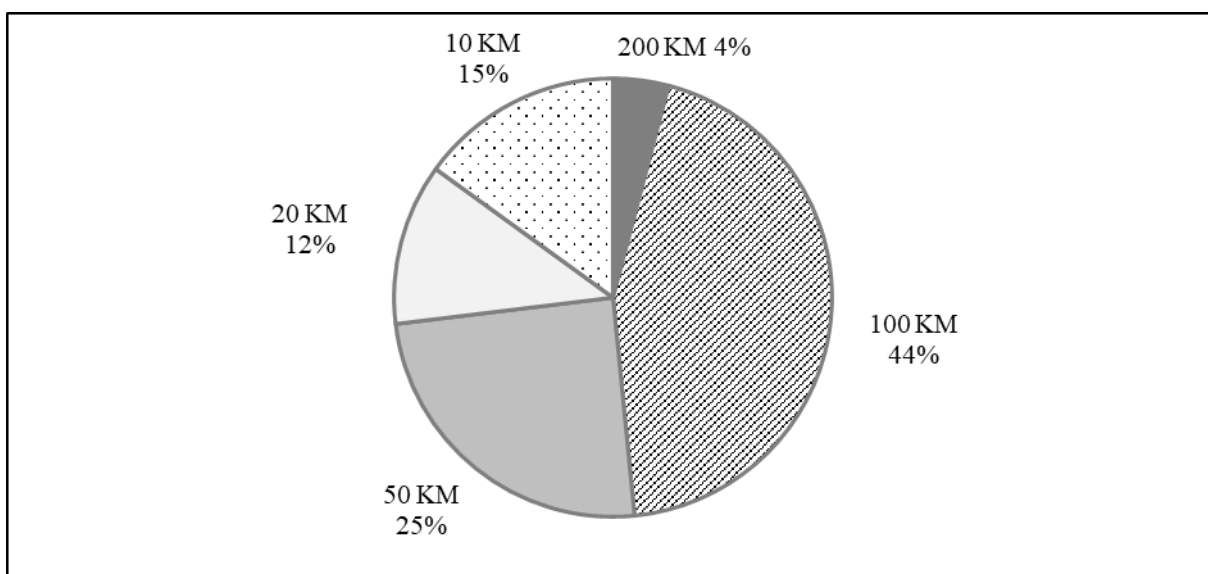
Графикон 2.16: Стања готовине у трезорима банака

Извор: ЦББиХ

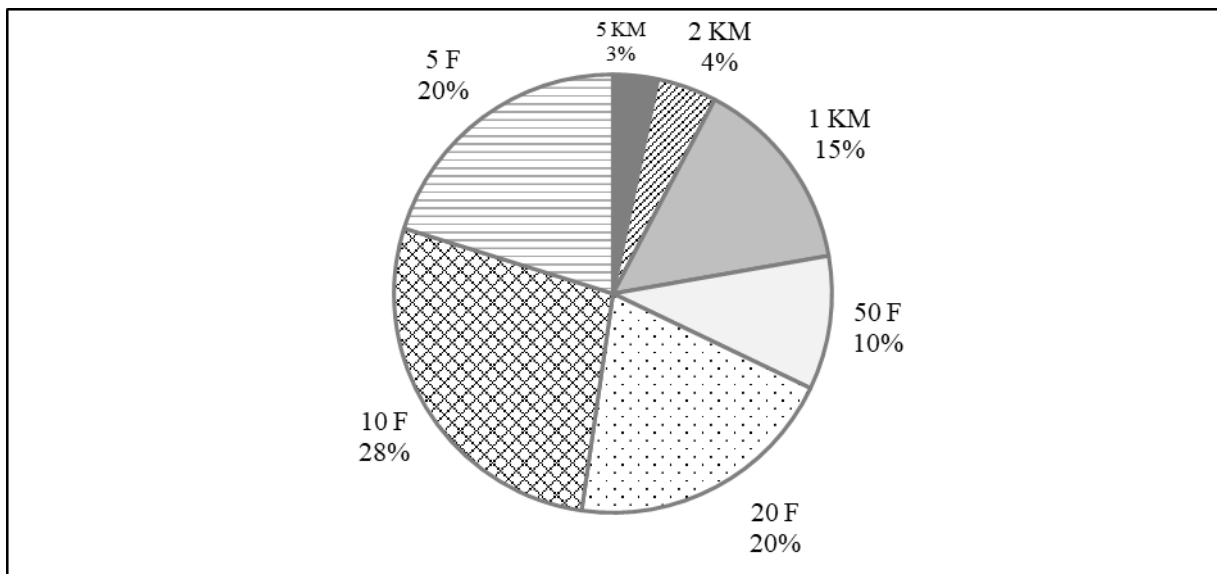
Изван ЦББиХ, на крају 2024. године, налазило се 111,6 милиона новчаница КМ и 544,5 милиона кованица КМ, укупне вриједности 7,96 милијарди КМ, што је за 5,2% више у односу на 2023. годину. У погледу апоенске структуре новца изван ЦББиХ, најзаступљеније су биле новчанице од 100 КМ и 50 КМ, а код кованица апоен 10 Ф (Графикони 2.17 и 2.18).

Графикон 2.17: Апоенска структура новчаница у 2024. години

Извор: ЦББиХ

Графикон 2.18: Апоенска структура кованица у 2024. години

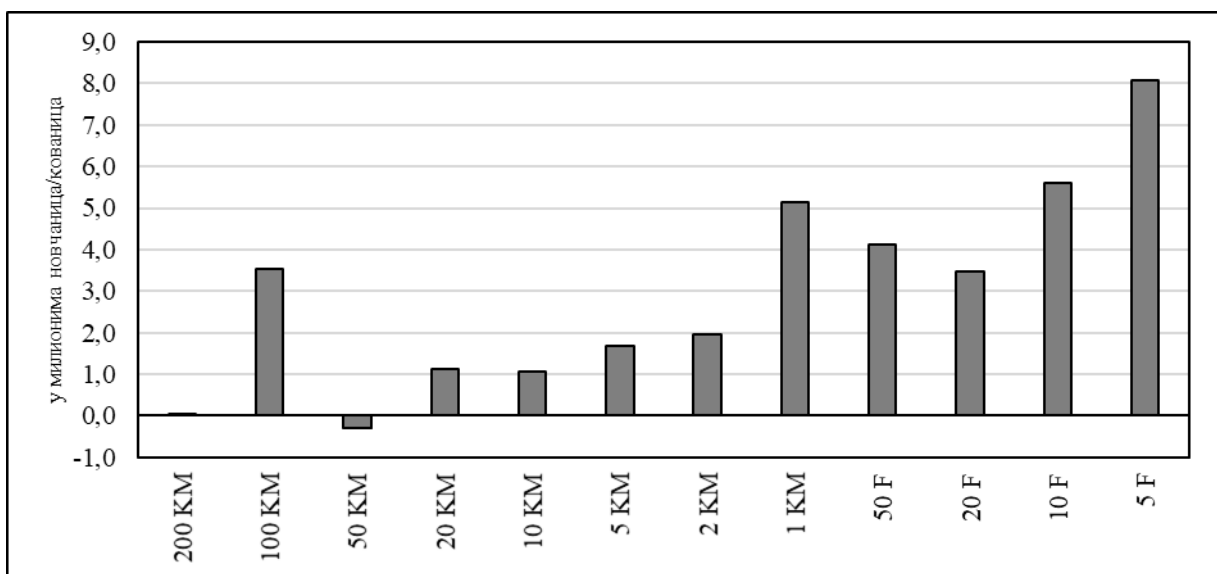

Извор: ЦББиХ

Број новчаница у апоенима од 100 KM, које су на крају 2024. године биле у оптицају, виши је за 3,5 милиона (7,7%) у односу на крај 2023. године.

У односу на 2023. годину, количина новчаница изван ЦББиХ је повећана за 5,42 милиона комада (5,1%), укупне вриједности 372,97 милиона KM (Графикон 2.19). Количина кованица изван ЦББиХ је у истом периоду повећана за 30,06 милиона комада (5,84%), укупне вриједности 21,14 милиона KM (Графикон 2.20).

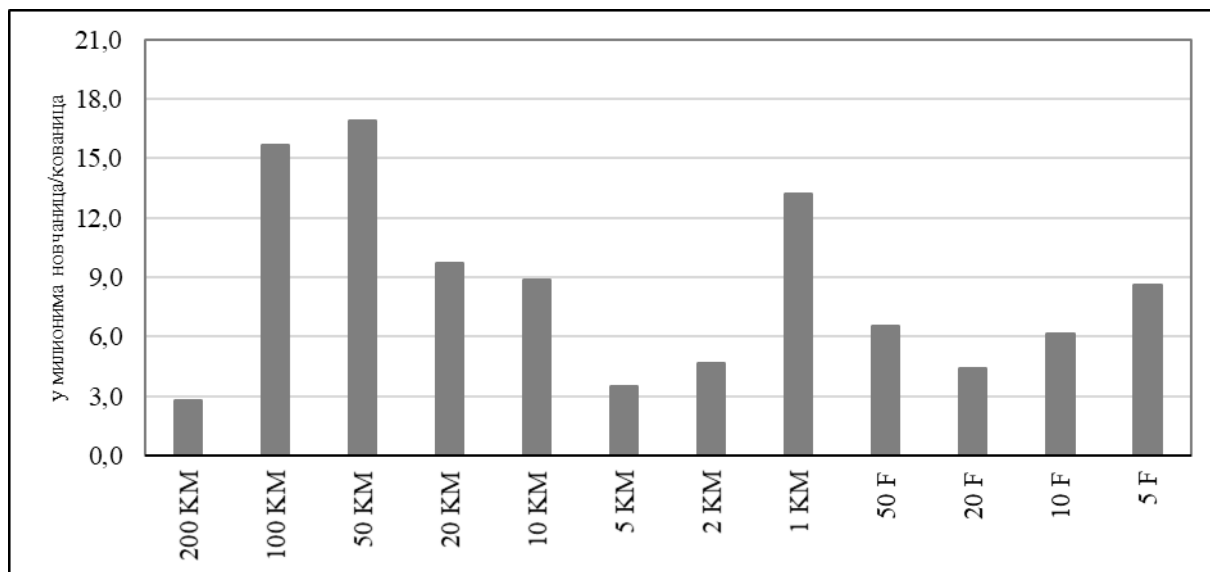
Графикон 2.19: Промјена у броју новчаница и кованица по апоенима у односу на 2023. годину

Извор: ЦББиХ

Снабдијевање комерцијалних банака готовим новцем врши се путем трезора главних јединица и филијала ЦББиХ, лоцираних у Сарајеву, Бањој Луци, Мостару и Брчком, уз стриктно поштивање аранжмана валутног одбора. У току 2024. године комерцијалним банкама је издато 53,97 милиона комада новчаница и 47,11 милиона комада кованица, укупне вриједности 3,30 милијарди КМ (Графикон 2.21).

Графикон 2.20: Новчанице и кованице издате у 2024. години, према апоенима

Извор: ЦББиХ

У истом периоду је из Одјељења трезора Централне канцеларије, главним јединицама и Филијали Брчко, издато (дотације) 22,18 милиона комада новчаница и 27,18 милиона комада кованица, укупне вриједности 1.34 милијарде КМ. Графикон 2.19 испод имплицира да је ЦББиХ водила рачуна о потраживањима комерцијалних банака за готовим новцем у одговарајућој апоенској структури. Пошто комерцијалне банке врше и значајан поврат готовог новца у трезоре ЦББиХ, дотације главним јединицама / филијалама ЦББиХ су, у правилу, знатно мање.

Графикон 2.21: Излази готовог новца (КМ) у 2024. години

Извор: ЦББиХ

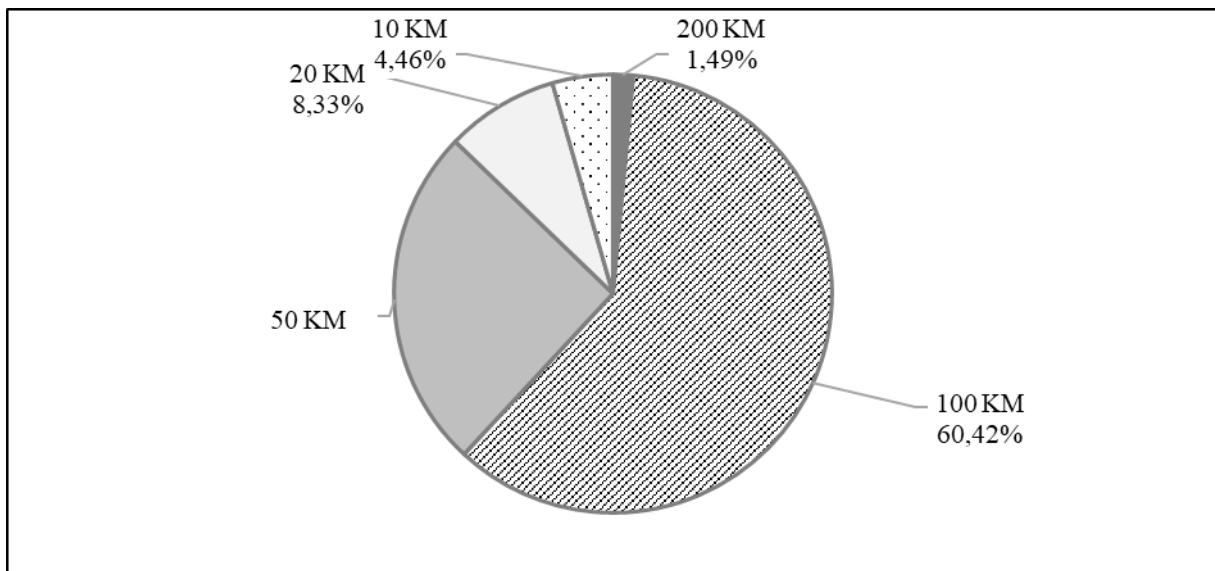
ЦББиХ врши континуирано повлачење новчаница неподобних за оптицај, које се уништавају у складу с важећим прописима. Повлачењем неподобних новчаница, и пуштањем у оптицај новчаница нове серије, ЦББиХ одржава задовољавајући квалитет новца у оптицају. У 2024. години уништено је 12,69 милиона комада новчаница и 13.407 комада кованица неподобних за оптицај.

ЦББиХ је у 2024. години донијела Одлуку о повлачењу из оптицаја новчаница апоена 10, 20, 50 и 100 конвертибилних марака пуштених у оптицај у периоду од 1998. до 2009. године, „Службени гласник БиХ“, број: 27/24 од 19. априла 2024. године. Утврђени су рокови за коришћење новчаница у промету, као и рокови и начин њихове замјене код комерцијалних банака, односно код ЦББиХ. Новчанице конвертибилне марке апоена 10 КМ, 20 КМ, 50 КМ и 100 КМ пуштене у оптицај у периоду од 1998. до 2009. године су се могле користити у готовинском промету до 31. децембра 2024. године, док након 1. јануара 2025. године оне престају бити законско средство плаћања и подлијезу искључиво поступку замјене код комерцијалних банака, годину дана, тачније до 31. 12. 2025. године, а након тога 10 година у ЦББиХ, почев од 1. јануара 2026. године, закључно с 31. децембром 2035. године. Поступак повлачења новчаница старијих издања је веома значајан јер ће у оптицају остати само новчанице које посједују идентичну и унапријеђену заштиту од кривотворења, што ће олакшати провјеру аутентичности за јавност, лица која обављају ручну обраду новчаница, као и на уређајима за пријем и обраду новчаница. Такође, обезбиједиће се повећан ниво квалитета новчаница у оптицају, јер ће се новчанице које се повлаче из оптицаја замјењивати новим

новчаницама високог квалитета. У складу с анализама које проводи ЦББиХ тренутно се количина новчаница старијих издања које се повлаче из оптицаја процјењује на 7,3 милиона комада новчаница КМ (у односу на укупну количину новчаница изван ЦББиХ у количини од 111 милиона комада, новчанице старијих издања учествују с процентом од око 6%).

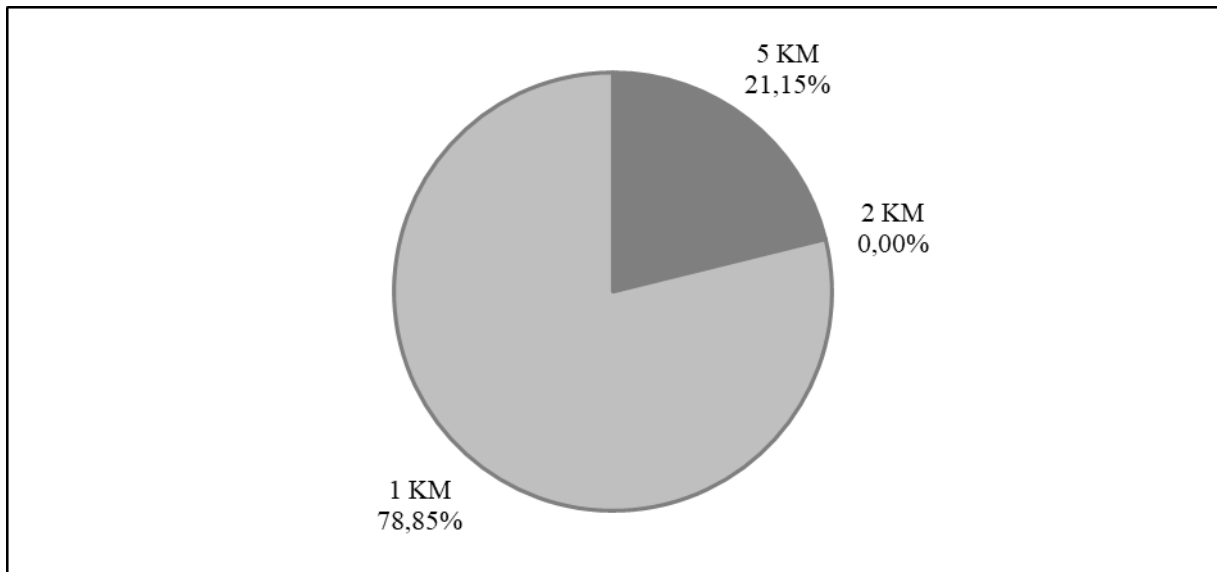
У 2024. години, у ЦББиХ је регистровано 336 кривотворених новчаница конвертибилне марке, што је за 4% мање у односу на 2023. годину. Кривотворених кованица конвертибилне марке је регистровано 383 комада, што је за 9,4% мање у односу на 2023. годину. Према апоенској структури, највише кривотворених новчаница је било у апоену од 100 КМ (Графикон 2.22), а кривотворених кованица у апоену од 1 КМ (Графикон 2.23).

Графикон 2.22: Апоенска структура кривотворених новчаница у 2024. години

Извор: ЦББиХ

Графикон 2.23: Апоенска структура кривотворених кованица у 2024. години

Извор: ЦББиХ

2.5 Одржавање платних система

Законску обавезу одржавања одговарајућих платних и обрачунских система ЦББиХ испунила је и у 2024. години: платни промет у земљи се одвијао неометано, кроз системе жиро клиринга и бруто поравнања у реалном времену (БПРВ); одржавани су и унапређивани Централни регистар кредита (ЦРК) и Јединствени регистар рачуна пословних субјеката (ЈРПС); а обављан је и међународни клиринг плаћања с иностранством. Препознајући макроекономски, и значај сигурних и ефикасних платних система за финансијску стабилност, ЦББиХ је у току 2024. године интензивно радила на јачању капацитета и операционализацији функције надгледања платних система.

Подаци за 2024. годину указују на наставак позитивних трендова у платном систему, уз стабилан раст броја и вриједности трансакција (Табела 2.3). Укупан број трансакција порастао је за 6,3%, са 113,5 милиона на 120,6 милиона. У односу на 2023. годину, раст је нарочито наглашен код броја и вриједности трансакција кроз систем бруто поравнања у реалном времену (Табела 21 у Статистичком додатку). Раст је био израженији код унутарбанкарских трансакција (+7,2%) него код међубанкарских (+5,1%), што указује на повећану активност унутар појединачних банака и јачу дигитализацију платног промета. Вриједност трансакција такође је забиљежила раст од 9,2%, достигавши 333,2 милијарде КМ у 2024. години. Међубанкарске трансакције порасле су за 12,2%, док је вриједност унутарбанкарских трансакција порасла за 5,7%, што указује на повећану употребу банкарских сервиса међу корисницима. Као и у ранијим периодима, већина трансакција

у међубанкарском платном промету обављала се у мањем броју банака; преко пет банака обављено је 67,52% укупне вриједности и 72,28% укупног броја трансакција у платном промету у 2024. години.

Табела 2.3: Платни промет преко комерцијалних банака

	Међубанкарске трансакције	Промијена у односу на претходну годину	Унутарбанкарске трансакције	Промијена у односу на претходну годину	Укупно	Промијена у односу на претходну годину
Број, у милионима						
2019.	43,6	3,0%	56,9	-3,3%	100,5	-0,7%
2020.	43,8	0,4%	53,9	-5,2%	97,7	-2,8%
2021.	48,0	9,6%	56,3	4,4%	104,3	6,8%
2022.	49,7	3,6%	58,7	4,3%	108,4	4,0%
2023.	50,8	2,3%	62,7	6,7%	113,5	4,7%
2024.	53,4	5,1%	67,2	7,2%	120,6	6,3%
Вриједност, у милијардама КМ						
2019.	123,05	19,8%	113,37	-1,8%	236,42	8,4%
2020.	105,13	-14,6%	100,43	-11,4%	205,56	-13,1%
2021.	122,40	16,4%	110,47	10,0%	232,87	13,3%
2022.	145,83	19,1%	128,13	16,0%	273,95	17,6%
2023.	163,10	11,8%	142,03	10,8%	305,12	11,4%
2024.	183,04	12,2%	150,16	5,7%	333,20	9,2%

Извор: ЦББиХ

У 2024. години, далеко већи број и међубанкарских и унутарбанкарских трансакција обављали су клијенти правна лица (84% и 68% респективно). Самим тим, а узимајући у обзир и просјечну величину налога код правних лица, на ову врсту клијената се односило више од 91% укупне вриједности унутарбанкарских трансакција, и више од 96% укупне вриједности међубанкарских трансакција. У погледу врсте иницијације трансакције, у 2024. години су, у унутарбанкарском платном промету, били заступљенији папирни налози (49,97% од укупног броја налога), док је 50,03% међубанкарских трансакција било иницирано електронским налозима. У 2024. години је настављен тренд значајног раста броја клијената електронског банкарства, посебно у сегменту физичких лица (12,2%, до броја од 1,63 милиона корисника), при чему се највећи дио односи на мобилно банкарство. Међутим, број активних клијената електронског банкарства је знатно мањи; свега 34,6% физичких лица регистрованих корисника је у 2024. години активно користило електронско банкарство. Број правних лица, активних клијената електронског банкарства, био је у 2024. години знатно већи него у случају физичких лица (70,08% укупног броја регистрованих корисника). У 2024. години је забиљежено 165,53 милијарди КМ вриједности трансакција у електронском банкарству, од чега се на

интернет банкарство правних лица односило чак 95,78% укупне вриједности трансакција у електронском банкарству.

И у 2024. години је забиљежен раст промета на ПОС терминалима (мјесто продаје, енг. Point of sale, ПОС). Вриједност реализованих трансакција на ПОС терминалима је у 2024. години износила 5,17 милијарди КМ (Табела 2.3). Интернет продаја је у односу на раст из претходне године нешто мања, али и даље расте (25,13%), чему су сигурно доприносили и нове политике продајних ланаца у земљи, наставак активног коришћења услуга доставе роба у прехранбеној и индустрији угоститељства, али и почетак доставе у БиХ неких од највећих свјетских интернет трговина. На интернет продају у иностранству се односило 64,10% укупне интернет продаје у 2024. години. Промет на АТМ уређајима (апарати за подизање готовине; енг. Automated teller machine, АТМ) је, такође, наставио снажно расти (11,67% у односу на 2023. годину), што је било и очекивано, имајући у виду раст номиналних плата (поглавље 1.1.1, дио III), и раст броја запослених у 2024. години.

Табела 2.4: Преглед промета картицама на АТМ, ПОС уређајима и интернету

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
ПОС, у милијардама КМ	3,26	3,19	2,94	3,77	4,42	5,17
Промјена у односу на претходну годину	4,3%	-2,1%	-7,7%	28,3%	17,1%	17,1%
АТМ, у милијардама КМ	7,75	8,17	8,75	9,88	11,13	12,44
Промјена у односу на претходну годину	8,2%	5,3%	7,2%	12,9%	12,6%	11,8%
Интернет, у милионима КМ	157,4	180,6	265,0	448,2	651,7	815,5
Укупно, у милијардама КМ	11,17	11,54	11,96	14,10	16,20	18,43
Промјена у односу на претходну годину	8,6%	3,3%	3,7%	17,9%	14,8%	13,8%

Извор: ЦББиХ

Снажан раст у сектору туризма и повезаним услужним дјелатностима у 2024. години се најбоље одражава у снажном расту реализованих вриједности иностраних картица у БиХ (Табела 2.4). Промет по ино картицама у БиХ, за куповину роба и услуга на ПОС терминалима, у односу на 2023. годину, већи је за чак 22,09%. И подизање готовине на банкоматима у земљи, коришћењем картица издатих у иностранству је такође порасло у односу на претходну годину. С друге стране, и реализовани промет у иностранству, по картицама издатим у БиХ, знатно је порастао у односу на претходну годину. Тренд смањења подизања готовине на ПОС терминалима у БиХ и повећања безготовинских плаћања потврђује даљу дигитализацију платног промета.

Табела 2.5: Реализоване вриједности по картицама на принципу резидентности

Година	Подизање готовине		Куповина роба и услуга на ПОС	Укупно
	Банкомати	ПОС терминали		
Реализоване вриједности иностраних картица у БиХ, у милионима КМ				
2019	1.648,8	59,7	833,5	2.542,0
2020	1.117,6	59,7	399,3	1.576,6
2021	1.360,7	39,3	619,3	2.019,3
2022	1.793,1	63,0	1.105,1	2.961,1
2023	1.933,3	28,7	1.396,0	3.358,0
2024	2.020,5	16,1	1.704,4	3.741,0
Реализоване вриједности у иностранству картица издатих у БиХ, у милионима КМ				
2019	165,3	3,0	426,8	595,1
2020	162,3	4,0	355,7	522,0
2021	143,4	3,4	447,0	593,8
2022	142,9	2,8	644,1	789,7
2023	153,4	3,0	594,0	750,3
2024	307,2	3,0	697,6	1.007,8

Извор: ЦББиХ

Мастеркард је и даље далеко најзаступљенији бренд картица у БиХ (Табела 2.5). Разлог је што банке у БиХ, углавном, прихватају Мастеркард и Виза брендове картица на АТМ и ПОС терминалима. Остали брендови су били заступљени у врло малом броју банака. У току 2024. године, због промјена на тржишту Босне и Херцеговине, потпуно је обустављено пословање везано за издавање и прихватање Динерс картица. Број бесконтактних картичних трансакција у БиХ на АТМ и ПОС терминалима у 2024. години је био виши у односу на контактне (134,38 наспрам 68,30 милиона), али је вриједност трансакција реализованих преко контактних картица била знатно виша (11,92 милијарда КМ, односно 62,07% укупне вриједности).

Табела 2.6: Заступљеност картица према брендovima

Година	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Укупно
2019.	757.775	1.348.275	7.304	12.280	12.970	2.138.604
2020.	736.947	1.410.718	6.901	9.666	6.324	2.170.556
2021.	749.874	1.452.272	6.382	10.371	30	2.218.929
2022.	773.691	1.541.267	5.984	10.890	1.299	2.333.131
2023.	831.883	1.601.158	5.682	13.953	1.674	2.454.350
2024.	853.656	1.711.867	5.447	14.449		2.585.419

Извор: ЦББиХ

ЦББиХ је и у 2023. години вршила међународни клиринг плаћања између БиХ и србијанских банака. Кроз систем клириншког начина обрачуна међународних плаћања са Србијом пласирано је укупно 12.779 налога (+9,64% у односу на 2023. годину), чија је вриједност била 392,18 милиона евра (-77,51% у односу на 2023. годину).

2.6 Улога фискалног агента

Законом о ЦББиХ (члан 52.) и Законом о дугу, задуживању и гаранцијама БиХ дефинисано је да ЦББиХ пружа услуге банкарског агента, те извршава трансакције по налогу Министарства финансија и трезора БиХ (МФТБиХ) у вези са сервисирањем спољног дуга БиХ, и дјелује као фискални агент за чланство БиХ у међународним финансијским институцијама. У складу с Уговором о обављању послова банкарског и фискалног агента између ЦББиХ и Министарства финансија и трезора БиХ, Централна банка БиХ је и током 2024. године извршавала послове банкарара, депозитара, заступника при плаћању и фискалног агента. Ова услуга је у 2024. години обухватала послове платног промета у земљи и иностранству, управљања депозитним рачунима и конверзије средстава везане за кредите и донације по уговорима које је закључио Савјет министара Босне и Херцеговине с међународним финансијским институцијама, послове који су произашли из аранжмана и чланства Босне и Херцеговине у међународним финансијским институцијама, те послове сервисирања ино дуга. Током цијеле 2024. године Министарство је користило повољне услове на међународним финансијским тржиштима и достављало налоге за инвестирање једног дијела девизних средстава којима је располагало.

ЦББиХ обавља банкарске услуге и извршава трансакције по налогу МФТБиХ, у вези са сервисирањем спољног дуга БиХ. МФТБиХ је надлежно за провођење процедура за задуживање и управљање државним дугом, обезбјеђење покрића обавеза у домаћој валути и вођење базе података о спољном дугу БиХ. Улоге ЦББиХ и МФТБиХ, по пословима сервисирања спољног дуга БиХ, дефинисане су, поред горе наведених закона, и Законом о финансирању институција БиХ, Законом о систему индиректног опорезивања у БиХ и Законом о уплатама на Јединствени рачун и расподјели прихода.

Послови, задаци, надлежности и међусобни односи између МФТБиХ и ЦББиХ дефинисани су билатералним уговорима, према којим је ЦББиХ надлежна за:

- благовремено обезбјеђење потребних износа у страним валутама за плаћање доспјелих обавеза;
- благовремено и тачно извршење плаћања на основу налога/инструкција МФТБиХ;
- кореспонденцију са страним банкама и кредиторима у вези с плаћањем обавеза, и;
- извјештавање МФТ БиХ о свим извршеним трансакцијама.

Средства потребна за сервисирање спољног дуга у домаћој валути обезбјеђује МФТБиХ од Управе за индиректно опорезивање (УИНО) и/или директним уплатама крајњих корисника кредита. Годишњи план средстава потребних за сервисирање спољног дуга саставни је дио документа „Буџет институција БиХ и међународних обавеза БиХ“ који доноси Парламентарна скупштина БиХ. У складу са закљученим Уговором о обављању послова банкарског и фискалног агента између ЦББиХ и УИНО, а на основу Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода, током 2024. године настављено је вођење јединственог рачуна УИНО за прикупљање прихода од индиректних пореза. По овом аранжману комерцијалне банке на дневној основи трансферишу на рачун за евидентирање, држање и расподјелу прихода УИНО код ЦББиХ све прикупљене приходе, а потом се ти приходи, по налогу УИНО, свакодневно алоцирају на више рачуна по различитим намјенама у складу са законском регалативом и налогом УИНО. На основу Закона о акцизама, у 2024. години је настављен процес прикупљања средстава уплаћених по основу путарина на рачун УИНО код ЦББиХ, те распоред ових средстава по налогу УИНО према ентитетима и Дистрикту Брчко.

Све обавезе по спољном дугу БиХ током протекле године сервисирани су уредно и благовремено. У складу с доспијећима обавеза и програмираном динамиком отплате дуга, извршене су обавезе према: Међународном монетарном фонду (ММФ), Свјетској банци (IBRD, IDA), Паришком клубу, Европској банци за обнову и развој (ЕБРД), Лондонском клубу повјерилаца, Развојној банци Савјета Европе (СЕВ), Саудијском фонду за обнову и развој, Европској инвестиционој банци (ЕИБ), Европској комисији (ЕК), Њемачкој развојној банци (KfW), Извозно-увозној банци Кореје, ОФИД Фонду, Међународном фонду за развој пољопривреде (IFAD), Банци за рад и привреду и Аустријској поштанској штедионици (В.А.В.А.Г.), ЕВРОФИМА-и, Кувајтском фонду за арапски економски развој, Влади Јапана, Влади Белгије, Влади Шпаније, те осталим јавним и приватним кредиторима.

ЦББиХ је фискални агент и извршава трансакције у вези с чланством и аранжманима БиХ у ММФ-у од 2002. године, на основу одлуке Савјета министара БиХ. Међусобни односи, надлежности и поступање пет институција у БиХ (ЦББиХ, МФТБиХ, Федерално министарство финансија, Министарство финансија Републике Српске и УИНО) по питању финансијских аранжмана с ММФ-ом, дефинисани су Меморандумом о разумијевању. Први је закључен 2002. године, на снази су они из 2016. и 2020. године. ЦББиХ је депозитар за рачуне (готовинске и хартија од вриједности) које ММФ држи код фискалног агента свих чланица, у складу са Статутом (енгл. Articles of Agreement) ММФ-а. Да би се извршиле трансакције одобрења средстава од ММФ-а и плаћања обавеза према ММФ-у, ЦББиХ води намјенски Депозитни рачун за трансакције с ММФ-ом, с подрачунима Федерације БиХ, Републике Српске и Дистрикта Брчко. ЦББиХ извршава трансакције с ММФ-ом након што надлежне институције у БиХ обезбиједи пуно покриће у домаћој валути на споменутом рачуну/подрачунима. Квота БиХ, која представља уплаћени и уписани „капитал“ сваке земље чланице у општи/генерални извор средстава ММФ-а, износи 265,2 милиона SDR. Алокација SDR за БиХ износи 415,1 милиона SDR, и обавеза земље чланице је да квартално плаћа трошкове ММФ-у по овом основу.

У складу са Статутом Свјетске банке, ЦББиХ је депозитар за чланице групе Свјетске банке: IBRD, IDA и MIGA. По налогу наведених чланица, ЦББиХ извршава трансакције купопродаје стране валуте за домаћу и извршава плаћања/трансфере крајњим корисницима у домаћем платном промету.

ЦББиХ је и у 2024. години, у складу с Уговором закљученим с Агенцијом за осигурање депозита БиХ, обављала послове евиденције портфеља хартија од вриједности ове институције којим управља екстерни портфељ менаџер, према споразуму Агенције за осигурање депозита с истим. Такође, на основу закључених уговора између ЦББиХ и Федералног министарства финансија и ЦББиХ, извршавају се послови банкарског и фискалног агента. ЦББиХ је, у складу са закљученим уговорима, наставила дјеловати као банкарски агент Агенције за банкарство Федерације БиХ, Агенције за банкарство РС-а, Брчко Дистрикта, те за ентитетске регистре хартија од вриједности.

Услуга коришћења електронског банкарства је пружана депонентима и током 2024. године. С циљем стимулсања већег броја депонената да постану корисници електронског банкарства, ЦББиХ је у 2024. години извршила измјену Одлуке о

утврђивању тарифе накнада за услуге које врши за своје депоненте чинећи услуге електронског банкарства знатно повољнијим. ЦББиХ свакодневно предузима активности на унапређењу пословања у раду с депонентима, аутоматизовању процеса, међусобне комуникације, а све у циљу постизања што веће ефикасности у раду.

2.7 Прикупљање и креирање статистичких података

ЦББиХ је, заједно с Агенцијом за статистику БиХ, произвођач службене статистике на нивоу БиХ. У том смислу, има обавезу да произведе и објави индикаторе службене статистике БиХ из надлежности ЦББиХ, а које се односе на: статистику монетарног и финансијског сектора, статистику спољног сектора, те статистику владиних финансија за БиХ. Све произведене статистике ЦББиХ улазе у План статистичких активности Босне и Херцеговине. У оквиру Радне групе за статистику, у процесу ЕУ интеграција, у више наврата се анализирао и дефинисала листа приоритета за статистички систем у БиХ. Континуирано се улаже у побољшање метода прикупљања, проширивање броја изворних података (административних и директних прикупљањем), те примјену међународно усаглашених методологија. Нарочити нагласак је, у посљедњих неколико година, на увођењу статистичких стандарда и методологија које су на снази унутар ЕУ, јер ће ЦББиХ имати наглашену одговорност у припреми и достави података као земља кандидат.

Током 2024. године, ЦББиХ је успјешно имплементирала прелазак с ГДДС (енг. General Data Dissemination System) на СДДС (енг. Special Data Dissemination Standard) систем извјештавања према ММФ. Прелазак на СДДС ће додатно унаприједити благовременост и свеобухватност доступних статистика, у складу с међународним стандардима. Крајем 2024. године започета су и два двогодишња пројекта у склопу ИПА пројеката. Први, вишекориснички пројекат је везан за развој статистике директних инвестиција у складу с ЕУ стандардима. Други је twinning пројекат везан за развој мјесечног платног биланса, који се имплементира у сарадњи са статистикама Данске, Финске и Италије. У току 2024. године покренуто је и истраживање о страним подружницама у склопу ОФАТС (енг. Outward Foreign Affiliates Statistics) статистике. Циљ овог истраживања је да се развије потпуно нови детаљни сет статистика везаних за стране инвестиције у БиХ. У току 2024. године је започет и процес проширења статистике каматних стопа у складу с ЕЦБ методологијом. Очекује се да ће нова статистика каматних стопа бити објављена почетком 2025. године.

Уз коришћење расположивих извора података и примјену захтијеваних методологија, наставља се редовна достава података о спољном дугу БиХ према Свјетској банци. Наглашена је, и даље унапријеђена, размјена информација која се реализује с EUROSTATом, што укључује редовне методолошке провјере и анализе, као и редовно извјештавање у оквиру Мониторинга усклађености (СИМС) са статистичким захтјевима ЕУ, те годишњег (двократно) прикупљања података за земље у процесу проширивања. На међународном плану се континуирано улажу напори у циљу побољшања квантитета и квалитета статистике, кроз учешће у форумима (Поткомитет Европске комисије, радне групе EUROSTATа, ЕЦБ-а, BIS Irving Fischer комитет за статистику, и земљама из региона кроз различите пројекте и конференције).

Планирана статистичка истраживања су у великом дијелу завршена и компетирана, те су подаци на вријеме објављивани и достављани међународним и домаћим институцијама, у складу с обавезама које ЦББиХ има у свом домену статистике. ЦББиХ редовно међународним и регионалним институцијама доставља обимне сетове статистичких података, а преко којих је БиХ представљена у међународним базама статистичких података (EUROSTAT, ММФ, Свјетска банка, Европска централна банка, Европска банка за обнову и развој EBRD, UNCTAD, BIS банка, УН Статистичко одјељење. ЦББиХ припрема и доставља податке за потребе Фискалног савјета БиХ, Секретаријата СЕФТА, Дирекције за економско планирање, Агенције за унапређење страних инвестиција, Министарства финансија и трезора БиХ, Министарства привреде и предузетништва РС, и Министарства трговине ФБиХ.

2.8 Праћење системских ризика у финансијском систему

ЦББиХ врши функцију праћења финансијске стабилности која подразумијева благовремено идентификовање рањивости у финансијском систему земље. Циљ дјеловања ЦББиХ у овом подручју је да се побољша разумијевање узрочно-последичних веза између финансијског система и макроекономског окружења, упозоре финансијске институције и други учесници на тржишту на постојеће ризике, покрене дијалог о ризицима и предузму корективне мјере којима ће се умањити посљедице материјализације ризика. Активности ЦББиХ на пољу праћења стабилности финансијског система обухватају и специјализовану комуникацију с релевантним домаћим и међународним институцијама којом се обезбјеђује континуитет процеса

праћења системских ризика, као и комуницирање о ризицима по финансијску стабилност са широм јавношћу. Допринос очувању финансијске стабилности ЦББиХ даје у оквиру чланства у Сталном одбору за финансијску стабилност (СОФС) БиХ, којег, поред гувернера ЦББиХ и директора агенција за банкарство чине министар финансија и трезора БиХ, ентитетски министри финансија и директор Агенције за осигурање депозита БиХ.

ЦББиХ извјештава ширу јавност о ризицима по финансијску стабилност кроз редовну годишњу публикацију, Извјештај о финансијској стабилности. Објављивањем Извјештаја о финансијској стабилности, ЦББиХ јавности жели указати на ризике који долазе из финансијског система, као и макроекономског окружења и изазове с којима ће се финансијски систем, а посебно банкарски сектор, вјероватно, суочити у наредним периодима. У извјештајима се редовно презентују резултати анализа за праћење системских ризика.

Од 2023. године ЦББиХ објављује нову годишњу публикацију, Оцјена ризика по финансијску стабилност, која садржи пресјек главних макроекономских кретања и трендова у финансијском сектору у првој половини године, резултате анализа за оцјену ризика и отпорности банкарског сектора на ризике на бази података за прво полугодиште, као и информације о унапређењима у финансијској инфраструктури и најважнијим измјенама у регулаторном оквиру за пословање банака у БиХ. Циљ ових публикација је унапређење свијести шире јавности и финансијских институција о питањима из области финансијске стабилности, а посебно указивање на потенцијалне ризике по финансијску стабилност у БиХ.

Компилација и објављивање сета основних индикатора финансијског здравља према методологији ММФ-а такође је важан канал комуникације ЦББиХ са широм јавношћу. Индикатори финансијског здравља се објављују квартално на статистичком веб-порталу ЦББиХ, и на веб-страници ММФ-а. Извјештавање је у потпуности методолошки усклађено с ММФ-овим Водичем за компилацију индикатора финансијског здравља из 2019. године. Поред индикатора финансијског здравља, на статистичком веб-порталу ЦББиХ се од септембра 2023. године објављују и референтне стопе просјечног трошка финансирања банака које послују на територији БиХ - РСТФЗ⁹⁶, као и агрегатни подаци

⁹⁶ РСТФЗ – Референтна стопа просјечног пондерисаног трошка финансирања банака за све изворе средстава примљене од становништва, нефинансијских друштава и финансијских институција.

о каматним трошковима банака за главне изворе средстава и подаци о стањима тих извора средстава на крају сваког мјесеца. Фреквенција објављивања ових података је на кварталном нивоу. Информације о просјечним трошковима финансирања у БиХ у дужем временском хоризонту, могу користити банкама, али и осталим учесницима на финансијским тржиштима за анализе и доношење пословних одлука. Такође, домаћим банкама је понуђен избор коришћења ових стопа, као референтних вриједности у уговорима о кредитима с промјењивом каматном стопом, с циљем бољег управљања каматно индуцираним кредитним ризиком.

У 2024. години у ЦББиХ је настављено провођење тестирања на стрес солвентности и ликвидности као два битна алата за процјену ризика у банкарском сектору БиХ, као и с припремом редовних кварталних извјештаја о резултатима тестова на стрес. Налази тестова на стрес солвентности и ликвидности, укључујући и извјештаје о резултатима тестова на стрес, дијеле се с агенцијама за банкарство. О резултатима тестова на стрес солвентности се, кроз одговарајућу форму Извјештаја о резултатима тестова на стрес, упознаје и СОФС. Агрегатни резултати тестова на стрес солвентности и ликвидности, проведени с подацима с краја године, објављују се у Извјештају о финансијској стабилности. Агрегатни резултати тестирања на стрес проведеног на бази података с краја првог полугодишта објављују се у извјештају Оцјена ризика по финансијску стабилност. Крајем 2024. године у ЦББиХ су се почеле проводити припремне активности за креирање оквира за провођење тестова на стрес за климатске ризике. Тестови на стрес за климатске ризике требали би омогућити оцјену способности банкарског сектора у БиХ да апсорбује ризике повезане с климатским промјенама, било да је ријеч о физичким или транзицијским ризицима. Увођење новог алата за процјену ризика везаних за климатске промјене показује јасну опредјељеност ЦББиХ ка интеграцији околних, социјалних и управљачких (ESG) фактора у све пословне процесе ЦББиХ.

Задаци који произлазе из координације дјелатности агенција за банкарство ентитета надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака, наставили су се проводити и у 2024. години. Почетком године договорен је нови модалитет сарадње којим је успостављен канал за једноставнију, директнију и ефикаснију међусобну комуникацију. Састанци банкарске координације су одржавани на мјесечном нивоу, а на позив су састанцима редовно присуствовали и представници Агенције за осигурање депозита у БиХ. Тиме је учесницима у координацији банкарске супервизије обезбијеђена редовна информација о стању фонда осигураних депозита у БиХ и активностима ове

агенције. Поред основних тема које укључују дискусију о стању у банкарском сектору и актуелним и планираним активностима агенција за банкарство и ЦББиХ, договорено је успостављање међуинституционалне сарадње у процесу прикључења наше земље СЕПА подручју, прикупљања информација о цубер ризицима, активностима у области финансијске едукације и инклузије, чиме су проширене редовне области сарадње. Крајем 2024. године ЦББиХ је почела са припремама макроекономских сценарија за надзорно тестирање отпорности на стрес, које ће агенције за банкарство провести у току 2025. године.

2.9 Сарадња с међународним институцијама и рејтинг агенцијама

Током 2024. године, ЦББиХ је наставила интензивне активности везане за испуњавање обавеза БиХ које произлазе из процеса приступања ЕУ. Кроз дијалог и сарадњу с институцијама Европске уније, ЕУ централним банкама и другим партнерима, унапређујући пословне процесе у складу с препорукама ЕУ, ЦББиХ је потврдила јаку одређеност европској перспективи БиХ.

Кроз неколико извјештајних циклуса, ЦББиХ је припремила информације и извјештаје за Прилог БиХ за годишњи Извјештај Европске комисије (ЕК) који представља најзначајнији документ на основу којег ЕК оцјењује остварени напредак земље у процесу ЕУ интеграција. У прошлогодишњем Извјештају, ЕК је позитивно оцијенила активности ЦББиХ с посебним акцентом на потребу обезбјеђења независности централне банке и интегритета монетарне политике. Значај ЦББиХ у процесу ЕУ интеграција препознат је и у другом стратешком ЕУ документу: Заједничким закључцима годишњег Министарског дијалога у оквиру Економског и финансијског дијалога држава чланица ЕУ, Европске комисије и Европске централне банке, те министарстава финансија и централних банака земаља кандидаткиња и потенцијалних кандидаткиња. У овом документу, као и Извјештају Европске комисије, кључна препорука за ЦББиХ гласи: “Наставити с чувањем интегритета аранжмана валутног одбора и независности централне банке” наглашавајући да монетарна политика валутног одбора има висок кредибилитет у широј јавности.

Министарском дијалогу су претходиле редовне годишње активности у склопу израде Програма економских реформи БиХ (ПЕР), укључујући учешће у консултацијама и састанцима са ЕЦБ и ЕК, као дио дијалога о економској политици у оквиру Савјета за економска и финансијска питања ЕУ (ЕСОFIN). У циљу унапређења ефикасности процеса европских интеграција, кроз испуњење препорука ЕК у смислу потребе подизања квалитета документа ПЕР, ЦББиХ је 2024. године, с Дирекцијом за економско

планирање, потписала Меморандум о разумијевању и сарадњи на пољу испуњавања захтјева у вези с аналитичким извјештавањем према институцијама Европске уније, у процесу европских интеграција. На основу потписаног меморандума, допринос ЦББиХ, првенствено у форми дијела потребних пројекција и статистичких података, значајно је наглашенији већ у процесу израде документа Програм економских реформи за период 2025 – 2027. година.

Пројекције које је ЦББиХ доставила за ПЕР, конзистентне су са средњорочним макроекономским пројекцијама из новембарског круга пројекција 2024. године, а које су детаљно дискутоване у смислу анализа, али и основних претпоставки, на експертским састанцима за макроекономске пројекције између ЕК и земаља кандидата и потенцијалних кандидата за чланство у ЕУ. Представници ЦББиХ, од 2023. године, учествују на експертским састанцима за макроекономске пројекције између ЕК и земаља кандидата. Ово је стандардна процедура за све земље кандидате за чланство у ЕУ, а састанци се одржавају два пута годишње, прије извјештаја о напетку за земље чланице кандидате, паралелно са прољетним и јесењим кругом макроекономских пројекција ЕК. Извјештавање и дискусија се одвијају према формату ЕК. Овим су вишегодишње активности ЦББиХ на изради макроекономских пројекција и брзих процјена додатно добиле на значају. У 2024. години је финализиран двогодишњи пројект техничке помоћи ММФ-а, у оквиру којег је развијен квартални гап модел, потпуно прилагођен карактеристикама БиХ, конзистентан с ММФ-овим оквиром Финансијског програмирања и политика (ФПП). Управо су доприноси за Програм економских реформи за период 2025 – 2027. година били базирани на комбинацији пројекција ЦББиХ на основу модела развијеног у сарадњи с ММФ-ом, и модела који се тренутно користи за израду средњорочних макроекономских пројекција. Поред модела развијеног уз помоћ ММФ-а, палета модела за макроекономске пројекције и анализе је, у 2024. години, обогаћена и за модел процјене потенцијалног БДП-а, изграђеног кроз Програм билатералне помоћи и изградње капацитета централних банака, који се реализује уз подршку Владе Швајцарске. ЦББиХ ће процјене потенцијалног БДП-а и БДП јаза, заједно с пратећом техничком документацијом, објавити с прољећним кругом средњорочних макроекономских пројекција у 2025. години. Коначно, током 2024. године је завршен највећи дио активности на изради модела за макроекономске пројекције, који финансира ЕК (и имплементира Свјетска банка) за регионалне земље кандидате за чланство у ЕУ, с циљем осигуравања боље међусобне упоредивости пројекција које

земље достављају за експертске састанке за макроекономске пројекције између ЕК и земаља кандидата. Посљедично, током 2025. године, ЦББиХ ће имати потпуно активан основни сет модела за макроекономске пројекције који користе модерне централне банке.

У оквиру радних група у процесу ЕУ интеграција, ЦББиХ има активну улогу у сљедећим поглављима: 4. Слобода кретања капитала; 9. Финансијске услуге; 17. Економска и монетарна политика; 18. Статистика; 32. Финансијска контрола (Заштита евра од кривотворења); 33. Финансијске и буџетске одредбе, те; подручје Економски критериј. У њиховом раду представници ЦББиХ су дали значајан допринос у припреми докумената и материјала који су од кључне важности за даљњи напредак БиХ у процесу приступања ЕУ. Представници ЦББиХ су учествовали у раду и припреми материјала за редовне годишње састанке радних тијела основаних у циљу праћења реализације уговорних обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП): Поткомитет за економска и финансијска питања и статистику и Поткомитет за унутрашње тржиште. Током 2024. године, унапријеђена је и ојачана функција координације банкарске супервизије те је сарадња у оквиру банкарске координације проширена и на сљедеће теме: ESG, финансијска инклузија и сајбер сигурности у финансијском систему. У складу с ЕУ препорукама у домени одрживих финансија, ЦББиХ је усвојила Политику управљања изазовима климатских промјена, те је постала пуноправна чланица двије међународно признате мреже – Мреже за озелењивање финансијског система (Network for Greening the Financial System – NGFS) и Мреже за одрживо банкарство и финансије (Sustainable Banking and Finance Network – SBFN) што је препознато и у Извјештају ЕК. Програми техничке сарадње су, током 2024. године, реализовани на билатералној основи на основу договора двије централне банке и финансирани из властитог буџета, али и кроз учешће у вишеинституционалним регионалним и мултилатералним пројектима који се финансирају бесповратним средствима ЕУ из ИПА претприступног финансијског инструмента. Институционални дијалог централних банака је потврђен као најбоља и најефикаснија платформа за пренос знања и важан инструмент за интеграцију у структуре ЕСЦБ-а. Посебна вриједност ове врсте сарадње је континуирано ширење и јачање мреже постојећих и успостављање нових професионалних контаката. Од програма међународне сарадње, које је ЦББиХ финансирала из властитог буџета, битно је напоменути и придруживање Партнерству за савјетовање и управљање резервама (Reserve Advisory & Management Partnership – RAMP) Свјетске банке. У оквиру RAMP програма, чији је циљ јачање институционалних капацитета у области управљања девизним резервама, ЦББиХ ће користити услуге савјетовања, обуке и управљања

средствима. ЦББиХ се уласком у овај програм придружила глобалној мрежи од преко 70 јавних институција и централних банака.

Вриједи издвојити трогодишњи ИПА Програм јачања капацитета централних банака Западног Балкана (за период 2022 – 2025. година) са циљем интеграције у Европски систем централних банака (ЕСЦБ) који води Deutsche Bundesbank, уз подршку ЕЦБ и још 19 централних банака ЕСЦБ. Сврха Програма је јачање монетарне и финансијске стабилности у региону кроз даљње јачање институционалних капацитета 6 централних банака западног Балкана и агенција за надзор банака у БиХ, као и јачање дијалога централних банака, на два нивоа: регионалном и на нивоу ЕУ. У оквиру овог програма, представници ЦББиХ учествовали су на едукацијама у сљедећим подручјима: финансијска заштита потрошача, финансијска инклузија и финансијска едукација, рачуноводство, ЕУ интеграције и правни аспекти, монетарна политика и истраживање, политике платних система и питања надзора и статистика, те на двије радионице на високом нивоу о политикама платних система и управљања готовином. У оквиру програма је реализована активност стажирања у Банци Француске при Међународном институту за банкарство и финансије (The International Banking and Finance Institute – ИБФИ, чија је улога да промовише финансијску и монетарну стабилност пружањем обука и техничке помоћи централним банкама, док ће други дио стажирања бити реализован у представничкој канцеларији Аустријске народне банке у Бриселу. У оквиру истог програма, ЦББиХ је у 2024. години реализовала директну билатералну сарадњу с Централном банком Луксембурга у циљу унапређења процеса управљања девизним резервама. Коначно, у ЦББиХ је, у 2024. години, одржана прва радионица о процесу придружења ЕУ, чиме је означен почетак билатералне сарадње с Хрватском народном банком у вези с преносом искустава ХНБ-а о припремама Централне банке за чланство у ЕУ-у/ЕСЦБ-у и израду Мапе пута ЦББиХ на путу ка ЕУ.

Током 2024. године настављено је провођење III фазе (2023 - 2028.) Програма билатералне помоћи и изградње капацитета централних банака (Билатерал Ассистанце анд Цооператион витх Централ Банкс - БЦЦ), који се реализује уз подршку Владе Швајцарске /Швајцарског секретаријата за економске послове (СЕЦО). Сарадња адресира сљедећа подручја:

- I. Анализа и имплементација монетарне политике
 - a. Управљање девизним резервама
 - b. Стратегија истраживања у складу са захтјевима ЕУ
 - c. Комуникације
- II. Статистика и базе података
- III. Финансијска стабилност

IV. Отпорност и управљање ризицима

V. Управљање људским ресурсима

У оквиру Програма ЦББиХ је, у октобру 2024. године, организовала традиционалну међународну годишњу истраживачку конференцију под називом „Нерегистрована економија: мјерење и ефекти“ (Informal Economy: Measurement and Effects). На тему нерегистроване економије у ЦББиХ је одржана и радионица БЦЦ партнерских централних банака.

У организацији ЦББиХ, током 2024. године, одржана је онлине мисија рејтинг агенције Standard & Poor's, те мисије у БиХ рејтинг агенција Standard & Poor's и Moody's Investors Service са релевантним међународним и домаћим институцијама у БиХ, у циљу оцјене сувереног кредитног рејтинга БиХ. У току 2024. године агенција Standard & Poor's потврдила је кредитни рејтинг БиХ „Б+/са стабилним изгледима“, агенција Moody's Investors Service потврдила је кредитни рејтинг БиХ „Б3/са стабилним изгледима“.

2.10 Управљање ризицима

Управљање ризицима је процес развоја, имплементације и ревизије политика, метода, средстава и алата за идентификацију, процјену, одговор и праћење ризика ради постизања циљева и извршавања задатака ЦББиХ. Активности процеса управљања ризицима ЦББиХ су развој и имплементација мјера које доприносе благовременом одговору на ризике који настају у пословању ЦББиХ, уз праћење међународних стандарда у управљању ризицима те примјену најбољих пословних пракси. Општи приступ и регулаторни оквир управљања ризицима дефинисан је Политиком интегрисаног управљања ризицима у ЦББиХ. Општи оквир управљања ризицима дефинише циљеве и принципе управљања ризицима, организацију, профил ризика, прихватљиве нивое, класификацију ризика, те кључне фазе процеса управљања ризицима укључујући и праћење и извјештавање о ризицима.

Управљање ризицима у ЦББиХ се заснива на моделу три линије. Прву линију чине организациони облици који су директно укључени у пословне процесе и управљају ризицима који произлазе из редовних оперативних активности пословних процеса. Другу линију чине стручна тијела надлежна за управљање ризицима, специјализовани стручњаци који обављају стратешке, методолошке и контролне функције управљања ризицима те организациони облик надлежан за управљање ризицима. Улога друге линије јесте редовно праћење, координација и благовремено пружање информација о процесу

управљању ризицима. Интерна ревизија, као трећа линија, успоставља и одржава одговарајуће процедуре и инструменте за контролу ризика и надзире њихову примјену.

Комитет за ризике је, у току 2024. године, проактивно и систематично обављао све активности успостављања адекватне координације те одговарајућег оквира процеса управљања ризицима, с посебним фокусом на оперативне ризике, ризике информационе сигурности и усклађености пословања. У току 2024. године, проводио је активности усмјерене на дефинисање и имплементацију процеса управљања оперативним ризицима, дефинисање мјера превенције настанка штетних посљедица изложености ризицима, благовременог и адекватног одговора на ризике те успостављање ефективног и ефикасног процеса извјештавања о инцидентима, као једног од основних индикатора за праћење изложености оперативним ризицима. Инвестициони комитет је разматрао питања везана за финансијске ризике који произлазе из процеса управљања девизним резервама ЦББиХ.

Управљање оперативним ризицима се у току 2024. године одвијало у складу с дефинисаним регулаторним оквиром управљања оперативним ризицима који се састоји од сљедећих интерних аката: Политика управљања оперативним ризицима и континуитетом пословања у ЦББиХ, Методологија управљања оперативним ризицима у ЦББиХ, и Методологија прикупљања података о инцидентима и калкулације оперативне вриједности под ризиком. У току 2024. године извршена су додатна унапређења процеса управљања оперативним ризицима која су обезбиједила имплементацију активности пружања разумног увјеравања да ће ЦББиХ остварити своју мисију и циљеве, те заштитити репутацију и финансијска средства у складу с политиком толеранције ризика.

Регулаторни оквир за обављање функције интерне ревизије представљају Закон о Централној банци Босне и Херцеговине, Правилник о интерној ревизији у ЦББиХ, Приручник о раду интерне ревизије у ЦББиХ, и обавезујуће смјернице Међународног оквира професионалне праксе интерне ревизије. Циљ интерне ревизије је помоћи институцији у остварењу њених стратешких циљева и ефикасном извршавању њених задатака, провјеравајући да ли је провођење управљачких и контролних механизма одговарајуће, економично и досљедно у односу на законске прописе, интерне акте и друге прописе. Интерна ревизија даје мишљење, препоруке и савјете у вези с активностима које су предмет ревидирања. Током 2024. године, активности су биле усмјерене на извршавање дужности дефинисаних чланом 20. Закона о Централној банци

Босне и Херцеговине, Стратешким планом интерне ревизије за период 2022–2024, Планом интерне ревизије за 2024. годину и реализацији послова и задатака утврђених Планом рада ЦББиХ за 2024. годину.

У 2024. години ЦББиХ је започела с имплементацијом активности које за циљ имају очување животне средине, ограничавање ризика повезаних с климатским промјенама, те смањење штетних посљедица климатских промјена на финансијски систем и свеукупни квалитет живота. Доношењем Политике управљања изазовима климатских промјена у ЦББиХ, као друштвено одговорна институција, у складу са својим мандатом очувања монетарне и финансијске стабилности, ЦББиХ настоји да утиче на подизање свијести о сложености и важности одрживог финансирања, те подстаћи активније ангажовање свих учесника на финансијском тржишту и њиховог међусобног партнерства у даљњем развоју. Водећи се наведеним опредјељењем, ЦББиХ је постала чланица двије међународно признате мреже - Мреже за озелењавање финансијског система (The Network for Greening the Financial System - NGFS) и Мреже за одрживо банкарство и финансије (The Sustainable Banking and Finance Network - SBFN). Чланство у овим мрежама ЦББиХ омогућава унапређење пословних стандарда у области централног банкарства кроз примјену најбољих пракси у међународном окружењу, с циљем очувања животне средине и смањења климатских ризика, као једног од највећих изазова данашњице. Активно учешће у активностима наведених међународно признатих мрежа доприноси квалитетнијем и ефикаснијем управљању климатским промјенама и повезаним ризицима, кроз размјену знања и искуства у анализи, идентификацији и проактивном доношењу одлука из области управљања ризицима повезаним с климатским промјенама. На тај начин ЦББиХ доприноси усмјеравању финансијског система, као кључног фактора економске стабилности и развоја, према одрживој економији, а у складу с најбољим праксама и искуствима других централних банака.

2.11 Остало

2.11.1 Управљање људским ресурсима

Највиши орган ЦББиХ је Управни одбор (УВ), који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију ЦББиХ у складу с овлаштењима утврђеним Законом. Управно вијеће чине гувернер, који предједава Одбором, и четири члана (Табела 2.6). Управу Централне банке чине гувернер и три

вицегувернера које је именовано гувернер, уз одобрење Управног одбора. Задатак Управе је оперативно руковођење пословањем Централне банке. Сваки је вицегувернер непосредно одговоран за рад једног сектора Централне банке (видјети организациону шему ЦББиХ).

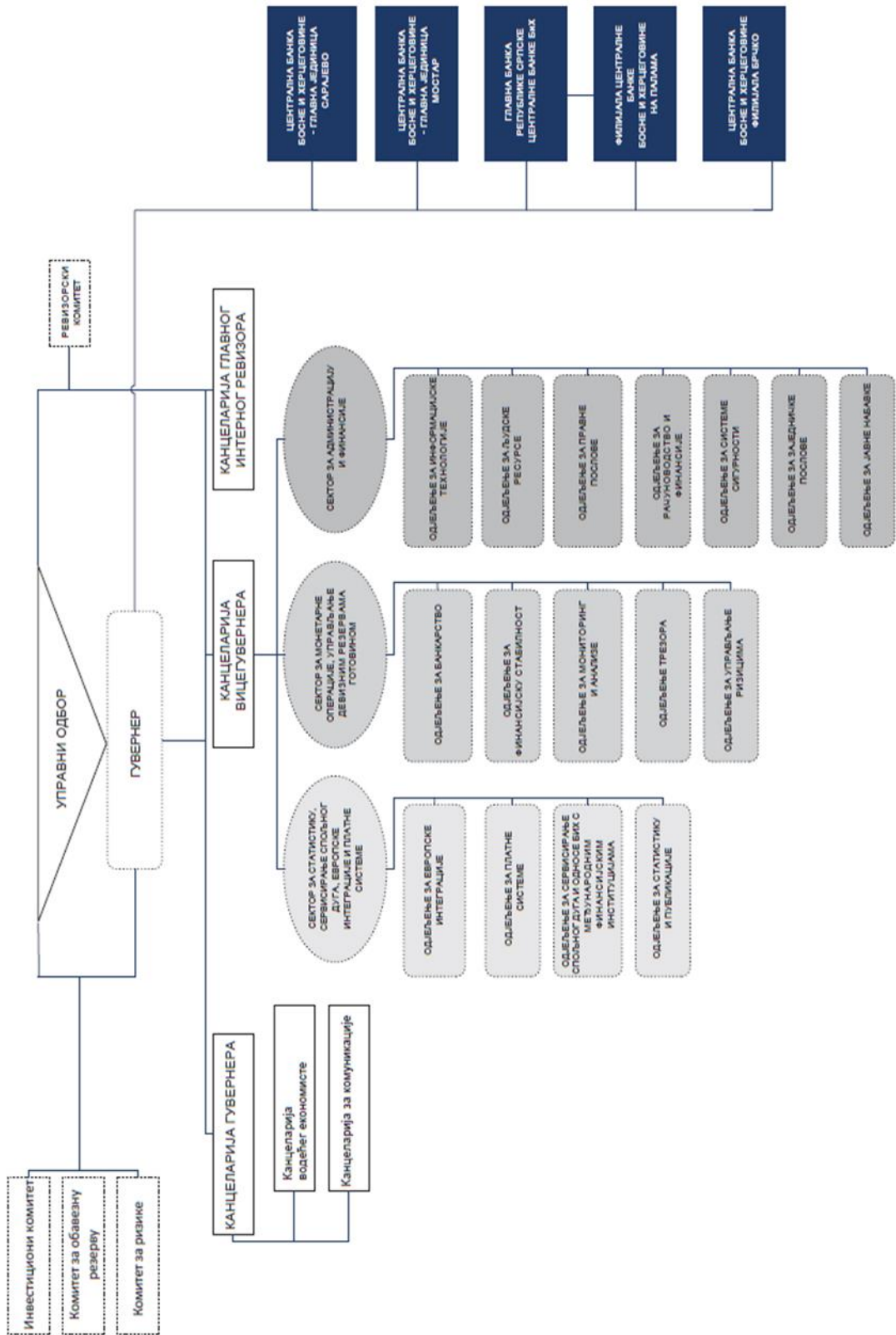
Табела 2.7: Руководна структура ЦББиХ на крају 2024. године

Управни одбор ЦББиХ	др Јасмина Селимовић, предсједавајућа и гувернерка др Данијела Мартиновић, члан др Радомир Божић, члан др Дарко Томаш, члан др Мирза Кршо, члан
Управа ЦББиХ	др Јасмина Селимовић, гувернерка мр Ернадина Бајровић, вицегувернерка надлежна за послове Сектора за статистику, сервисирање спољног дуга, европске интеграције и платне системе др Жељко Марић, вицегувернер надлежан за послове Сектора за администрацију и финансије мр Марко Видаковић, вицегувернер надлежан послове Сектора за монетарне операције, управљање девизним резервама и готовином

Извор: ЦББиХ

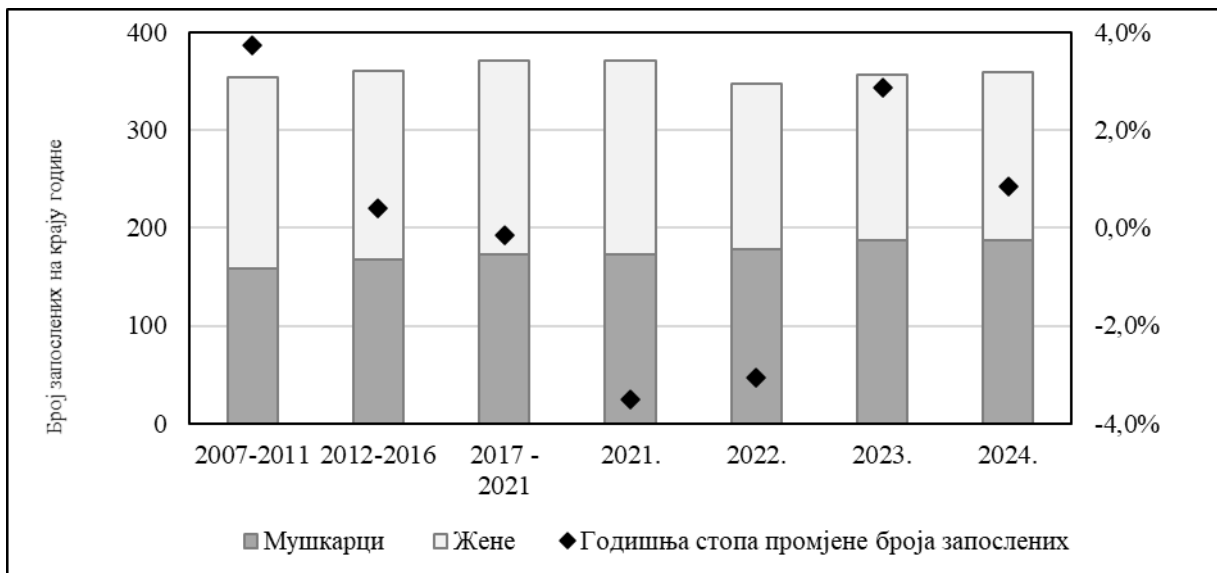
Организациона шема ЦББиХ

Организациона шема Централне банке Босне и Херцеговин

С обзиром на природу и специфичности пословања централних банака, као и њихову тржишну улогу, ЦББиХ је определијелена за стратегију ефикасности, с циљем одржавања и континуираног унапређења људских ресурса, уз модернизацију процеса управљања људским ресурсима, која омогућава ефикасно извршавање свих активности. У току 2024. године одвијала се природна флукуација службеника, услијед одласка службеника у пензију или споразумног раскида радног односа, а пријем нових службеника није прелазео планирани укупан број службеника. У ЦББиХ је, са 31.12.2024. године, било укупно 360 службеника (Графикон 2.22). Од укупног броја службеника, 77,5% били су с високом стручном спремом, а од тога осам доктора наука, те седамдесет и седам магистара. Просјечна старост службеника била је 47 година, а од укупног броја службеника на крају 2024. године, 52,2% били су мушкарци. Уз подршку Европског фонда за југоисточну Европу (EFSE), ЦББиХ је почела радити на развоју интерних политика и измјену у начину достављања статистичких података, а у циљу промовисања равноправности полова. Иако је и до сада провођена политика која је била изузетно сензитивна у смислу одржавања равноправности полова (укључујући и полну структуру на руководећим позицијама), од сада ће гендер политике бити јасно уграђене у акте ЦББиХ.

Графикон 2.24: Укупан број запослених у ЦББиХ

Извор: ЦББиХ

Напомена: Број запослених је стање на крају периода. Стопа раста броја запослених за периоде 2007 - 2011, 2012 – 2016. и 2017 – 2021. година је просјек за период.

Једна од мисија ЦББиХ је и помоћ високошколским установама у БиХ, која се огледа кроз потписане уговоре о сарадњи с неколико економских факултета у БиХ, те давању могућности студентима, постдипломцима и академским истраживачима да кроз праксу у ЦББиХ стекну пријекто неопходно искуство путем студијских и феријалних пракси. Практике студената и постдипломаца су реализоване и у току 2024. године.

У жељи за унапређењем процеса континуираног учења службеника, банка је постала чланица Европске фондације за развој менаџмента (EFMD). Кроз ово чланство, ЦББиХ предузима активности на унапређивању интерних процеса стицања, дијелења и очувања институционалног знања, као дијелом шире трансформације у институцију знања (енг. *learning organization*) и агилну организацију (енг. *agile organization*). Извјештајна година је била једна од најактивнијих на пољу едукација. Број службеника који су похађали едукације у 2024. години повећао се за 12% у односу на годину прије, а на онлајн едукације се односило 19,6% укупног броја едукација. Значајан број едукација је организован и у самој банци. У погледу области, највећи број едукација се односио на економска истраживања, информационе технологије, финансијско-рачуноводствене послове, послове банкарства, платних система, финансијске стабилности, те информационе сигурности.

2.11.2 Комуницирање с јавношћу

Слиједећи кључне принципе јавности – право на информацију, транспарентност, отвореност и доступност – ЦББиХ је, у 2024. години, значајно унаприједила своју видљивост, истовремено јачајући репутацију институције и повјерење јавности. Као институција која дјелује у складу с оним што говори и преузима одговорност за оно што ради, ЦББиХ се позиционирала као поуздан партнер како за грађане, тако и за медије. Овакав приступ резултирао је професионалним односом према институцији, с објавама које су углавном биле неутралног или позитивног карактера, оснажујући додатно њен углед у јавности.

Током 2024. године, објављено је више од 80 саопштења за јавност, чиме је додатно ојачана улога ЦББиХ у транспарентном и одговорном комуницирању с јавношћу. Обрађено је више од 100 медијских захтјева, те на тај начин јавности дате благовремене и тачне информације. Друштвене мреже које играју кључну улогу у модерном комуницирању омогућиле су ЦББиХ директан и интерактиван приступ јавности.

Користећи ове предности, током 2024. године, на платформама Instagram, Facebook, LinkedIn, X и Flickr, објављено је 160 поста што је за 50% више него годину раније, чиме се додатно оснажила транспарентност и доступност информација. Укупан досег објава достигао је 4.500.000, што представља раст од 229,2% у односу на 2023. годину, те указује на значајно повећану видљивост и ангажман публике. Прегледи садржаја износили су 1.198.040, уз раст од 294,7%, што показује већи интерес за објављене информације. Интеракције с објављеним садржајем порасле су на 47.900, биљежећи раст од 437,7%, што потврђује да је публика активно укључена у комуникацију. Укупан број пратилаца повећан је на 30.000, уз раст од 300,4%, што показује континуирани пораст интересовања за рад ЦББиХ. И остали комуникациони канали који су коришћени, имају важно мјесто у ефикасном и брзом преношењу информација, па је током 2024. године, путем Вибер групе, објављено више од 160 информација за медије, што је значајно допринијело благовременом информисању и јачању односа с медијима и посредно, с јавношћу. Интранет страница је обogaћена текстовима и објавама за потребе информисања службеника ЦББиХ, а покренут је и поступак за редизајн веб-странице који ће бити реализован у 2025. години.

Финансијска едукација је унапријеђена и подигнута на виши ниво, те је у Стратешком плану за период 2025-2027. јачање финансијске писмености и инклузије наведено као један од важних стратешких циљева институције. Уз организовање великог броја едукација за ученике основних и средњих школа и студенте факултета и редовну активност - Обиљежавање Свјетског дана штедње, у организацији ЦББиХ обиљежен и Global Money Week организовањем дебате ученика из средњих школа широм БиХ. Током 2024. године, Централну канцеларију ЦББиХ, главне јединице и филијале посјетило је 1.452 ученика. Самостално су осмишљене и креиране двије публикације за дјецу основношколског узраста, чиме је финансијска едукација обogaћена, а све с циљем да најмлађи кроз игру уче о штедњи и новцу. У намјери да се финансијска едукација уведе и на факултете, покренута је сарадња с јавним економским факултетима у БиХ, ентитетским агенцијама за банкарство и агенцијама за осигурање.

Као дио своје друштвено одговорне активности, ЦББиХ је потписала Меморандум о сарадњи на пољу финансијске едукације и инклузије са СОС Дјечјим селима Босне и Херцеговине. Меморандумом је дефинисана сарадња ЦББиХ и СОС Дјечјих села Босне и Херцеговине у провођењу едукативних активности у областима финансијске

писмености за дјецу, младе и родитеље из бриге и подршке Дјечјих села Босне и Херцеговине. С тим у вези, ЦББиХ ће, у сарадњи са СОС Дјечјим селима Босне и Херцеговине, радити на јачању капацитета младих с вјештинама потребним у припреми за тржиште рада, те реализовати програме и активности за младе у циљу њиховог оснаживања, мотивисања и осамостаљења кроз феријалне праксе, менторство, радионице, посјете ЦББиХ и друге облике рада усмјерене на унапређење развоја и личних и професионалних компетенција, с посебним фокусом на финансијску писменост.

Представници ЦББиХ су присуствовали годишњем састанку пројекта техничке подршке за финансијску едукацију Организације за економску сарадњу и развој (ОЕСД) у оквиру земаља белгијско-холандске конституенце који је одржан у Црној Гори. ЦББиХ је, на панелу „Сарадња за успјешну имплементацију програма финансијске едукације“, представила моделе сарадње с образовним институцијама у БиХ, с посебним нагласком на модел „Train the Trainer“, који се показао као практичан начин извођења финансијске едукације у школама. Овај модел изазвао је велико интересовање других централних банака и учврстио репутацију ЦББиХ као пионира у области едукације младих о финансијским темама.

У 2024. години, ЦББиХ је постала чланица EFDM Глобал мреже за увођење стандарда учења и преноса на даљину, а за своје активности на пољу финансијске едукације институција је награђена престижним домаћим признањем „Златни БАМ“. ЦББиХ је покренула пројект Promoting Gender Inclusive Finance: Reporting and Policy Development, финансиран од стране Европског фонда за југоисточну Европу (EFSE), који доприноси стратешким циљевима ЦББиХ кроз подршку развоју инклузивнијих финансијских политика.

Идући укорак с ЕУ стандардима, и поштујући правила глобалне еколошке освијештености, ЦББиХ престаје са штампањем свих ЦББиХ публикација, те прелази на објаву у искључиво, дигиталној форми. Ово ће резултирати квалитетном и иновативном техничком припремом, те благовременим објављивањем публикација и осталих ЦББиХ информација на веб-страници ЦББиХ

3. Финансијски извјештаји и Извјештај независног спољног ревизора (доставља се одвојено)

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка

Статистичке табеле

СТАТИСТИЧКЕ ТАБЕЛЕ

T01: Главни економски индикатори
T02: Бруто домаћи производ Босне и Херцеговине (текуће цијене)
T03: Индекс индустријске производње
T04: Индекс потрошачких цијена за БиХ (CPI).....
T05: Просјечне бруто и нето плате и пензије.....
T06: Монетарни агрегати.....
T07: Монетарни преглед
T08: Биланс стања ЦББиХ.....
T09: Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ
T10: Каматне стопе на кредите становништву
T11: Каматне стопе на кредите нефинансијским предузећима
T12: Каматне стопе на депозите становништва
T13: Каматне стопе на депозите нефинансијских предузећа
T14: Укупни депозити и кредити комерцијалних банака.....
T15: Секторска структура преносивих депозита код комерцијалних банака
T16: Секторска структура осталих депозита код комерцијалних банака
T17: Секторска структура краткорочних кредита комерцијалних банака
T18: Секторска структура дугорочних кредита комерцијалних банака.....
T19: Куповина и продаја КМ.....
T20: Просјечне обавезне резерве
T21: Трансакције у платном промету
T22: Платни биланс БиХ.....
T23: Међународна инвестициона позиција (МИП)
T24: Сервисирање спољног дуга сектора владе
T25: Укупан дуг опште владе (Мастришки дуг).....
T26: Девизне резерве ЦББиХ
T27: БиХ извоз по земљама дестинације
T28: БиХ увоз по земљама поријекла.....
T29: Преглед просјечних средњих курсева КМ
T30: Владине финансије БиХ - јединице сектора владе
T31: Владине финансије БиХ - структура консолидованих прихода и расхода.....
T32: Токови директних страних улагања у БиХ класификовани према земљи страног улагача
T33: Токови директних страних улагања у БиХ према NACE Rev2 класификацији дјелатности.....
T34: Стања директних улагања у бих класификована по земљи страног улагача
T35: Номинални и реални ефективни курс КМ

Т01: Главни економски индикатори

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.*
Номинални БДП БиХ (у милионима КМ)¹⁾, текуће цијене	28.929	30.265	31.803	33.942	35.785	34.728	39.145	45.618	49.920	53.864
Годишњи раст реалног БДП-а (у %)¹⁾	3,1	3,2	3,2	3,8	2,9	-3,0	7,4	4,2	2,0	2,4
Индекс потрошачких цијена у БиХ²⁾										
Просјечна годишња стопа раста CPI	-1,0	-1,1	1,2	1,4	0,6	-1,0	2,0	14,0	6,1	1,7
Годишња стопа раста CPI за децембар	-1,3	-0,3	0,7	1,6	0,3	-1,6	6,4	14,7	2,2	2,2
Буџет сектора опште владе³⁾										
Приходи	43,0	42,7	42,4	42,4	42,0	41,6	41,0	39,9	40,7	-
Расходи ⁴⁾	42,3	41,5	39,8	40,2	40,1	46,8	41,3	40,3	41,9	-
Салдо	0,7	1,2	2,5	2,2	1,9	-5,2	-0,3	-0,4	-1,2	-
Новац и кредит										
Новац у ширем смислу (M2)	64,5	66,7	69,5	71,3	73,6	81,3	80,5	72,9	71,7	72,7
Кредити невладиним секторима	54,4	53,7	54,9	54,3	55,0	55,2	50,8	45,9	44,9	45,5
Платни биланс										
Бруто девизне резерве										
У милионима КМ	8.606	9.531	10.557	11.623	12.597	13.868	16.348	16.066	16.290	17.642
У милионима USD	4.883	5.391	6.083	7.012	7.210	8.079	9.885	8.637	9.004	9.760
У мјесецима увоза робе и услуга	6,7	7,2	7,1	7,3	7,8	10,0	9,3	6,8	7,0	7,2
Салдо текућег рачуна										
У милионима КМ	-1.458	-1.424	-1.520	-1.094	-927	-980	-579	-2.001	-1.157	-2.129
У милионима USD	-827	-805	-876	-660	-531	-571	-350	-1.075	-640	-1.178
У процентима БДП-а	-5,0	-4,7	-4,8	-3,2	-2,6	-2,8	-1,5	-4,4	-2,3	-4,0
Салдо робне размјене										
У милионима КМ	-7.176	-7.089	-7.417	-7.521	-7.963	-6.268	-7.170	-10.183	-10.259	-11.747
У милионима USD	-4.071	-4.010	-4.274	-4.538	-4.558	-3.651	-4.335	-5.474	-5.671	-6.499
У процентима БДП-а	-24,8	-23,4	-23,3	-22,2	-22,3	-18,0	-18,3	-22,3	-20,6	-21,8
Спољни дуг сектора владе**										
У милионима КМ	8.693	8.872	8.147	8.198	8.140	8.726	9.435	9.474	8.867	9.110
У милионима USD	4.856	4.782	4.996	4.801	4.657	5.479	5.468	5.167	5.010	4.865
У процентима БДП-а	30,0	29,3	25,6	24,2	22,7	25,1	24,1	20,8	17,8	16,9
Сервисирање спољног дуга сектора владе⁵⁾										
У милионима КМ	581	723	983	955	794	741	773	802	1255	1333
У милионима USD	330	409	567	576	454	432	467	431	694	737
У процентима извоза робе и услуга	5,7	6,7	7,7	6,7	5,5	6,2	4,6	3,6	5,7	6,1

Напомена:

¹⁾ Извор: Агенција за статистику БиХ, Бруто домаћи производ према производном, доходном и расходном приступу за 2023. годину, јануар 2025.

²⁾ Извор: Агенција за статистику БиХ

³⁾ Извор: GFS, Централна банка БиХ

⁴⁾ Расходи укључују и нето набавку сталних средстава.

⁵⁾ Извор: Министарство финансија и трезора БиХ

*БДП за 2024. годину је процјена ЦББиХ, те се користи као прелиминарни податак, до објављивања службеног БДП-а од стране Агенције за статистику БиХ.

**Подаци ревидирани од 2009. године у складу с примљеним извјештајем од Министарства финансија и трезора БиХ од 26.01.2023. и укључују кредит ЈП Путеви РС и директан дуг Брчко Дистрикта

- Подаци нису доступни

T02: Бруто домаћи производ Босне и Херцеговине (текуће цијене)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.*
Номинални БДП (у милионима КМ)	28.929	30.265	31.803	33.942	35.785	34.728	39.145	45.618	49.920	53.864
Номинални БДП (у милионима USD)	16.413	17.118	18.325	20.478	20.481	20.230	23.669	24.523	27.594	29.800
БДП по становнику БиХ (у КМ)	8.223	8.620	9.076	9.709	10.251	9.994	11.337	13.284	14.588	15.779
БДП по становнику БиХ (у USD)	4.665	4.876	5.230	5.857	5.867	5.822	6.854	7.141	8.064	8.730
Годишњи раст реалног БДП (у %)	3,1	3,2	3,2	3,7	2,8	-3,1	7,4	4,2	2,0	2,4
Број становника (у хиљадама) ¹⁾	3.518	3.511	3.504	3.496	3.491	3.475	3.453	3.434	3.422	3.414
Просјечни годишњи курс КМ/USD	1,763	1,768	1,735	1,657	1,747	1,717	1,654	1,860	1,809	1,808

Извор:

Агенција за статистику БиХ, Бруто домаћи производ према производном, доходном и расходном приступу за 2023. годину, јануар 2025. Податак о просјечном годишњем курсу БАН/УСД извор је ЦББиХ.

1) Пројена броја становника за 2024. годину укључује доступне податке о природном прирасту са крајем септембра 2024. године; Извор: Агенција за статистику БиХ

* БДП за 2024. годину је пројена ЦББиХ, те се користи као прелиминарни податак, до објављивања службеног БДП-а од стране Агенције за статистику БиХ.

Т03: Индекс индустријске производње

Година	Мјесец	Мјесец / исти мјесец претходне године			Период / исти период претходне године		
		ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ
2015.	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	103,1
2016.	12.	103,0	120,0	107,5	102,6	108,2	104,4
2017.	12.	101,5	97,3	99,6	103,8	101,2	103,1
2018.	12.	98,2	96,9	97,8	100,8	104,2	101,6
2019.	12.	97,4	92,4	95,5	97,3	88,1	94,7
2020.	12.	103,1	103,7	103,2	93,7	93,4	93,6
2021.	12.	107,4	106,6	107,2	109,8	109,9	109,8
2022.	12.	98,0	96,0	96,0	101,2	102,1	101,0
2023.	12.	90,0	93,8	91,0	95,8	96,8	96,1
2024.	12.	100,0	94,5	100,7	96,1	95,5	96,1
2024.	01.	94,7	92,3	93,8	94,7	92,3	93,8
	02.	102,6	101,4	102,5	98,7	96,9	98,2
	03.	89,1	88,9	89,4	95,3	93,9	95,0
	04.	99,5	93,7	97,6	96,3	93,8	95,6
	05.	89,9	89,1	89,6	95,0	92,8	94,4
	06.	94,9	91,7	93,6	95,0	92,7	94,3
	07.	99,1	98,4	98,6	95,6	93,5	94,9
	08.	92,8	91,6	92,3	95,2	93,3	94,6
	09.	94,5	93,7	94,3	95,1	93,3	94,5
	10.	99,4	104,2	100,5	95,6	94,4	95,1
	11.	97,8	106,8	100,8	95,8	95,5	95,7
	12.	100,0	94,5	100,7	96,1	95,5	96,1

Извор:

Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС.

Напомена:

Индекс индустријске производње за период / исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

Т04: Индекс потрошачких цијена за БиХ (CPI)

Година	Мјесец	Мјесец/претходни мјесец текуће године	Мјесец/исти мјесец претходне године	Период/исти период претходне године
2015.	12.	...	98,7	99,0
2016.	12.	...	99,7	98,9
2017.	12.	...	101,3	101,2
2018.	12.	...	101,6	101,4
2019.	12.	...	99,9	100,6
2020.	12.	...	98,4	99,0
2021.	12.	...	106,4	102,0
2022.	12.	...	114,7	114,0
2023.	12.	...	102,2	106,1
2024.	12.	...	102,2	101,7
2024.	01.	100,2	102,0	102,0
	02.	100,5	102,1	102,0
	03.	100,3	102,0	102,0
	04.	100,1	102,0	102,0
	05.	99,8	102,0	102,0
	06.	99,5	101,6	102,0
	07.	100,0	101,8	101,9
	08.	100,5	101,3	101,9
	09.	100,1	100,8	101,7
	10.	100,2	100,9	101,7
	11.	100,4	101,5	101,6
	12.	100,4	102,2	101,7

Извор:

Агенција за статистику БиХ

Напомена:

До 2006. приказан је индекс цијена на мало на нивоу БиХ и израчунат је као пондерисани просјек мјесечних индекса цијена ентитета, гдје пондер представља учешће ентитета у БДП-у (види напомену за Т01).

За 2006. и даље приказан је индекс потрошачких цијена.

Индекс цијена за период/исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

Т05: Просјечне бруто и нето плате и пензије

- у КМ -

Година	Мјесец	Бруто плате				Нето плате				Пензије		
		ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко
2015.		1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2016.		1.283	1.343	1.290	1.301	839	836	830	838	370	342	326
2017.		1.318	1.331	1.304	1.321	860	831	838	851	372	344	326
2018.		1.365	1.357	1.363	1.363	888	857	872	879	395	361	342
2019.		1.420	1.407	1.426	1.421	923	906	915	921	415	378	357
2020.		1.474	1.485	1.477	1.476	956	956	948	956	423	394	367
2021.		1.542	1.546	1.486	1.542	996	1.004	959	997	428	408	375
2022.		1.724	1.729	1.600	1.722	1.114	1.143	1.051	1.122	461	460	412
2023.		1.959	1.937	1.759	1.947	1.261	1.274	1.180	1.263	570	540	491
2024.		2.140	2.146	1.974	2.138	1.373	1.404	1.329	1.381	620	593	540
2024.	01.	2.083	2.001	1.905	2.052	1.338	1.312	1.279	1.328	612	592	537
	02.	2.045	2.129	1.903	2.068	1.315	1.392	1.281	1.338	612	592	537
	03.	2.078	2.130	1.908	2.090	1.335	1.394	1.285	1.353	615	592	538
	04.	2.125	2.140	1.929	2.125	1.364	1.400	1.296	1.374	623	593	539
	05.	2.160	2.146	1.943	2.150	1.384	1.403	1.308	1.388	623	593	541
	06.	2.108	2.182	1.967	2.128	1.351	1.426	1.329	1.374	623	593	542
	07.	2.163	2.165	1.993	2.160	1.387	1.416	1.341	1.395	622	593	541
	08.	2.159	2.157	1.995	2.154	1.384	1.411	1.343	1.392	622	593	541
	09.	2.135	2.159	2.028	2.140	1.369	1.412	1.364	1.382	622	594	541
	10.	2.210	2.171	2.035	2.193	1.415	1.420	1.373	1.415	622	594	540
	11.	2.182	2.172	2.037	2.175	1.401	1.420	1.373	1.406	622	594	541
	12.	2.231	2.202	2.048	2.217	1.428	1.438	1.377	1.430	623	594	541

Извор:

Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику ФБиХ, Републички завод за статистику РС и Статистички биро Брчко дистрикта.

Напомена:

Од 1. 1. 2006. у бруто и нето плате на нивоу БиХ укључене су и плате Брчко дистрикта.

Т06: Монетарни агрегати

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	Готовина ван монетарних власти	Депозити банака код монетарних власти	Преносиви депозити других домаћих сектора код монетарних власти	Готовина ван банака	Преносиви депозити у домаћој валути	Остали депозити у домаћој валути	Преносиви депозити у страниој валути	Остали депозити у страниој валути	Резерви новац	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
2015.	12.	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2
2016.	12.	4.066,8	4.269,1	52,0	3.401,2	5.899,8	3.883,0	1.535,6	5.478,0	8.387,9	9.301,0	10.896,6	20.197,6
2017.	12.	4.319,4	5.033,1	76,1	3.648,1	6.924,4	4.091,6	1.816,2	5.636,1	9.428,5	10.572,5	11.543,8	22.116,3
2018.	12.	4.750,6	5.523,3	125,5	3.977,2	8.166,4	4.302,2	1.961,5	5.782,3	10.399,4	12.143,7	12.046,0	24.189,6
2019.	12.	5.199,9	5.743,6	176,6	4.330,1	8.921,1	2.998,0	2.490,3	7.593,2	11.120,2	13.251,2	13.081,5	26.332,7
2020.	12.	6.172,5	5.901,1	231,8	5.043,4	10.011,8	3.034,7	2.902,5	7.256,6	12.305,4	15.055,2	13.193,8	28.249,0
2021.	12.	6.923,8	7.219,6	304,9	5.540,0	12.387,6	3.044,2	3.300,1	7.243,8	14.448,3	17.927,5	13.588,1	31.515,6
2022.	12.	7.436,1	7.217,4	272,7	6.126,2	13.752,5	2.878,7	3.583,9	6.898,8	14.926,2	19.878,6	13.361,3	33.240,0
2023.	12.	7.565,1	7.083,2	16,9	6.550,5	15.064,1	2.891,3	3.974,6	7.310,3	14.665,2	21.614,6	14.176,2	35.790,8
2024.	12.	7.959,2	7.455,4	15,3	6.873,2	17.237,0	3.170,0	4.083,5	7.768,8	15.429,9	24.110,2	15.022,2	39.132,4
2024.	01.	7.533,2	6.679,3	34,3	6.378,3	14.998,9	2.943,3	4.191,7	7.257,7	14.246,9	21.377,2	14.392,6	35.769,8
	02.	7.568,3	6.807,6	31,8	6.430,9	15.155,0	2.907,5	4.009,5	7.475,0	14.407,7	21.585,9	14.392,0	35.977,9
	03.	7.628,2	6.638,8	29,3	6.553,1	15.303,8	2.934,4	4.038,1	7.519,3	14.296,3	21.856,9	14.491,9	36.348,8
	04.	7.791,7	6.337,6	10,8	6.672,9	15.423,3	2.927,1	4.100,8	7.542,5	14.140,1	22.096,2	14.570,3	36.666,6
	05.	7.754,9	6.206,1	11,0	6.609,7	15.483,3	2.945,9	4.060,7	7.526,3	13.971,9	22.093,0	14.532,9	36.625,9
	06.	7.823,6	6.860,1	8,7	6.723,3	15.602,9	2.998,0	4.037,4	7.574,6	14.692,5	22.326,3	14.610,0	36.936,3
	07.	7.969,2	6.500,0	13,2	6.791,3	15.971,5	2.981,5	4.127,9	7.484,8	14.482,4	22.762,8	14.594,2	37.357,0
	08.	8.036,0	6.663,0	11,9	6.863,7	16.208,8	3.022,6	4.047,8	7.503,9	14.710,9	23.072,5	14.574,3	37.646,8
	09.	8.006,8	6.809,7	13,4	6.804,6	16.408,7	3.076,7	4.065,6	7.554,1	14.829,9	23.213,3	14.696,3	37.909,6
	10.	7.989,3	6.897,7	33,2	6.789,9	16.502,9	3.115,2	3.982,3	7.678,9	14.920,2	23.292,9	14.776,5	38.069,3
	11.	7.975,2	7.037,8	11,0	6.800,2	16.574,7	3.107,6	4.070,9	7.722,0	15.024,1	23.374,8	14.900,5	38.275,4
	12.	7.959,2	7.455,4	15,3	6.873,2	17.237,0	3.170,0	4.083,5	7.768,8	15.429,9	24.110,2	15.022,2	39.132,4

Напомена:

Готовина изван монетарних власти је преузета из Биланса стања ЦББиХ и представља готов новац изван Централне банке (монетарних власти). Депозити комерцијалних банака представљају средства комерцијалних банака на рачунима код ЦББиХ. Преносиви депозити других домаћих сектора код монетарних власти представљају депозите других домаћих сектора (осим депозита централне владе). Централна влада представља институције БиХ, владе ентитета, ентитетске фондове социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикта. Фондови социјалне сигурности/заштите на ентитетском нивоу (из Федерације БиХ: Фонд ПИО, Фонд здравства Федерације БиХ, Фонд за запошљавање Федерације БиХ, а из Републике Српске: Фонд пензијско-инвалидског осигурања РС, Фонд здравства РС, Фонд за запошљавање РС и Фонд за дјечју заштиту РС) класификовани су на ниво централне владе. Готовина изван банака је преузета из Биланса стања ЦББиХ (табела 8) и представља готов новац у оптицају изван Централне банке (монетарних власти) и готов новац изван комерцијалних банака. Преносиви или трансферабилни депозити у домаћој валути су преузети из Монетарног прегледа (табела 7) и представљају депозите нецентралне владе (депозите кантона и опћина), депозите јавних и приватних предузећа, осталих финансијских институција и депозите осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих некласификованих сектора). Остали депозити у домаћој валути, преносиви и остали депозити у страниој валути су преузети из Монетарног прегледа (табела 7) и представљају депозите нецентралне владе (депозите кантона и опћина), депозите јавних и приватних предузећа, осталих финансијских институција и депозите осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих некласификованих сектора). Резерви новац (примарни новац или монетарна база) је у цијелости преузет из Биланса стања ЦББиХ (табела 8), а чине га готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Према националној дефиницији, новчану масу чине сви преносиви и остали депозити домаћих небанкарских и невладиних сектора, као и сектора локалне владе у домаћој и страниој валути. Депозити ентитетских фондова социјалне сигурности/заштите прикључени су централној влади на ентитетском нивоу и тиме искључени из Новчане масе или Монетарних агрегата. Монетарни агрегат M1 чине готовина изван банака и преносиви депозити у домаћој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Монетарни агрегат QM је дефинисан као истоимена позиција у Монетарном прегледу (табела 7) и обухвата остале депозите у домаћој валути, преносиве и остале депозите у страниој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Новчану масу M2 чине монетарни агрегати, новац M1 и квази-новац QM.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т07: Монетарни преглед

- на крају периода, у милионима КМ -

		АКТИВА											
		Нето страна актива			Потраживања од домаћих сектора								
Година	Мјесец	Страна актива	Страна пасива	5 = 3+4	Потраживања од централне владе (нето)	Потраживања од кантона и општина	Потраживања од нефинансијских јавних предузећа	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа	Потраживања од осталих финансијских институција	Потраживања од осталих домаћих сектора	12 = 6+...+11	Укупно	
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 6+...+11	13 = 5+12	
2015.	12.	11.107,9	-2.614,6	8.493,3	160,1	537,2	400,0	7.452,6	74,6	7.875,3	16.499,8	24.993,1	
2016.	12.	12.199,0	-2.476,4	9.722,6	101,8	517,8	375,6	7.743,9	67,2	8.155,8	16.962,0	26.684,6	
2017.	12.	13.372,4	-2.589,5	10.782,9	-148,7	511,5	406,2	8354,5	96,5	8.689,3	17.909,4	28.692,2	
2018.	12.	15.505,5	-3.041,0	12.464,5	-461,2	496,5	428,0	8655,0	136,8	9.315,0	18.570,1	31.034,5	
2019.	12.	17.069,9	-3.120,0	13.949,9	-679,3	506,7	509,3	9070,9	152,2	10.024,9	19.584,7	33.534,6	
2020.	12.	18.340,2	-2.326,3	16.013,9	-236,3	538,1	540,8	8618,1	155,0	9.937,9	19.553,6	35.567,5	
2021.	12.	21.065,4	-1.949,0	19.116,3	-804,4	583,5	532,3	8812,6	164,1	10.478,3	19.766,3	38.882,7	
2022.	12.	21.084,4	-1.813,4	19.271,1	-509,1	592,0	652,8	9197,6	180,2	11.027,6	21.141,1	40.412,2	
2023.	12.	22.027,1	-1.492,6	20.534,4	125,1	645,6	644,9	9828,3	231,8	11.847,1	23.322,8	43.857,2	
2024.	12.	24.234,1	-1.949,7	22.284,4	630,9	749,8	734,5	10713,4	300,1	12.932,8	26.061,4	48.345,9	
2024.	01.	22.081,0	-1.462,6	20.618,4	154,3	641,2	635,8	9776,1	221,2	11.864,8	23.293,4	43.911,9	
	02.	22.112,2	-1.466,7	20.645,4	224,0	637,2	622,6	9.920,9	218,8	11.944,6	23.568,0	44.213,4	
	03.	22.283,7	-1.419,2	20.864,5	86,4	642,6	625,3	10.118,3	243,6	12.082,4	23.798,7	44.663,2	
	04.	22.305,3	-1.444,0	20.861,4	165,5	642,7	607,5	10.256,2	249,6	12.195,7	24.117,2	44.978,6	
	05.	22.022,8	-1.486,8	20.536,0	222,5	655,3	607,2	10.364,6	245,3	12.323,2	24.418,2	44.954,2	
	06.	22.622,0	-1.884,5	20.737,5	179,8	661,2	605,5	10.509,0	271,7	12.426,7	24.653,9	45.391,4	
	07.	23.126,7	-1.844,8	21.281,9	19,3	679,7	620,1	10.503,8	268,8	12.550,9	24.642,5	45.924,4	
	08.	23.364,5	-1.846,4	21.518,1	105,3	684,9	603,9	10.482,7	268,8	12.639,3	24.784,9	46.303,0	
	09.	23.532,2	-1.867,1	21.665,0	220,9	690,8	609,2	10.542,4	304,7	12.718,5	25.086,6	46.751,6	
	10.	23.700,0	-1.881,7	21.818,3	194,9	736,6	595,8	10.576,9	264,0	12.809,9	25.178,2	46.996,5	
	11.	23.965,0	-1.942,6	22.022,4	169,3	753,1	612,2	10.650,6	287,3	12.882,5	25.355,0	47.377,4	
	12.	24.234,1	-1.949,7	22.284,4	630,9	749,8	734,5	10713,4	300,1	12.932,8	26.061,4	48.345,9	

Напомена:

Монетарни преглед приказује консолидоване податке Биланса стања ЦББиХ - монетарних власти (табела 8) и Консолидованог биланса комерцијалних банака БиХ (табела 9). Нето страна актива представља разлику између збира страних актива ЦББиХ - монетарних власти и комерцијалних банака БиХ и збира страних пасива ЦББиХ - монетарних власти и комерцијалних банака БиХ. Домаћи кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих сектора уз напомену да су потраживања од централне владе исказана у нето износу, тј. умањена за депозите централне владе код ЦББиХ и код комерцијалних банака БиХ. Централна влада представља институције БиХ, владе ентитета, ентитетске Фондове социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикта. Према новој методологији, фондови социјалне сигурности/заштите се класификују на ниво централне владе као ентитетски ванбуџетски фондови, што се директно одражава на податке о нето потраживањима од централне владе у Монетарном прегледу.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т07: Монетарни преглед

- на крају периода, у милионима КМ -

		ПАСИВА													
		Новчана маса (М2)													
		Новац (М1)			Квази-новац (QM)										
Година	Мјесец	Готовина изван банака	Преносиви депозити у домаћој валути		Преносиви депозити у страниј валути	Остали депозити у домаћој валути	Остали депозити у страниј валути				Хартије од вриједности	Кредити	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)	Укупно
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10=5+9	11	12	13	14	15=10+...+14	
2015	12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.148,0	1.590,7	24.993,1	
2016	12.	3.401,2	5.899,8	9.301,0	1.535,6	3.883,0	5.478,0	10.896,6	20.197,6	8,0	510,0	4.440,4	1.528,6	26.684,6	
2017.	12.	3.648,1	6.924,4	10.572,5	1.816,2	4.091,6	5.636,1	11.543,8	22.116,3	8,0	460,0	4.659,5	1.448,4	28.692,2	
2018	12.	3.977,2	8.166,4	12.143,7	1.961,5	4.302,2	5.782,3	12.046,0	24.189,6	8,0	467,5	4.867,2	1.502,3	31.034,5	
2019.	12.	4.330,1	8.921,1	13.251,2	2.490,3	2.998,0	7.593,2	13.081,5	26.332,7	8,0	532,4	5.224,6	1.436,9	33.534,6	
2020.	12.	5.043,4	10.011,8	15.055,2	2.902,5	3.034,7	7.256,6	13.193,8	28.249,0	0,0	606,7	5.307,8	1.404,0	35.567,5	
2021.	12.	5.540,0	12.387,6	17.927,5	3.300,1	3.044,2	7.243,8	13.588,1	31.515,6	0,0	638,5	5.287,3	1.441,4	38.882,7	
2022.	12.	6.126,2	13.752,5	19.878,6	3.583,9	2.878,7	6.898,8	13.361,3	33.240,0	0,0	622,8	5.208,0	1.341,4	40.412,2	
2023.	12.	6.550,5	15.064,1	21.614,6	3.974,6	2.891,3	7.310,3	14.176,2	35.790,8	3,7	643,4	6.012,6	1.406,7	43.857,2	
2024.	12.	6.873,2	17.237,0	24.110,2	4.083,5	3.170,0	7.768,8	15.022,2	39.132,4	3,4	608,0	7.032,2	1.569,9	48.345,9	
2024.	01.	6.378,3	14.998,9	21.377,2	4.191,7	2.943,3	7.257,7	14.392,6	35.769,8	3,7	643,2	6.134,6	1.360,6	43.911,9	
	02.	6.430,9	15.155,0	21.585,9	4.009,5	2.907,5	7.475,0	14.392,0	35.977,9	3,7	654,1	6.222,2	1.355,6	44.213,4	
	03.	6.553,1	15.303,8	21.856,9	4.038,1	2.934,4	7.519,3	14.491,9	36.348,8	0,0	669,0	6.323,4	1.322,0	44.663,2	
	04.	6.672,9	15.423,3	22.096,2	4.100,8	2.927,1	7.542,5	14.570,3	36.666,6	3,4	652,1	6.396,1	1.260,4	44.978,6	
	05.	6.609,7	15.483,3	22.093,0	4.060,7	2.945,9	7.526,3	14.532,9	36.625,9	3,4	653,9	6.436,1	1.234,9	44.954,2	
	06.	6.723,3	15.602,9	22.326,3	4.037,4	2.998,0	7.574,6	14.610,0	36.936,3	3,4	657,2	6.552,3	1.242,3	45.391,4	
	07.	6.791,3	15.971,5	22.762,8	4.127,9	2.981,5	7.484,8	14.594,2	37.357,0	3,4	663,9	6.705,4	1.194,8	45.924,4	
	08.	6.863,7	16.208,8	23.072,5	4.047,8	3.022,6	7.503,9	14.574,3	37.646,8	3,4	664,3	6.837,5	1.150,9	46.303,0	
	09.	6.804,6	16.408,7	23.213,3	4.065,6	3.076,7	7.554,1	14.696,3	37.909,6	3,4	606,7	7.026,3	1.205,6	46.751,6	
	10.	6.789,9	16.502,9	23.292,9	3.982,3	3.115,2	7.678,9	14.776,5	38.069,3	3,4	607,6	7.133,6	1.182,6	46.996,5	
	11.	6.800,2	16.574,7	23.374,8	4.070,9	3.107,6	7.722,0	14.900,5	38.275,4	3,4	608,2	7.268,5	1.221,9	47.377,4	
	12.	6.873,2	17.237,0	24.110,2	4.083,5	3.170,0	7.768,8	15.022,2	39.132,4	3,4	608,0	7.032,2	1.569,9	48.345,9	

Напомена:

Новац М1 чине готовина изван банака и преносиви депозити у домаћој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Квази-новац QM обухвата остале депозите у домаћој валути, преносиве и остале депозите у страниј валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Новчану масу М2 чине монетарни агрегати, новац М1 и квази-новац QM. Осталу пасиву чине хартије од вриједности, кредити, дионице и други капитал и остале ставке (нето). Према новој методологији, као посебни финансијски инструменти на страни пасиве се исказују кредити (уз које се додаје обрачуната камата), као и дионице и други капитал. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе. У остале ставке (нето) су такође укључени и ограничени депозити, противставке фондова и владини фондови за кредитирање.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т08: Биланс стања ЦББиХ

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	АКТИВА			ПАСИВА								
		Страна актива	Потраживања од приватног сектора	Укупно	Резервни новац				Укупно	Страна пасива	Депозити централне владе	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=6+7+8	10	11	12	13	14=9+...+13
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	4.063,5	51,7	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7
2016.	12.	9.559,0	1,5	9.560,4	4.066,8	4.269,1	52,0	8.387,9	2,2	538,4	667,4	-35,5	9.560,4
2017.	12.	10.584,4	2,2	10.586,6	4.319,4	5.033,1	76,1	9.428,5	1,6	548,6	652,6	-44,8	10.586,6
2018.	12.	11.651,0	2,1	11.653,1	4.750,6	5.523,3	125,5	10.399,4	1,8	583,9	720,0	-51,9	11.653,1
2019.	12.	12.624,9	2,2	12.627,1	5.199,9	5.743,6	176,6	11.120,2	1,7	704,0	856,5	-55,4	12.627,1
2020.	12.	13.895,8	2,0	13.897,9	6.172,5	5.901,1	231,8	12.305,4	1,7	665,2	982,3	-56,8	13.897,9
2021.	12.	16.376,0	2,6	16.378,5	6.923,8	7.219,6	304,9	14.448,3	2,3	1.124,7	861,4	-58,3	16.378,5
2022.	12.	16.093,7	2,8	16.096,5	7.436,1	7.217,4	272,7	14.926,2	2,6	685,5	545,4	-63,3	16.096,5
2023.	12.	16.317,7	2,8	16.320,5	7.565,1	7.083,2	16,9	14.665,2	2,5	736,0	911,3	5,5	16.320,5
2024.	12.	17.668,7	2,9	17.671,6	7.959,2	7.455,4	15,3	15.429,9	2,5	844,8	1.198,2	196,2	17.671,6
2024.	01.	15.935,7	1,7	15.937,3	7.533,2	6.679,3	34,3	14.246,9	2,3	734,1	949,3	4,7	15.937,3
	02.	16.057,9	2,0	16.059,9	7.568,3	6.807,6	31,8	14.407,7	2,8	689,5	959,4	0,5	16.059,9
	03.	16.058,7	2,4	16.061,0	7.628,2	6.638,8	29,3	14.296,3	2,6	739,5	1.021,7	1,0	16.061,0
	04.	15.898,7	2,0	15.900,7	7.791,7	6.337,6	10,8	14.140,1	2,4	773,0	1.048,7	-63,3	15.900,7
	05.	15.794,8	2,2	15.797,0	7.754,9	6.206,1	11,0	13.971,9	2,7	799,9	1.085,0	-62,5	15.797,0
	06.	16.583,1	2,5	16.585,6	7.823,6	6.860,1	8,7	14.692,5	2,5	818,0	1.134,4	-61,8	16.585,6
	07.	16.461,4	2,1	16.463,4	7.969,2	6.500,0	13,2	14.482,4	2,8	826,2	1.213,2	-61,2	16.463,4
	08.	16.708,9	2,2	16.711,1	8.036,0	6.663,0	11,9	14.710,9	2,7	795,0	1.262,7	-60,2	16.711,1
	09.	16.892,9	2,4	16.895,3	8.006,8	6.809,7	13,4	14.829,9	2,4	789,5	1.333,4	-59,9	16.895,3
	10.	17.067,4	2,0	17.069,5	7.989,3	6.897,7	33,2	14.920,2	2,6	841,1	1.365,1	-59,6	17.069,5
	11.	17.234,8	2,2	17.237,0	7.975,2	7.037,8	11,0	15.024,1	2,9	836,9	1.432,5	-59,5	17.237,0
	12.	17.668,7	2,9	17.671,6	7.959,2	7.455,4	15,3	15.429,9	2,5	844,8	1.198,2	196,2	17.671,6

Напомена:

Страна актива ЦББиХ - монетарних власти обухвата злато, девизе у трезору ЦББиХ, девизне депозите код иностраних банака, располагање SDR, стране хартије од вриједности и остало. Резервни новац (примарни новац или монетарна база) чине готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Готовина изван банака представља готов новац у оптицају изван централне банке (монетарних власти) и готов новац изван комерцијалних банака. Страна пасива ЦББиХ обухвата краткорочне обавезе према нерезидентима, депозите нерезидената и остале краткорочне обавезе према нерезидентима и обавезе према ММФ-у (рачуни 1 и 2). Депозити централне владе код ЦББиХ представљају преносиве и остале депозите институција БиХ, влада ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности и Брчко дистрикта у домаћој валути. Дионице и други капитал обухватају дионички капитал, резултат текуће године, опште и посебне резерве и прилагођавање/поновно утврђивање вриједности. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т09: Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	АКТИВА								Укупно 10 = 3+...+9
		Резерве	Страна актива	Потраживања од опште владе	Потраживања од нефинансијских јавних предузећа	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа	Потраживања од осталих финансијских институција	Потраживања од осталих домаћих сектора		
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
2015.	12.	4.511,7	2.473,8	2.161,1	400,0	7.452,6	74,6	7.874,7	24.948,5	
2016.	12.	4.936,6	2.640,0	2.179,1	375,6	7.743,9	67,2	8.155,4	26.097,7	
2017.	12.	5.711,7	2.787,9	2.197,0	406,2	8.354,5	96,5	8.688,8	28.242,7	
2018.	12.	6.298,3	3.854,5	2.285,0	428,0	8.655,0	136,8	9.314,6	30.972,1	
2019.	12.	6.627,0	4.445,0	2.551,9	509,3	9.070,9	152,2	10.024,5	33.380,9	
2020.	12.	7.099,6	4.444,3	3.015,4	540,8	8.618,1	155,0	9.937,6	33.810,8	
2021.	12.	8.608,0	4.689,4	3.095,4	532,3	8.812,6	164,1	10.478,0	36.379,7	
2022.	12.	8.541,6	4.990,8	3.171,7	652,8	9.197,6	180,2	11.027,3	37.761,9	
2023.	12.	8.116,2	5.709,4	3.440,2	644,9	9.828,3	231,8	11.846,8	39.817,7	
2024.	12.	8.400,9	6.565,4	3.903,6	734,5	10.713,4	300,1	12.932,5	43.550,3	
2024.	01.	7.852,9	6.145,4	3.448,1	635,8	9.776,1	221,2	11.864,7	39.944,1	
	02.	7.978,6	6.054,3	3.448,9	622,6	9.920,9	218,8	11.944,4	40.188,5	
	03.	7.740,8	6.225,1	3.516,8	625,3	10.118,3	243,6	12.082,1	40.552,0	
	04.	7.473,0	6.406,6	3.546,1	607,5	10.256,2	249,6	12.195,6	40.734,6	
	05.	7.367,5	6.228,0	3.580,8	607,2	10.364,6	245,3	12.323,0	40.716,4	
	06.	7.985,5	6.039,8	3.501,6	605,5	10.509,0	271,7	12.426,4	41.339,5	
	07.	7.706,0	6.665,3	3.532,1	620,1	10.503,8	268,8	12.550,7	41.846,8	
	08.	7.875,4	6.655,7	3.482,1	603,9	10.482,7	268,8	12.639,1	42.007,6	
	09.	8.049,2	6.639,3	3.495,5	609,2	10.542,4	304,7	12.718,2	42.358,6	
	10.	8.125,0	6.632,5	3.606,1	595,8	10.576,9	264,0	12.809,8	42.610,2	
	11.	8.233,6	6.730,2	3.609,8	612,2	10.650,6	287,3	12.882,3	43.005,9	
	12.	8.400,9	6.565,4	3.903,6	734,5	10.713,4	300,1	12.932,5	43.550,3	

Напомена:

Консолидовани биланс комерцијалних банака обухвата Консолидоване билансе комерцијалних банака Главне јединице Сарајево, Главне јединице Мостар, Главне банке Републике Српске, Брчко дистрикта (од јула 2001. до новембра 2002), НБРС (до децембра 1998) и НББиХ (до новембра 2002). Консолидована су међусобна потраживања и обавезе између комерцијалних банака. Резерве банака састоје се од готовине у трезорима банака и депозита банака код ЦББиХ. Страна актива комерцијалних банака обухвата: девизе у трезорима, преносиве и остале депозите у иностранству код нерезидената, кредите нерезидентима, хартије од вриједности нерезидената у иностранству и остала потраживања од нерезидената. Потраживања од опште владе обухватају потраживања од свих нивоа влада: централне владе (институције БиХ, владе ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности и Брчко дистрикта) и нецентралне владе (влада кантона и опћинских влада). Потраживања од осталих домаћих сектора обухватају: потраживања од нефинансијских јавних предузећа, нефинансијских приватних предузећа, осталих финансијских институција и осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих неklasификованих сектора).

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т09: Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ

- на крају периода, у милионима КМ -

		ПАСИВА										
Година	Мјесец	Депозити централне владе	Преносиви депозити других домаћих сектора у домаћој валути	Преносиви депозити других домаћих сектора у иностраној валути	Остали депозити других домаћих сектора у домаћој валути	Остали депозити других домаћих сектора у иностраној валути	Хартије од вриједности	Кредити	Страна пасива	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=3+...+12
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.554,3	1.619,5	24.948,5
2016.	12.	1.021,3	5.847,8	1.535,6	3.883,0	5.478,0	8,0	510,0	2.474,2	3.773,0	1.566,9	26.097,7
2017.	12.	1.285,6	6.848,3	1.816,2	4.091,6	5.636,1	8,0	460,0	2.587,9	4.006,8	1.502,2	28.242,7
2018.	12.	1.665,9	8.040,9	1.961,5	4.302,2	5.782,3	8,0	467,5	3.039,2	4.147,2	1.557,4	30.972,1
2019.	12.	2.020,5	8.744,5	2.490,3	2.998,0	7.593,2	8,0	532,4	3.118,3	4.368,0	1.507,7	33.380,9
2020.	12.	2.048,4	9.780,0	2.902,5	3.034,7	7.256,6	0,0	606,7	2.324,6	4.325,4	1.531,8	33.810,8
2021.	12.	2.191,8	12.082,7	3.300,1	3.044,2	7.243,8	0,0	638,5	1.946,7	4.425,8	1.506,2	36.379,7
2022.	12.	2.403,2	13.479,7	3.583,9	2.878,7	6.898,8	0,0	622,8	1.810,8	4.662,6	1.421,5	37.761,9
2023.	12.	1.933,6	15.047,2	3.974,6	2.891,3	7.310,3	3,7	643,4	1.490,2	5.101,3	1.422,0	39.817,7
2024.	12.	1.678,3	17.221,7	4.083,5	3.170,0	7.768,8	3,4	608,0	1.947,2	5.834,0	1.235,6	43.550,3
2024.	01.	1.918,5	14.964,6	4.191,7	2.943,3	7.257,7	3,7	643,2	1.460,3	5.185,3	1.375,9	39.944,1
	02.	1.898,4	15.123,1	4.009,5	2.907,5	7.475,0	3,7	654,1	1.463,9	5.262,8	1.390,4	40.188,5
	03.	2.048,4	15.274,5	4.038,1	2.934,4	7.519,3	0,0	669,0	1.416,7	5.301,8	1.349,8	40.552,0
	04.	1.965,0	15.412,6	4.100,8	2.927,1	7.542,5	3,4	652,1	1.441,6	5.347,5	1.342,1	40.734,6
	05.	1.903,1	15.472,3	4.060,7	2.945,9	7.526,3	3,4	653,9	1.484,2	5.351,1	1.315,5	40.716,4
	06.	1.842,6	15.594,2	4.037,4	2.998,0	7.574,6	3,4	657,2	1.882,0	5.417,9	1.332,2	41.339,5
	07.	2.006,9	15.958,4	4.127,9	2.981,5	7.484,8	3,4	663,9	1.841,9	5.492,2	1.285,9	41.846,8
	08.	1.896,9	16.196,9	4.047,8	3.022,6	7.503,9	3,4	664,3	1.843,8	5.574,8	1.253,2	42.007,6
	09.	1.794,3	16.395,3	4.065,6	3.076,7	7.554,1	3,4	606,7	1.864,8	5.692,9	1.304,8	42.358,6
	10.	1.833,5	16.469,7	3.982,3	3.115,2	7.678,9	3,4	607,6	1.879,1	5.768,4	1.272,0	42.610,2
	11.	1.850,4	16.563,7	4.070,9	3.107,6	7.722,0	3,4	608,2	1.939,7	5.835,9	1.304,0	43.005,9
	12.	1.678,3	17.221,7	4.083,5	3.170,0	7.768,8	3,4	608,0	1.947,2	5.834,0	1.235,6	43.550,3

Напомена:

Депозити централне владе укључују преносиве и остале депозите у домаћој и иностраној валути институција БиХ, влада ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикта. Преносиви и остали депозити других домаћих сектора у домаћој и иностраној валути представљају обавезе банака према нецентралној влади (кантона и опћина), нефинансијским јавним предузећима, нефинансијским приватним предузећима, осталим финансијским институцијама и осталим домаћим секторима (становништву, непрофитним институцијама и осталим неklasификованим секторима). Страна пасива комерцијалних банака обухвата обавезе банака према нерезидентима по основу преносивих и осталих депозита, кредита, хартије од вриједности, трговинских кредита и аванса и осталих рачуна дуговања. Према новој методологији, кредити на страни пасиве су приказани као посебан финансијски инструмент, уз које се додаје обрачуната камата.

Дионице и други капитал обухватају дионички капитал, задржани приход, резултат текуће године, опште и посебне резерве и прилагођавање/поновно утврђивање вриједности. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе. Остале ставке (нето) такође обухватају и ограничене депозите.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т12: Каматне стопе на депозите становништва

- у процентима, на годишњем нивоу -

Становништво												
Година	Период	Депозити у КМ				Депозити у ЕУР и депозити у КМ са валутном клаузулом везаном за ЕУР				Депозити у иностраној валути (осим ЕУР) и депозити у КМ са валутном клаузулом везаном за страну валуту (осим ЕУР)		
		С договореним доспијењем				С договореним доспијењем				С договореним доспијењем	Депозити по виђењу (преконоћни)*	Депозити по виђењу (преконоћни)*
		До 1 године	Преко 1 и до 2 године	Преко 2 године	Депозити по виђењу (преконоћни)*	До 1 године	Преко 1 и до 2 године	Преко 2 године	Депозити по виђењу (преконоћни)*			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Пондерисани мјесечни просједи												
2018.	12.	0,344	1,262	1,448	0,053	0,252	1,368	1,658	0,055	1,036	0,042	
2019.	12.	0,299	1,137	1,232	0,061	0,378	1,158	1,570	0,051	0,944	0,040	
2020.	12.	0,178	1,027	1,139	0,070	0,176	1,155	1,273	0,049	0,525	0,035	
2021.	12.	0,098	0,466	0,619	0,045	0,231	0,945	0,930	0,055	0,208	0,031	
2022.	12.	0,521	0,905	1,534	0,046	0,370	1,128	1,743	0,046	0,155	0,027	
2023.	12.	0,630	1,846	1,913	0,044	1,316	2,472	2,736	0,046	0,869	0,021	
2024.	12.	1,216	2,026	2,398	0,045	1,630	2,481	2,374	0,044	1,210	0,020	
2024.	01.	0,636	1,651	1,849	0,045	1,071	2,413	2,395	0,046	0,883	0,021	
	02.	0,654	1,772	1,943	0,044	1,391	2,487	2,691	0,045	0,846	0,021	
	03.	0,616	1,632	2,157	0,044	1,314	2,316	2,477	0,045	0,945	0,020	
	04.	0,649	1,874	2,264	0,043	1,552	2,357	2,324	0,045	1,064	0,020	
	05.	0,781	1,757	2,374	0,043	1,532	2,342	2,600	0,045	1,065	0,020	
	06.	0,734	1,665	2,045	0,044	1,315	2,164	2,194	0,045	1,023	0,020	
	07.	0,792	1,774	2,088	0,043	1,283	2,258	2,357	0,045	1,105	0,020	
	08.	0,837	1,880	2,372	0,043	1,238	2,222	2,387	0,044	1,058	0,020	
	09.	0,936	1,924	2,042	0,044	1,215	2,377	2,390	0,044	1,225	0,020	
	10.	1,089	1,956	2,143	0,045	1,338	2,399	2,433	0,044	1,496	0,020	
	11.	1,150	2,050	2,247	0,045	1,264	2,432	2,470	0,045	1,214	0,020	
	12.	1,216	2,026	2,398	0,045	1,630	2,481	2,374	0,044	1,210	0,020	
Износ депозита (нови послови)											- у хиљадама КМ -	
2018.	12.	13.211	26.379	34.047	3.938.041	9.431	50.050	73.670	1.482.740	4.001	319.831	
2019.	12.	16.084	22.228	28.581	4.537.961	10.740	44.538	70.124	1.658.352	4.723	345.752	
2020.	12.	7.866	35.574	21.887	5.176.206	6.995	40.426	37.131	1.952.225	4.433	368.081	
2021.	12.	8.431	17.683	15.228	6.218.427	9.432	33.280	38.855	2.151.732	1.896	444.055	
2022.	12.	5.877	7.610	14.596	6.498.743	23.362	39.664	39.759	2.655.705	1.157	537.828	
2023.	12.	7.120	29.097	38.640	7.972.376	47.412	94.123	115.713	2.796.667	3.869	600.628	
2024.	12.	19.477	37.253	24.011	9.203.118	17.189	87.639	48.321	2.770.555	1.492	665.169	
2024.	01.	4.543	13.609	19.136	8.021.733	18.488	69.782	59.154	2.781.558	2.907	615.440	
	02.	3.714	30.436	22.551	8.249.868	25.293	73.099	97.862	2.765.205	6.875	604.985	
	03.	3.845	15.643	16.278	8.449.209	11.431	63.415	58.673	2.801.773	7.627	602.049	
	04.	12.823	35.237	34.986	8.612.036	28.316	82.214	39.144	2.791.710	2.650	603.335	
	05.	6.354	22.081	13.270	8.485.198	9.718	57.179	37.441	2.695.397	5.346	602.182	
	06.	6.891	23.227	10.964	8.610.160	7.580	48.479	21.785	2.701.880	1.469	615.696	
	07.	9.880	32.182	10.411	8.668.974	10.097	60.173	45.066	2.700.803	2.611	618.874	
	08.	7.155	18.496	26.223	8.770.363	13.890	62.869	44.296	2.715.447	3.120	621.871	
	09.	7.982	17.118	18.032	8.635.366	9.760	71.530	34.643	2.685.780	3.508	630.727	
	10.	14.398	20.277	15.121	8.706.895	20.202	98.808	37.985	2.712.664	3.387	645.584	
	11.	6.593	24.030	16.414	8.798.750	9.597	84.589	39.102	2.731.344	1.340	647.236	
	12.	19.477	37.253	24.011	9.203.118	17.189	87.639	48.321	2.770.555	1.492	665.169	

Напомена:

Кориговани називи у заглављу табеле за каматне стопе на депозите становништва ретроактивно почевши од података за јуни 2020. године, као што је дато у објашњењу:

-од јуна 2020. године Депозити у КМ, до јуна 2020. године Депозити у КМ и депозити у КМ са валутном клаузулом

-од јуна 2020. године Депозити у ЕУР и депозити у КМ са валутном клаузулом везаном за ЕУР, до јуна 2020. године Депозити у ЕУР

-од јуна 2020. године Депозити у иностраној валути (осим ЕУР) и депозити у КМ са валутном клаузулом везаном за страну валуту (осим ЕУР), до јуна 2020. године Депозити у иностраној валути (неукључујући депозите у ЕУР)

Остали елементи заглавља наведених табела остају исти као и подаци у колонама.

* Каматне стопе на депозите по виђењу и износи тих депозита се односе на постојеће послове (преостала стања).

Каматне стопе на депозите с договореним доспијењем и износи тих депозита се односе на нове послове

Т13: Каматне стопе на депозите нефинансијских предузећа

- у процентима, на годишњем нивоу -

Нефинансијска предузећа											
Година	Период	Депозити у КМ				Депозити у ЕУР и депозити у КМ са валутном клаузулом везаном за ЕУР				Депозити у иностраној валути (осим ЕУР) и депозити у КМ са валутном клаузулом везаном за страну валуту (осим ЕУР)	
		С договорним доспијењем				С договорним доспијењем				Депозити по виђењу (преконоћни)*	Депозити по виђењу (преконоћни)*
		До 1 године	Преко 1 и до 2 године	Преко 2 године	Депозити по виђењу (преконоћни)*	До 1 године	Преко 1 и до 2 године	Преко 2 године	Депозити по виђењу (преконоћни)*		
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Пондерисани мјесечни просједи											
2018.	12.	0,706	1,137	1,958	0,082	1,003	0,973	...	0,027	0,043	
2019.	12.	0,445	1,229	1,491	0,031	0,864	1,012	1,305	0,029	0,028	
2020.	12.	0,922	1,358	1,474	0,028	0,372	1,267	1,218	0,010	0,025	
2021.	12.	0,234	0,244	...	0,018	0,434	0,305	0,953	0,006	0,043	
2022.	12.	0,350	1,059	1,289	0,051	0,455	1,209	1,503	0,005	0,032	
2023.	12.	0,564	1,741	1,776	0,053	1,031	1,580	2,734	0,010	0,030	
2024.	12.	1,455	2,162	2,745	0,078	1,743	2,426	3,017	0,014	0,036	
2024.	01.	0,587	1,652	1,953	0,058	0,796	1,940	3,134	0,010	0,031	
	02.	0,528	1,870	2,115	0,051	1,391	2,108	2,633	0,012	0,029	
	03.	0,625	1,863	1,980	0,059	1,692	1,963	2,428	0,011	0,032	
	04.	0,665	1,857	2,275	0,069	1,638	2,023	2,758	0,009	0,035	
	05.	0,537	1,958	2,241	0,073	1,752	2,419	2,656	0,011	0,035	
	06.	0,719	2,011	2,297	0,072	1,610	2,415	2,678	0,011	0,032	
	07.	0,606	2,326	2,355	0,069	1,793	2,545	2,760	0,012	0,033	
	08.	0,703	2,371	2,088	0,071	1,668	2,759	2,794	0,012	0,033	
	09.	0,697	2,162	2,067	0,077	1,571	2,420	2,781	0,012	0,034	
	10.	0,931	2,013	2,020	0,078	1,422	2,605	2,816	0,012	0,038	
	11.	1,084	2,014	2,026	0,076	1,953	2,761	2,660	0,012	0,038	
	12.	1,455	2,162	2,745	0,078	1,743	2,426	3,017	0,014	0,036	
Износ депозита (нови послови)										- у хиљадама КМ -	
2018.	12.	54.947	9.121	39.381	3.229.644	10.788	3.815	...	741.850	64.148	
2019.	12.	36.636	31.437	16.943	3.552.249	7.182	23.959	2.265	709.023	86.536	
2020.	12.	22.325	20.927	14.571	3.753.355	7.259	117.688	8.458	919.880	130.453	
2021.	12.	13.950	9.133	...	4.768.468	24.403	25.153	25.554	1.158.011	89.918	
2022.	12.	25.805	5.906	5.436	4.653.682	28.241	52.781	25.400	1.270.533	238.166	
2023.	12.	25.704	14.739	22.071	5.520.447	12.137	12.546	6.764	1.466.316	176.691	
2024.	12.	55.088	32.109	8.177	6.182.214	34.013	13.284	64.240	1.468.883	154.625	
2024.	01.	26.532	5.381	4.362	5.600.304	1.703	15.653	22.297	1.683.226	156.747	
	02.	4.669	10.342	22.434	5.539.393	34.573	55.911	7.850	1.563.019	164.735	
	03.	17.094	40.315	10.926	5.452.922	19.479	40.739	8.156	1.456.329	152.061	
	04.	26.490	13.698	21.381	5.365.431	72.201	33.570	23.391	1.568.283	155.382	
	05.	4.343	23.408	15.312	5.516.163	21.989	29.509	15.998	1.570.953	177.469	
	06.	11.302	5.347	8.431	5.521.252	13.463	61.353	2.353	1.572.776	177.010	
	07.	16.120	2.641	11.207	5.786.225	25.564	40.480	47.075	1.628.649	167.939	
	08.	9.437	9.509	14.531	5.919.722	6.720	36.177	4.546	1.521.426	189.132	
	09.	55.655	15.865	1.107	5.824.225	4.341	13.465	14.634	1.500.809	185.954	
	10.	23.247	7.818	230	5.937.949	115.740	22.994	2.264	1.438.801	178.895	
	11.	4.810	8.609	6.314	5.890.866	34.028	22.565	4.087	1.557.863	166.241	
	12.	55.088	32.109	8.177	6.182.214	34.013	13.284	64.240	1.468.883	154.625	

Напомена:

Кориговани називи у заглављу табеле за каматне стопе на депозите нефинансијских предузећа ретроактивно почевши од података за јуни 2020. године, као што је дато у објашњењу:

-од јуна 2020. године Депозити у КМ, до јуна 2020. године Депозити у КМ и депозити у КМ са валутном клаузулом

-од јуна 2020. године Депозити у ЕУР и депозити у КМ са валутном клаузулом везаном за ЕУР, до јуна 2020. године Депозити у ЕУР

-од јуна 2020. године Депозити у иностраној валути (осим ЕУР) и депозити у КМ са валутном клаузулом везаном за страну валуту (осим ЕУР), до јуна 2020. године Депозити у иностраној валути (неукључујући депозите у ЕУР)

Остали елементи заглавља наведених табела остају исти као и подаци у колонама.

* Каматне стопе на депозите по виђењу и износи тих депозита се односе на постојеће послове (преостала стања). Каматне стопе на депозите с договорним доспијењем и износи тих депозита се односе на нове послове.

Т14: Укупни депозити и кредити комерцијалних банака - на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	Депозити			Кредити		
		Преносиви депозити	Остали депозити	Укупни депозити	Краткорочни кредити	Дугорочни кредити	Укупни кредити
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.164,9	12.701,9	16.866,8
2016.	12.	8.056,6	9.695,5	17.752,1	4.152,6	13.048,5	17.201,1
2017.	12.	9.558,1	10.111,0	19.669,1	4.261,5	14.160,9	18.422,4
2018.	12.	11.318,5	10.431,3	21.749,8	4.289,8	15.196,1	19.485,8
2019.	12.	12.566,6	11.253,8	23.820,4	4.651,2	16.121,5	20.772,8
2020.	12.	13.851,5	11.130,7	24.982,2	4.295,1	16.052,3	20.347,4
2021.	12.	16.762,9	11.069,7	27.832,6	4.396,9	16.680,4	21.077,3
2022.	12.	18.710,9	10.518,3	29.229,2	4.623,0	17.445,0	22.068,0
2023.	12.	20.060,8	11.066,0	31.126,8	4.998,2	18.525,8	23.524,1
2024.	12.	22.298,1	11.572,7	33.870,8	5.255,5	20.570,2	25.825,7
2024.	01.	20.198,6	11.047,0	31.245,6	4.739,1	18.727,8	23.466,9
	02.	20.299,3	11.084,0	31.383,3	4.821,1	18.843,3	23.664,4
	03.	20.756,8	11.027,7	31.784,5	4.966,8	19.082,2	24.049,0
	04.	20.872,7	11.045,0	31.917,7	5.057,1	19.216,7	24.273,8
	05.	20.843,7	11.034,6	31.878,3	5.098,6	19.432,4	24.531,0
	06.	20.835,8	11.161,0	31.996,8	5.136,4	19.674,8	24.811,3
	07.	21.323,4	11.186,1	32.509,5	5.115,1	19.904,5	25.019,7
	08.	21.408,7	11.239,3	32.648,0	5.089,9	19.964,7	25.054,5
	09.	21.495,7	11.338,9	32.834,5	5.172,0	20.041,6	25.213,6
	10.	21.541,5	11.486,8	33.028,3	5.165,9	20.202,6	25.368,4
	11.	21.746,0	11.517,2	33.263,2	5.153,5	20.421,6	25.575,1
	12.	22.298,1	11.572,7	33.870,8	5.255,5	20.570,2	25.825,7

Напомена:

Укупни депозити представљају обавезе комерцијалних банака БиХ према свим домаћим институционалним секторима у домаћој и иностраној валути. Укупни кредити представљају потраживања комерцијалних банака БиХ од свих институционалних сектора, у домаћој и иностраној валути.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т15: Секторска структура преносивих депозита код комерцијалних банака

- на крају периода, у милионима КМ -

ДЕПОЗИТИ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА													
Година	Мјесец	Депозити институција БиХ	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Депозити осталих финансијских институција	Депозити нефинансијских јавних предузећа	Депозити нефинансијских приватних предузећа	Депозити непрофитних организација	Депозити домаћинства	Остали депозити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2015.	12.	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7
2016.	12.	94,9	520,2	399,6	255,6	58,1	190,1	523,9	2.313,6	251,1	3.431,4	18,0	8.056,6
2017.	12.	150,8	612,8	575,2	305,9	130,0	230,2	618,1	2.775,5	281,5	3.858,3	19,6	9.558,1
2018.	12.	122,8	932,2	691,9	365,7	261,0	273,7	724,0	3.095,3	303,2	4.523,7	24,9	11.318,5
2019.	12.	122,1	885,8	823,8	395,1	323,9	284,6	684,7	3.437,2	345,1	5.242,8	21,5	12.566,6
2020.	12.	133,4	906,1	801,9	398,1	129,5	362,7	764,6	4.018,1	406,7	5.892,3	38,1	13.851,5
2021.	12.	98,1	1.124,7	1.211,6	588,1	157,3	395,3	1.014,7	4.765,2	451,2	6.917,3	39,3	16.762,9
2022.	12.	199,5	1.303,6	1.454,8	683,5	144,2	454,1	1.059,6	5.388,2	485,0	7.510,0	28,5	18.710,9
2023.	12.	167,1	819,9	1.608,4	692,2	51,9	279,9	965,3	6.043,9	553,9	8.840,8	37,5	20.060,8
2024.	12.	183,6	737,1	1.730,1	720,9	72,3	293,6	961,4	6.763,0	653,3	10.142,0	40,9	22.298,1
2024.	01.	210,0	787,6	1.472,6	668,7	44,7	263,9	1.089,9	6.170,9	584,4	8.868,6	37,2	20.198,6
	02.	280,6	845,9	1.480,5	678,7	40,2	278,9	978,6	6.072,2	585,2	9.024,9	33,6	20.299,3
	03.	235,2	1.168,3	1.549,1	698,2	40,7	272,5	958,2	5.970,1	595,3	9.234,3	34,9	20.756,8
	04.	270,6	1.039,1	1.590,5	698,8	49,7	260,2	1.001,8	5.919,6	616,1	9.394,9	31,5	20.872,7
	05.	220,4	1.043,1	1.586,6	696,5	47,2	293,1	1.016,3	6.110,2	613,1	9.183,6	33,6	20.843,7
	06.	194,7	987,5	1.560,4	704,8	22,0	308,7	906,5	6.191,2	585,3	9.337,2	37,6	20.835,8
	07.	247,0	942,7	1.557,2	716,4	47,4	315,2	989,5	6.469,0	606,1	9.393,0	39,9	21.323,4
	08.	204,2	918,6	1.556,9	712,1	41,2	308,2	1.016,6	6.490,7	598,4	9.519,3	42,7	21.408,7
	09.	194,3	806,7	1.601,0	778,6	33,8	374,3	948,6	6.496,7	619,4	9.591,2	51,1	21.495,7
	10.	212,2	838,5	1.578,5	760,5	38,8	315,1	990,5	6.472,9	611,5	9.683,6	39,4	21.541,5
	11.	192,5	873,0	1.598,7	740,5	45,9	316,8	942,4	6.593,6	609,1	9.789,0	44,4	21.746,0
	12.	183,6	737,1	1.730,1	720,9	72,3	293,6	961,4	6.763,0	653,3	10.142,0	40,9	22.298,1

Напомена:

Преносиви депозити су расположиви на захтјев без накнада и ограничења, могу се директно употријебити за плаћања трећим лицима, посебни штедни рачуни с којих је дозвољен пренос средстава на преносиве депозите.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т16: Секторска структура осталих депозита код комерцијалних банака - на крају периода, у милионима КМ -

ДЕПОЗИТИ СВИХ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА

Година	Мјесец	Депозити институција БиХ	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Депозити осталих финансијских институција	Депозити нефинансијских јавних предузећа	Депозити нефинансијских приватних предузећа	Депозити непрофитних организација	Депозити домаћинства	Остали депозити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2015.	12.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1
2016.	12.	73,4	226,3	26,4	22,3	34,7	771,4	695,9	474,2	123,4	7.229,7	17,6	9.695,5
2017.	12.	116,6	243,8	24,3	34,4	22,9	816,8	766,7	554,4	102,6	7.412,8	15,7	10.111,0
2018.	12.	62,6	267,5	41,9	37,4	16,7	873,7	758,4	627,8	95,7	7.622,7	26,9	10.431,3
2019.	12.	51,7	582,1	90,8	51,2	28,8	870,8	826,0	615,4	102,4	7.998,1	36,6	11.253,8
2020.	12.	85,7	725,0	30,1	25,4	28,8	768,5	791,5	688,8	93,3	7.868,4	25,3	11.130,7
2021.	12.	38,0	714,1	33,6	24,0	29,7	764,3	789,4	770,1	91,9	7.778,2	36,4	11.069,7
2022.	12.	81,1	636,0	46,8	35,7	23,7	741,7	954,4	756,7	88,4	7.065,4	88,4	10.518,3
2023.	12.	70,7	660,7	58,9	36,3	133,1	758,1	929,7	1.044,5	91,5	7.217,9	64,6	11.066,0
2024.	12.	72,8	438,4	62,7	16,8	122,8	781,6	1.035,1	1.340,2	107,3	7.509,3	85,7	11.572,7
2024.	01.	57,8	651,6	76,5	37,3	136,6	758,1	875,0	1.050,6	90,9	7.248,5	64,2	11.047,0
	02.	48,0	532,1	76,1	37,2	121,4	734,9	1.030,0	1.022,0	92,1	7.327,4	62,8	11.084,0
	03.	40,6	415,2	74,4	36,7	118,2	740,4	1.080,6	1.041,8	87,2	7.330,9	61,7	11.027,7
	04.	36,1	421,7	78,7	15,9	117,7	747,0	1.027,8	1.117,5	88,9	7.332,5	61,2	11.045,0
	05.	30,4	415,6	79,4	18,5	116,4	741,6	1.021,3	1.119,1	89,6	7.318,2	84,7	11.034,6
	06.	43,8	418,6	88,3	17,9	126,0	743,5	1.099,2	1.137,4	94,8	7.306,0	85,5	11.161,0
	07.	168,2	423,1	89,1	20,6	128,5	769,6	979,3	1.125,4	93,6	7.308,2	80,6	11.186,1
	08.	154,4	430,8	87,5	19,8	127,7	766,8	988,9	1.152,1	95,1	7.335,1	81,1	11.239,3
	09.	152,5	432,0	87,7	18,1	123,6	755,2	1.006,9	1.226,8	105,0	7.346,2	84,7	11.338,9
	10.	138,0	425,2	88,6	18,6	129,5	761,4	1.005,5	1.310,4	104,1	7.424,4	81,1	11.486,8
	11.	113,5	436,7	77,0	18,7	137,4	771,6	1.006,9	1.315,9	104,5	7.449,1	86,0	11.517,2
	12.	72,8	438,4	62,7	16,8	122,8	781,6	1.035,1	1.340,2	107,3	7.509,3	85,7	11.572,7

Напомена:

Остали депозити дозвољавају аутоматско повлачење средстава али не и плаћање трећим лицима, штедне и орочене депозите, остале депозите - остало.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т17: Секторска структура краткорочних кредита комерцијалних банака - на крају периода, у милионима КМ -

КРЕДИТИ ДОМАЋИМ ИНСТИТУЦИОНАЛНИМ СЕКТОРИМА													
Година	Мјесец	Кредити институцијама БиХ	Кредити владама ентитета	Кредити владама кантона	Кредити владама општина	Кредити фондовима социјалне заштите	Кредити осталим финансијским институцијама	Кредити нефинансијским јавним предузећима	Кредити нефинансијским приватним предузећима	Кредити непрофитним организацијама	Кредити становништву	Остали кредити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2015.	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2.944,8	4,2	937,0	26,0	4.164,9
2016.	12.	0,0	48,0	1,6	19,8	8,5	27,2	90,4	3.030,0	7,2	904,9	14,9	4.152,6
2017.	12.	0,0	44,3	1,4	15,7	7,8	33,8	73,2	3.163,2	10,2	896,4	15,4	4.261,5
2018.	12.	0,0	60,2	1,1	12,8	4,3	40,6	89,6	3.151,5	6,2	911,3	12,1	4.289,8
2019.	12.	0,0	17,3	0,1	12,5	2,0	49,3	104,1	3.537,7	6,8	919,8	1,7	4.651,2
2020.	12.	0,0	19,0	0,1	16,7	5,7	33,7	103,4	3.282,5	10,8	821,8	1,3	4.295,1
2021.	12.	1,6	53,2	1,4	25,0	4,3	48,4	101,7	3.341,1	9,2	810,1	0,8	4.396,9
2022.	12.	0,1	52,2	1,7	15,7	4,8	41,6	176,7	3.503,1	12,7	813,2	1,4	4.623,0
2023.	12.	3,0	52,9	0,7	13,2	7,2	51,8	185,1	3.813,2	14,9	854,7	1,6	4.998,2
2024.	12.	3,8	59,6	3,0	16,2	3,6	59,3	199,8	4.040,5	8,2	859,6	1,9	5.255,5
2024.	01.	3,0	53,3	1,2	14,1	7,1	50,7	117,8	3.626,7	13,7	850,9	0,7	4.739,1
	02.	3,1	52,9	2,4	12,9	6,8	47,1	108,4	3.733,4	13,4	840,0	0,8	4.821,1
	03.	3,2	54,7	1,9	15,0	6,6	65,3	119,7	3.831,0	13,6	854,6	1,3	4.966,8
	04.	3,2	52,7	1,9	15,1	6,4	60,1	111,4	3.952,7	14,3	838,4	0,8	5.057,1
	05.	3,3	46,0	2,2	15,0	6,2	52,2	121,1	3.985,4	15,6	850,9	0,8	5.098,6
	06.	3,4	52,8	2,9	15,5	6,0	47,3	126,5	4.020,7	8,4	850,2	2,8	5.136,4
	07.	3,4	52,8	2,8	15,4	5,8	42,9	127,5	3.986,2	9,0	867,4	2,1	5.115,1
	08.	3,5	31,1	2,8	15,5	5,6	49,2	122,8	3.977,1	8,9	871,4	2,1	5.089,9
	09.	3,6	45,9	2,8	17,4	5,4	47,3	122,5	4.038,4	7,9	878,9	2,1	5.172,0
	10.	3,6	38,4	3,6	17,2	5,1	40,3	112,7	4.066,9	7,1	869,3	1,6	5.165,9
	11.	3,7	31,6	3,0	16,7	4,9	45,8	120,5	4.042,0	8,4	874,8	2,0	5.153,5
	12.	3,8	59,6	3,0	16,2	3,6	59,3	199,8	4.040,5	8,2	859,6	1,9	5.255,5

Напомена:

Краткорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора до једне године, у домаћој и иностраној валути.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

T18: Секторска структура дугорочних кредита комерцијалних банака - на крају периода, у милионима КМ -

КРЕДИТИ ДОМАЋИМ ИНСТИТУЦИОНАЛНИМ СЕКТОРИМА													
Година	Мјесец	Кредити институцијама БиХ	Кредити владама ентитета	Кредити владама кантона	Кредити владама општина	Кредити фондovima социјалне заштите	Кредити осталим финансијским институцијама	Кредити нефинансијским јавним предузећима	Кредити нефинансијским приватним предузећима	Кредити непрофитним организацијама	Кредити становништву	Остали кредити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 = 3+...+13
2015.	12.	0,0	418,3	225,5	281,7	99,0	31,8	310,3	4.473,4	12,5	6.847,2	2,2	12.701,9
2016.	12.	0,0	295,5	231,5	262,0	95,7	25,2	281,5	4.673,3	11,9	7.171,4	0,5	13.048,5
2017.	12.	0,0	333,7	207,8	276,3	79,5	49,6	328,4	5.156,5	11,6	7.717,3	0,2	14.160,9
2018.	12.	0,0	328,5	185,7	279,4	169,9	85,0	331,7	5.471,5	14,1	8.330,0	0,4	15.196,1
2019.	12.	0,0	399,2	168,6	301,0	197,5	95,3	393,5	5.496,3	13,8	9.055,8	0,5	16.121,5
2020.	12.	11,6	403,1	142,1	357,4	205,5	111,1	432,3	5.305,9	9,7	9.073,0	0,7	16.052,3
2021.	12.	14,5	353,7	185,8	350,9	189,8	104,3	409,0	5.435,7	11,1	9.625,4	0,2	16.680,4
2022.	12.	8,8	306,5	202,1	365,2	165,8	118,4	449,5	5.652,4	10,7	10.165,2	0,4	17.445,0
2023.	12.	3,0	230,7	266,1	360,3	173,3	154,2	432,0	5.954,5	19,7	10.931,3	0,9	18.525,8
2024.	12.	0,0	256,3	301,2	424,8	223,9	216,5	497,0	6.608,0	21,8	12.020,1	0,6	20.570,2
2024.	01.	2,9	229,1	263,7	357,0	170,8	148,4	489,6	6.087,4	19,4	10.958,5	0,8	18.727,8
	02.	2,8	225,3	261,2	355,2	166,6	149,6	486,5	6.126,5	20,2	11.048,7	0,8	18.843,3
	03.	2,7	247,0	256,6	363,6	163,6	154,4	477,9	6.225,6	19,4	11.170,7	0,8	19.082,2
	04.	2,6	243,7	254,9	365,7	160,7	157,7	468,4	6.242,9	19,3	11.300,1	0,7	19.216,7
	05.	0,0	242,4	253,1	379,6	178,1	167,2	458,3	6.319,5	19,0	11.414,4	0,8	19.432,4
	06.	0,0	236,4	247,0	390,6	175,6	197,5	451,0	6.426,7	27,2	11.522,2	0,8	19.674,8
	07.	0,0	263,9	246,1	410,0	208,1	199,0	464,6	6.456,5	26,0	11.629,6	0,7	19.904,5
	08.	0,0	260,1	245,6	415,4	220,4	193,5	454,0	6.445,8	25,0	11.704,2	0,7	19.964,7
	09.	0,0	253,0	239,4	425,3	222,3	197,9	449,1	6.444,6	24,2	11.785,1	0,7	20.041,6
	10.	0,0	246,0	286,6	423,9	238,3	197,7	445,4	6.450,3	23,0	11.890,8	0,6	20.202,6
	11.	0,0	260,1	305,2	422,7	235,0	216,0	453,8	6.548,4	22,2	11.957,7	0,6	20.421,6
	12.	0,0	256,3	301,2	424,8	223,9	216,5	497,0	6.608,0	21,8	12.020,1	0,6	20.570,2

Напомена:

Дугорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора преко једне године, у домаћој и иностраној валути.

Од јануара 2019. године извршена је рекласификација валутне структуре финансијских инструмената (кредити, депозити, хартије од вриједности) исказаних оригинално у КМ са валутном клаузулом са позиција домаће валуте на позиције стране валуте у извјештајима монетарне статистике у складу са препорукама из ММФ-овог Приручника и Водича за компилацију монетарне и финансијске статистике из 2016. године.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т19: Куповина и продаја КМ

- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Продаја	Куповина	Салдо	Кумулатив салда
1	2	3	4	5(3-4)	6
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2016.		7.485.849	6.622.039	863.811	8.463.629
2017.		8.476.378	7.421.186	1.055.192	9.518.821
2018.		10.792.432	9.780.514	1.011.918	10.530.740
2019.		11.385.556	10.533.525	852.031	11.382.771
2020.		11.344.462	10.184.558	1.159.904	12.542.676
2021.		9.872.890	7.399.673	2.473.217	15.015.893
2022.		6.291.277	6.075.689	215.588	15.231.481
2023.		10.891.324	11.128.647	-237.323	14.994.158
2024.		16.579.730	16.327.122	252.608	15.246.766
2024.	01.	923.995	1.476.724	-552.729	14.441.428
	02.	1.268.309	1.146.704	121.605	14.563.034
	03.	1.261.289	1.290.283	-28.994	14.534.040
	04.	1.197.819	1.346.211	-148.392	14.385.648
	05.	1.080.066	1.255.863	-175.797	14.209.851
	06.	1.500.904	1.006.172	494.732	14.704.583
	07.	1.308.750	1.433.509	-124.759	14.579.825
	08.	1.589.906	1.394.415	195.492	14.775.316
	09.	1.434.881	1.279.883	154.998	14.930.314
	10.	1.690.986	1.608.684	82.302	15.012.616
	11.	1.529.848	1.561.822	-31.974	14.980.641
	12.	1.792.977	1.526.852	266.125	15.246.766

Т20: Просјечне обавезне резерве

- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Основица за обрачун обавезне резерве*	Просјечне обавезне резерве	Просјечан салдо рачуна обавезних резерви код ЦББиХ	Разлика
1	2	3	4	5	6=5-4
2015.		16.664.525	1.432.593	3.770.500	2.337.907
2016.		18.494.243	1.734.081	4.057.613	2.323.532
2017.		21.224.853	2.122.485	4.303.340	2.180.855
2018.		23.537.084	2.353.708	5.205.234	2.851.526
2019.		25.752.968	2.575.297	5.589.021	3.013.724
2020.		26.950.173	2.695.017	5.409.751	2.714.733
2021.		28.677.192	2.867.719	6.302.482	3.434.762
2022.		30.175.606	3.017.561	6.694.300	3.676.739
2023.		31.917.917	3.191.792	6.209.280	3.017.489
2024.		34.288.506	3.428.851	5.868.504	2.439.654
2024.	01.	33.155.290	3.315.529	6.099.126	2.783.596
	02.	33.258.883	3.325.888	6.067.446	2.741.558
	03.	33.426.731	3.342.673	6.118.268	2.775.595
	04.	33.702.390	3.370.239	5.868.899	2.498.660
	05.	33.811.734	3.381.173	5.775.844	2.394.670
	06.	33.795.446	3.379.545	5.750.648	2.371.104
	07.	34.366.614	3.436.661	5.710.881	2.274.219
	08.	34.837.268	3.483.727	5.813.333	2.329.606
	09.	35.000.753	3.500.075	5.863.661	2.363.586
	10.	35.088.969	3.508.897	5.662.527	2.153.630
	11.	35.310.747	3.531.075	5.727.856	2.196.781
	12.	35.707.247	3.570.725	5.963.562	2.392.837

Напомена:

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) донијела је Одлуку о повећању накнада на обавезну резерву које плаћа комерцијалним банкама, с циљем усклађивања са политиком Европске централне банке (ЕЦБ) и ублажавања утицаја раста референтне каматне стопе ЕЦБ-а на пословање банака у БиХ. Овом одлуком се на средства обавезне резерве по основу основице у домаћој валути КМ, исплаћује комерцијалним банкама накнада по стопи од 50 базних поена (0,50%), на средства обавезне резерве по основу основице у страним валутама и у домаћој валути с валутном клаузулом - исплаћује накнада по стопи од 30 базних поена (0,30%). На средства изнад обавезне резерве, накнада се не обрачунава. Приликом доношења одлука о обавезној резерви ЦББиХ разматрани су сви релевантни фактори, укључујући одлуке ЕЦБ-а, те кретања кључних макроекономских и индикатора финансијског сектора, водећи првенствено рачуна о стабилности валутног одбора. Примјена ове одлуке почиње 1. 7. 2023. године.

Од 1. јула 2016. године стопа обавезне резерве коју примјењује ЦББиХ на основицу за обрачун обавезне резерве износи 10%.

Од 1. јула 2016. године ЦББиХ примјењује нове стопе за обрачун накнаде на средства на рачуну резерви банака: Централна банка БиХ на рачуну резерви комерцијалне банке у обрачунском периоду не обрачунава накнаду на износ средстава обавезне резерве, а на износ средстава изнад обавезне резерве обрачунава накнаду по стопи која је једнака 50% стопе коју примјењује Европска централна банка на депозите комерцијалних банака (Deposit Facility Rate).

Од 1. маја 2015. године Централна банка обрачунава накнаду банци на износ средстава те банке на рачуну резерви код Централне банке у обрачунском периоду, како слиједи:

- на износ обавезне резерве – просјек EONIA-е који је у истом периоду забиљежен на тржишту умањен за 10 базних поена, или минимум нула,

- на износ средстава изнад обавезне резерве – нулта стопа накнаде.

Нулта стопа накнаде на обавезну резерву примјењује се у случају да је просјечна EONIA умањена за 10 базних поена имала негативну вриједност.

Од 1. септембра 2014. стопа накнаде се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите инвестиране до мјесец дана, с тим да се на износ обавезне резерве обрачунава 70% или минимум нула, а на износ средстава изнад обавезне резерве 90% од наведене стопе или минимум нула.

*Основицу за обрачун обавезне резерве чине депозити и позајмљена средства у домаћој и другим валутама изражени у КМ.

Т21: Трансакције у платном промету

- у милионима КМ -

Година	Мјесец	БПРВ		ЖИРОКЛИРИНГ		УКУПНО	
		Бр. трансакција	Износ	Бр. трансакција	Износ	Бр. трансакција	Износ
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106
2016.		935.319	72.876	39.068.883	15.509	40.004.202	88.380
2017.		996.043	79.855	40.111.318	16.388	41.107.361	96.243
2018.		1.067.256	85.393	41.266.770	17.277	42.334.026	102.670
2019.		1.105.320	104.826	42.496.286	18.221	43.601.606	123.056
2020.		1.072.023	87.108	42.702.383	18.024	43.774.406	105.132
2021.		1.236.315	102.287	46.735.411	20.116	47.971.726	122.403
2022.		1.435.980	123.370	48.264.255	22.456	49.700.235	145.825
2023.		1.523.992	139.164	49.298.196	23.932	50.822.188	163.096
2024.		1.706.358	157.141	51.691.850	25.901	53.398.208	183.042
2024.	01.	119.586	11.045	3.883.552	1.848	4.003.138	12.893
	02.	131.959	11.815	4.149.441	2.018	4.281.400	13.833
	03.	135.486	12.244	4.128.819	2.042	4.264.305	14.286
	04.	147.625	13.338	4.472.522	2.248	4.620.147	15.586
	05.	139.259	12.301	4.272.406	2.104	4.411.665	14.405
	06.	135.004	12.755	4.083.930	2.031	4.218.934	14.786
	07.	151.789	13.827	4.661.804	2.325	4.813.593	16.152
	08.	141.501	13.167	4.216.653	2.166	4.358.154	15.333
	09.	141.330	13.155	4.264.088	2.145	4.405.418	15.300
	10.	152.821	13.687	4.605.546	2.328	4.758.367	16.015
	11.	142.571	12.869	4.199.482	2.162	4.342.053	15.032
	12.	167.427	16.937	4.753.607	2.484	4.921.034	19.421

Т22: Платни биланс БиХ

- у милионима КМ

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	Q1 2024.	Q2 2024.	Q3 2024.	Q4 2024.
ТЕКУЋИ РАЧУН	-1.458	-1.424	-1.520	-1.094	-927	-980	-579	-2.001	-1.157	-2.129	-1.011	-510	-128	-480
Роба - салдо	-7.176	-7.089	-7.417	-7.521	-7.963	-6.268	-7.170	-10.183	-10.259	-11.747	-2.854	-2.919	-3.027	-2.946
Извоз робе	7.196	7.700	9.341	10.418	10.180	9.423	12.710	16.368	15.507	15.187	3.518	3.852	3.825	3.992
Увоз робе	14.372	14.789	16.758	17.940	18.143	15.691	19.880	26.551	25.766	26.934	6.372	6.771	6.853	6.938
Услуге - салдо	1.951	2.118	2.329	2.612	2.797	1.636	2.827	3.983	4.391	4.404	795	1.056	1.445	1.108
Извоз робе	2.962	3.168	3.484	3.832	4.149	2.590	4.053	5.669	6.424	6.751	1.212	1.601	2.309	1.628
Увоз робе	1.012	1.051	1.154	1.220	1.352	954	1.226	1.686	2.033	2.347	417	546	864	520
Примарни доходак - салдо	195	41	-263	-195	-60	-192	-499	-598	-288	-161	-57	-26	42	-120
Потражује	929	929	969	1.026	1.197	935	1.193	1.437	1.948	2.362	554	610	606	592
Дугује	734	889	1.233	1.221	1.258	1.128	1.692	2.034	2.236	2.522	611	635	563	712
Секундарни доходак - салдо	3.573	3.507	3.831	4.010	4.299	3.844	4.263	4.798	4.999	5.375	1.106	1.379	1.412	1.478
Потражује	3.909	3.852	4.192	4.404	4.711	4.277	4.727	5.305	5.625	6.091	1.290	1.568	1.586	1.647
Дугује	336	345	362	394	412	433	464	508	626	716	185	189	174	169
КАПИТАЛНИ РАЧУН	364	300	342	305	384	361	350	325	323	359	81	88	105	86
Потражује	364	300	342	311	386	369	354	328	330	366	83	89	106	87
Дугује	0	0	0	6	2	8	4	4	8	7	2	2	2	2
ФИНАНСИЈСКИ РАЧУН	-885	-817	-898	-801	-590	-878	-159	-1.555	-416	-1.532	-813	-663	127	-182
Директне инвестиције	-509	-550	-717	-960	-739	-699	-1.098	-1.429	-1.689	-1.893	-561	-335	-511	-487
Нето финансијска актива	167	5	173	32	38	138	150	146	183	143	32	60	3	49
Нето финансијска пасива	675	555	890	992	777	837	1.248	1.575	1.872	2.037	593	395	514	535
Портфолио инвестиције	110	167	157	256	214	4	82	261	449	394	-8	196	139	68
Нето финансијска актива	51	99	92	254	179	-26	349	246	409	390	-14	196	138	69
Нето финансијска пасива	-58	-68	-64	-2	-35	-30	267	-15	-40	-4	-6	0	0	2
Финансијски деривативи	0	1	1	-5	-1	0	1	0	2	1	0	1	-2	2
Нето финансијска актива	0	0	-4	-7	-12	-7	-3	-4	-2	-3	0	0	-2	-1
Нето финансијска пасива	0	-1	-5	-2	-11	-7	-4	-4	-4	-4	0	-1	-1	-2
Остале инвестиције	-1.366	-1.365	-1.473	-1.205	-999	-1.430	-1.839	-530	770	-1.120	51	-1.009	310	-472
Нето финансијска актива	-417	-294	-690	286	-12	-218	-76	722	1.135	691	249	-154	727	-131
Валута и депозити	-366	-316	-547	-59	-28	-272	-220	315	742	314	192	-237	598	-239
Займови	-80	-74	-289	223	-90	-13	-2	71	43	48	-14	-4	38	28
Осигурање и пензије	-75	20	20	30	22	25	37	38	13	23	4	9	8	2
Трговински кредити и аванси	92	81	100	98	73	60	117	242	326	321	74	82	85	80
Остала финансијска актива	12	-4	26	-6	10	-17	-7	56	10	-15	-6	-3	-3	-3
Нето финансијска пасива	950	1.070	783	1.491	987	1.212	1.764	1.252	365	1.811	198	855	417	341
Валута и депозити	-58	-107	69	393	75	-811	-294	-143	-283	385	-78	380	-1	83
Займови	522	698	127	463	318	1.429	655	442	-265	527	51	232	171	72
Осигурање и пензије	-8	-4	-5	-10	-10	-5	-5	-9	-16	-19	-2	-4	-5	-8
Трговински кредити и аванси	523	487	582	618	619	582	795	937	917	921	220	233	251	216
Остала финансијска актива (укључујући и алокацију SDR)	-28	-3	10	27	-15	16	613	24	11	-2	7	13	0	-23
Резервна актива	881	930	1.136	1.114	935	1.246	2.695	142	52	1.086	-295	483	191	707
Монетарно злато	0	0	0	0	0	0	0	-162	0	313	0	0	0	313
Валута и депозити	-1.121	2.033	-230	253	238	549	441	4.432	-63	-1.473	-1.558	189	253	-357
Хартије од вриједности	2.004	-1.102	1.367	860	699	696	2.254	-4.126	113	2.243	1.262	294	-63	750
Остала резервна актива	-1	-1	-1	1	-2	1	0	-2	2	3	1	0	0	1
НЕТО ГРЕШКЕ И ПРОПУСТИ	209	306	281	-12	-46	-259	69	121	418	238	117	-241	150	212

Напомена:

Платни биланс БиХ урађен је у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за платни биланс и међународну инвестициону позицију, шесто издање – ВРМб).). Компилација платног биланса за четврти квартал укључује и редовну ревизију претходно објављених података за кватрале текуће године, у складу с најновијим доступним изворним подацима. Детаљнија методолошка објашњења се налазе на веб страници, www.cbbh.ba под статистика.

Т23: Међународна инвестициона позиција (МИП)

- у милионима КМ -

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Q1 2024.	Q2 2024.	Q3 2024.	Q4 2024.
НЕТО ПОЗИЦИЈА	-15.692	-15.282	-14.545	-14.100	-13.172	-11.633	-11.325	-11.898	-11.129	-11.581	-12.326	-11.972	-12.126
АКТИВА	14.597	15.816	17.045	19.326	21.021	22.339	25.305	26.332	28.474	28.751	29.194	30.404	31.085
Директне инвестиције	878	933	1.157	1.268	1.245	1.389	1.536	1.682	1.862	1.896	1.956	1.958	2.005
Власничке хартије од вриједности и дионице у инвестиционим фондовима	362	370	427	468	622	758	811	911	1.062	1.079	1.118	1.125	1.157
Задужење (разни дужнички инструменти)	516	562	730	799	623	631	726	771	800	816	838	833	848
Портфолио инвестиције	582	674	764	1.018	1.203	1.180	1.519	1.762	2.169	2.155	2.353	2.493	2.564
Власничке хартије од вриједности и дионице у инвестиционим фондовима	33	39	44	41	39	38	82	97	92	92	88	94	105
Задужење (разни дужнички инструменти)	550	635	720	977	1.164	1.141	1.437	1.665	2.077	2.063	2.265	2.399	2.459
Финансијски деривативи	0	2	0	0	1	0	0	0	8	8	3	5	3
Остале инвестиције	4.530	4.677	4.509	5.415	5.975	5.901	5.899	6.819	8.142	8.658	8.324	9.079	8.868
Остали власнички капитал	52	48	52	54	53	68	66	66	66	66	66	66	66
Валута и Депозити	2.870	3.127	3.191	3.952	4.350	4.297	4.244	4.807	5.790	6.259	5.865	6.521	6.225
Займови	232	158	176	249	210	195	214	280	323	315	313	353	382
Осигурање, пензије и стандардизовани системи осигурања	88	87	92	89	94	105	111	149	143	157	158	164	166
Трговински кредити и аванси	1.026	990	943	1.021	1.199	1.195	1.227	1.422	1.703	1.748	1.814	1.873	1.925
Остала потраживање/обавезе	262	267	55	49	69	40	36	95	117	112	107	103	104
Резервна актива	8.606	9.531	10.614	11.626	12.598	13.869	16.350	16.069	16.293	16.034	16.557	16.868	17.645
Валута и депозити	1.132	3.165	2.935	3.188	3.426	3.975	4.416	8.847	8.784	7.227	7.416	7.667	7.315
Хартије од вриједности	7.288	6.158	7.474	8.225	8.917	9.601	11.630	7.061	7.331	8.609	8.933	8.974	9.769
Остала резервна актива	186	208	205	212	254	293	305	161	178	198	208	227	561
ПАСИВА	30.290	31.098	31.590	33.426	34.193	33.972	36.629	38.229	39.603	40.332	41.520	42.376	43.211
Директне инвестиције	13.063	13.382	14.166	14.957	15.535	15.882	17.126	18.117	19.728	20.311	20.701	21.178	21.734
Власничке хартије од вриједности и дионице у инвестиционим фондовима	9.516	9.698	10.517	11.364	11.663	11.842	13.865	14.473	15.746	16.168	16.540	16.969	17.417
Задужење (разни дужнички инструменти)	3.547	3.684	3.649	3.592	3.872	4.039	3.261	3.644	3.982	4.143	4.161	4.209	4.317
Портфолио инвестиције	349	299	240	246	207	189	479	438	408	393	403	392	375
Власничке хартије од вриједности и дионице у инвестиционим фондовима	56	79	93	98	99	121	167	121	97	92	92	91	91
Задужење (разни дужнички инструменти)	293	220	147	148	107	69	312	317	310	302	312	301	283
Финансијски деривативи	0	2	0	0	1	2	0	0	0	0	2	17	12
Остале инвестиције	16.878	17.416	17.184	18.223	18.451	17.899	19.024	19.674	19.467	19.627	20.414	20.788	21.090
Остали власнички капитал	47	26	29	36	47	48	78	118	99	99	99	98	97
Валута и Депозити	1.595	1.489	1.554	2.751	2.825	2.015	1.742	1.598	1.316	1.227	1.608	1.607	1.690
Займови	12.632	13.074	12.890	12.494	12.527	12.785	13.445	14.028	13.751	13.819	14.073	14.296	14.373
Осигурање, пензије и стандардизовани системи осигурања	18	19	22	23	24	27	30	33	33	35	36	37	37
Трговински кредити и аванси	2.119	2.341	2.243	2.435	2.550	2.551	2.621	2.760	3.138	3.305	3.439	3.603	3.727
Остале обавезе	68	65	73	102	88	101	104	120	141	148	162	162	147
Специјална права вучење (Нето створене финансијске обавезе)	401	401	374	382	389	373	1.005	1.017	988	994	998	985	1.019

Напомена:

Међународна инвестициона позиција (ИП) за БиХ компилирана је у складу са најновијом методологијом Међународног монетарног фонда за компилацију статистике платног биланса (ВОР) и међународне инвестиционе позиције, шесто издање (ВРМ6). Компилација међународне инвестиционе позиције за четврти квартал укључује и редовну ревизију претходно објављених података за квартал текуће године, у складу са најновијим доступним изворним подацима. Скраћена верзија примјењене методологије за компилацију ИП за БиХ доступна је на веб страници ЦББиХ.

Т24: Сервисирање спољног дуга сектора владе

- у хиљадама КМ -

Кредитор	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.		
							Главница	Камата	Укупно
Јавни кредитори	918.240	756.735	704.376	736.246	802.291	1.254.797	1.066.109	266.701	1.332.810
Међународне и регионалне организације	773.242	596.376	519.313	543.640	628.577	1.079.066	914.324	245.692	1.160.016
Европска инвестициона банка	98.079	100.344	118.727	118.059	124.156	165.828	112.646	75.673	188.319
ЕБРД - Европска банка за обнову и развој	117.528	118.638	119.313	138.464	122.823	162.323	128.698	46.022	174.720
Свјетска банка - IDA	130.584	144.276	162.458	119.356	200.712	233.033	212.226	11.191	223.417
Свјетска банка - IBRD ¹⁾	52.785	64.732	70.914	92.155	77.647	96.641	77.179	42.750	119.929
Развојна банка Савјета Европе ¹⁾	5.390	5.817	8.166	8.050	8.349	9.502	8.526	1.664	10.189
Међународни фонд за развој пољопривреде	4.033	4.157	4.149	5.544	7.642	8.145	6.668	1.952	8.620
ММФ	353.116	127.129	8.601	35.416	64.352				
ЕВРОФИМА	0	0	0	0	0	283.289	368.381	65.830	434.211
Европска комисија	11.726	31.284	26.986	26.595	22.897	120.306	0	611	611
Влада и владине агенције	144.997	160.359	185.063	192.606	173.714	175.731	151.785	21.008	172.794
Париски клуб ¹⁾	46.256	50.203	53.425	57.303	34.533	37.736	37.573	3.847	41.421
Саудијски фонд за развој	9.895	10.380	10.408	10.225	9.062	10.379	9.211	2.269	11.481
Остала билатерала ²⁾	88.846	99.776	121.230	125.078	130.119	127.615	105.001	14.892	119.892
Приватни кредитор	37.079	36.897	36.691	36.468	0	142	0	0	0
Лондонски клуб ¹⁾	37.079	36.897	36.691	36.468	0	142	0	0	0
Укупно	955.319	793.632	741.067	772.714	802.291	1.254.939	1.066.109	266.701	1.332.810

Извор:

Министарство за финансије и трезор БиХ.

¹⁾ Дуг настао прије 1992.²⁾ Остала билатерала садржи следеће кредиторе: Fortis банка, Влада Јапана, ОПЕС, КФВ, Влада Шпаније, Извоз-Увоз Банка Кореје (EximBank), Аустријска банка, Белгија, Банка за рад и привреду (BAWAG), Raiffaisen банка

Т25: Укупан дуг сектора опште владе (Мастришки дуг)

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Дужничке хартије од вриједности	Кредити	Укупно	УКУПАН ДУГ ОПШТЕ ВЛАДЕ БиХ (Мастришки дуг)		
				од тога: спољни дуг		
				Јавни кредитори (међународне финансијске институције и стране владе)	Приватни кредитор	Укупно спољни дуг
1	2	3	4=2+3	5	6	7=5+6
2015.	2.418,4	9.563,7	11.982,1	8.238,5	454,1	8.692,6
2016.	2.478,2	9.616,6	12.094,8	8.504,4	368,1	8.872,5
2017.	2.351,8	8.967,0	11.318,8	7.870,1	276,9	8.147,0
2018.	2.325,5	9.092,1	11.417,6	7.935,6	262,6	8.198,1
2019.	2.423,3	9.130,8	11.554,2	7.933,6	206,5	8.140,1
2020.	2.715,6	9.818,4	12.534,0	8.574,8	151,2	8.726,0
2021.	2.974,9	10.306,9	13.281,8	9.059,7	375,3	9.435,0
2022.*	3.082,2	10.283,9	13.366,2	9.109,1	365,2	9.474,4
2023.*	3.487,8	9.672,1	13.160,0	8.523,5	343,4	8.866,9

Извор:

Министарства финансија и трезора БиХ и Централна банка БиХ

Напомена:

Статистичка дефиниција дуга је као што је дефинисано по Мастришком споразуму. Подаци се објављују на консолидованој основи у складу са захтјевима Еуростата.

*Подаци за 2022. и 2023. годину су ревидирани

Т26: Девизне резерве ЦББиХ

- на крају периода, у милионима КМ -

Година	Мјесец	Бруто девизне резерве							Нето девизне резерве	Монетарна пасива	Нето страна актива ЦББиХ
		Злато	Држање SDR	Страна валута у трезору ЦББиХ	Депозити код нерезидентних банака	Остало	Инвестиције у хартије од вриједности	9=3+...+8			
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4
2016.	12.	205,1	2,6	194,8	2.970,4	0,0	6.158,2	9.531,1	9.529,0	8.926,3	602,6
2017.	12.	203,9	1,5	236,4	2.698,6	0,0	7.416,1	10.556,6	10.555,0	9.977,1	577,8
2018.	12.	210,0	2,2	274,1	2.911,4	0,0	8.225,4	11.623,2	11.621,4	10.983,3	638,1
2019.	12.	254,1	0,2	322,6	3.102,8	0,0	8.917,4	12.597,1	12.595,4	11.824,2	771,2
2020.	12.	291,6	0,9	142,2	3.832,1	0,0	9.601,3	13.868,0	13.866,3	12.970,6	895,7
2021.	12.	302,0	1,9	469,6	3.945,1	0,0	11.629,6	16.348,1	16.345,8	15.573,0	772,8
2022.	12.	160,0	0,1	572,0	8.273,2	0,0	7.060,5	16.065,9	16.063,3	15.611,7	451,5
2023.	12.	175,5	2,1	455,2	8.326,6	0,0	7.330,6	16.289,9	16.287,4	15.401,2	886,2
2024.	12.	555,2	4,8	526,0	6.786,2	0,0	9.768,7	17.640,9	17.638,4	16.274,7	1.363,7
2024.	01.	176,8	21,6	454,9	7.052,1	0,0	8.202,5	15.907,9	15.905,6	14.981,0	924,6
	02.	177,6	2,7	454,9	6.891,7	0,0	8.503,3	16.030,1	16.027,2	15.097,2	930,1
	03.	194,3	2,7	455,7	6.769,0	0,0	8.609,1	16.030,8	16.028,3	15.035,8	992,5
	04.	201,2	20,3	456,2	6.514,8	0,0	8.678,4	15.870,9	15.868,6	14.913,0	955,5
	05.	201,5	3,1	458,1	6.218,7	0,0	8.885,6	15.767,0	15.764,4	14.771,8	992,5
	06.	203,8	3,2	464,0	6.951,1	0,0	8.933,2	16.555,3	16.552,8	15.510,5	1.042,4
	07.	212,3	19,7	463,9	6.721,6	0,0	9.016,0	16.433,6	16.430,7	15.308,6	1.122,1
	08.	212,7	3,6	464,0	6.900,0	0,0	9.100,7	16.681,1	16.678,4	15.505,9	1.172,5
	09.	222,1	3,6	464,0	7.201,5	0,0	8.973,8	16.865,0	16.862,7	15.619,4	1.243,3
	10.	236,7	18,4	463,9	6.877,3	0,0	9.443,4	17.039,6	17.037,1	15.761,4	1.275,7
	11.	235,6	4,7	463,9	6.837,4	0,0	9.665,5	17.207,0	17.204,1	15.861,0	1.343,1
	12.	555,2	4,8	526,0	6.786,2	0,0	9.768,7	17.640,9	17.638,4	16.274,7	1.363,7

Напомена:

Бруто девизне резерве чине стања билансних позиција краткорочне стране активе ЦББиХ (злато, располагање ЦББиХ SDR-ом, девизе у трезору ЦББиХ, преносиви депозити у иностраној валути код нерезидентних банака и остало) и инвестирања у хартије од вриједности од јула 2006. по одлуци Инвестиционог комитета ЦББиХ. Нето девизне резерве представљају разлику између бруто девизних резерви и обавеза према нерезидентима. Монетарну пасиву ЦББиХ чине новац изван монетарних власти и депозити резидената код монетарних власти. Нето страна актива ЦББиХ представља разлику између нето девизних резерви и монетарне пасиве ЦББиХ.

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Т27: БиХ извоз по земљама дестинације

- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Њемачка	Хрватска	Италија	Србија	Словенија	Аустрија	Турска	Црна Гора	Остале земље	Укупно
2015.		1.412.906	925.166	1.214.930	770.695	748.870	743.062	354.630	262.844	2.908.721	8.987.194
2016.		1.479.411	985.360	1.131.096	822.846	807.200	730.590	401.047	240.751	3.220.854	9.418.109
2017.		1.595.704	1.284.200	1.209.035	1.093.685	973.397	899.235	431.094	352.507	3.647.618	11.055.383
2018.		1.741.537	1.464.002	1.352.791	1.251.474	1.057.052	1.020.991	323.223	402.113	3.287.069	11.900.251
2019.		1.675.709	1.399.922	1.300.534	1.308.885	1.006.226	1.089.881	292.554	407.303	3.011.551	11.492.564
2020.		1.630.844	1.362.907	1.015.184	1.152.068	954.078	1.005.509	314.249	293.645	2.792.675	10.521.159
2021.		2.137.576	1.864.306	1.608.291	1.722.477	1.219.184	1.284.935	358.064	394.449	3.684.248	14.273.529
2022.		2.666.194	2.676.624	1.991.386	2.363.435	1.421.819	1.710.354	311.638	576.469	4.255.821	17.973.740
2023.		2.680.393	2.548.638	1.449.652	2.087.129	1.356.297	1.715.316	261.586	689.771	3.910.942	16.699.723
2024.		2.457.026	2.593.726	1.267.809	1.838.962	1.325.462	1.574.881	318.704	596.041	4.102.241	16.074.851
2024.	01.	208.157	169.979	97.369	108.145	104.025	118.008	30.789	48.243	285.293	1.170.006
	02.	222.453	205.911	107.713	134.759	117.457	130.162	42.143	44.341	331.644	1.336.583
	03.	204.244	218.123	104.740	150.854	116.523	132.620	32.512	47.777	339.603	1.346.995
	04.	225.277	242.761	113.769	164.808	117.298	148.025	26.132	48.442	383.265	1.469.776
	05.	199.240	222.413	110.374	136.000	113.303	129.863	22.251	44.257	342.950	1.320.650
	06.	206.302	218.459	119.383	132.218	112.928	128.764	23.139	45.740	336.261	1.323.195
	07.	201.786	231.535	126.671	148.910	111.511	140.787	19.920	48.911	364.357	1.394.387
	08.	175.131	189.076	62.220	165.030	87.415	120.796	19.267	53.900	291.206	1.164.043
	09.	214.854	214.848	114.577	171.038	118.601	140.130	21.901	52.518	312.533	1.361.001
	10.	221.819	247.511	109.266	189.759	116.362	146.044	24.048	58.261	394.746	1.507.815
	11.	216.127	206.182	116.938	163.197	116.100	139.393	26.363	50.917	380.783	1.416.001
	12.	161.637	226.927	84.790	174.245	93.939	100.291	30.238	52.734	339.600	1.264.400

Напомена:

Критериј за приказивање појединачних земаља је учешће извоза те земље у укупном извозу БиХ у трогодишњем периоду (2016, 2017, 2018. године).

У складу с наведеним, све земље са учешћем већим од 3,0% исказане су појединачно, док су остале земље укључене у категорију Остале земље.

Т28: БиХ увоз по земљама поријекла

- у хиљадама КМ -

Година	Мјесец	Њемачка	Италија	Србија	Хрватска	Кина	Словенија	Руска Федерација	Турска	Аустрија	Остале земље	Укупно
2015.		1.914.225	1.758.289	1.728.490	1.673.161	1.091.670	773.559	910.072	644.698	560.924	4.588.564	15.851.692
2016.		1.998.877	1.899.582	1.828.142	1.617.713	1.091.966	831.403	729.427	687.349	556.399	4.874.484	16.161.014
2017.		2.103.758	2.062.127	2.029.997	1.828.432	1.186.073	912.704	907.315	766.728	618.743	5.499.863	18.185.642
2018.		2.297.072	2.170.785	2.070.768	1.915.158	1.339.232	917.011	892.371	874.490	672.990	6.124.091	19.273.968
2019.		2.337.802	2.333.081	2.150.219	2.020.597	1.449.423	906.606	451.193	964.624	721.547	6.163.492	19.498.584
2020.		2.074.858	1.949.017	1.895.718	1.523.371	1.355.872	840.875	359.084	896.725	682.570	5.308.196	16.886.285
2021.		2.566.643	2.600.538	2.427.344	1.922.537	1.702.427	984.015	629.494	1.269.716	823.775	6.670.410	21.596.900
2022.		2.992.889	3.540.600	3.057.570	2.844.749	2.327.506	1.113.095	658.099	1.675.148	1.003.269	9.423.523	28.636.447
2023.		3.337.298	3.871.009	2.830.013	2.095.023	2.629.129	1.073.664	461.880	1.540.892	997.183	8.931.476	27.767.566
2024.		3.381.120	3.705.368	2.954.583	2.138.641	2.760.200	1.083.020	332.896	1.664.098	1.013.072	9.621.487	28.654.486
2024.	01.	235.898	254.048	174.957	121.494	154.854	78.031	38.674	117.268	65.532	665.593	1.906.350
	02.	312.875	310.714	234.181	147.844	210.472	88.949	52.792	140.597	89.576	772.446	2.360.446
	03.	310.111	357.125	235.063	151.283	243.587	100.653	40.267	159.162	86.178	860.707	2.544.135
	04.	280.832	301.999	242.456	154.740	214.918	93.656	33.368	150.795	87.422	920.571	2.480.756
	05.	287.150	355.655	225.204	172.190	225.874	89.506	23.469	149.932	84.627	777.361	2.390.969
	06.	262.692	328.471	256.238	173.597	239.065	91.283	15.979	123.862	85.325	792.447	2.368.959
	07.	308.230	346.422	275.450	196.264	260.473	103.058	17.462	148.569	82.286	825.632	2.563.846
	08.	260.472	280.113	265.052	206.290	229.269	77.338	18.132	143.867	86.120	766.965	2.333.618
	09.	284.433	292.053	253.285	187.337	230.647	94.542	14.284	144.308	82.956	779.381	2.363.226
	10.	283.450	311.370	274.230	224.018	257.069	97.637	21.383	139.420	90.698	856.133	2.555.410
	11.	279.101	288.543	253.389	190.713	243.580	86.572	24.091	117.095	90.829	794.336	2.368.247
	12.	275.876	278.855	265.077	212.873	250.392	81.796	32.995	129.223	81.525	809.914	2.418.524

Напомена:

Критериј за приказивање појединачних земаља је учешће увоза из те земље у укупном увозу БиХ у трогодишњем периоду (2016, 2017, 2018 .године).

У складу с наведеним, све земље са учешћем већим од 3,0% исказане су појединачно, док су остале земље укључене у категорију Остале земље.

Т29: Преглед просјечних средњих курсава КМ

Година	Мјесец	ЕМУ	Хрватска	Чешка Р.	Мађарска	Јапан	Швајцарска	Турска	В. Британија	САД	Кина	Србија
		EUR	HRK 100	CZK 1	HUF 100	JPY 100	CHF 1	TRY 1	GBP 1	USD 1	CNY 1	RSD 100
2015.		1,955830	25,688577	0,071687	0,631327	1,456462	1,832914	0,650180	2,694477	1,762605	0,280568	1,619915
2016.		1,955830	25,960428	0,072346	0,627987	1,628845	1,794449	0,586378	2,396405	1,768011	0,266189	1,588875
2017.		1,955830	26,205454	0,074317	0,632480	1,546889	1,761597	0,476205	2,232882	1,735482	0,256628	1,611317
2018.		1,955830	26,365492	0,076267	0,613697	1,500585	1,693763	0,351884	2,210985	1,657498	0,250633	1,653621
2019.		1,955830	26,365089	0,076197	0,601572	1,603053	1,758109	0,307940	2,230125	1,747204	0,252963	1,659447
2020.		1,955830	25,946780	0,074002	0,557563	1,607387	1,827419	0,247515	2,201320	1,716607	0,248658	1,663431
2021.		1,955830	25,977234	0,076253	0,545671	1,506596	1,808910	0,191301	2,274685	1,653851	0,256382	1,663495
2022.		1,955830	25,957036	0,079629	0,501501	1,420249	1,948176	0,113256	2,294933	1,860152	0,276500	1,665037
2023.		1,955830		0,081507	0,512335	1,290900	2,013360	0,078526	2,248887	1,809093	0,255630	1,668038
2024.		1,955830		0,077871	0,495036	1,194513	2,053678	0,055106	2,310145	1,807525	0,251198	1,670415
2024.	01.	1,955830		0,079146	0,512190	1,227395	2,088796	0,059611	2,275517	1,791141	0,249960	1,668657
	02.	1,955830		0,077584	0,504683	1,212718	2,069872	0,058855	2,289035	1,810905	0,251794	1,669106
	03.	1,955830		0,077319	0,495381	1,202086	2,026543	0,056290	2,287037	1,800166	0,249899	1,668944
	04.	1,955830		0,077365	0,498140	1,186835	2,004962	0,056369	2,283729	1,822828	0,251827	1,669648
	05.	1,955830		0,078697	0,504799	1,161646	1,990265	0,056125	2,285357	1,810523	0,250292	1,669998
	06.	1,955830		0,078946	0,496246	1,151885	2,030938	0,055789	2,308890	1,816739	0,250480	1,670595
	07.	1,955830		0,077358	0,498324	1,140203	2,019980	0,054793	2,319048	1,803357	0,248299	1,670920
	08.	1,955830		0,077630	0,495281	1,212817	2,067970	0,052870	2,297743	1,779091	0,248565	1,671114
	09.	1,955830		0,077943	0,495499	1,228998	2,077805	0,051711	2,327334	1,760878	0,248828	1,671019
	10.	1,955830		0,077340	0,487160	1,200540	2,083459	0,052310	2,342680	1,791888	0,253036	1,671141
	11.	1,955830		0,077304	0,478282	1,196650	2,089344	0,053351	2,344783	1,837313	0,255172	1,671703
	12.	1,955830		0,077810	0,474688	1,213117	2,094876	0,053337	2,360008	1,865933	0,256316	1,672094

Т30: Владине финансије БиХ - јединице сектора владе

- у милионима КМ -

	Институције БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	Консолидовани приходи БиХ	Институције БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	Консолидовани расходи БиХ	Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфицит/дефицит	
2015.	1.088,4	7.196,5	3.931,3	232,0	12.335,1	935,9	6.843,5	3.700,6	220,1	11.587,0	559,1	188,9	
2016.	1.062,9	7.645,4	3.937,0	248,5	12.767,3	949,3	7.013,5	3.636,9	198,6	11.672,0	724,5	370,8	
2017.	1.049,4	8.150,9	4.141,8	263,7	13.479,2	967,0	7.164,3	3.696,0	212,8	11.913,4	759,7	806,0	
2018.	1.045,0	8.833,6	4.364,6	280,9	14.389,6	996,0	7.660,0	3.983,4	233,7	12.738,6	914,6	736,5	
2019.	1.051,4	9.217,5	4.584,0	288,8	15.018,1	985,5	8.120,3	4.097,6	254,6	13.334,3	1.006,6	677,2	
2020.	1.070,6	8.614,0	4.652,1	268,3	14.430,7	1.028,6	8.583,1	4.749,6	287,9	14.474,8	1.765,1	-1.809,2	
2021.	1.093,0	9.616,7	5.147,2	305,9	16.055,3	982,3	8.792,8	4.861,0	268,5	14.797,0	1.368,9	-110,6	
2022.	1.165,5	10.946,2	5.887,4	338,4	18.212,9	1.096,1	9.797,8	5.748,5	287,5	16.805,3	1.590,2	-182,7	
2023.	1.506,6	12.228,9	6.439,4	369,8	20.308,7	1.345,9	11.691,7	6.089,3	318,4	19.209,3	1.699,9	-600,5	
2018.	Q1	277,7	1.762,1	816,9	57,0	2.882,0	231,4	1.499,4	728,4	34,3	2.462,0	30,9	389,0
	Q2	242,8	1.914,5	884,1	61,4	3.075,2	231,7	1.683,3	784,4	51,8	2.723,4	66,5	285,3
	Q3	400,3	1.951,9	861,7	69,0	3.250,5	243,9	1.651,7	835,0	56,0	2.754,4	91,2	404,9
	Q4	124,1	2.138,2	960,8	75,4	3.259,2	289,0	2.104,9	983,4	78,9	3.416,8	237,9	-395,5
2019.	Q1	238,9	1.899,1	845,3	60,2	3.013,8	225,9	1.600,5	806,8	42,5	2.646,0	26,0	341,9
	Q2	261,7	1.990,1	902,3	67,3	3.187,1	239,2	1.770,8	789,9	63,1	2.828,7	71,9	286,5
	Q3	270,0	2.079,8	924,2	71,6	3.309,8	253,8	1.800,7	823,5	54,3	2.896,5	78,9	334,4
	Q4	280,8	2.080,5	1.015,2	72,2	3.412,9	266,6	2.177,5	972,4	81,1	3.461,9	210,4	-259,4
2020.	Q1	286,0	1.906,0	862,8	59,7	3.081,9	235,6	1.695,3	877,3	42,7	2.818,4	40,6	222,9
	Q2	235,6	1.674,2	887,0	53,6	2.815,4	232,8	1.834,2	1.090,5	62,6	3.185,2	102,1	-471,9
	Q3	266,9	1.963,7	970,8	67,0	3.236,3	231,7	2.024,8	933,7	69,8	3.227,7	96,5	-88,0
	Q4	282,1	2.027,8	1.067,1	71,3	3.418,9	328,5	2.249,0	1.117,7	93,8	3.759,7	231,1	-571,9
2021.	Q1	277,6	1.906,5	976,0	61,7	3.191,6	240,3	1.727,9	929,8	47,9	2.915,8	60,1	215,7
	Q2	275,1	2.094,2	976,5	69,9	3.390,8	235,1	1.919,4	1.022,4	59,7	3.211,7	93,3	85,8
	Q3	262,8	2.146,5	1.072,2	74,1	3.527,5	256,3	1.953,5	963,4	58,9	3.204,0	78,9	244,6
	Q4	277,5	2.272,0	1.095,8	82,3	3.702,2	250,5	2.430,2	1.170,4	85,6	3.911,4	288,6	-497,8
2022.	Q1	256,1	2.181,7	1.070,1	72,9	3.550,1	243,1	1.818,4	979,0	57,4	3.067,3	22,0	460,8
	Q2	278,1	2.498,0	1.193,2	81,2	4.026,0	236,4	2.227,9	1.146,3	62,6	3.648,6	82,3	295,1
	Q3	326,9	2.424,2	1.209,6	83,2	4.009,0	269,8	2.266,2	1.261,1	63,5	3.825,9	108,6	74,6
	Q4	304,5	2.579,7	1.188,1	85,8	4.127,5	346,7	2.649,5	1.385,0	87,9	4.438,5	272,8	-583,8
2023.	Q1	304,7	2.508,4	1.237,5	76,3	4.072,6	293,1	2.214,2	1.165,9	60,3	3.679,1	33,1	360,3
	Q2	400,5	2.815,3	1.234,3	86,2	4.487,0	324,7	2.599,6	1.214,7	68,9	4.158,6	78,4	250,0
	Q3	388,7	2.778,6	1.335,3	97,9	4.529,3	355,9	2.713,6	1.289,9	69,6	4.357,9	98,9	72,6
	Q4	412,7	2.738,2	1.412,8	93,1	4.598,7	372,2	3.200,6	1.457,8	102,5	5.075,1	370,3	-846,7
2024.	Q1	374,1	2.765,0	1.416,4	87,6	4.567,4	351,7	2.559,7	1.313,5	83,4	4.232,7	20,2	314,5
	Q2	442,5	2.979,3	1.438,4	100,2	4.896,9	339,9	2.804,2	1.353,7	73,5	4.507,7	101,2	287,9
	Q3	384,0	3.099,4	1.478,5	106,3	4.992,8	373,0	3.011,5	1.426,2	90,0	4.825,4	117,9	49,6

Напомена:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија свих нивоа власти, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти, ентитетских јавних предузећа за путеве и ентитетских јавних предузећа за аутопутеве. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ, ЈП Путеви РС, ЈП Аутоцесте ФБиХ и ЈП Аутопутеве РС, док их подаци за кварталне због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

ТЗ1: Владине финансије БиХ - структура консолидованих прихода и расхода

- у милионима КМ -

	Порез	Доприноси за социјално	Грантови и остали приходи	Консолидовани приходи	Компензација запослених	Коришћене робе и услуга	Камате	Субвенције	Социјална давања	Грантови и остали расходи	Консолидовани расходи	Нето набавка нефинансијских средстава	
2015.	6.439,7	4.329,6	1.565,8	12.335,1	3.294,3	2.138,8	264,3	384,8	4.729,5	775,4	11.587,0	559,1	
2016.	6.760,4	4.473,6	1.533,4	12.767,3	3.295,5	2.187,5	252,0	382,8	4.755,0	799,3	11.672,0	724,5	
2017.	7.151,1	4.734,2	1.594,0	13.479,2	3.312,6	2.230,7	223,0	444,0	4.758,5	834,7	11.913,4	759,7	
2018.	7.688,4	5.041,8	1.659,4	14.389,6	3.422,1	2.534,0	242,5	476,0	5.013,2	1.050,9	12.738,6	914,6	
2019.	8.014,1	5.345,7	1.658,4	15.018,1	3.738,1	2.688,3	241,1	507,3	5.223,4	936,1	13.334,3	1.006,6	
2020.	7.363,3	5.383,9	1.683,5	14.430,7	3.921,8	2.702,8	255,9	870,1	5.508,0	1.216,3	14.474,8	1.765,1	
2021.	8.485,4	5.798,0	1.771,9	16.055,3	4.039,2	2.847,7	240,2	742,9	5.718,3	1.208,7	14.797,0	1.368,9	
2022.	9.898,8	6.482,5	1.831,6	18.212,9	4.546,5	3.256,5	259,4	747,7	6.503,1	1.492,1	16.805,3	1.590,2	
2023.	10.767,8	7.410,9	2.130,0	20.308,7	5.187,2	3.468,4	394,7	884,0	7.883,1	1.391,9	19.209,3	1.699,9	
2018.	Q1	1.526,1	1.153,2	202,7	2.882,0	719,0	432,2	47,4	42,4	1.136,3	84,9	2.462,0	30,9
	Q2	1.597,5	1.243,8	234,0	3.075,2	742,6	464,6	65,0	108,2	1.198,7	144,2	2.723,4	66,5
	Q3	1.787,5	1.241,5	221,6	3.250,5	730,6	470,6	46,4	103,1	1.224,5	179,2	2.754,4	91,2
	Q4	1.570,5	1.403,3	285,4	3.259,2	766,9	587,9	56,2	148,4	1.295,6	561,8	3.416,8	237,9
2019.	Q1	1.528,5	1.247,2	238,1	3.013,8	787,8	462,1	41,8	40,5	1.202,7	111,1	2.646,0	26,0
	Q2	1.669,1	1.335,2	182,8	3.187,1	806,1	494,9	68,5	81,8	1.254,2	123,2	2.828,7	71,9
	Q3	1.734,1	1.336,0	239,6	3.309,8	805,4	517,7	43,3	112,2	1.252,3	165,5	2.896,5	78,9
	Q4	1.904,0	1.427,3	81,6	3.412,9	850,7	617,2	52,5	189,6	1.349,2	402,7	3.461,9	210,4
2020.	Q1	1.556,2	1.286,5	239,2	3.081,9	817,7	482,1	69,8	60,4	1.274,3	114,1	2.818,4	40,6
	Q2	1.327,2	1.223,4	264,8	2.815,4	861,7	495,5	43,3	157,1	1.277,1	350,5	3.185,2	102,1
	Q3	1.564,3	1.418,6	253,4	3.236,3	850,4	486,3	42,4	262,8	1.357,6	228,3	3.227,7	96,5
	Q4	1.848,8	1.455,5	114,7	3.418,9	872,7	638,3	71,6	299,2	1.419,6	458,2	3.759,7	231,1
2021.	Q1	1.560,9	1.319,3	311,4	3.191,6	851,1	486,3	55,0	47,5	1.318,9	156,9	2.915,8	60,1
	Q2	1.690,2	1.437,0	263,5	3.390,8	866,7	529,2	60,3	142,9	1.376,4	236,2	3.211,7	93,3
	Q3	1.854,4	1.441,1	232,0	3.527,5	865,8	547,5	31,9	123,2	1.405,4	230,2	3.204,0	78,9
	Q4	2.082,2	1.600,5	19,6	3.702,2	913,6	651,8	60,8	336,5	1.430,2	518,6	3.911,4	288,6
2022.	Q1	1.851,2	1.462,0	236,9	3.550,1	908,3	517,6	52,7	55,2	1.377,3	156,2	3.067,3	22,0
	Q2	2.110,4	1.604,5	311,1	4.026,0	960,2	570,0	68,1	160,9	1.531,3	358,0	3.648,6	82,3
	Q3	2.124,8	1.643,0	241,3	4.009,0	988,8	599,2	67,7	154,3	1.631,2	384,8	3.825,9	108,6
	Q4	2.185,5	1.773,1	168,9	4.127,5	1.056,7	754,5	38,6	266,7	1.743,3	578,7	4.438,5	272,8
2023.	Q1	2.106,4	1.712,4	253,8	4.072,6	1.078,9	586,8	98,9	45,7	1.722,6	146,3	3.679,1	33,1
	Q2	2.281,8	1.819,3	385,9	4.487,0	1.146,3	636,2	60,0	145,2	1.904,6	266,3	4.158,6	78,4
	Q3	2.384,7	1.867,2	277,4	4.529,3	1.101,3	646,6	115,6	150,3	1.929,2	414,8	4.357,9	98,9
	Q4	2.458,6	2.012,0	128,1	4.598,7	1.158,5	870,5	66,7	426,8	2.006,9	545,7	5.075,1	370,3
2024.	Q1	2.378,4	1.912,3	276,7	4.567,4	1.185,6	660,8	139,9	64,5	1.994,6	187,3	4.232,7	20,2
	Q2	2.556,0	1.989,3	351,6	4.896,9	1.229,9	708,7	51,2	141,4	2.063,6	312,9	4.507,7	101,2
	Q3	2.663,5	2.044,4	284,9	4.992,8	1.198,2	734,6	115,6	215,3	2.120,6	441,1	4.825,4	117,9

Напомена:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија свих нивоа власти, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти, ентитетских јавних предузећа за путеве и ентитетских јавних предузећа за аутопутеве. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ, ЈП Путеви РС, ЈП Аутоцесте ФБиХ и ЈП Аутопутеве РС, док их подаци за квартале због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

ТЗ2: Токови директних страних инвестиција у БиХ класификовани према земљи страног инвеститора - у милионима КМ -

Година	Аустрија	Холандија	Хрватска	Италија	Њемачка	Русија	Словенија	Србија	Швајцарска	Турска	Остале земље	Укупно
2015.	5,3	83,3	161,5	66,3	52,3	28,5	21,1	36,8	-33,5	56,1	159,2	636,9
2016.	112,8	57,6	142,5	25,2	2,0	-44,3	34,6	-25,8	11,3	34,6	267,7	618,4
2017.	84,1	-3,3	159,6	46,9	57,7	-6,8	101,1	56,9	30,6	-0,3	327,1	853,6
2018.	90,7	100,9	129,1	23,6	105,1	143,4	42,6	21,1	46,5	7,4	252,9	963,3
2019.	68,8	6,7	148,0	17,5	54,4	213,0	22,0	41,6	-19,8	3,2	244,0	799,3
2020.	100,8	-1,1	182,0	36,0	84,9	-14,8	60,4	133,1	-21,0	56,3	207,0	823,5
2021.	104,7	-55,9	89,7	60,7	124,0	-94,6	75,6	98,7	211,0	148,9	420,5	1.183,3
2022.	211,4	158,7	7,2	60,1	229,0	-50,3	81,2	153,2	23,4	37,0	606,6	1.517,5
2023.	87,9	237,7	187,2	-34,5	204,9	376,3	173,3	355,6	-124,3	78,7	352,8	1.895,6
Јан - Сеп 2024.	178,8	105,5	252,5	15,7	240,2	58,0	193,4	110,8	-42,2	55,5	309,4	1.477,4

Напомена:

Директна страна улагања (токови и стања) компилирана су у складу с најновијим методолошким упутствима и препорукама Међународног монетарног фонда (ММФ) и Организације за економску сарадњу и развој (ОЕСД). Детаљан методолошки приступ компилацији и презентирању је представљен у ММФ-овом Приручнику за платни биланс - шесто издање и ОЕСД-овом Оквирном концепту дефиниције директних страних улагања - четврто издање.

ТЗЗ: Токови директних страних инвестиција у БиХ према NACE Rev2 класификацији дјелатности - у милионима КМ -

Година	Производња прехранбених производа	Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, сем намјештаја, производња предмета од сламе и плетарских материјала	Производња кокса и рафинираних нафтних производа	Производња хемикалија и хемијских производа	Производња осталих неметалних минералних производа	Производња базијних метала	Производња моторних возила, приколица и полуприколица	Трговина на велико осим трговине моторним возилима и мотоциклима	Трговина на мало осим трговине моторним возилима и мотоциклима	Телекомуникације	Финансијско услужне дјелатности, осим осигурања и пензионих фондова	Пословање некретнинама	Остале дјелатности	Укупно
2015.	45,0	5,2	24,0	58,4	-4,4	-52,9	6,7	84,0	-29,3	57,8	116,8	89,5	236,1	636,9
2016.	16,3	5,6	-52,0	51,9	-17,6	2,0	20,3	148,4	6,4	37,1	161,4	-9,8	248,4	618,4
2017.	20,8	13,5	-26,0	1,2	-8,8	58,8	47,3	59,3	96,1	17,1	203,0	41,9	329,2	853,6
2018.	34,9	9,3	139,0	33,2	15,5	63,7	40,3	121,3	11,9	8,3	140,1	28,4	317,4	963,3
2019.	-13,4	15,1	200,3	26,5	6,4	-2,5	5,9	119,7	17,8	-20,6	153,3	19,0	271,7	799,3
2020.	28,2	-1,8	1,5	39,1	18,8	-29,4	32,7	97,3	37,2	2,3	156,3	73,1	368,3	823,5
2021.	11,1	7,2	-52,2	17,0	5,5	102,6	41,0	119,9	176,0	11,0	12,1	103,3	628,8	1.183,3
2022.	61,1	13,3	-49,3	104,2	31,3	122,8	40,5	163,3	96,9	6,8	148,2	75,1	703,3	1.517,5
2023.	54,3	5,2	362,4	139,4	24,3	-118,0	92,4	151,5	120,9	288,9	304,3	13,9	456,1	1.895,6
Јан - Сеп 2024.	59,4	2,6	49,7	92,2	16,7	-44,3	38,7	132,6	218,9	50,0	388,7	-5,5	477,7	1.477,4

Напомена:

Токове директних страних инвестиција у БиХ према NACE 1. Rev1. класификације дјелатности за период 2004-2012 можете наћи на веб страници. Директне стране инвестиције (токови и стања) компилиране су у складу с најновијим методолошким упутствима и препорукама Међународног монетарног фонда и Организације за економску сарадњу и развој. Детаљан методолошки приступ компилацији и презентирању је представљен у ММФ-овом Приручнику за платни биланс - шесто издање и OECD-овом Оквирном концепту дефиниције директних страних улагања - четврто издање. .

ТЗ4: Стања директних инвестиција у БиХ класификована по земљи страног инвеститора - у милионима КМ -

Земља	31.12.2021.			31.12.2022.			31.12.2023.		
	Власнички удјели и задржане зараде	Остали капитал	Укупно	Власнички удјели и задржане зараде	Остали капитал	Укупно	Власнички удјели и задржане зараде	Остали капитал	Укупно
Аустрија	2.642,4	223,9	2.866,3	2.453,8	265,5	2.719,3	2.472,6	193,2	2.665,9
Белгија	12,0	5,9	17,9	11,9	5,5	17,5	26,9	5,6	32,5
Црна Гора	40,5	3,0	43,5	71,6	4,6	76,2	84,4	4,6	89,0
Чешка	21,4	21,6	42,9	37,9	22,7	60,6	24,5	21,8	46,3
Данска	36,0	5,5	41,5	23,8	2,6	26,4	56,5	5,9	62,4
Француска	15,9	4,9	20,8	19,6	8,4	28,0	19,1	8,5	27,6
Холандија	534,5	165,0	699,5	687,9	172,3	860,2	927,9	237,6	1.165,5
Хрватска	2.506,6	151,2	2.657,9	2.378,8	160,8	2.539,5	2.670,2	133,8	2.803,9
Ирска	-3,4	14,4	11,1	-5,9	14,6	8,6	1,6	14,6	16,2
Италија	663,7	122,1	785,9	723,9	113,2	837,1	672,7	112,9	785,6
Канада	0,5	5,1	5,7	1,0	5,1	6,1	0,1	5,6	5,7
Кипар	153,0	6,8	159,8	169,5	9,7	179,2	211,8	14,9	226,7
Кувајт	134,8	179,8	314,6	117,8	190,9	308,7	109,5	205,5	315,0
Лихтенштајн	5,9	6,0	11,9	6,2	4,2	10,3	8,0	2,0	10,1
Литванија	2,0	0,0	2,0	0,2	0,0	0,2	1,4	0,0	1,3
Луксембург	115,9	225,7	341,6	168,4	191,0	359,4	154,0	188,4	342,4
Мађарска	43,0	2,2	45,2	51,6	3,7	55,4	209,6	5,1	214,7
Малезија	9,3	29,1	38,3	7,9	29,1	36,9	6,9	29,1	35,9
Норвешка	2,3	6,8	9,1	6,1	7,1	13,2	7,1	6,3	13,4
Њемачка	702,5	332,2	1.034,8	807,3	456,5	1.263,8	876,9	501,5	1.378,4
Пољска	33,8	42,6	76,4	50,5	53,0	103,4	62,2	21,5	83,7
Русија	455,8	7,3	463,1	393,7	7,8	401,6	448,7	327,9	776,5
Саудијска Арабија	213,2	153,0	366,2	223,4	163,1	386,5	226,6	166,6	393,2
Словачка	3,5	21,0	24,5	8,3	20,2	28,5	30,5	19,8	50,4
Словенија	1.084,1	160,8	1.244,9	1.161,7	164,2	1.325,9	1.251,9	157,3	1.409,2
Србија	2.014,8	290,1	2.304,9	2.147,8	334,5	2.482,2	2.392,0	287,8	2.679,8
Шпанија	28,8	1,7	30,5	35,3	5,3	40,6	34,1	6,8	40,9
Швајцарска	554,6	77,9	632,5	593,3	77,7	671,0	461,6	77,5	539,1
Шведска	56,6	38,0	94,6	65,2	14,7	79,9	65,7	15,3	81,1
Турска	513,7	3,8	517,4	608,6	-45,5	563,1	674,9	-25,7	649,2
Уједињени Арапски Емирати	170,3	338,4	508,7	134,0	350,3	484,3	118,5	372,8	491,3
Сједињене Америчке Државе	33,2	22,1	55,3	21,7	20,5	42,2	37,7	19,0	56,7
Велика Британија	701,9	132,1	834,0	893,8	210,6	1.104,4	1.013,1	229,4	1.242,4
Остале земље	361,5	189,0	550,5	397,0	273,4	670,4	386,9	298,2	685,1
Укупно	13.864,7	2.988,9	16.853,6	14.473,4	3.317,1	17.790,6	15.746,2	3.670,9	19.417,1

Т35: Номинални и реални ефективни курс КМ

Година	Мјесец	Ефективни курс КМ (2015=100)	
		NEER	REER
2015.		99,98	99,99
2016.		101,18	98,87
2017.		101,98	98,36
2018.		103,68	98,99
2019.		104,42	98,05
2020.		106,11	97,23
2021.		107,37	96,93
2022.		108,94	100,75
2023.		111,29	100,62
2024.		113,09	99,36
2024.	01.	112,53	100,54
	02.	112,86	100,65
	03.	113,14	100,54
	04.	112,98	99,87
	05.	113,06	99,43
	06.	113,00	98,64
	07.	113,18	98,43
	08.	113,43	98,96
	09.	113,58	99,02
	10.	113,39	98,67
	11.	113,03	98,78
	12.	112,93	98,81

Напомена:

Детаљна методолошка објашњења за компилацију и израчун NEER и REER индекса су доступна на веб страници ЦББиХ <http://www.cbbh.ba/content/read/1109?lang=sr>

НАПОМЕНА УЗ ТАБЕЛЕ 6, 7, 9, 13,14, 15, 16 и 17.

Ревидирани подаци за период јануар 2006. – новембар 2015. године су базирани на активном подбилансу банака с већинским државним капиталом из Федерације БиХ, при чему је искључен пасивни подбиланс. Кроз ову допуну статистике корисницима се пружа већа аналитичка корисност података и објективни показатељи о тренутном пословању банака у БиХ. Пасивни подбиланс садржи обавезе по иностраним кредитима и старој девизној штедњи грађана до 31. марта 1992. године, и не одсликава актуелно пословање банке, те ће овај подбиланс у процесу приватизације преузети Министарство финансија ФБиХ у складу са Законом о почетном билансу банака и Законом о приватизацији, као што је урађено за претходно приватизирани банке. Извршена ревизија је у највећој мјери утицала на смањење кредита јавним предузећима у иностраној валути, смањење стране пасиве, на смањење осталих ставки активе и пасиве по основу старе девизне штедње, а у знатно мањим износима на ставке кредита влади ентитета, фиксну активу, депозите нерезидената, дионице и капитал.

Подаци о „пуном“ билансу, с укљученим пасивним подбилансом, корисницима су још увијек доступни на: http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

ПУБЛИКАЦИЈЕ И WEB СЕРВИСИ

Мјесечни економски преглед	Кратка информација о посљедњим трендовима у макроекономском окружењу, која се од маја 2013. године објављује на web-страници ЦББиХ. Публикација је до тада била интерна.
Билтен	Квартална публикација, обухвата податке монетарне и финансијске статистике, податке о платним трансакцијама, податке реалног сектора и податке платног биланса Босне и Херцеговине.
Годишњи извјештај	Публикација садржи извјештај о пословању ЦББиХ у току године и финансијски извјештај, које ЦББиХ доставља Предсједништву БиХ и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
Извјештај о финансијској стабилности	Годишња публикација садржи оцјену ризика који произилазе из макроекономског окружења и трендова у финансијском систему, те процјену отпорности система на идентификоване ризике.
Специјалне теме истраживања	Повремена публикација која се објављује на web-страници ЦББиХ
Монографија ЦББиХ	Јубиларна публикација поводом обиљежавања двадесете годишњице ЦББиХ
WEB-СТРАНИЦА www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@ЦББИХ	Отвореност и транспарентност дјеловања ЦББиХ сматра изузетно важним за вјеродостојност, јавну одговорност и повјерење које ужива међу становништвом и другим институцијама у БиХ и у међународним институцијама. На основу Правилника о раду ЦББиХ, ЦББиХ има обавезу да обавјештава јавност о свом раду давањем благовремених информација, објављивањем извјештаја, издавањем службених публикација те одржавањем конференција за штампу. Web-страница ЦББиХ постоји од 1998. године. Садржи основне податке о ЦББиХ, Закон о ЦББиХ, презентује новчанице и кованице Босне и Херцеговине, те нумизматичка издања ЦББиХ; на страници се, такође, може наћи велики број публикација и статистичких података (годишњи извјештаји, мјесечни биланси стања, квартални билтени, извјештај о финансијској стабилности, платни биланс БиХ, платни промет...) те списак свих комерцијалних банака у БиХ. Публикације и статистички подаци објављују се у општеприхваћеним форматима DOC, HLS и PDF. На страници се, такође, објављује курсна листа која се мијења једном дневно, те остале релевантне новости и саопштења за јавност. Материјал се објављује на босанском, хрватском, српском и енглеском језику. ЦББиХ је ради повећања отворености и транспарентности те досезања до што ширих друштвених слојева, покренула службени профил на друштвеној мрежи Twitter. Путем тог профила објављују се подаци који се иначе објављују на web-страници банке www.cbbh.ba, као и додатне информације и подаци за које постоји процјена да су релевантни. Начин комуникације прилагођен је циљаној јавности.